VIBORG LANDSTINGS DOMBØGER 1665 - 1666.

(1)

18/1 1665.

** ---- dernæst fremlagde efterskrevne tingsvidne af fornævnte herreds ting, seks synsmænd at have hjemlet, at de -/12 sidst forleden var i Støttrup i Jens Poulsens gård og der i herredsfogden Knud Nielsens nærværelse synet den døde karl, ved navn Jens Christensen ---- , som lå i Jens Poulsens gård, som Søren Tomasen i Kællingtand dem foreviste, da så de, at han var skudt i hovedet, og noget af hjernen lå på jorden, item fremlagde efterskrevne tingsvidne af Gislum herreds ting 14/1 sidst forleden, som indeholder Christen Lauridsen i Sparrehuset med flere at have vidnet, at den tredje fredag for jul sidst forleden, da kom Jens Christensen soldat ind i Sparrehuset på Hvanstrup mark og begæret af folkene, de skulle give ham 5 mark penge, da svarede de, at de boede på et lidet hus, så slog Jens Christensen hanen på hans bøsse, (fortsættes på blad 11)

(3)

** (fortsat fra blad 11) Hans Jensen ---- Søren Mortensen og hans hustru Maren Hansdatter burde billigen uden videre ophold ham at kontentere og betale hvis på samme håndskrift resterer: eftersom her intet så kraftigt fremlægges, hvorved det indstævnte tingsvidne kan svækkes, og Peder Mikkelsen det ikke for falsk tør vide, sees ikke det i nogen måder at kunne vrages, men ved magt at blive, ikke des mindre efterdi her fremlægges en ukasseret håndskrift, som til Peder Mikkelsen er transporteret, da bør Peder Mikkelsen i det pantsatte gods for Vejle og fra det øvrige i Hans Jensens bo og gods, hvor det findes, at have sin fuldkomne betaling efter transportens formelding for kapital, rente og al anvendt bekostning i alle måder, men hvad sig det tilkrav angår, som Peder Mikkelsen søger Søren Mortensen med, som Hans Jensens arving, da efterdi det ikke bevises Søren Mortensen noget i ringeste måder sig at have befattet med Hans Jensens gods, som en arving, men aleneste som en kreditor med det, som lovligen var ham pantsat, sees ikke Søren Mortensen for den gæld at kunne søges men derfor kvit at være, belangende den gård i Horsens samt tilliggende jorder, som afdøde fru Kirsten Munk er pantsat, da efterdi det befindes at samme gård og jorder er tilforn pantsat til Søren Mortensen, og pantebrevet til Horsens byting lovligen læst langt førend det fru Kirsten Munk er pantsat, sees ikke Søren Mortensen at kunne fra sit pant sættes, men bør derved at forblive, dog Peder Mikkelsen fri for ham efter loven og recessen at udløse, hvis han formener pantet mere at være værd end Søren Mortensens kapital og derpå anløbende rente, interesse og skadegæld kan beløbe.

(9)

** var skikket Poul Bertelsen, skomager af Randers, Jens Joensen sst og Jens Sørensen Grønfeld deres fuldmægtig Niels Andersen Roland, prokurator i Viborg, i deres egen nærværelse, med en opsættelse her af landstinget 23/11 sidst forleden, indeholdende ham da at have stævnet Peder Sørensen, tjenende Rasmus Christensen i Mariager, for han ved sin fuldmægtig Christen Poulsen sst 7/9 næst afvigt uden nogen rette føje med tre sandemænd Poul Bertelsen og Jens Joensen så og Jens Sørensen Grønfeld af Randers har ladet vold oversværge (fortsættes på blad 12)

(11)

** (fortsat fra blad 2) så drog han sin kårde ud, slog dem og sagde, ret nu skal i give mig 10 mark, og straks tog han hvad han kunne finde i huset, så kom Mads Christensen i Ebdrup gangende, da klaget de dem, at de af fornævnte soldat var medhandlet, og da ville Mads Christensen gå efter ham. andre vidnede, at de så Jens Christensen søgte Mads Christensen ind på livet, og Mads Christensen ville undvige, men Jens Christensen trængte ham så nær på livet, så Mads Christensen hårdelig til at gøre nødværge: dernæst gjorde sandemænd deres ed og tov, efter at der var sat fylding på dem, og svor Mads Christensen manddød over og til hans fred, for Jens Christensen soldat han af nødværge dræbte og ihjel skød.

** var skikket Peder Mikkelsen, ridefoged til Urup, boende i Bredvad, med en opsættelse her af landstinget 23/11 sidst forleden, indeholdende ham da at have stævnet Søren Mortensen i Nøttrup, herredsfoged i Bjerre herred, på sin hustru Maren Hansdatters vegne, anlangende en obligation, hans hustrus far salig Hans Jensen, som boede i Vissing, til sin husbond afgangne fru Kirsten til Boller udgiven har, dateret Boller 8/7 1647, formeldende på 1000 sletdaler, hvorpå findes afskreven at være betalt 200 sletdaler, hvilke håndskrift på skifte efter salig fru Kirsten Munk af hendes samtlige arvinger er overdraget og transporteret til Peder Mikkelsen i sin løns betaling og for sin tjeneste, dateret København 13/9 1661, da eftersom Peder Mikkelsen samme gælds fordring har søgt ved vidtløftig proces hos Søren Mortensen og sin hustru Maren Hansdatter, som rette og eneste arvinger efter fornævnte (fortsættes på blad 3)

(12)

** (fortsat fra blad 10) : eftersom det tov, sandemændene i Mariager har gjort over Poul Bertelsen, skomager af Randers, Jens Joensen og Jens Sørensen Grønfeld sst, ikke i de måder forrettet er, som det burde, ej heller bevises hvad skade Poul Bertelsen, Jens Joensen og Jens Sørensen Grønfeld har gjort, tilmed også den soldat, som berettes at skulle have haft nogen skade på hagen, ej møder her at give last og klage på nogen, bør samme sandemænds forretning som ugjort at være, og Poul Bertelsen skomager, Jens Joensen og Jens Sørensen Grønfeld for denne tiltale fri at være.

(18)

** var skikket Jacob Sørensen, forvalter på Havreballe, på sin principals vegne hans fuldmægtig Jens Pedersen, borger i Århus, med en opsættelse her af landstinget 7/12 sidst forleden, indeholdende ham da efter andre opsættelsers indhold at have stævnet Søren Nielsen, birkefoged til Bjørnholm birketing, formedelst at han forsætlig har vægret ham retten, og ikke måtte få et tilbuds vidne beskrevet, item på sin principals vegne havde stævnet Søren Nielsen for en overvisnings dom, han der på tinget 30/4 1664 udstedt har, som er lagt i rette imod hvis tiltale Jacob Sørensen har til Søren Nielsen her på landstinget 28/9 næst forleden, bemeldende Jacob Sørensen til birketinget skal have svaret ---- , at han hverken har givet varsel, ikke heller har haft noget fuldmagt, og Jacob Sørensen, formedelst samme svar, for lovmål frafunden, Jacob Sørensen fragået samme ord ikke at have haft: eftersom det af alle akter sees, at birkefogden i en sag, som gik hans husbond og kirkeherre an, har gjort store udflugter og ophold imod birkeretten, bør han derfor at betale til Jacob Sørensen på hans principals vegne 40 mark bod, og hvis han dem tillige med de andre 10 rigsdaler, som han her tilforn er tilfunden for denne sag at give, ikke inden seks uger betaler, da ej mere sig i dommersted, hvad sagen i sig selv angår, da efterdi her fremlægges ---- påskrevet, det er KM nådigste vilje, at de Marselier eller en anden samme gods sig nu til forhandler og derhos en underskreven og af en renteskriver ---- takst for hvad godset er udlagt, til hvis skrivelse intet i

ringeste måder af Erik Høg fremførtes, og Jacob Sørensen på sin principals vegne så mange penge her i retten deponeret, som samme gods i for omrørte skattekammers udregning er sat og takseret for, nemlig 2132 rigsdaler, hvilket ingen på Erik Høgs vegne har villet annamme, hvorfor de straks her for retten er af os begge landsdommere forseglet, og landstingshører borgmester Henrik Jensen dem siden til sig har annammet at gemme, da bør Erik Høg med dette omtvistede gods, nemlig Jens Christensen i Horsvad og afgangne Jens Mikkelsens gård sst intet efter denne dag sig mere befatte i nogen måder, men dem med landgilde, herlighed, ægt og arbejde og hvis andet pligtig er at give og gøre, bør nu fra denne tid at følge Jacob Sørensen på hans principals vegne, og Erik Høg derimod fornævnte penge til sig at annamme, hvilke penge så længe i fornævnte bevaring og gemme skulle blive til endelighed heri gjort vorder.

(26)

** var skikket Tomas Jensen, ridefoged over Hagsholm, Løjstrup og Ormstrup godser, hans fuldmægtig Niels Andersen, tjenende Tomas Jensen, med en opsættelse her af landstinget 7/12 næst forleden, indeholdende han da efter andre opsættelsers indhold at have stævnet Niels Bloch, tjenende for underskriver på Silkeborg, for en dom han på Hids herreds ting 10/5 1664 næst afvigt, som han da i forordnet dommersted sad, imellem Tomas Jensen på den ene og Didrik Uttermøhlen i Ebstrup på den anden side, dømt og afsagt har, anlangende en rigtig afregning de med hverandre 9/5 1663 gjort og berettet har om al hvis restants, som Didrik Uttermøhlen, da delefoged over KM bønder og tjenere i Hids herred, var af Jens Jensen, forrige slotsskriver på Silkeborg, overleveret og betroet at indfordre, og da over alt Didrik Uttermøhlen skyldig bleven på samme restants 422 sletdaler: eftersom Didrik Uttermøhlen selv i sit indlæg for os tilforn har forpligtet sig til at møde til snaps landsting, og dog ingen møder i rette for ham, da sees ikke sagen længere at kunne opholdes, og bør Didrik Uttermøhlen efter sin forskrivelse at betale alt hvis han på restantsen skyldig bliver, så vidt han ikke lovligen kan bevise enten allerede at være betalt, eller også han efter tilbørlig medfart intet har kunnet for bekomme, og det inden 6 uger til fuldkommen ende føre, og Didrik Uttermøhlen for ophold at give til kost og tæring fire rigsdaler.

(32)

1/2 1665.

** var skikket hr Peder Jacobsen, sognepræst til Fausing og Auning, på den ene og havde stævnet Peder Mogensen i Hørning, herredsfoged i Nørhald herred, for en dom han af fornævnte ting, imellem ham på den ene og Iver Mogensen af Stadsgård, nuværende i Århus, på den anden side, dømt og afsagt har 16/5 1664 sidst forleden, i hvilken hans dom han skal have tilfunden hr Peder Jacobsen en anselig summa penge at betale, og det efter to sin brors gamle håndskrifter at betale, den ene lydende til salig Jacob Drejer, fordum borgmester i Christianshavn, den anden til hans søn Frederik Jacobsen at være udgiven, ej villet anseet hr Peder Jacobsens rigtige protestationer og indlæg i denne sag. derimod havde Iver Mogensen, født i Stadsgård, indstævnet efterskrevne dokumenter, som hr Peder Jacobsen på afgangne salig Jens Jacobsens børns vegne imod den salig mands underskrevne håndskrifter, tilegner sig på den salig mands børns vegne at ville kvittere, item og angivet skal befindes af et skiftebrev, dateret 17/10 1655, under Maren Bondesdatter, hr Peder Jacobsen og hendes bror hr Jacob Bondesens hænder, deri antegnet Hans Jacobsen skyldig til salig Jens Jacobsen 352 rigsdaler, og formener Iver Mogensen, at efterdi samme indstævnte kvitteringer i hans umyndige år er gjort, og ikke med hans værges eller anden øvrigheds tilladelse at være tilstået, at de ikke bør nogen magt at have: eftersom herredsfogden ikke har så endelig dømt i sagen, som

han burde, og ikke specificeret hvor vidt Jens Jacobsens børn burde at betale til hans stedbørn, da bør herredsfogden på egen bekostning sagen for sig igen at tage, og parternes dokumenter på begge sider for ham at i rette lægges og i hans dom at lade inddrage, og så endelig at kende og dømme, hvor vidt enhver af Jens Jacobsens stedbørn tilkommer hos Jens Jacobsens arvinger at have, og hvor meget hr Peder Jacobsen på sin bror Jens Jacobsens egne børns vegne dertil bør at udlægge og betale, siden gå derom hvis lov og ret er, og bør herredsfogden Peder Mogensen for slig ophold at give Iver Mogensen til kost og tæring fire rigsdaler.

(34)

** var skikket Niels Andersen Roland, prokurator i Viborg, på Søren Klausen i Vestbjerg hans vegne og i hans egen nærværelse, med en opsættelse her af landstinget 7/12 sidst forleden, indeholdende ham da at have stævnet Niels Melchorsen i Vestbjerg for et vidne, han skal have forhvervet til Kær herreds ting 27/9 sidst forleden, des indhold at en del af Vestbjergs grander har ransaget i Søren Klausens hus og der funden to skind, og da skal have forbudt Søren Klausen at afhænde sig samme skind, item stævnet Niels Melchorsen for vedkendelse, han til Kær herreds ting gjort har, og ikke samme sin vedkendelse har bevist, samme skind sine egne at have været, formener Niels Melchorsen dermed forseet har imod lovens anden bogs 41. kapitel: efterdi det af den ganske proces sees, i denne rans søgning og forfølgning adskillige forseelser er beganget, særdeles at hussøgning er gjort, førend lovlig lysning var sket, ombudsmand som ej var ---- var ikke heller til stede, skindene ikke lovligen til tinge ført og der vedkendt, ---- af hvilke ej kan sees, at fåreskindene har været tyvstjålen, tilmed er ej heller samme skind funden under bondens lås og lukke, da bør denne ganske rans forfølgning magtesløs at være og ikke komme Søren Clausen eller hans hustru til nogen hinder eller skade i nogen måder.

(39)

** var skikket velb Jørgen Marsvin til Abildgård med en opsættelse her af landstinget 18/1 sidst forleden, indeholdende ham da at have stævnet Niels Parsberg til Restrup for 50 rigsdaler, han har annammet af ham mere rente af 800 rigsdaler, end havde burdet med rette for 1653, og da annammet dobbelt rente, hvilket han har været forårsaget for herredsfogden i Hornum herred Peder Gundesen i Ellidshøj at indstævne, og han har dømt i sagen 19/12 sidst forleden, og tildømt Niels Parsberg samme 50 rigsdaler med sin rente og interesse at igen betale Jørgen Marsvin: efterdi i to Niels Parsbergs udgivne kvittantser udtrykkeligen sees, renten to gange at være betalt for det samme år, og intet fremlægges hvoraf kan sluttes kvittantserne om et andet års rente at skulle forstås, da sees ikke efter slig beskaffenhed herredsfogdens dom at kunne i den post at fragås, men Niels Parsberg pligtig at betale de 50 rigsdaler dog uden rente, efterdi Niels Parsberg sig til ingen slig rente kan have forpligtet, og Jørgen Marsvin selv burde bedre at have taget sine sager i agt og renten ej to gange betalt, og eftersom Niels Parsberg erbyder sig i en dom, her til landsting falden over Jørgen Marsvin, at ville kvittere så meget som denne summe kunne bedrage sig, eller i andre Jørgen Marsvins håndskrifter, og slig kvittering kan ikke holdes for andet end god og nøjagtig betaling, bør fornævnte 50 rigsdaler med omkostning, på processen anvendt, som her er modereret og sat for 10 rigsdaler, Jørgen Marsvin at afkortes på den dom her til landstinget over ham forhvervet, såfremt ikke allerede derfor fyldest er sket, og ellers i andre Jørgen Marsvins obligationer så vidt efter villighed at kortes, belangende at kapitalen for slig renteskyld skulle være forbrudt, da efterdi her intet ågerbrev fremvises eller nogen forskrivning på ubillig rente, bør Niels Parsberg for den tiltale fri at være.

(42)

** var skikket hr Peder Christensen Buch, kapellan i Ringkøbing, og Knud Andersen Madum på deres egne og Hans Madsen samt Margrete Hansdatter sst og deres hustruers vegne på den ene og havde stævnet Christen Andersen, byfoged i Ringkøbing, for en dom han til Ringkøbing byting 16/12 sidst forleden dømt har, imellem salig Morten Birch og hans søster salig Regina Birch deres efterladte børn, belangende en arv, som de tillige arveligen er tilfalden efter deres salig far og mormor Anne Mortensdatter, og deri har tildømt salig Morten Birchs børn og arvinger de to parter af den arv, og salig Regina Birchs børn ikke uden aleneste den tredje part, og har ikke heller anseet, at aldeles ingen af den salig kvindes egne børn er i live, men er alle søskendebørn i een linie, som hende skal arve, menende de derfor bør at arve, som de alle var den salig kvindes egne børn og alle søskende, eftersom de er født af en bror og søster, efter lovens 1. bogs 5. kapitels udtrykkelige formelding, disligeste stævnet salig Morten Birchs arvinger, nemlig Sylvester Mortensen, Gregers Mortensen, Birgitte Mortensdatter og Margrete Mortensdatter samt Jep Jensen Tarm, som dommen forhvervet har: eftersom loven om oldearv ej anderledes synes at kunne forstås, end at så længe nogen fødes af oldefar og oldemor, det er så længe der er nogle til i den nedstigende linie, enten børn eller børnebørn, da stander de i deres forældres steder, og samme børn arver det, det søn, om han levede, skulle arvet, og datter det, som datter skulle arvet, om hun levede, og i lige måder søns børnebørn træder i deres oldefars sted, når de arver deres oldefars far eller mor, og datter barnebarn træder i deres oldemors sted, når de arver deres oldemors forældre, da vidstes ikke byfogdens dom at kunne fragås, men ved magt at blive.

(44)

** var skikket Mogens Bertelsen, KM byfoged i Lemvig, med en opsættelse her af landstinget 7/12 sidst forleden, indeholdende ham da at have stævnet Peder Pedersen Nør, borger sst, item hans kone Kirsten Lauridsdatters far Laurids Hansen, boende i Ballegård i Heldum sogn, forrige borger og rådmand i Lemvig, for et ubilligt gavebrev imellem dem skal have ladet skrive, dateret Lemvig 18/11 1661, formeldende Peder Pedersen at skulle have hovedparten af alle Laurids Hansens kones fars formue, hvilke gave og bænkebrev, Laurids Hansen at have underskrevet i to linier, dog med så skel den ene af hans børn at ske lige så god ret som den anden, i hvilke underskrevet linier skal befindes in originali at være udslettet og kasseret, og det at være sket imod Mogens Bertelsens vilje og ham uvidende, ham og hans hustru og hendes umyndige vanvittige bror til stor forurettelse, og i så måder ubilligen at være gjort og begæret, at den ene barn skal tage al forældrenes formue: eftersom ingen er god for at forskrive sig mod loven, omtvistede kontrakt i adskillige måder strider mod loven, tilmed også skal være med vilkår underskrevet, at den ene søskende nyder så god ret som den anden, som endnu kan sluttes og sees af skriften, hvilket siden er udslettet, og endog at Laurids Hansen selv samme kassation har underskrevet, ikke des mindre sees af skriften ham ej at have været ret til sinds, tilmed også ingen slig gave i vores lov tilstedes, uden på løs brev, når det er i hånd leveret, men ej tilsteder det på jordegods og ejendom, hvilket ikke heller kan siges i hånd at være leveret, førend fuldkommen skøde derpå er givet, det ikke her er sket, og Peder Pedersen med det som ham i hånd er leveret, nemlig løsøret, ikke vil nøjes, og ingen mere arv begærer, da sees ikke samme kontrakt at kunne komme de andre Laurids Hansens børn til nogen skade eller Peder Pedersen til nogen behjælpning i nogen måder, men som ugjort at være, og når Laurids Hansen ved døden afgår, eller skifte efter ham holdes, skal da efter loven og recessen gøres de andre arvinger billig erstatning for hvis, den ene arving har bekommet mere end den anden, så alting sker efter lands lov og ret, og sætfogden Niels Mogensens dom som udømt at være, og ham for tiltagne dom i

en sag, han ej kunne kende på, efterdi det angik en kontrakt, som disputeredes ulovlig at være, at give Mogens Bertelsen seks rigsdaler til kost og tæring.

(54)

** var skikket velb Mogens Arenfeldt til Rugård hans fuldmægtig Gregers Hvid, borger og indvåner i Viborg, og havde stævnet velb Jørgen Marsvin til Abildgård for 231 rigsdaler, som han efter to obligationer skyldig er, med des påløbende forfaldne renter, for hvilke summa penge Mogens Arenfeldt formener, han bør at have indvisnings dom i Jørgen Marsvins jordegods eller løsøre her til landstinget, efter egen forpligt, foruden nogen hjemtings dom: efterdi i rette lægges Jørgen Marsvins forseglede og underskrevne udgivne skadesløs håndskrifter på for berørte summa penge, som ikke til sin forfaldne terminer er bleven betalt, da vides ikke andet derom at sige, end Jørgen Marsvin jo bør at betale Mogens Arenfeldt samme summaer penge efter hans forskrivningers indhold, med dis resterende rente og anvendt bekostning, og fordi tilfinder velb Anders Sandberg til Kvelstrup og Vogn Hvas til Rolsegård, som Gregers Hvid nævnt har, med forderligste lejlighed og inden i dag seks uger i tingfogdens nærværelse at gøre Mogens Arenfeldt indvisning og udlæg i Jørgen Marsvins løsøre eller jordegods, hvor det findes kan, så han bekommer fuld betaling for sin gælds fordring, og det efter recessen og KM udgangne forordning, gældssager anlangende, som de vil ansvare og være bekendt.

(56)

15/2 1665.

** var skikket Jacob Tomasen i Holm, herredsfoged i Elbo herred, på den ene og havde stævnet Anders Olufsen i Børup i fornævnte herred for nogen skældsord samt trussel og undsigelse, han Jacob Tomasen Harbo uden al skyld og årsags givelse har med overfalden, angreben og tilsagt 6/12 sidst forleden, imidlertid han retten sad på Elbo herreds ting, at djævlen fare i din rødskægget skælm, du måtte lade mig bekomme genpart af de breve, du lod læse i dag 8 dage, hvortil Jacob Tomasen svarede, at samme breve var skikket til slottet efter amtmandens befaling, og det var bedre, at i gik hjem, at i kunne få en skål brændevin, da svarede Anders Olufsen, det skal du få skam for, og truede ham og fordrede ham ud fra retten, og sagde til Jacob Tomasen, jeg skal nagle dig til en væg, at det skal rumle i din tykke liv, da stod Jacob op og bad de otte mænd for Guds skyld de skulle drages til minde, formenende at Anders Olufsen derfor tilbørligen bør at lide og undgælde, og være den samme, som han ham for skældt har, med mindre han ham nogen ærerørig og skælms sag sandfærdig kan overbevise: eftersom denne sag angår Anders Olufsens ære, og han ikke møder i retten, formedelst han er på Koldinghus, ham og ikke sees nogen større eller strengere forfald at kunne være end fængsel, og at den anklagede ikke selv kan i egen person møde i retten, vidstes ikke noget her i denne sag at kunne dømmes, førend Anders Olufsen i retten i egen person fremkommer at svare for sig, midlertid bør Jacob Tomasen, som for en siddende ret selv siger sig at have været skældt, og dog siden betjent retten det han ikke burde at gøre, førend han ved dom var erklæret, nu herefter at entholde sig fra sit dommersæde, indtil han for slig ærerørige påsagn lovligen vorder frikendt.

(59)

** var skikket velb Wulf von Buchwald til Lundgård, KM befalingsmand på Koldinghus, hans fuldmægtig Jacob Lauridsen Bech, slots og ridefoged til Koldinghus, på KM vegne havde stævnet

Niels Pedersen Bolund i Erritsø, som har været sætfoged i den sag imellem ham på den ene og Anders Olufsen i Børup på den anden side, hvori han har forbigået hans irettesættelse, som for ham var fremlagt, imod Anders Olufsen, for han 6/12 sidst forleden, har skældt, truet og undsagt herredsfogden i Elbo herred Jacob Tomasen, imens han betjente retten, og alene tilfunden ham derfor at bøde som den, der har gjort dem ulyd på tinget, hvori Wulf von Buchwald formener, han har gjort uret, og Anders Olufsen bør derfor at lide langt højere straf, så hans dom bør som udømt at være, og Anders Olufsen for oven bemeldte forseelse at lide på liv, ære eller og til Bremerholm: eftersom her sættes i rette på Anders Olufsens liv, ære og gods, sees ikke noget i den sag at kunne kendes og dømmes, førend Anders Olufsen i egen person møder her i retten at svare for sig til slig gjorte ansøgninger, og eftersom det befindes, at der og skal have været ærlige dannemænd, som for Anders Olufsen har villet borge og svare til alle de lovmål, ham efter landsloven kunne overgå, og det hans fængsel sees ikke af andet at komme, end hvis til tinge mod Jacob Tomasen skal være af Anders Olufsen forrettet, tilmed også hans bo allerede forseglet, da sees ikke rettere end slig borgen jo bør for fuldkommen at antages, og Anders Olufsen derefter på fri fod at stilles, at han sin sag lovligen ved retten kan udføre.

(67)

** var skikket velb Jørgen Lykke til Søgård på hans tjener Christen Jensen i Vittrup hans fuldmægtig Niels Andersen Roland, prokurator i Viborg, i Christen Jensens egen nærværelse, med en opsættelse her af landstinget 18/1 sidst forleden, indeholdende da at være fremlagt en dom her af landstinget 9/11 sidst forleden, som iblandt andet formelder, da her at være stævnet Anders Skrædder i Bislev for et hjemmelsbrev, han til Jens Sørensen Remmer i Veggerby har udgivet, på en rødblisset fol, han ham solgt har, og foregiver i samme brev at han samme hest har bekommet af Christen Jensen i Vittrup til tilfredsstillelse for hans bror, som skulle være dræbt i Christen Jensens hus, og samme brev dateret Bjørnsholm marked 1661, at samme køb der skulle være gjort, hvilke hans hjemmel formenes ikke så lovlig og ret at være, som det sig burde, idet det er bevislig gjort, at de personer, som har underskreven det med ham, at de ikke var hos i Bjørnsholm marked, ikke heller noget køb der om samme hest gjort er, tilmed er det ikke bevislig gjort, at han samme hest lovligen bekommet har, så han selv kan have nogen hjemmel og tilstand til den til sådan at sælge: da eftersom Anders Christensen Skrædder er forelagt to gange i egen person at møde og ikke sig indstiller at svare, enten til sin hjemmel eller de hårde beskyldninger, han har tillagt Christen Jensen i Vittrup for tinge, og sagt at han var en tyv og en røver, og ikke heller i ringeste måder lader fremføre her noget i retten, hvormed han slige påsagn kan bevise, bør samme hans hjemmels påråbelse uden kraft at være, og Anders Christensen selv til samme hest at svare, og der foruden for slige hårde ubevislige beskyldninger at lide som en løgner, og være den som han Christen Jensen har beskyldt for, hvad Jacob Christensens vidne angår, at samme hest blev givet Anders Christensen for afsoning for hans brors død, da efterdi Jacob Christensen ikke møder efter to ganges forelæggelse, og intet beviser enten om slig afsoning eller drab, bør same hans vidne som løgnagtigt magtesløs at være, og ikke komme Christen Jensen til hinder eller skade i nogen måder, og Jacob Christensen for slig påsagn at lide som en løgner, i lige måder bør og Niels Trolles vidne magtesløs at være og ikke komme Christen Jensen til hinder eller skade i nogen måder, og Niels Trolle for udeblivelse mod landstings tilfindelse fældet at være, og derfor bøde efter loven.

(72)

1/3 1665.

** var skikket Hans Nielsen Drostrup, borgmester i Mariager, og gav til kende, eftersom velb Jørgen Lange til Bregning er ham skyldig, efter sin udgivne brevs formelding, 105 rigsdaler med sin rente og skadegæld, og har derfor pantsat til ham nogle huse og bondegårdsteder i Nibe, og sig i samme sit pantebrev strengeligen til forpligtet at betale ham til snapsting, som ej er efterkommet, hvorfor han formener ham bør at udnævnes to gode mænd her af landstinget til at gøre ham indvisning i samme pant: da efterdi for os i rette lægges Jørgen Lange og fru Dorte Galts underskrevne pantebrev, til borgmester Hans Nielsen udgivet, lydende på 100 rigsdaler in specie med sin rente, såvel som og der foruden på samme pantebrev skrevet under Jørgen Langes hånd, at borgmester Hans Nielsen har forstrakt ham 8 sletdaler skadesløs at betale, hvilket pantebrev indeholder Jørgen Lange og fru Dorte Galt at have pantsat til borgmester Hans Nielsen forberørte deres jordegods og bondegårdsteder, som han må tiltræde, annamme og gøre sig så nyttig, som han kan, til brugelig pant, dersom fornævnte hovedstol og rente ikke til rette tid blev erlagt og betalt, da efter slig lejlighed tilfinder vi velb Christen Munk til Hvanstrup og Laurids Munk til Havbrogård, som borgmester Hans Nielsen nævnt har, at gøre ham annammelse i fornævnte jordegods og bondegårdsteder for brugelighed efter recessen at følge, indtil Hans Nielsen eller hans arvinger skadesløs bliver udløst, som det sig bør.

(74)

** var skikket Margrete, salig doktor Erik Monrads efterleverske, hendes fuldmægtig Tomas Christensen Høg, borger og indvåner i Viborg, og fremlagde efterskrevne indlæg, eftersom velb Eggert Abildgård til Lynderupgård er bleven en summa penge skyldig til Margrete, salig doktor Erik Monrads, og derfor til underpant pantsat noget jordegods med slig vilkår, at hvis pengene ikke til sine terminer blev erlagt, da samme gods hende og hendes arvinger at følge, og eftersom Eggert Abildgård ikke har efterkommet sit løfte, da formener jeg på min principals vegne, at forskrevne pantsatte jordegods bør at følge Margrete, salig doktor Erik Monrads, og hendes arvinger, indtil hun for hovedstol, rente og skadegæld nøjagtig bliver kontenteret og afbetalt. Viborg 1/3 1665 Tomas Christensen Høg: da efterdi her for retten fremlægges Eggert Abildgårds forseglet og underskrevne pantebrev, til Margrete, salig doktor Erik Monrads, udgivet på kapital 500 rigsdaler in specie med des tilbørlig rente, og til dis forsikring pantsat hende fornævnte jordegods, efter des forskrivnings indhold, da ved vi ikke andet derom at sige, end Margrete, salig doktor Erik Monrads, jo bør samme jordegods til brugelighed at følge, indtil hun eller hendes arvinger skadesløs vorder udløst efter recessen, som det sig bør, og bønderne imidlertid har ingen andre at svare, enten med skyld, landgilde, ægt eller arbejde, end Margrete, salig doktor Erik Monrads, eller hendes arvinger.

(76)

** var skikket David Jung af Hamborg hans fuldmægtig Jens Jørgensen, prokurator i Viborg, og i David Jungs egen nærværelse, på den ene og havde stævnet Niels Jensen, byfoged i Randers, for en dom han til Randers byting 14/11 sidst forleden skal have dømt og afsagt, imellem Daniel Jung på den ene og Morten Brøchner på den anden side, og tildømt Morten Brøchner efter sine håndskrifter at betale til David Jung 6498 mark lybsk, på hvilke skal være betalt3256 mark lybsk, bliver summa kapital penge 3239 mark lybsk, hvilken dom Morten Brøchner her til landstinget 7/12 sidst forleden har ladet indstævne til underkendelse, formedelst David Jungs udgivne fuldmagt ikke var skrevet på stemplet papir, sagen derfor til KM skatkammer heden vist, hvorpå David Jung har erlanget KM bevilling, at sagen på ny her til landsting skulle påkendes, når David Jungs fuldmagt på stemplet papir bliver fremvist: da eftersom med KM befaling udtrykkeligen melder, at vi her til landsting skulle dømme i sagen, når den for os blev indkaldt, og her for os fremlægges syv håndskrifter under

Morten Brøchners hånd, og ingen hjemmel derimod gøres, endog Morten Brøchner lovligen bevises at være stævnet, da sees ikke byfogdens dom, anlangende samme syv håndskrifters betaling, at kunne fragås, men Morten Brøchner samme sine håndskrifter at betale og indløse, eller byfogden derfor at gøre David Jung indførsel i Morten Brøchners gods og løsøre, hvor det findes, for kapital, interesse og skadegæld efter forskrivningers formelding. belangende den ansøgning hos Morten Brøchner for de varer, som Jørgen Heitwinkel skal have leveret Morten Brøchner på David Jungs vegne, da efterdi samme sags beskaffenhed ikke med så klare bevisninger udføres, som her fornøden agtes, sees ikke efter slig lejlighed nu i denne sag videre at kunne kendes, men hvis David Jung videre herpå vil tale, da indføre hvis nødvendig bevisninger, han hertil hjemmel kan have, for fogden til påkendelse, siden gås derom så vist lov og ret er.

(80)

15/3 1665.

** var skikket Maren Nielsdatter, salig Knud Nielsens efterleverske, til Vesløsgård hendes fuldmægtig Niels Andersen Roland, prokurator i Viborg, på den ene og havde stævnet en Christen Sørensen, boende i Visbjerg, hans udstedte dom af Visborg birketing 1/3 sidst kontra Jørgen Seefeld til Visborggård, belangende 1000 rigsdaler in specie efter sin derpå strenge udgivne obligation og gældsbrevs videre bemelding, hvorpå ikke mere findes at være betalt end 40 rigsdaler, og forskrevne birkefoged har tilfunden den gode mand kapital med rente og interesse at betale, eller og at ske indvisning og likvidation i den gode mands løsøre eller jordegods: da efterdi for os i rette lægges Jørgen Seefelds udgivne skadesløs brev på forskrevne summa penge med sin rente, som til sin forfaldne termin ej er bleven betalt, så sagen fordi til hjemtinget har været indkaldt, og der endelig dom ganget, som for er rørt, da ved vi ikke andet derom at sige, end Jørgen Seefeld jo bør at betale Maren Nielsdatter samme summa penge med des rente, så vidt derpå resterer, og fordi tilfinder velb Jørgen Pors til Fredbjerggård og Laurids Munk til Havbrogård med forderligste lejlighed og inden i dag seks uger dem i fogdens nærværelse at forsamle og drage for Jørgen Seefelds bopæl, der at udæske betaling for den resterende summa og rente med des interesse og skadegæld, sker dem der ikke fyldest, da Maren Nielsdatter eller hendes fuldmægtig i Jørgen Seefelds løsøre eller jordegods, hvor det findes kan, at indvise, så at hun bekommer fuldkommen betaling for sin gælds fordring, og det efter recessen og sidst udgangne KM forordning, gælds sager anlangende, som de vil ansvare og være bekendt.

(83)

** var skikket doktor Anders Andersen, superintendant over Vendelbo stift, og mester Jacob Poulsen, sognepræst til Vorfrue kirke i Ålborg, deres fuldmægtig Niels Bech, prokurator i Ålborg, og gav til kende, hvorledes velb Mogens Kruse samt hans frue Helvig Krabbe 24/1 1664 til dem er skyldig bleven forstrakte penge 1161 rigsdaler, som de har bepligtet dem og deres arvinger, een for alle eller alle for een, at betale til dem eller deres arvinger med et års rente 6 procento skadesløs i Viborg snapsting 24/1 sidst forleden, og de til forsikring pantsat adskilligt jordegods i Hornum og Års herreder samt brokorn under Ålborghus len, med sådan kondition, at såfremt ikke renten af forskrevne kapital til rette tid blev erlagt, da skulle bemeldte kreditorer fornævnte jordegods og brokorn som et frit brugeligt pant nyde, bruge og beholde, indtil så længe kapital med rente, skadegæld og interesse aldeles blev erlagt: da efterdi for os i rette lægges Mogens Kruses og fru Helvig Krabbe forseglet og underskrevne obligation, lydende på 1161 rigsdaler hovedstol med 6 rigsdaler af 100 årlig rente, som til sin forfaldne termin ikke er bleven betalt, så sagen fordi til

hjemting har været indkaldt, og der endelig dom ganget, som forskrevet står, da ved vi ikke andet derom at sige, end Mogens Kruse og fru Helvig Krabbe jo bør at betale doktor Anders Andersen og mester Jacob Poulsen fornævnte summa penge med resterende rente og anvendt bekostning, og fordi tilfinder velb Jørgen Marsvin til Abildgård og Jørgen Lykke til Buderupholm, som Niels Bech dertil nævnt har, med forderligste lejlighed og inden i dag seks uger i tingfogdens nærværelse at forsamle og drage for Mogens Kruses bopæl, der at udæske betaling, sker dem der ikke fyldest, da doktor Anders Andersen og mester Jacob Poulsen ved deres fuldmægtig i Mogens Kruse og fru Helvig Krabbes løsøre eller jordegods, hvor det findes kan, at indvise, så at de bekommer fuldkommen betaling for deres gælds fordring, og det efter recessen og sidste udgangne KM forordning gælds sagen anlangende, som de vil ansvare og være bekendt.

(86)

** var skikket velb Christen Seefeld, Claus Seefeld og Laurids Seefeld deres fuldmægtig Hans Nielsen, borgmester i Mariager, i Christen Seefelds egen nærværelse, og til konfirmation indstævnet en dom, Christen Sørensen i Visborg, birkefoged til Visborg birketing, sidst forleden 1/3 udstedt har kontra deres far velb Jørgen Seefeld til Visborggård, hvori han skal være tilkendt til fornævnte sine sønner at overlevere al hvis jordegods og løsøre, dem efter deres salig bror Tyge Kruse Tygesen arveligen kan være tilfalden, hvilken dom de formener ret at være dømt, og er begærende her af landstinget to gode mænd at udnævnes, som efter lodder, jordebøger og registreringer kan overlevere dem deres arveligt tilfaldne efterskrevne jordegods og løsøre efter deres salig halvbror Tyge Kruse fra deres far Jørgen Seefeld: da eftersom her af gode mænds forretning sees, at Jørgen Seefeld skyldig bliver til sine sønner en stor andel jordegods og løsøre, som dem efter deres salig bror Tyge Kruse Tygesen arveligen skal være tilfalden, og her nu af landsting begæres ridemænd, som efter samme gode mænds forretning og likvidering må gøre Christen Seefeld, Claus Seefeld og Laurids Seefeld annammelse på samme deres tilfaldne gods, så vidt den endnu beholden er, og for det øvrige indvisning i Jørgen Seefelds jordegods og løsøre, da vides ikke slig begæring at kunne vægres, men derfor tilfinder velb Claus Dyre til Kellerup og Jørgen Lykke til Buderupholm, som borgmester Hans Nielsen på deres vegne nævnt har, med forderligste lejlighed og inden i dag seks uger i tingfogdens nærværelse at forrette, og det efter recessen og kongelig seneste udgangne forordning, gælds sager anlangende, som de vil ansvare og være bekendt.

(95)

** (sentens til velb Joachim Frederik Pentzes opsættelse contra Mogens Rosenkrantz): så mødte Jens Poulsen i Obedsø på velb Mogens Rosenkrantz og herredsfogden Børge Hansens vegne, og efter begge parternes begæring blev samme sag opsat til i dag seks uger, og da dem her at møde og gå derom så vidt lov og ret er.

(96)

** var skikket velb Knud Holck til Skovsgård med en opsættelse her af landstinget 15/2 sidst forleden, indeholdende Peder Kall på sin husbond velb Frands Rantzaus vegne da efter en anden opsættelses indhold at have stævnet Laurids Nielsen i Skovsgård med flere for et vidne, de til Hanherreds ting 31/10 sidst forleden vidnet har, anlangende Niels Simonsens stævningsmand, at han ej skal have været for Skovsgård 25/9 sidst forleden, hvilke vidner Frands Rantzau formener ej så lovlig eller noksom at være, det bør eller kan komme de vidner, hans fuldmægtig Peder Kall til Hassing herreds ting efter foregående kald og varsel lovlig ført har: og endog Niels Simonsen vel

burde bedre sat sig for i den ed, han om kald og varsel afhjemlet har, at omstændighederne bedre deri havde blevet forklaret, ikke des mindre efterdi Knud Holck selv tilstår, at han dog lovligen er stævnet, og Niels Simonsen dog har været stævningsmand hos de andre, som i stævning indføres, også været på vejen til at stævne Knud Holck, men er bleven liggende på vejen, og har så det ved en anden lovlig forrettet, sees ikke Niels Simonsen for samme ed at kunne søges eller på hans ære, finger og boeslod at kunne straffes, men for den tiltale fri at være.

(100)

** var skikket Tøger Lassen, indvåner i Ålborg, hans fuldmægtig Jens Jørgensen, prokurator i Viborg, og gav til kende, at Tøger Lassen er forårsaget her til landstinget til konfirmation at indstævne en dom, udstedt på Års herreds ting 31/1 sidst forleden, imellem velb Søren Munk til Mølgård på den ene og ham på den anden side, dømt og afsagt har, hvori velb Søren Munk er tildømt at betale til Tøger Lassen ti rigsdaler, han på Søren Munks vegne for nogle år siden i KM kancelli for Søren Munks breve, angående et mageskifte med KM, udlagt og betalt har, med des nødvendige bekostning inden 14 dage, eller derfor ved gode mænd at have fyldest af Søren Munks gods eller løsøre, hvilke dom Søren Munk endnu ikke har efterkommet, hvorfor han formener han ved to gode mænd for samme ti rigsdaler bør at have udlæg og fyldest betaling af Søren Munks gods eller løsøre: da eftersom Christen Munk selv vedstår og fremviser et KM mageskiftebrev, som hans far Søren Munk af kancelliet har bekommet, dateret 4/7 1664, og han ikke beviser sig at have betalt rettigheden, som for slige kongelige benådninger og breve udgives, men tvært imod med Rasmus Rasmussens hånd på kancelliet bevises, at Tøger Lassen det har betalt, da vidstes ikke Søren Munk at kunne befri, han jo bør at betale til Tøger Lassen disse ti rigsdaler, dog uden rente, samt dis billige anvendte omkostning, og såfremt Søren Munk ikke det straks gør, da tilfindes velb Jørgen Pors til Fredbjerggård og Laurids Munk til Havbrogård, som Jens Jørgensen på Tøger Lassens vegne nævnt har, med forderligste lejlighed og inden i dag seks uger dem at forsamle og i herredsfogdens nærværelse gøre Tøger Lassen nøjagtig udlæg for fornævnte ti rigsdaler med anvendte bekostning i Søren Munks løsøre eller jordegods, og det efter recessen og KM forordning, som de vil ansvare og være bekendt.

(104)

** var skikket Hans Gabrielsen af Norge og fremlagde en sin underskrevne indlæg og tilkendegivelse lydende, eftersom jeg på min egen og mine stedbørns vegne har været forårsaget ved retten at lade søge velb Eggert Abildgård til Lynderupgård for 148 rigsdaler kapital med des resterende renter, hvorpå er til hans værneting Rinds herreds ting hændet dom, hvilken hans dom siden af de gode mænd landsdommere er konfirmeret, dog ej nogen udlæg af ridemændene derefter sket er, hvorfor jeg forhåber fornævnte ridemænd nu atter at må tilfindes, mig at gøre udlæg. herhos fremlagde efterskrevne håndskrifter, det første lydende jeg Johanne Lykke Hansdatter kendes hermed, at eftersom Niels Nielsen, forrige slotsskriver på Koldinghus, har efter min begæring til min trængsel mig forskaffet til låns hos Claus Christensen, skriver i Viborg, 100 rigsdaler, da lover jeg og mine arvinger til Niels Nielsen og hans arvinger at betale til først kommende snapsting, med Eggert Abildgård som forlover, dateret Viborg 24/1 1655. det næste lydende kendes jeg Eggert Abildgård til Estrupgård af ret vitterlig gæld skyldig er velagt karl Jørgen Clausen, som han på mine vegne betalt har, 48 rigsdaler, som jeg forpligter mig at betale til først kommende snapsting, dateret Viborg 28/1 1662: da eftersom her fremlægges landstings dom såvel som fornævnte to håndskrifter in originali, som ej bevises at være fyldest gjort, vidstes ikke Hans Gabrielsens begæring at kunne vægres, og derfor tilfinder velb Jørgen Pors til Fredbjerggård og Laurids Munk til Havbrogård, som

Hans Gabrielsen dertil nævnt har, med forderligste lejlighed og inden i dag seks uger dem at forsamle og i herredsfogdens nærværelse fornævnte landstings slutning at efterkomme, efter Eggert Abildgårds forskrivnings indhold, i al ting at forrette efter recessen og kongelige sidste udgangne forordning gældssager anlangende, som de vil ansvare og være bekendt.

(107)

** var skikket hr Jens Jensen Juel, sognepræst til Ørum og Daugård sogne, hans fuldmægtig Bertel Nielsen Wölch i Assendrup og gav til kende, at han skal være forårsaget at forhverve dom til Bjerre herreds ting 7/1 sidst afvigt over velb Jochum Frederik Pentz til Palsgård efter obligation på kapital 560 rigsdaler in specie med sin tilbørlig forfaldne rente 6 procento, som skulle have været betalt 19/5 sidst forleden 1663, og til forsikring er hr Jens Jensen to bøndergårde i Bjerre herred til et visse underpant overdragen, og eftersom samme pantegårde er Jochum Frederik Pentz lovligen efter recessen tilbudt at indløse, og han det ikke vil have ladet efterkomme at indløse, er hr Jens Jensen Juel af herredsfogden i Bjerre herred tildømt at have indvisning med gode mænd i samme to pantegårde, formenende samme dom her til landstinget konfirmeret at blive, og to gode mænd udmeldes, som hr Jens Jensen Juel skal gøre indvisning: da eftersom her lovlig bevises hr Jens Juel efter recessen har tilbudt Jochum Frederik Pentz til tinge at løse et pantsat gods, dog det ikke endnu sket er så langt over den tid, recessen om melder, da tilfindes velb Erik Brockenhuus til Lerbæk og Rudolf Unger til Bjerre, som Bertel Nielsen på hr Jens Juels vegne selv i Jochum Frederik Pentzes fuldmægtigs nærværelse og påhør her for retten begæret har, at de med aller forderligste vurderer og takserer samme gods, og det efter recessen og kongelig forordning forretter, som de agter at forsvare.

(110)

** var skikket velb Knud Holck til Skovsgård med en opsættelse her af landstinget 15/2 sidst forleden, indeholdende da efter anden opsættelses indhold at være stævnet Laurids Nielsen i Skovsgård med flere for et vidne, de til Hanherreds ting 31/10 sidst forleden vidnet har, anlangende Niels Simonsens stævningsmand i Brovst, at han ej skal have været for Skovsgård 25/9 sidst forleden, hvilke vidner Frands Rantzau formener ej så lovlig eller ret at være, det bør eller kan komme de vidner, hans fuldmægtig Peder Kall til Hassing herreds ting, efter foregående kald og varsel, lovlig ført har. derimod havde Knud Holck stævnet til konfirmation Laurids Nielsen i Skovsgård med flere deres vidne, som de til Hanherreds ting 31/10 1664 vidnet har, anlangende Niels Simonsens stævningsmand i Brovst, at han ikke skal have været for Skovsgård 15/9 i forleden år at stævne, hvilke deres vidne Knud Holck formener sandfærdeligen og lovlig at være vidnet, så at de vorder konfirmeret og ved magt kendt. (følgende blad ikke bevaret)

(114)

29/3 1665.

** var skikket Hans Jørgen Majoner og Jacob Hase, borgere og handelsmænd i Viborg, på den ene og havde stævnet velb Eggert Abildgård til Lynderupgård og hans frue fru Dorte Lykke for en summa penge 124 rigsdaler, de dem skyldig er efter obligations bemelding, og herredsfogden til Rinds herreds ting har tilfunden Eggert Abildgård og hans frue samme kapital, rente og omkostning at betale, eller derfor at have indførsel og udlæg af deres bedste løsøre og jordegods, formenende samme dom ret at være og her til landstinget bør at konfirmeres: da efterdi for os i rette lægges

Eggert Abildgård og fru Dorte Lykkes ukasserede håndskrifter på fornævnte summa penge med sin resterende rente, som til sin forfaldne termin ej er bleven betalt, så sagen fordi til hjemting har været indkaldt, og der endelig dom ganget, som forskrevet står, da ved vi ikke andet derom at sige, end Eggert Abildgård og fru Dorte Lykke jo bør at betale Hans Jørgen Majoner og Jacob Hase samme summa penge med sin resterende rente og pågående omkostning, og fordi tilfinder velb Peder Harbou til Slemstrup og Christen Munk til Hvanstrup, som Jacob Hads dertil nævnt har, med forderligste lejlighed og inden i dag seks uger dem at forsamle, og i herredsfogdens nærværelse drage for Eggert Abildgårds bopæl, der at udæske betaling for fornævnte summa med dis resterende rente og anvendt bekostning, sker dem der ikke fyldest, da dem eller deres fuldmægtig i Eggert Abildgård og fru Dorte Lykkes løsøre eller jordegods, hvor det findes kan, at indvise, så at de bekommer fuldkommen betaling for deres gælds fordring, og det efter recessen og sidst udgangne kongelige forordning, gælds sager anlangende, som de vil ansvare og være bekendt.

(117)

** var skikket velb Jørgen Lykke til Buderupholm hans fuldmægtig Niels Sørensen i Stubdrup på den ene og havde stævnet Christen Sørensen i Visborg, birkefoged til Visborg birketing, for en dom han til fornævnte ting 28/3 sidst forleden dømt har, imellem velb Jørgen Seefeld til Visborggård og Jørgen Lykke til Buderupholm, anlangende en summa penge, nemlig 840 rigsdaler in specie med sin rente siden 12/5, Jørgen Seefeld efter hans strenge obligation til Jørgen Lykke skyldig er, og til sidst forleden martini skulle være betalt, eller derfor ham nøjagtig i hans bedste jordegods at forsikre, hvilket løfte ikke enten med betaling eller forsikring er efterkommet, hvorfor Jørgen Lykke var forårsaget Jørgen Seefeld efter landsloven med retten til hans værneting at tiltale, og herredsfogden har tildømt Jørgen Seefeld fornævnte summa med rente samt anvendt omkostning skadesløs at betale, hvilken dom han formener ret at være dømt, og Jørgen Lykke her af landstinget at tilfindes to gode mænd, som kan gøre ham indvisning og udlæg i Jørgen Seefelds bo, løsøre og bedste jordegods: da efterdi for os i rette lægges Jørgen Seefelds udgivne skadesløs brev på fornævnte 840 rigsdaler med efterstandende rente, som ikke til sin forfaldne termin er bleven betalt, så sagen fordi til hjemting har været indkaldt, og der endelig dom ganget, som forskrevet står, da ved vi ikke andet derom at sige, end Jørgen Seefeld jo bør at betale Jørgen Lykke fornævnte 840 rigsdaler med resterende rente og pågående omkostning, og fordi tilfinder velb Melchior Juel på Hvolris og Christen Munk til Hvanstrup, som Niels Sørensen på Jørgen Lykkes vegne dertil nævnt har, med forderligste lejlighed og inden i dag seks uger dem i tingfogdens nærværelse at forsamle, og drage for Jørgen Seefelds bopæl, der at udæske betaling for fornævnte summa med sin resterende rente og pågående bekostning, sker dem der ikke fyldest, da Jørgen Lykke eller hans fuldmægtig i Jørgen Seefelds løsøre eller jordegods, hvor det findes kan, at indvise, så at han bekommer fuldkommen betaling for sin gælds fordring, og det efter recessen og sidst udgangne KM forordning, gælds sager anlangende, som de vil ansvare og være bekendt.

(120)

** var skikket Bertel Jensen Doens, rådmand i Viborg, hans fuldmægtig Jacob Jensen, indvåner i Viborg, på den ene og havde stævnet velb Jørgen Seefeld til Visborggård, anlangende en summa penge 544 rigsdaler kapital, han efter hans udgivne obligation til Bertel Jensen skal skyldig være, og derfor forhvervet dom til Visborg birketing, hvori Jørgen Seefeld er tilfunden at betale, eller at lide indvisning og udlæg, hvilken dom Bertel Jensen formener ret at være, og her til landstinget bør at konfirmeres, og ham to gode mænd at tilfindes at gøre ham indførsel og udlæg i den gode mands bedste løsøre eller jordegods: da efterdi for os i rette lægges Jørgen Seefelds udgivne skadesløs brev

på fornævnte 544 rigsdaler med efterstående rente, som ikke til sin forfaldne termin er bleven betalt, så sagen fordi til hjemting har været indkaldt, og der endelig dom ganget, som forskrevet står, da ved vi ej andet derom at sige, end Jørgen Seefeld jo bør at betale Bertel Jensen bemeldte 544 rigsdaler med resterende rente og pågående omkostning, og fordi tilfinder velb Peder Harbou til Slemstrup og Christen Munk til Hvanstrup, som Jacob Jensen på Bertel Jensens vegne dertil nævnt har, med forderligste lejlighed og inden i dag seks uger dem i tingfogdens nærværelse at forsamle, og drage for Jørgen Seefelds bopæl, der at udæske betaling for fornævnte summa med sin resterende rente og pågående bekostning, sker dem der ikke fyldest, da Bertel Jensen eller hans fuldmægtig i Jørgen Seefelds løsøre eller jordegods, hvor det findes kan, at indvise, så at han bekommer fuldkommen betaling for sin gælds fordring, og det efter recessen og sidst udgangne KM forordning, gælds sager anlangende, som de vil ansvare og være bekendt.

(124)

** var skikket Walter Clerch, ridefoged til Skivehus, med en opsættelse her af landstinget 1/2 sidst forleden, indeholdende ham da efter andre opsættelsers indhold at have stævnet Jens Jacobsen Røding, herredsfoged i Ulfborg herred, for en dom han til fornævnte ting 20/12 1662 dømt og afsagt har, imellem salig velb Ove Geddes efterladte velb hustru og arvinger på den ene og velb Henrik Linderots unge junker på den anden side, og deri ikke har ville tildømt Niels Jensen i Estrup 12 pund smør at betale af det sted, han påboer, som han med resterer, så og har været i rette lagt efterskrevne KM skøde, dateret 20/8 1661, hvori salig Ove Geddes husfrue og børn af KM er skødet efterskrevne i Estrup i Idum sogn, Poul Vistisen et pund smør, til evindelig ejendom skulle beholde, men mere agtet efterskrevne pantebrev, dateret 15/9 1651, KM har givet salig Henrik Linderots på samme Poul Vistisens boel, hvoraf skulle gange halvandet pund smør, af slig lejlighed har fornævnte herredsfoged samme sag for sin overdommer indstævnet: da eftersom det med tingsvidne samt to gamle underskrevne og forseglet jordebøger bevises, at Niels Jensen i Estrup i Idum sogn og hans formand Poul Vistisen ikke skylder mere end årligen halvanden Harbo pund, hvilke halvanden pund smør er af KM pantsat til Henrik Linderot, og sat da for tre tønder hartkorn, som af rentemesterens overslag og udregning bevises, og nu findes samme et pund smør at være solgt af KM til Ove Geddes arvinger, og ej kan vides og afdøde Henrik Linderot derfor i andre måder af KM skatkammer kan være sket fornøjelse for samme ene Harbo pund smør, da indfindes sagen underdanigst til KM nådigste decision, hvorledes KM behager at dermed skal forholdes, og hvilken af begge parter samme ene pund smør landgilde skal følge.

(127)

** var skikket Jens Jørgensen, prokurator i Viborg, på strandriderne Petter Skrædder, Anders Jensen, Peder Bolt og Jens Tamesen af Ribe deres vegne, i Petter Skrædder og Jens Tamesens egen nærværelse, med en opsættelse her af landstinget 18/1 sidst forleden, indeholdende da, for os at være fremlagt vores forseglet stævning, dateret Viborg 12/12 1664, dens indhold at vi har bekommet KM befaling, at KM os deri nådigst befaler, at når den sag anlangende Bernt Hansen af Varde hans skude, som ved Hjerting havn forbudne varer imod KM forordning og told ordinantsen har indtaget, for os vorder ind stævnet, vi da deri skulle kende og dømme, borgmester og råds dom aldeles uagtet, med videre samme KM befaling indeholder: da endog vi ej andet kunne se, end at der jo er i denne sag stor mistanke om underslæb i KM told rettighed og imod told ordinantsen beganget, ikke des mindre efterdi KM befaling til os udtrykkeligen formelder, at vi heri således skulle kende og dømme, som vi agter at forsvare, og ikke derfor kunne eller må dømme efter mistanker og presumptioner, men efter lands loven og klare dokumenter og bevisninger, da ser vi

ikke her i retten sådanne bevisninger af strandriderne at fremføres, som landsloven tilsiger, beskyldningers bekræftelse udfordrer, thi hvad sig den første klage belanger, at skipper Bernt Hansen skulle villet gå på andre steder end i KM lande, og ikke til Glückstadt, derpå fremførte strandriderne ingen bevis, andet at de siger, når skipperen er i søen og drager sejlet op, kan han gå hvor han vil, hvilket af os ikke kan ansees for nogen bevis, da dog både toldbogen og toldsedlerne udførligen melder, at skipperen agtede sig til Glückstadt, og at der fandtes en seddel af Anders Pedersen underskrevet, hvori han begærer, at Bertel Braun i Hamborg ville foruden den hensendte memorial indkøbe ham 5 alen sort krone rask, og det efter samme memorials formelding hid sende, så meldes i samme seddel intet om skipper Bernt Hansen eller hans rejse, og er i samme seddel så mange omstændigheder, at hvis bevis deraf skulle søges på, at Bendix Hansen skipper ville til Hamborg, kan ikke agtes lovlig, som ej heller de to sedler, som af strandriderne i rette lægges, og af dem berettes at skulle være funden i skuden, og at skal være nogle toldbetjentes hænder der under stå, hvilket dog alt sammen ikke i nogen måder bevises, hvorpå særdeles siden skal kendes, da kunne vi efter slig bevisninger ej kende, at skipperen på andre steder ville sejle, end der som hans toldseddel ommelder, som med toldbogen akkorderer, nemlig til Glückstadt, og eftersom told ordinantsen ej videre forbyder enten saltet kød eller kobber at udføres end af riget og på fremmede steder, som af alle speciers forbud noksom sees, at de må føres fra et KM land og riger og til andet, vidste vi ikke efter slig lejlighed fornævnte kontrabande og ufri varer at kende, som af KM lande til Glückstadt henføres, ej heller denne strandridernes beskyldning at bifalde, men skipperen for denne irettesættelse fri at være, belangende at skipperen har indladt en stor del sit gods på ulovlige ladesteder, da efterdi ved Janderup kirke har af arilds tid været ladested, hvor de Varde skuder tage så meget ind, som de kunne, og siden dermed ginge fort til Hjerting, hvor og deres rette ladested er, og intet herimod af strandriderne fremlægges, samme Janderup kirkehavn jo er tilladt og almindelig og sædvanligt ladested at være, sees ikke heller skipperens ulempe heri, men at han har indladen samme varer ved Janderup kirke, førend han sligt lovligen beviser sig at have angivet hos tolderen, derfor bør skipper Bernt Hansen at give til straf til KM ti rigsdaler efter told ordinantsen, hvad sig det meget kobber angår, som af de vidnesbyrd og kundskaber, strandriderne har fra Ribe bragt, bevises i skibet at have været funden, da det til Ribe ankom, da efterdi told ordinantsen udtrykkeligen formelder, at borgmester og råd i alle købstæder skulle dømme i alle konfiskations sager uden forhal, og dette skiberum blev angrebet ved Varde og Varde bys toldsted, burde strandriderne straks der samme sag at have ladet ordele eller i det ringeste skibet der af øvrigheds middel og upartiske folk ladet besigtige hvad deri var, særdeles da sligt dem af en af rettens middel i Varde blev tilbudt, som med tingsvidne bevises, på det fuldkommeligen kunne vides, at der ingen fremmede varer blev i skibet medført, skipperen til skade, og efterdi strandriderne heri har fragået KM told ordinants og selv bemægtiget sig skibet, det mange dage, fast på tredje uge, har haft i deres vold og med fremmede folk til Ribe henført, og ej af strandriderne fremlægges nogen kundskab, at der mere kobber var i skibet, end i toldsedlerne findes, da det ved Hjerting blev angrebet, og at der intet siden er i skuden af slige varer indført, ej af andet bestyrkes, end strandridernes egen sigelse og benægtelse, hvilket skipperen fragår, da vidstes ikke heller skipperen herfor at kunne søges, dog bør alt så meget kobber, som ej med rigtig toldseddel bevises at være angivet, såvel også alt andet hvis i skibet fandtes, være sig det hvide fifskaft eller andet, hvad det være kan, som ikke i toldsedlerne findes benævnt, konfiskeret at være og dermed handlet efter told ordinantsen, belangende det smør, som under de sorte potter var ---- , og det dog befindes mere smør i skibet at have været end angiven er, bør samme otte tønder smør forbrudt at være, og skipperen for slig toldsvig give ti rigsdaler til straf til KM efter told ordinantsens videre formelding, i lige måder endog det vel kan være vitterligt, at de to tønder salt, som i samme skiberum var, at skulle videre henføres end til Hjerting, eftersom ej sees nogen profiterlig købmandskab at kunne gøres med to tønder salt fra Varde til Glückstadt at henføre, ikke des mindre efterdi ingen nøjagtig bevis fremlægges, at de ej

videre skulle end til Hjerting, bør samme to tønder salt også konfiskeret at være, hvad den beskyldning angår, som gøres på tolderen samt interesserede om toldsedler, at de ikke er udgiven, førend efter at skibet var antastet, hvilket strandriderne deraf ville bevise, at toldsedlerne ej var hos skibet, der de did kommer, og der strandriderne søgte at vide, hvad i skibet var, sagde tolderen ikke at have sin bog hos sig, tilmed Laurids Lauridsen selv for strandriderne skulle have bekendt, det han intet havde i samme skude, og dog har siden kendt sig ved en hob af varerne, og nu fremviser toldseddel, og at ingen af toldsedlerne er af visitereren underskrevet, da efterdi strandriderne selv består, at da de til skibet kom, var skipperen der ej til stede, som alene har toldsedlen i bevaring, og tolderen ej kan altid føre sin bog med sig, tilmed også Laurids Lauridsen ikke aleneste benægter, at han ej havde slige ord med udriderne, hvilke de og ikke i ringeste måder beviser, men tvært imod beviser sig at have været nogle mile langt derfra på samme tid, som samme tale skulle faldt, og visitereren ikke plejer at skrive sedler under, førend han skibet har visiteret, og skipperen er sejlfærdig, da sees ikke strandridernes beskyldning heri at kunne ansees, men magtesløs at være, i lige måder sees ikke heller at strandriderne så nøjagteligen beviser, som loven det udkræver, at Bendt Hansen tilforn i august måned skal have beganget toldsvig og underslæb, efterdi de sedler, som strandriderne fremlægger, ej bevises at have været funden i skipperens værge, ej heller bevises nu efter så lang tid sagen har været i proces, hvo de personer er, som samme sedler har underskrevet og af hvad karakter, men strandriderne i steden for at bevise, hvo disse var, fremføres tre andre personers sedler, nemlig Krakou, Andreas Lahr og Bartel Hintze, hvilke var lige så ubekendte som de første, og ej beviser enten med magistratens attestation eller nogen anden nøjagtig kundskab, som i slig tilfælde kunne antages i steden for et tingsvidne, at disse personer var autoriserede i slig embeder på de steder, og at det udtog og afskrift rigtig akkorderede med deres bøger, endog vi her for retten har tilrådet strandriderne slig kundskab og attestation at søge, hvorfor vi ej rettere kunne kende, end Bendix Hansen jo bør for den tiltale fri at være, ikke dis mindre efterdi Bendix Hansen, som med last er sejlet fra en provins til en anden, og dog ikke beviser sig at have skaffet nøjagtig bevis fra de steder, han forlastet har efter told ordinantsens formelding, seer vi ikke andet end Bendt Hansen skipper sig jo dermed har imod told ordinantsen forseet, men eftersom ej i samme told ordinants formeldes, hvad straf han skal have, indsætter vi det aller underdanigst til KM nådigste determination, hvad sig ellers belanger strandridernes hårde irettesættelse på skipperen og hans interesserede, at de skulle være løgn meldt, formedelst de beskylder bemeldte strandridere at have handlet med skipperen og købmændenes gods som tyrkere og hedninger, og det de uden lov og dom har bemægtiget sig fremmed mands skib og gods, da eftersom strandriderne ej kunne bevise, at de har søgt den ordentlige lands proces og lade skib og gods straks der på steden ved rettens middel overse, og derpå straks efter toldrullen havde i Varde ladet hænde dom, endog sligt af rettens middel i Varde dem blev tilbudt, som af tingsvidne bevises, hvilket vi ej anderledes kunne kende, end det jo strider imod landsloven og kongelige forordninger, da sees ikke denne strandridernes klage at kunne ansees, eller i nogen måder at komme skipperen eller hans interesserede til nogen skade, men derfor fri at være, anlangende den beskyldning, som både strandriderne og tolderen i Ribe Mathurin Dupont har gjort på skatkammeret på visitereren Mads Jensen, hvilket her med rentemesters underskrevne hånd bevises, og Mathurin Dupont sligt selv i sin skrivelse vedstår, ikke des mindre efterdi strandriderne her for retten slig beskyldning fragår, og Mathurin Dupont intet af det lovligen beviser, som vi kunne finde at være imod visitererens embede og pligt, bør visitereren Mads Jessen for denne strandridernes og Mathurin Duponts påsagen og påskrift fri at være, dog ikke herved formente enten strandriderne eller Mathurin Dupont hvis de endnu mod visitereren lovlig kunne bevise, at de jo da har deres ret deri forbeholden og ubeskåren i alle måder.

(157)

** var skikket velb Jørgen Due til Halkær hans fuldmægtig Jens Jørgensen, prokurator i Viborg, og fremlagde efterskrevne indlæg og begæring lydende, eftersom velb Joachim Frederik Pentz til Palsgård har udgivet hans obligation og pant til velb Jørgen Due til Halkær på penge 2759 rigsdaler for et købt jordegods, og derfor samme jordegods til Jørgen Due har pantsat, og samme summa til visse terminer at betale, hvilket ikke sket er, undtagen 500 rigsdaler derpå er betalt, og eftersom Joachim Frederik Pentz sig har for obligeret, at når han ikke sin udgivne obligation efterkommer, da Jørgen Due at være frit tilladt at træde til samme jordegods igen foruden nogen foregående dom: da efterdi for os i rette lægges Joachim Frederik Pentz hans forseglet og underskrevne obligation, til velb Jørgen Due givet, på kapital 1759 rigsdaler, på hvilke summa er betalt 500 rigsdaler, som på samme hovedbrev findes afskrevet, og resten dog ikke til de forfaldne terminer med sin rente er bleven betalt, og befindes i samme obligation af Joachim Frederik Pentz til des forsikring til underpant at have pantsat til Jørgen Due fornævnte jordegods, så dersom kapitalerne med deres rente ikke til terminerne til Jørgen Due blev betalt, da ham fri tilladt at træde samme gods igen, foruden nogen foregående varsel, dom, indførsel, lovmål, proces eller rettergang at annamme, nyde, bruge og beholde, lige så fuldkommen tilforn, da vidste vi efter slig lejlighed og Joachim Frederik Pentz egen forskrivnings indhold ikke andet derom at sige, end Jørgen Due jo bør ved Tønne Reedtz til Barritskov og Gunde Bille til Skerrildgård, som Jens Jørgensen på Jørgen Dues vegne i sit skriftlig indlæg nævnt har, at gøre Jørgen Due annammelse i fornævnte pantsatte jordegods, efter pantebreves lydelse, ham til brugelighed at følge, indtil fornævnte resterende summa penge med sin efterstående rente skadesløs bliver betalt, og det efter recessen og forordning, som de vil ansvare og være bekendt.

(159)

** var skikket hr Poul Nielsen Grum med en opsættelse her af landstinget 15/2 sidst forleden, formeldende ham da efter andre opsættelsers indhold at have stævnet Christen Pedersen i Agerskov, birkefoged til Herningholms birketing, for en dom han nærværende år 1664 har dømt over hans datter Ellen Poulsdatter, som boede i Lundgård i Gellerup sogn, og havde salig Frands Nielsen, salig grev Rantzaus delefoged, til ægte, som efterlod sig to børn, nemlig Niels Frandsen og Anne Frandsdatter, hvilke to børn skulle være en summa penge tilfalden efter deres salig mor Maren Jensdatter, som boede og døde i Lind, og nu tildømt børnenes stedmor Ellen Poulsdatter samme deres mødrene arv at betale, og ej har anseet, at al den middel og formue, som børnenes far efterlod sig, var arresteret af Mads Rasmussen, salig grev Rantzaus forvalter på Herningholm, at samme bo med korn på marken til grev Rantzaus restants og gæld sig kunne tilstrække, så hans datter intet beholdt af boen: da endog Mads Rasmussen fremlægger en grev Christian Rantzaus ordre, at fornøje i Frands Nielsens bo for resten af en stor summa penge, hvorpå også Mads Rasmussen en stor del og fast al boens middel, som i registreringen findes, til sig har annammet, ikke des mindre efterdi der var børnegods i boen, som først skulle udtages, og grev Christian Rantzaus fordring ikke endnu er så lovligen bevist og forfulgt, som landsloven udviser, da bør Mads Rasmussen først at kontentere og betale hvis, Frands Nielsens børn efter deres afdøde mor på skifte er tilfalden, siden bør grev Christian Rantzau at have af Mads Rasmussen, som godset til sig til visse annammet har, betaling for hvis, Frands Nielsen efter lovlig bevis og medfart kan blive grev Christian Rantzau skyldig, så vidt boen kan til strække, og hvis der da noget kunne blive tilovers af boens formue, som i de tre registreringer og specifikationer på boens formue er indført, som under dommers hænder her af Mads Rasmussen i retten fremlægges, efter at al lovlig gæld er betalt, da bør det øvrige at komme til skifte og deling imellem enken og Frands Nielsens børn efter loven, hvis ellers noget ydermere enten på enkens eller de umyndiges vegne kunne pretenderes, da efterdi enken selv var i boen og hendes far hr Poul i Ikast selv ind boen straks efter Frands Nielsen døde, og Jens Nielsen, de

umyndiges farbror, og Mads Jensen i Trællund, de umyndiges morbror, selv vedstår, at de var i boen, der Frands Nielsen døde, og at de dagen næst efter hans død selv tillige med hr Poul i Ikast forseglede boen, og ---- sige, at Mads Rasmussen lod boen åbne, bekender de at være sket i deres nærværelse, da han intet andet udtog end kommissar Nissens kvittants på kvartalskatten, som endeligen behøvedes for eksekutions skyld, og de nu hverken beviser eller beskylder Mads Rasmussen for noget, som han af boen skulle have udtaget, langt mindre tilforn har protesteret mod Mads Rasmussen, det de straks på fersk fod dog burde at have gjort, hvis Mads Rasmussen anderledes havde med boen omgået end forsvarligt var, sees ikke Mads Rasmussen for den tiltale at kunne søges, men derfor fri at være, og Jens Nielsen og Mads Rasmussen, som børnenes fødte værger efter loven, selv at svare de umyndige til hvis videre kan pretenderes, belangende den kuffert og skrin, som Jens Nielsen til sig af boen har annammet, da efterdi Mads Rasmussen selv tilstår, at han tillige med hr Christen Andersen samme kuffert og skrin forseglet, da bør samme kuffert og skrin i birkefogdens og andre dannemænds nærværelse på åstederne straks åbnes, så snart Mads Rasmussen tillige med hr Christen Andersen har vedkendt deres signeter og flittig er efterseet, om kuffert eller skrin ---- ej siden har været åbnet, og da bør alt, hvis i samme kuffert og skrin findes, fuldkommeligen af rettens middel i dannemænds nærværelse registreres og vurderes, så vidt vurderes kan, og alt hvis af Jens Nielsen klarligen bevises ikke at vedkomme Frands Nielsens bo, men at tilhøre Mads Nielsen, det igen at sættes under gemme og rettens og andre dannemænds fuldkommen forsegling, dog at hvis, der findes Mads Nielsens regnskaber angående, det stykkevis at optegnes og leveres Jens Nielsen imod hans revers, hvorefter han Mads Nielsens regnskaber har til ende at føre, og hvis da bliver Mads Nielsens til bedste, det imellem hans arvinger lovligen at deles, men hvis i fornævnte kuffert og skrin befindes, og ikke bevises klarligen at have tilhørt og vedkommet Mads Nielsen enten som sit eget eller som pant, det bør at komme Frands Nielsens arvinger til skifte og deling efter loven, i lige måder bør Jens Nielsen både de to sørgekapper, som han ej har bevist at tilhøre Mads Nielsen, indkomme til samtlige Frands Nielsens arvingers deling, og dermed Jens Nielsen for videre tiltale for samme kuffert, skrin og to kapper fri at være, hvad sig ellers de umyndiges gods an belanger, som selvejer jord eller andet, derom bør deres formyndere at gøre straks god og nøjagtig efterretning hos rettens middel og lade fuldkommen skiftebrev efter afdøde Frands Nielsen forfatte, og det til tinge lade bekræfte som sædvanligt er, og som de agter at forsvare.

(184)

** var skikket Niels Andersen Roland, prokurator i Viborg, på borgmester og råd samt børnehusets forstander der sst deres vegne og havde stævnet velb Jørgen Seefeld til Visborggård for en summa penge, kapital 400 rigsdaler, med sin rente, han efter sin udgivne skadesløs obligation efter des indhold til børnehuset af vitterlig gæld skyldig er, og eftersom Jørgen Seefeld af en del kreditorer til sin værneting såvel som og her til landsting ved proces og indvisnings dom allerede søges, da på det borgmester og råd såvel som børnehusens forstander ikke i længden deri skulle geråde til nogen skade eller nachdel, er fordi bleven forårsaget sagen til Jørgen Seefelds værneting, Visborg birketing, at indstævne, og der endelig dom ganget er, som formenes ret at være dømt og her til landstinget at konfirmeres: eftersom Jørgen Seefelds obligation udtrykkeligen melder om at han til martini 1665 skal betale, og terminen derfor ikke endnu er falden, og det sendebrev, som af Jørgen Seefeld er fremskikket, ikke videre melder, end at han vil fornøje dem med jordegods, hvis de ikke ville lade kapitalen stå, det ikke nu synes at kunne forklares om andet, end fra den termin, når kapitalen er forfalden, eftersom det ikke tilforn er i borgmester og råds vilje at lade kapitalen stå eller ikke, førend forskrivelsens termin er forbi, da vidste vi ikke Jørgen Seefeld til nogen betaling at tilfinde, førend den fornævnte termin, nemlig sankt mortens dag 1665, er forbigangen, og når den

tid kommer da denne sag, hvis nogen påskader, først efter denne obligations formelding at ordeles, og siden gås derom så vidt lov og ret er, og birkefogdens dom, som ikke terminen bedre i agt har taget, som udømt at være.

(190)

26/4 1665.

** var skikket Albret Itzen, borger, indvåner og handelsmand i København, hans fuldmægtig Peder Hansen Korsør, borger der sst, på den ene og efter sin fuldmagt har ladet stævne Tomas Andersen i Ejstrup, foged til Spøttrup birketing, for en dom som han imellem Albret Itzen på den ene og velb Mogens Kruse til Spøttrup, oberst og befalingsmand over Mors og Thy, på den anden side 7/4 næst forleden dømt og afsagt har, og det for efterskrevne årsager, først så vidt at han tildømmer Mogens Kruse at betale hovedstol, rente og al omkostning skadesløs hans dom at vorde konfirmeret, men for det andet så vidt han frafalder den højesterets dom, hvoraf slutningen i hans dom er indført, og han ham efter recessen og kongelige forordninger at gøre betalt, ---- formener Albret Itzen hans fuldmægtig, at han ham ikke har ret ---- således at dømme, som han dømt har, idet havde han ikke haft for sig højesterets dom for ham at i rette lægge, som udførligen siger, at Albret Itzen må søge og annamme i alt det gods, hvor han lyster: og eftersom her i retten fremlægges den højesterets dom, hvori ophæves al hvis forpantning og køb, som Mogens Kruse har gjort, siden han kom i maning af Albret Itzen, og Albret Itzen ville ved dom til indførsel at lade sig indføre i fornævnte gods, hvor han lyster, og nu her ydermere fremlægges de originale gældsbreve, hvorfor søges betaling, da tilfindes hermed velb Jørgen Pors til Fredbjerggård og Laurids Munk til Havbrogård, Peder Hansen som fuldmægtig på Albret Itzens vegne nævnt har, at gøre efter højesterets dom Albret Itzens fuldmægtig indførsel for kapital, rente og interesse samt al omkostning skadesløs i alle måder, og det i alting forrette, som de agter at forsvare.

(196)

** var skikket velb fru Anne Laurence, salig Hans Envoldsen Brochmands i Århus, hendes fuldmægtig Niels Andersen, prokurator i Viborg, på den ene og havde stævnet velb Henrik Thott til Bolting, for en forhvervet indførsels dom, udstedt af øster Lisbjerg herreds ting 8/3 sidst afvigte, i hvilken hendes velbårenhed er tilfunden at have indførsel i Henrik Thotts gods og løsøre for 1344 rigsdaler med et års rente og skadegæld, hvilke penge Henrik Thott ikke har betalt eller efterkommet hans skrivelses indhold, formener ham derfor uret at have gjort, og fru Anne Laurences forhvervede dom ved magt at blive, og begæres to gode mænd, som i Henrik Thotts gods og løsøre fru Anne Laurence kan indføre: og efterdi for os i rette lægges velb Henrik Thotts forseglet og underskrevne obligation, lydende på 1344 rigsdaler in specie hovedstol med resterende, som til sin forfaldne termin ikke er bleven, så sagen fordi til hjemtinget har været indkaldt, og der endelig dom ganget, som forskrevet står, da ved vi ikke andet derom at sige, end Henrik Thott jo bør at betale Anne Laurence, salig mester Hans Envoldsen Brochmands, fornævnte summa penge med resterende rente og anvendt bekostning, og fordi tilfinder velb Henrik Mund til Serreslevgård og Anshelm von Podewils til Lyngbygård, som Niels Andersen Roland på Anne Laurence, salig mester Hans Envoldsen Brochmands, vegne dertil nævnt har, med forderligste lejlighed og inden i dag seks uger i tingfogdens nærværelse at forsamle, og drage for Henrik Thotts bopæl, der at udæske betaling, sker hende der ikke fyldest, da Anne Laurence, mester Hans Brochmands, ved hendes fuldmægtig i Henrik Thotts løsøre eller jordegods, hvor det findes kan, at indvise, så at hun

bekommer fuldkommen betaling for hendes gælds fordring, og det efter recessen og sidst udgangne kongelig forordning, gældssager anlangende, som de vil ansvare og være bekendt.

(199)

** var skikket velb jomfru Anne Sehested til Sindbjerggård hendes fuldmægtig Niels Sørensen i Stubdrup på den ene og havde stævnet Jørgen Seefeld til Visborggård på den anden side for 1810 rigsdaler med sin rente, han hende efter to hans udgivne skadesløs håndskrifter, lydende på 450 rigsdaler og 1360 rigsdaler, skyldig er, som til snapsting sidst forleden skulle været betalt, hvilket ikke sket er, havde derfor da stævnet ham til hans værneting Visborg birketing, og birkefogden tildømt Jørgen Seefeld fornævnte 1810 rigsdaler med sin forfaldne rente og bekostning at betale, eller derfor bør at have indvisning og udlæg af hans løsøre eller jordegods, hvilken dom jomfru Anne Sehested formener lovlig og ret at være, og nu af landstinget bør at nævnte to gode mænd, som kan gøre hende udlæg for 1810 rigsdaler med rente og anvendt omkostning: da efterdi for os i rette lægges to Jørgen Seefelds forseglet og underskrevne obligationer, lydende på 1810 rigsdaler hovedstol med resterende rente, som til sin forfaldne termin ikke er bleven betalt, så sagen fordi til hjemtinget har været indkaldt, og der endelig dom ganget, som forskrevet står, da ved vi ikke andet derom at sige, end Jørgen Seefeld jo bør at betale jomfru Anne Sehested fornævnte summa penge med resterende rente og anvendt bekostning, og fordi tilfinder velb Otte Friis til Astrup og Mogens Kås til Højris, som Niels Sørensen på jomfru Anne Sehesteds vegne dertil nævnt har, med forderligste lejlighed og inden i dag seks uger i tingfogdens nærværelse at forsamle, og drage for Jørgen Seefelds bopæl, der at udæske betaling, sker hende der ikke fyldest, da jomfru Anne Sehested ved hendes fuldmægtig i Jørgen Seefelds løsøre eller jordegods, hvor det findes kan, at indvise, så at hun bekommer fuldkommen betaling for hendes gælds fordring, og det efter recessen og sidst udgangne kongelig forordning, gældssager anlangende, som de vil ansvare og være bekendt.

(202)

** var skikket Mads Hansen, foged på Nørholm, og fremlagde efterskrevne underskrevne indlæg lydende, eftersom jeg underskrevne har erfaret, det min kære svoger Mogens Kruse en del sit jordegods ved pant samt indførsel er bortkommet, iblandt andet hans kære søn Otte Kruses tilfaldne mødrene arve jordegods skal være for nogen kort tid siden ved pant og udlæg afhændet, og eftersom KM brev udførligen formelder, jeg dermed og i alle måder at have indseende, formedelst to umyndige børns gods, såvel som hvis andet, ham efter hans morfar salig Iver Vind arveligen er tilfalden, ikke i slig måder skulle bortkomme, hvilket gods i Lundenæs len i Østerherred er beliggende, som i efterskrevne måder og af efterskrevne lodsedlers bemelding kan erfares, som efterfølger, actum Nørholm april 1665 C Vind. dernæst fremviste Mads Hansen efterskrevne kopi af den anden søsterlod efter salig Iver Vind, hvorefter Mads Hansen på sin husbonds vegne landstings vidisse var efter begærende.

(205)

** var skikket Maren Nielsdatter i Randers hendes fuldmægtig Peder Christensen, prokurator der sst, med en opsættelse her af landstinget i dag 14 dage, indeholdende da at have stævnet velb Jørgen Kruse til Ryumgård for en summa penge, han hende efter hans derpå udgivne håndskrifts bemelding skyldig er, hvis betaling hun skal have været forårsaget ved hendes fuldmægtig Peder Christensen, borger i Randers, at lade søge Jørgen Kruse for til sønder Hald herreds ting, og der

bekommet dom, dis hovedstol 350 rigsdaler in specie og 4 års resterende rente med al pågående omkostning at betale, eller have indvisning i hans bedste løsøre og jordegods, hvilken dom hun her til landstinget til konfirmats indstævning og gode mænd opnævnelse, som hende for dis fordrede summa kan gøre indførsel: da efterdi for os i rette lægges Jørgen Kruses forseglede og underskrevne obligation, lydende på 350 rigsdaler in specie hovedstol og fire års resterende rente, som til sin forfaldne termin ikke er bleven betalt, så sagen fordi til hjemtinget har været indkaldt, og der endelig dom ganget, som forskrevet står, da ved vi ikke andet derom at sige, end Jørgen Kruse jo bør at betale Maren Nielsdatter fornævnte summa penge med resterende rente og anvendt bekostning, og fordi tilfinder velb Jørgen Pors til Fredbjerggård og Laurids Munk til Havbrogård, som Peder Christensen på Maren Nielsdatters vegne dertil nævnt har, med forderligste lejlighed og inden i dag seks uger i tingfogdens nærværelse at forsamle, og drage for Jørgen Kruses bopæl, der at udæske betaling, sker hende der ikke fyldest, da Maren Nielsdatter ved hendes fuldmægtig i Jørgen Kruses løsøre eller jordegods, hvor det findes kan, at indvise, så at hun bekommer fuldkommen betaling for hendes gælds fordring, og det efter recessen og sidst udgangne kongelig forordning, gældssager anlangende, som de vil ansvare og være bekendt.

(207)

** var skikket Peder Madsen, wohnhaftig i Thisted og ridefoged til Ørum slot, hans fuldmægtig Niels Andersen Roland, prokurator i Viborg, på den ene og havde stævnet velb Jørgen Kruse til Ryumgård for 500 rigsdaler in specie, han ham skyldig er, som til 24/1 1657 i Viborg med sin rente skulle have været betalt, hvilket ikke sket er, så han derover har været forårsaget Jørgen Kruse til sønder Hald herreds ting ved retten at lade søge, og herredsfogden 17/4 sidst forleden har tilfunden ham kapital med sin rente og rentes rente, omkostning og al anden interesse at betale, eller at ske indvisning af hans bedste løsøre eller jordegods, mener samme dom ret at være dømt, og af landstinget at udnævnes to gode mænd, som kan gøre Peder Madsen fuldkommen indførsel og udlæg: da efterdi for os i rette lægges Jørgen Kruses forseglede og underskrevne skadesløs brev, lydende på 500 rigsdaler in specie hovedstol med sin resterende rente, som til sin forfaldne tid og termin ikke er bleven betalt, så sagen fordi til hjemtinget har været indkaldt, og der endelig dom ganget, som forskrevet står, da ved vi ikke andet derom at sige, end Jørgen Kruse jo bør at betale Peder Madsen fornævnte summa penge med resterende rente og omkostning, og fordi tilfinder velb Erik Lunov til Viskumgård og Ove Blik til Møltrup, som Niels Andersen Roland på Peder Madsens vegne dertil nævnt har, med forderligste lejlighed og inden i dag seks uger i tingfogdens nærværelse at forsamle, og drage for Jørgen Kruses bopæl, der at udæske betaling, sker ham der ikke fyldest, da Peder Madsen ved hans fuldmægtig i Jørgen Kruses løsøre eller jordegods, hvor det findes kan, at indvise, så at han bekommer fuldkommen betaling for hans gælds fordring, og det efter recessen og sidst udgangne kongelig forordning, gældssager anlangende, som de vil ansvare og være bekendt.

(210)

** var skikket Niels Ostenfeld, rådmand i Viborg, på sin bror Christian Ostenfeld, professor på Københavns universitet, hans vegne og fremlagde efterskrevne indlæg lydende i sin mening, eftersom velb Jørgen Kruse til Hjermeslevgård har pantsat noget sit efterskrevne jordegods, liggende under Ryumgård til min salig far mester Jacob Finck, fordum professor på Københavns universitet, for 3000 rigsdaler efter hovedbrevs formelding, dateret København 5/8 1662, med den expresse beting, at når Jørgen Kruse med den årlige rentes erlæggelse blev forsømmelig, det da skulle stande panthaveren frit for, uden dom og proces, at tiltræde samme pant, og det for brugelig pant at nyde, nu er den gode mand fast på to års tid bleven forsømmelig med rentens erlæggelse,

hvorfor jeg på samtlige salig mester Jacob Fincks arvingers vegne er forårsaget af de gode landsdommere begærende mig af landstinget måtte udstedes en tilfindelse og indvisning i pantet til brugelighed efter Jørgen Kruses egen forskrivelse: da efterdi for os i rette lægges Jørgen Kruses forseglede og underskrevne skadesløs pantebrev, til nu salig afgangne magister Jacob Fincke, fordum professor på Københavns universitet, udgivet, lydende på 2000 rigsdaler med sin årlig rente seks rigsdaler af hvert hundrede, og til forsikring pantsat magister Jacob Fincke og hans arvinger for berørte jordegods, hvilket alt sammen mester Jacob Fincke eller hans arvinger skal og må uden dom og proces tiltræde og annamme, når og så snart de ikke fanger deres visse årlige rente, det nyde, bruge og for et frit brugeligt pant beholde, eftersom samme pantebrev og dis forskrivning i sig selv, som forskrevet står, bemelder og indeholder, da vad vi efter slig lejlighed ikke andet derom at sige, end doktor Christen Ostenfeld og hans medarvinger jo bør at have annammelse i fornævnte pantsatte gårde og gods, dem for brugelighed at følge med al sin landgilde, herlighed og rettighed, indtil de lovligen uden skade deraf bliver udløst, som det sig bør, og fordi tilfindes velb Morten Skinkel til Østergård og Vogn Hvas til Rolsegård, som Niels Ostenfeld nævnt har, samme annammelse at forrette, og det efter recessen som de vil ansvare.

(214)

** var skikket velb fru Margrete Reedtz, salig Malte Sehesteds til Rydhave, hendes fuldmægtig Jens Poulsen i Obedsø på den ene og havde stævnet velb fru Sofie Staverskov, salig Laurids Ebbesens, på den anden side for 2718 rigsdaler, hun til salig Malte Sehested og fru Margrete Reedtz efter hendes strenge obligation og pantebrevs formelding skyldig er, hvilket hun ikke efter opsigelse og forpligts indhold til bestemte tid har ladet erlægge og afbetale, hvorfor hun for nogen tid har været forårsaget hende for os at lade indstævne, og hænde dom ved gode mænd for indførsel i Øllufgård og des tilliggende gods efter pantebrevets indhold, så er da samme tid tilfunden her af landstinget velb Ove Blik til Møltrup og Christen Lange Henriksen til Dejbjerglund fru Margrete Reedtz at gøre indvisning, hvorefter de dem skal have heden givet til Øllufgård 3/3 1664 for deres indførsel og afsigts videre bemelding: og eftersom her i retten fremlægges ridemænds forseglede og underskrevne forretning, dateret 3/3 1664, og befindes nu år og jamling godset ej at være indfriet, bør forskrevne gods efter ridemændenes forretnings formelding og specifikation at følge efter recessen fru Margrete Reedtz til fuldkommen ejendom.

(219)

** var skikket Anders Lauridsen og Laurids Pedersen i Kejlstrup og havde stævnet Søren Christensen i Balle og efterskrevne synsmænd for et syn, de til Hids herreds ting 4/3 1662 afhjemlet har, anlangende de gårdenes brøstfældighed i Balle, Gødvad og Svostrup sogne afsagt har, og ikke i samme syn forklaret, hvad samme bygfældighed kunne igen repareres, og ikke anderledes kan forklares, end hvorledes husbonden har samme gods antagen, og da kunne være ved magt, og formenende de ikke på deres gårds fæster at komme dem til nogen forhindring. i lige måder stævnet Tomas Christensen i Hvinningdal med flere synsmænd for et syn, de 17/3 1663 afsagt har, anlangende Anders Lauridsen og Laurids Nielsen på deres gårds bygfældighed, som i næst forleden fejdetid af fjenderne ---- hus og gærde kunne være spoleret, uanseet de ud af skoven til deres forbedring af had er forholden, årsagen de dem fra deres gårde ville fordrive, menende og samme syn på deres gårdes fæste ikke at komme dem til hinder i nogen måder, men magtesløs at være: og eftersom her ikke bevises, at Anders Lauridsen og Laurids Pedersen jo har holdt deres gård ved den hævd og bygning, som den dem af fjendernes hånd blev efterladt, men fast mere her for retten vedgås, at gården siden den tid er forbedret og det, som på landgilden beskyldes, kan ikke tilregnes

bønderne, efterdi der er krævet en summa penge for deres landgilde og andet, hvilket de til en del ikke vidste, hvor højt den var, eftersom der blev kvitteret til videre afregning til en del formente sig ej så meget at skulle udgive, eftersom de af arilds tid ej på den måde havde deres landgilde betalt, og de ikke ellers i andre måder beskyldes, langt mindre noget sligt dem over bevises, sees ikke at Anders Lauridsen og Laurids Pedersen efter slig medfart på deres fæste kan søges, men for denne tiltale fri at være, og herredsfogdens dom magtesløs at være, og de indstævnte syn ikke komme dem heri til nogen hinder eller skade i nogen måder.

(226)

** var skikket velb Joachim Frederik Pentz til Palsgård hans fuldmægtig Niels Andersen Roland, prokurator i Viborg, med en opsættelse her af landstinget 15/3 næst afvigt, indeholdende ham da at have stævnet Børge Hansen i Ravnholt, herredsfoged i Ginding herred, for en dom han 12/1 sidst, imellem Joachim Frederik Pentz på den ene og velb Mogens Rosenkrantz til Landting på den anden side, dømt og afsagt har, anlangende indpas, som er sket i Hellebjerggårds forpagtning fjerde og sidste forpagtnings år, over hvilken herredsfogedens dom Joachim Frederik Pentz formener sig højligen at være forurettet med, idet at herredsfogden ganske forbi går hans i rette lagte dokumenter, og funderer sin dom aleneste på Mogens Rosenkrantzes egen sammen digtede indlæg, hvori ingen fundament er at fornemme: da efter begge parternes begæring er samme sag opsat til i dag seks uger.

(230)

** var skikket KM general proviant kommissarie Nicolaj Bennich til Frederiksort hans fuldmægtig Niels Andersen Roland, prokurator i Viborg, med en opsættelse her af landstinget 15/3 sidst forleden, lydende ham da efter anden opsættelses indhold at skal give største årsag her til landstinget at lade stævne en dom imellem hans efterskrevne otte tjenere i Egum og ham, afsagt af KM vel betroede herredsfoged på Elbo herreds ting 2/8 1664, hvilken dom han begærer, den måtte i alle poster stadfæstes og bekræftes, dernæst begærer han også den henfindelse dom for højere ret, dateret 20/9 1664, dem og ham imellem måtte blive påkendt, eftersom han formener, at de ej vil agte KM skøde, lands lov og den dom over dem forhvervet: eftersom Laurids Christensen selv frasiger sig den gård, han hidindtil har påboet, da bør han først, førend han derfra bortrejser, fuldkommeligen at betale hvis han enten til husbonden for landgilde eller ægt og arbejdspenge eller fra kongens påbudne skatter skyldig bliver, og efterdi der foruden i andre måder indfalden tvistighed om gårdens brøstfældighed og andet, da er for ---- eragtet til den sag i bedste måder at til ende føre, at otte uvildige dannemænd til tinge vorder opkrævet, som på åsteden skulle sige og kende, hvorledes Laurids Christensen bør gården fra sig at levere, hvilket de til tinge siden skulle fuldbyrde ved deres ed, og derefter skal Laurids Christensen gården fra sig levere, og når han i fornævnte måde har fornøjet kommissarius Bennich, skal det være ham frit for at begive sig på andre steder at bo og bygge, hvad sig ellers den irettesættelse belanger, at Laurids Christensen skulle straffes for de beskyldninger, som i indlægget til hjemting skal være indført, da efterdi slige beskyldninger ikke egentlig ære angår, i hvilken tilfald recessen alene sligt tilsteder, vidstes ej samme irettesættelse at kunne bifalde, men Laurids Christensen for den tiltale fri at være.

(242)

10/5 1665.

** var skikket Jacob Lauridsen Bech, husfoged på Koldinghus, hans fuldmægtig Niels Hansen i Dons og havde hid kaldt sandemænd af brusk herred, Kirsten Christensdatter, som har tjent Rasmus Pedersen i Tyvkær, hendes bane at udlede, eftersom hun der på marken er død funden, og nu først for sandemændene fremlagde Niels Hansen efterskrevne tingsvidne af Holman herreds ting 8/5 sidst forleden, som indeholder Rasmus Nielsen og Rasmus Jellofsen at have vidnet, at de 7/4 kom over Tyvkær mark fra Jerlev herred, og da så de på Tyvkær mark, at der pløjede to plove, og der manglet noget på den ene plov, som en pige kørte, og som samme pige ville bøje ned til hamlen og rørte ved tøjet på den nærmer håndbæst bag i ploven, slog det hende under øret med bagfoden, at hun styrtede om kuld på steden og blev beliggende: dernæst gjorde sandemænd deres ed, efter at der var sat fylding på dem, og udlagde Kirsten Christensdatter af en bæst for ploven ulykkeligen at være slaget og deraf død bleven, og det hende til bane og livs lagt.

(245)

** var skikket doktor Anders Andersen, superintendant over Vendelbo stift, og mester Jacob Poulsen, sognepræst til Vorfrue kirke i Ålborg, deres fuldmægtig Tomas Høg, borger i Viborg, på den ene og havde stævnet velb Mogens Kruse til Spøttrup, KM oberst, samt hans hustru velb Helvig Krabbe på den anden side for hovedstol 1161 rigsdaler, de til dem er skyldig bleven, som skulle være betalt, og såsom de for samme gæld en del jordegods og brokorn har pantsat, hvilke i den højeste ret af sine sære årsager skal være dem frakendt, har de derfor været forårsaget deres gæld ved retten at søge, og vel bemeldte debitorer til deres værneting ladet indstævne, hvor dom til betaling er udstedt, sættende i lige måder for os i rette og formener, Mogens Kruse og fru Helvig Krabbe pligtig er samme kapital med på voksende rente, omkostning og skadegæld til dem at betale, eller også dem derfor ved gode mænd bør at gøres udlæg og indførsel i deres løsøre og jordegods: og efterdi for os i rette lægges Mogens Kruses og fru Helvig Krabbes forseglede og underskrevne obligation på 1161 rigsdaler hovedstol med seks rigsdaler af hundrede årlig rente, som til forfalden termin ikke er bleven betalt, så sagen fordi til hjemtinget har været indkaldt, og der endelig dom ganget, som forskrevet står, da ved vi ikke andet derom at sige, end Mogens Kruse og fru Helvig Krabbe jo bør at betale doktor Anders Andersen og mester Jacob Poulsen fornævnte summa penge med resterende rente og anvendt omkostning, og fordi tilfinder velb Richard Munk til Hasing hovgård og Ove Rosenkrantz til Råkildegård, som Tomas Høg dertil nævnt har, med forderligste lejlighed og inden i dag seks uger i tingfogdens nærværelse at forsamle, og drage for Mogens Kruses bopæl, der at udæske betaling, sker dem der ikke fyldest, da doktor Anders Andersen og mester Jacob Poulsen ved deres fuldmægtig i Mogens Kruse og fru Helvig Krabbes løsøre eller jordegods, hvor det findes kan, at indvise, så at de bekommer fuldkommen betaling for deres gælds fordring, og det efter recessen og sidst udgangne kongelig forordning, gældssager anlangende, som de vil ansvare og være bekendt.

(247)

** var skikket Cort Henrik Mercher, borger og handelsmand i København og tilforordnet lovværge for Anne, salig Jacob Hors, ved sin fuldmægtig Henrik Nielsen Holst, borger og indvåner der sst, og havde stævnet Hans Jensen i Klejs, sætdommer i herredsfogdens sted på Bjerre herreds ting, for en hans dom, som han imellem velb Joachim Frederik Pentz til Palsgård på den ene og Anne, salig Jacob Horses lovværge på den anden side, 21/1 sidst forleden dømt og afsagt har, først skal han Joachim Frederik Pentz have tildømt at betale 500 rigsdaler in specie efter obligation, dateret 17/4 1654, som han ej til konfirmation og gode mænds opnævnelse indstævnes, til obligationen efter dis indholds fyldest gørelse, endnu i hans dom skal han Joachim Frederik Pentz for en del, som er

resten af hendes retmæssig og rigtigt regnskabs fordring, nemlig 283 rigsdalers betaling, have frikendt: eftersom her i retten fremlægges rigtig håndskrift på 500 rigsdaler kapital, som lovligen bevises at være opsagt, bør Joachim Frederik Pentz samme kapital med efterstående rente, interesse og skadegæld fuldkommeligen at betale, hvad sig det hos føjede regnskab belanger, da endog afdøde Jacob Horses regnskabsbog bliver i sin tilbørlig værge, ikke des mindre efterdi der ikke befindes de kundskaber og bevisninger, som recessen udfordrer i slig tilfald, uden aleneste på tre poster, som af fru Ingeborg Arenfeldts brev bestyrkes, nemlig på 5 alen karmesin rødflos, hvorfor dog i regnskabet findes 8 alen, endnu 9 alen karmesin rødflak flos og 36 lod brede sølvspidser eller kniplinger, da sees ikke Joachim Frederik Pentz at kunne tilfindes videre af samme regnskab at betale end fornævnte 3 poster, nemlig 5 alen karmesin rød ægte flos og 9 alen karmesin rødflak flos og 36 lod brede sølvkniplinger efter opskrift, og derfor tilfinder velb Henrik Mund til Serreslevgård og Holger Mormand til Væreholm, som Henrik Holst dertil nævnt har, med forderligste lejlighed og inden i dag seks uger i tingfogdens nærværelse at forsamle, og drage for Joachim Frederik Pentzes bopæl, og der udæske betaling, sker dem der ikke fyldest, da at gøre Cort Henrik Mercher indvisning og udlæg i Joachim Frederik Pentzes løsøre og jordegods, hvor det findes kan, for fornævnte 500 rigsdaler kapital med des efterstående rente, interesse og omkostning, såvel som og for oven bemeldte varers betaling, dog det uden rente, så at Cort Henrik Mercher bekommer fuld udlæg for samme gælds fordring, og det efter recessen og sidst udgangne kongelig forordning, gældssager anlangende, som de vil ansvare og være bekendt.

(253)

** var skikket Peder Lauridsen, borger i Randers, hans fuldmægtig Peder Brorsen, foged på Restrup, og fremlagde efterskrevne indlæg lydende, eftersom velb Jørgen Høg til Skærsø mig en summa pending skyldig er efter sine tre obligationer, hvilke kapital aldeles ingen rente på er betalt, derfor forårsages Jørgen Høg dem at lade opsige, item indmanet, så og tage ---- dag stævning over ham, da for stor bekostnings skyld er vi akkorderet til dette landsting at annamme dom, og mig ved ridemænd at lade indføre i sit frie jordegods: da eftersom her i retten fremlægges Jørgen Høgs tre forseglede og underskrevne skadesløs obligationer på foran rørte summa penge med des renter, såvel som og Jørgen Høgs forseglede og underskrevne brev, hvori han kontenterer, bevilger og tilsteder Peder Lassen at lade opnævne to gode mænd, som ham kan indvise i Jørgen Høgs frit og frelse jordegods, hvilke han og i sin fremlagte indlæg begærer at måtte ske, for omkostning og pengespild at forekomme, da tilfinder vi velb Mogens Arenfeldt til Rugård og Anders Sandberg til Kvelstrup, som dertil nævnt er, at gøre Peder Lassen indvisning i fornævnte jordegods for samme summa penge med dis rente, interesse og omkostning efter Jørgen Høgs forskrivningers indhold, og det med forderligste og inden i dag seks uger i tingfogdens nærværelse at forrette efter recessen, som de vil ansvare og være bekendt.

(258)

** var skikket Jacob Stegelmann af Kiel på Markus Kohlblatt der sst, KM holstenske ---- , hans vegne og havde stævnet velb Jørgen Seefeld til Visborggård for 200 rigsdaler in specie kapital med nogle års efterstående rente, som han ikke efter lovlig opsigelse og indmaning skal have villet betale eller efterkommet, og derfor højesterets dom over ham forhvervet, dis slutning indeholdende, at han sin hånd og segl straks skulle indfri, eller lide maning, hvilket ikke i ringeste måder skal være efterkommet, hvorfor han skal være forårsaget gode mænd her af landstinget at begære udnævnt, som efter højesterets dom kan gøre ham indførsel og udlæg i hans løsøre eller jordegods: da efterdi for os i rette lægges Jørgen Seefelds forseglede og underskrevne brev på for berørte kapital 2000

rigsdaler med sin rente, som ej til Markus Kohlblatt er bleven betalt, så sagen fordi for den højeste ret har været indkaldt, og der dom ganget, som forskrevet står, da vides ikke andet derom at sige, end Markus Kohlblatt jo bør at have indvisning i Jørgen Seefelds løsøre og jordegods for kapitalen med des resterende rente og skadelidelse, og fordi tilfinder velb Peder Hårbou til Slemstrup og Christen Munk til Hvanstrup, som Jacob Stegelmann dertil nævnt har, med forderligste lejlighed og inden i dag seks uger i tingfogdens nærværelse at forsamle, og drage for Jørgen Seefelds bopæl, der at udæske betaling, sker dem der ikke fyldest, da i Jørgen Seefelds løsøre eller jordegods, hvor det findes kan, at gøre Markus Kohlblatt for sin gælds fordring fuldkommen udlæg, og det efter recessen og KM udgangne forordning, gældssager anlangende, som de vil ansvare og være bekendt.

(261)

** var skikket Peder Matisen, forvalter på Tiimgård, med en opsættelse her af landstinget 29/3 sidst forleden, indeholdende ham da at have ladet stævne Jonas Hansen, herredsfoged i Vor herred for en dom, han skal have dømt og afsagt 12/4 1664 imellem Peder Matissen og Peder Gjordsen, boende i Testrup, og i samme hans dom tildømt Peder Gjordsen og hans hustru Maren Tomasdatter halvparten af den fordrede summa at betale, uanseet for ham skal være i rette lagt en rigtig obligation, som af Maren Tomasdatters forrige mand afgangne Peder Terkildsen at være udgivet, lydende på 100 sletdaler med sin tilbørlige rente, så har Peder Matiasen fremlagt efterskrevne obligation lydende, kendes jeg underskrevne skyldig at være Jesper Bendsen, forrige forvalter på Egholm i Sjælland, 100 sletdaler, ex Egholm 1/7 1647 Peder Terkildsen egen hånd, dernæst fremlagde efterskrevne dom af Vor herreds ting 12/8 1664, som så besluttes eftersom for fogden i rette lægges en håndskrift, hvori Peder Terkildsen kender sig skyldig at være Jesper Bendsen, forrige forvalter på Egholm, 100 sletdaler, hvilken gæld Volborg Mortensdatter, salig Jesper Bendsens, Peder Matiasen har overdraget, og Peder Gjordsen af Testrup på sin hustru Maren Tomasdatters vegne mødte i rette og fremlagde en dom af Horns herreds ting 15/1 1662, deri indført afkald af Hundborg herreds ting 25/6 1650, Niels Mouridsen i Torsted med fuldmagt af hans bror Terkild Mouridsen har given Maren Tomasdatter, salig Peder Terkildsens efterleverske, da værende på Egholm i Sjælland, afkald for arv efter hans afdøde søn Peder Terkildsen, da efter for berørte lejlighed, og håndskriften lyder på ham og hans arvinger, dog ikke een for alle, da tilfandt han hans efterleverske ham den halve summa at betale inden 15 dage: da eftersom her fremlægges Peder Terkildsens skadesløs håndskrift, og Maren Tomasdatter ikke beviser gods og gæld hende og arvingerne at være imellem delt, langt mindre nogen anden bevisning til den gæld bør at svare, og det i sig selv billigt er, at al gæld først af fælles bo betales, førend nogen ---- kan annammes, da sees ikke Maren Tomasdatter at kunne befries, at hun jo bør at betale og indfri sin salig mands Peder Terkildsens håndskrift og derfor Peder Matisen tilbørligen kontentere og fornøje, og herredsfogdens dom, anlangende den halve part ---- ikke at komme Peder Matisen til nogen hinder eller skade, eller ham til nogen behjælpning i nogen måder.

(265)

** var skikket Bertel Nielsen på sin egen og med interesseredes vegne, med en opsættelse her af landstinget 12/4 sidst forleden, lydende dem da at have stævnet Ole Tomasen i Jelling for vold, som han over dem til Jelling birketing 6/3 sidst forleden hændet har, som de beretter dem at være for sagt, og det fordi at de har været der til birketinget 23/1 sidst forleden med slotsfogden på Koldinghus, dog efter slotsherrens skriftlige befaling samme dag læst og påskrevet, imidlertid de Jelling mænd aflagte deres vidne, som de moksen alle havde forpligtet dem til at være bestendig til deres birketing, imellem bemeldte slotsfoged på KM vegne og Oluf Tomasen, anlangende en

tvistighed om nogle øksne, og han selv havde været på tinget samme tid med hans sætfoged og skriver og forhvervet vidne, og ej nogen forhindring skete, ikke heller dem i nogen måder af vidste, men ham dem uden nogen billig årsag, som det sig bør, efterstræber og KM bønder i denne besværlige tid fra deres fattige næring forhindrer, formener derfor hans forfølgning bør magtesløs at blive: og eftersom her af sandemændenes indlagte tov sees, at kun to personer har svoret som sandemænd, hvilke dog ej er lovligen tilsat eller edsvoren, bør deres tov som ugjort at være, og denne volds ed kraftløs, belangende ellers den meget sælsom proces, som Oluf Tomasen med sine medfølgere i den sag har drevet, da efterdi Oluf Tomasen ikke møder, forelægges hermed Oluf Tomasen samt alle de andre i sagen er interesserede her i egen person under deres faldsmål at møde til det næste landsting efter mauritii landsting først kommende, og da at gå derom så vidt lov og ret er.

(267)

** var skikket Jacob Tomasen Hårbo i Søholm, herredsfoged i Elbo herred, på den ene havde stævnet Anders Olsen i Børup i fornævnte herred for nogen skælds ---- samt trussel og undsigelses ord, han Jacob Tomasen uden al skyld og given årsag overfaldet har 6/12 1664, imidlertid han retten sad på bemeldte ting, og KM og andre forfaldne sager på sin bestillings vegne skulle forrette, og sagde djævlen fare i din rødskægget skælm, du måtte lade mig bekomme genpart af de breve, du lod læse i dag 8 dage, hvortil Jacob Tomasen svarede, at samme breve var skikket til slottet efter amtmandens befaling, og det var bedre, at i gik hjem, at i kunne få en skål brændevin, da svarede Anders Olufsen, det skal du få skam for, og truede ham og fordrede ham ud fra retten, og sagde til Jacob Tomasen, jeg skal nagle dig til en væg, at det skal rumle i din tykke liv, da stod Jacob op og bad de otte mænd for Guds skyld de skulle drages til minde: da eftersom Anders Olesen nægter sig ikke at mindes, at han slig hårde ord har sagt til Jacob Tomasen, men beder om forladelse, hvis så skulle være, derhos her for retten udtrykkeligen erklærer sig ej at vide noget med Jacob Tomasen andet end det en ærlig mand vel anstår, da bør Jacob Tomasen for slig påsagn i alle måder fri at være, og han herefter sit dommersæde at beklæde, som han, før denne trætte blev begyndt, gjort har. imidlertid efterdi denne proces er begyndt ag nogen menneskelig hidsighed, er sagen ved vores underhandling således ---- og ophævet, at begge parter her for retten lovede, at alting, som heraf er rejst, skal hermed være død og magtesløs, og ikke af enten parterne påtales.

(269)

** var skikket Anders Jensen, indvåner i Viborg, med en opsættelse her af landstinget 29/3 sidst forleden, indeholdende ham da at have givet til kende, det ham gives årsag at lade indstævne en dom, som Christoffer Skuldt, byfoged i Århus, på Århus byting skal have dømt og afsagt 31/3 1664, imellem Lorents Skuldt af Hamborg og Oluf Tomasen og Jørgen Folmersen i Jelling, og i samme dom tildømt Oluf Tomasen og Jørgen Folmersen gælden med resterende rente og anvendt bekostning at betale inden 15 dage, eller derfor at lide nam i deres bo, hvilken gæld Anders Jensen i sin betaling er transporteret og overdragen med alle dis hørige dokumenter: da eftersom der af vurderingsmændenes kundskab klarlig sees, at Anders Jensen i ingen måder ville nøjes med de foreviste varer, men begærede at han skulle indgå i Oluf Tomasens bo og stue og der gøre ham udlæg efter kongelig forordning, det Laurids Jensen i Givskud ikke har villet efterkomme, hvorpå Anders Jensen tog dom og gældsbreve til sig igen, da for slig nægtelse bør Laurids Jensen at give Anders Jensen ti rigsdaler til kost og tæring, og nu straks på ny forføje sig til Oluf Tomasens bo og der gøre ham fuldkommen udlæg for kapital, rente, interesse og al bevislig omkostning og skadegæld, og deri alting forrette efter recessen og kongelig forordning, som han agter at forsvare.

(275)

13/9 1665.

** var skikket Peder Reedtz til Tygestrup, ridder, KM kansler og befalingsmand over Hadeland ---- Buskerud og Ringerike amter, hans fuldmægtig Peder Hansen, borger og indvåner i København, på den ene og havde stævnet Laurids Pedersen i Horsens, herredsfoged i Bjerre herred, hans udgivne dom, som imellem Peder Reedtz og velb Joachim Frederik Pentz på sin egne og hans kære frue velb Kirsten Normand til Palsgård på den anden side 2/9 nu sidst afvigt på for bemeldte herreds ting dømt og afsagt har, over hvilken hans dom hans excellences fuldmægtig sig ikke har at besværge, men den her til landstinget ikke alene til konfirmations påkendelse at lade for os indkomme, men end også gode mænd er begærende at må vorde tilnævnt, som den gode herre kan gøre udlæg og indførsel i den gode mand og frues løsøre og jordegods: da eftersom her fremlægges Joachim Frederik Pentzes og fru Kirsten Normands tre ---- forskrivninger, hvilke til deres termin ikke er betalt og indfriet, da tilfindes hermed velb Erik Rosenkrantz til Rosenholm og Christen Skeel til Estrup, som kansler Peder Reedtzes fuldmægtig dertil bevilget har, med forderligste og inden i dag seks uger at gøre velb kansler udlæg og indvisning for kapital, rente, omkostning og skadegæld, efter forskrivnings indhold og formelding, og alting heri forrette, som de agter at ansvare.

(281)

** var skikket Søren Jensen, KM renteskriver i København, hans fuldmægtig Niels Andersen Roland, edsvoren prokurator i Viborg, og havde stævnet velb Jørgen Kruse til Ryumgård, for at eftersom han til ham er skyldig bleven 1383 rigsdaler, efter sin derpå udgivne obligations videre bemelding, som for rum tid siden skulle have været erlagt og betalt i København, hvilke ikke sket er, så han derover har været forårsaget Jørgen Kruse til Sønderhald herreds ting ved retten at lade søge, og herredsfogden 4/9 sidst forleden har tilfunden ham kapitalen med sin rente, omkostning og al anden interesse at betale, eller at ske indvisning af hans bedste løsøre eller jordegods, formener samme dom ret at være dømt og her af landstinget to gode mænd at udnævnes, som kan gøre Søren Jensen fuldkommen indførsel og udlæg: da efterdi her fremlægges fire skadesløs obligationer, til Søren Jensen udgivet, lydende på kapital tilhobe 1383 rigsdaler, hvilke og befindes Jørgen Kruse at være opsagt, og af ham selv accepteret, hvilket ikke af Jørgen Kruse med betaling er efterkommet, så sagen fordi til hjemting har været indkaldt, og der endelig dom ganget er, som forskrevet står, da tilfindes velb Erik Lunov til Viskumgård og Ove Blik til Møltrup, som Niels Andersen Roland nævnt har, i tingfogdens nærværelse inden i dag seks uger at gøre Søren Jensens fuldmægtig indvisning og udlæg for fornævnte kapital med sin rente, omkostning og skadegæld, og det efter recessen og kongelige forordninger, som de agter at forsvare.

(287)

** var skikket doktor Anders Andersen, superintendant over Vendelbo stift, og mester Jacob Poulsen, sognepræst til Vorfrue kirke i Ålborg, deres fuldmægtig Anders Andersen, borger i Ålborg, med en opsættelse her af landstinget 16/8 sidst forleden, indeholdende dem da efter en måneds opsættelse at have stævnet velb Mogens Kruse til Spøttrup, KM velbestalter oberst, samt hans frue velb Helvig Krabbe for hovedstol 1161 rigsdaler, de til dem er skyldig bleven efter derom obligation, dateret 24/1 1664, som med sin rente skulle været betalt i næst forleden Viborg snapsting og ikke sket er, og såsom de for samme gæld en del jordegods og brokorn har pantsat,

hvilket i den højeste ret skal være dem frakendt, har de derfor været forårsaget deres gæld ved retten at søge og vel bemeldte debitorer til deres værneting indstiller, hvor dom til betaling er udstedt, sættende i lige måder for os i rette og formener, Mogens Kruse og fru Dorte Krabbe pligtig er og bør fornævnte kapital med påvoksende rente, interesse, omkostning og skadegæld at betale, eller og dem derfor ved gode mænd bør at gøres udlæg og indførsel i deres løsøre og jordegods: og efterdi for os i rette lægges Mogens Kruses og fru Helvig Krabbes forseglede og underskrevne obligation på 1161 rigsdaler hovedstol med seks rigsdaler af hundrede årlig rente, som til forfalden termin ikke er bleven betalt, så sagen fordi til hjemtinget har været indkaldt, og der endelig dom ganget, som forskrevet står, da ved vi ikke andet derom at sige, end Mogens Kruse og fru Helvig Krabbe jo bør at betale doktor Anders Andersen og mester Jacob Poulsen fornævnte summa penge med resterende rente og anvendt omkostning, og fordi tilfinder velb Jørgen Marsvin til Abildgård og Ove Rosenkrantz til Råkildegård, Anders Andersen dertil nævnt har, med forderligste lejlighed og inden i dag seks uger i tingfogdens nærværelse at gøre doktor Anders Andersen og mester Jacob Poulsen indførsel og udlæg i Mogens Kruse og fru Helvig Krabbes løsøre eller jordegods for fornævnte kapital med sin rente og omkostning så og skadegæld, og det efter recessen kongelig forordning, som de agter at forsvare.

(289)

** var skikket Mikkel Rasmussen i Glatved hans fuldmægtig Niels Andersen Roland, prokurator i Viborg, på den ene og havde stævnet Laurids Jensen Hammel i Ebeltoft på den anden side for en dom, som han på Sønderherreds ting 15/4 sidst forleden forhvervet har, for den gæld som salig Anne Jensdatter hendes fuld visse bud, som var Rasmus Jensen i Stabrand krævede efter brevs datering 1652 over skifte penge 31 daler, og eftersom Laurids Jensen, borger og indvåner i Ebeltoft, har samme gæld opkrævet og bekommet både hovedstol og rente efter skiftebrevs indhold, da vidste han ikke rettere, end han jo pligtig er og bør at lade sig nøje med hvis, som blev krævet og tilskrevet over skifte, derimod havde Laurids Jensen ved sin fuldmægtig, for at eftersom han på arveskifte er tilfalden en gældsbrev, lyder på 31 sletdaler, som afgangne Søren Ibsen i Glatved var bleven hr Jens Pedersen, fordum sognepræst i Hyllested, og noget korn skyldig, og som Søren Ibsen ved døden afgangen er, og hans hustru sig igen i ægteskab at have indladt med Mikkel Rasmussen, som boer på stedet i Glatved, har Laurids Jensen været forårsaget ham for gælden at tiltale: da eftersom der adskillig mislighed i håndskriften findes, anlangende rug og byg, som til ---- skulle udgives ---- kunne forklares, og håndskriften ikke i herredsfogdens dom er indført ---- eller den sag billigen påtale, bør sagen til hjemtinget igen ---- endelig dom tages beskrevet, hvori håndskriften bliver tilbørligen indført, hvo siden påskader indkalder sligt på sine tilbørlige steder, og da gås derom så vidt lov og ret er.

(292)

** var skikket Jens Nielsen i Brendgård og havde stævnet Christen Sørensen på Holtbjerg med flere for en syn de til Herningholms birketing 5/5 sidst forleden afhjemlet har, først beskyldes samme syn, at mænd ikke er så lovlig optagen til tinge eller af fogden udnævnt, som det sig burde, men har dem til hobe sanket af tre sogne, som er Gellerup, Rind og Herning sogne, og for det andet har fogden taget både manden, som skaden skulle have, såvel synsmænd på gården Herningholm og der ladet ham syne, muligt af den årsag, de da skulle sige hvad de blev befalet, og ikke må ske på tinget, som der sig burde: da eftersom den sandemænds tov af dato 2/6 sidst, hvori Jens Nielsen i Brendgård vold sværges, ikke er så endelig sluttet og fuldbyrdet, som det vel burde, efterdi sandemændene deri ikke fuldkommeligen sværger ham til vold, men sætter at de vidste ikke rettere,

og det der foruden sees af den volds ed og tov, som sandemændene samme dag over Anders Thomsen endelig og fuldkommelig gjort har, for den kiv og slagsmål han med Jens Nielsen i Brendgård har ---- , hvilket tov og sandemænds ed stander usvækket og upåtalt i alle måder, som melder at Anders Tomasen overfaldt Jens Nielsen, hvilken vidne og står usvækket, og det syn, som på Anders Tomsen gjort er, ikke overens stemmer med de vidner, som over Jens Nielsen er ført, da vidstes ikke efter slig beskaffenhed fornævnte sandemænds tov, som på Jens Nielsen gjort er, så kraftig at kunne ansees, at de bør at komme Jens Nielsen til nogen hinder eller skade i nogen måder, mens samme sandemænds tov tillige med syn, klage og vidner, som deri er indført, magtesløs, og Jens Nielsen i Brendgård for den tiltale fri at være.

(301)

27/9 1665

** var skikket Jørgen Muus, KM byfoged i Hjørring, og havde stævnet Jacob Christensen borgmester, Mads Christensen, Tomas Lauridsen og Tomas Andersen, rådmænd i Hjørring, for en dom de 12/9 næst afvigt på deres rådhus dømt og afsagt har, imellem Jørgen Muus på den ene og Mikkel Madsen tolder på den anden side, i hvilken eders dom han formener, formedelst eders hadske affektion tilforn imod ham over øvet, nu også største uret til ---- idet i ham tilkender lige ved Maren Nielsdatter, salig Jesper Christensens efterleverske i Hjørring, hans hustrus mor, at stande til rette for noget mask i kar og noget ringe malt til brændevin, hun satte i hans hus, da dog for eder bevises, det ham eller hans hustru Tove Jespersdatter i ringeste måder ej at vedkomme: da eftersom her intet fremlægges, hvoraf i ringeste måder kan bevises, Jørgen Mus nogen tolds underslæb at have beganget eller i sligt medvider at have været, og det malt, som var mærket til brændevin, ikke i ringeste måder bevises, at være malet uden accisens erlæggelse, efterdi det kunne være bevaret siden 1/8, da en tønde malt af Jørgen Muus at være angivet, tilmed også ingen anden bevis fremføres, at samme malet malt Jørgen Muus har tilhørt, uden synsmændenes tale, som vidnet efter Jørgen Muuses hustrus ord, hvilke hun her for retten ved højeste ed benægter og fragår, og Maren Nielsdatter tvært imod kendes sig ved samme malt, da vidstes ikke Jørgen Muus for denne sag at kunne så hårdeligen søges, men ham for denne tiltale bør fri at være, belangende Maren Nielsdatter, som kender sig ved både det malt, som var mærket til brændevin, og det hvoraf masken stod i karret, eftersom hun efter skiftebrevens slutning har fællig og fri husbrug i Jørgen Muuses gård, huse og bryggers, da efterdi toldrullen udtrykkeligen formelder, at på det ingen over for streng inkvisition i deres huse skal have at beklage, skal accisen på toldboden klareres, og tolderen og toldbetjente have flittig agt og inspektion med møllerne, at intet til eller fra føres, førend accise seddel er erlanget, men ingensteds meldes om, at nogen skal være pligtig til at gøre rede for hvis malet malt eller mask i husene befindes, og hvis han det ikke gør, da derfor at straffes eller stande til rette, hvilket også skulle give store vanskeligheder, som i told ordinantsen nådigste også er tagen i konsideration, da efterdi Maren Nielsdatter ikke i nogen måder overbevises sig imod kongelig told ordinants eller anden kongelig forordning at have forseet, vidste vi ikke var nogen sær kongelig befaling eller forordning hende til nogen straf at finde, men for den tiltale fri, og borgmester og råds dom ikke at komme enten Jørgen Muus eller Maren Nielsdatter til hinder eller skade, men magtesløs at være.

(314)

** var skikket hr Christen Pedersen Vivild, sognepræst til Værum og Ørum sogne, med en opsættelse her af landstinget 10/5 sidst forleden, indeholdende ham da at have stævnet Christoffer

Skuldt, byfoged i Århus, for et synsvidne han har af Århus byting udstedt 29/1 1665, hvori han har tilstået, at Rasmus Christensen, billedhugger af Århus, har fanget på tinget beskrevet en skriftlig snakket syn, dateret Åhus allehelgens dag 1664, som to synsmænd at Århus har afhjemlet, at de skal have været i Ørum kirke og da synet en prædikestol, som er noget af dette betinget arbejde, samme Rasmus Billedhugger skulle have gjort i fornævnte kirke, og det uden al kald og varsel hr Christen givet, imidlertid hr Christen holdt prædiken i Værum kirke, med substitutten Christen Andersen af Jebjerg hans listig tilladelse i Ørum kirke indkommen, og da der i dølgsmål på fri hånd ---- : og eftersom her med fire billedhuggeres til tinge beedigede kundskaber bevises, at prædikestolen forsvarligen gjort er, at de ikke vidste at gøre den ringere 36 sletdaler, og den kundskab, som snedkeren af Randers har udgiven, ikke dadelig samme arbejde eller sætte det for nogen ringere pris, men aleneste siger, at den er forskåren, og en liste lagt ovenpå, hvilket de dog alle siden her for retten forklarer med deres ed ikke så at skulle forstås, at ---- var forskåret, men aleneste prædikestolen ikke var så høj som den i Værum, efter hvis højde hr Christen siger, den anden prædikestol skulle gøres, og her intet bevises, at nogen skriftlig kontrakt og sligt gjort er, men tvært imod Rasmus Christensen ved højeste ed for retten benægter, sig aldrig nogen slig forhandling at have indgået, som Christen Andersen, degn i Jebjerg, med hans medfølgere ham ville påvidne, og det derfor billigt skulle være, at hvor ingen skriftlig kontrakt findes, at arbejdet der blev betalt efter dannemænds sigelse, og 4 billedhuggere vurderer arbejdet langt højere, end Rasmus Christensen fordrer derfor, da bør hr Christen Pedersen at betale Rasmus Christensen fornævnte 24 sletdaler, og fordi han så lang tid uden lovlig medfart har forholdt ham hans regnskab og bragt en fattig håndværksmand i stor omkostning og skade, bør han derfor at give Rasmus Christensen 10 sletdaler, og sagen dermed at være ophævet.

(321)

** var skikket Houseus Creidahl, kaptajnløjtnant og overinspektør over Lundenæs og Stjernholm amter, hans fuldmægtig Jens Nielsen i Dalby og fremlagde KM skøde, hvorefter han var landstings vidisse begærende, og lyder KM skøde ord efter anden, som følger, vi Frederik den tredje, med Guds nåde Danmarks, Norges, Venders og Goters konning etc gør vitterligt, at vi nådigst for nøjagtig og fuldkommen betaling i adskillige leverancer og forskrivninger har afstået, solgt og skødet fra os og vores efterkommere til os elskelig Peder von Uffeln og salig Dominicus og Johan von Uffelns arvinger disse efterskrevne vores gårde og gods, liggende i vort land Nørjylland, nemlig vores slot og gård Lundenæs med des bygninger og underliggende bøndergods i Bølling herred, (med navngivne fæstere og deres landgilde) eftersom samme KM skøde i sig selv bemelder og her i dag for retten blev læst og påskrevet, hvorefter Jens Nielsen på sin principals vegne var landstings vidisse begærende.

(338)

** var skikket Rasmus Mogensen af Grenå og havde stævnet velb Jørgen Kruse til Ryumgård for en summa penninge, han ham skyldig er bleven efter hans hoved og skadesløs brevs indhold, og herredsfogden i Sønderhald herred da har tildømt Jørgen Kruse fornævnte summa penge med pågående bekostning at betale inden 15 dage, eller og Rasmus Mogensen ved gode mænd at have indvisning i hans bo, gods og bedste løsøre, og Rasmus Mogensen formener samme herredsfogdens dom ret at være dømt, og den til første landsting at konfirmeres og stadfæstes, såvel som indvisning til gode mænd beskreven, som ham til forderligste til sin opretning kan forhjælpe: da efterdi her fremlægges Jørgen Kruses forseglede og underskrevne skadesløs obligation, til Rasmus Mogensen i Grenå udgivet, hvorpå befindes at restere 105 sletdaler, som for rum tid siden skulle have været

betalt, som dog ikke er efterkommet, så sagen fordi til hjemting har været indkaldt, og der endelig dom ganget, som forskrevet står, da tilfindes velb Morten Skinkel til Østergård og Vogn Hvas til Rolsegård, som Rasmus Mogensen dertil nævnt har, med forderligste lejlighed og inden i dag seks uger i tingfogdens nærværelse at gøre Rasmus Mogensen indvisning og udlæg i Jørgen Kruses løsøre eller jordegods for kapitalen med rente, omkostning og skadegæld, og det efter recessen og kongelig forordning, som de agter at svare.

(340)

** var skikket salig afgangne Jørgen Matiasen, fordum borger og handelsmand i København, hans samtlige børn og arvinger og des formynder, deres visse bud Jens Christensen Brock i Troelstrup, hvorledes de skal være forårsaget til konfirmation her til landstinget at lade indstævne en Jens Christensen i Østergård hans udstedte dom kontra velb Knud Gjedde til nør Vosborg, dateret Ulfborg herreds ting 17/6 nu sidst forleden, i sin slutning formelder, det han ej rettere derpå ved at kende, end Knud Gjedde jo bør og forpligtet er fornævnte kapital med sin resterende rente samt skadegæld at betale, eller derfor Jørgen Matiasens arvinger ved gode mænd at have indvisning, fuld vurdering og udlæg i Knud Gjeddes bedste løsøre eller jordegods, hvilken dom Jens Christensen formener ret at være dømt, og her af landstinget er gode mænd begærende, som ham på sin principals vegne kunne gøre indførsel: da eftersom her i rette lægges ---- forseglede og underskrevne skadesløs obligation, til Vendel salig Jørgen Matiasens indvånerske i København, udgivet, lydende på 245 rigsdaler in specie, som for rum tid siden skulle have været betalt, som dog ikke er efterkommet, så sagen fordi til hjemting har været indkaldt, og der endelig dom ganget, som forskrevet står, da tilfindes velb Ove Blik til Møltrup og Erik Blik til Holmgård, som Jens Brock på sin principals vegne dertil nævnt har, med forderligste lejlighed og inden i dag seks uger i tingfogdens nærværelse at gøre Jens Brock på sin principals vegne indvisning og udlæg i Knud Gjeddes løsøre eller jordegods for al efterstandende rente, omkostning og skadegæld, og det efter kongelig forordning, som de agter at forsvare.

(343)

** var skikket Poul Christensen i Torsgård hans fuldmægtig Niels Andersen Roland, prokurator i Viborg, i Poul Christensens egen nærværelse, på den ene og havde stævnet Jens Jørgensen, forrige værende i Glerup og nu boende i lille Binderup, for 23 sletdaler, han ham skyldig er, som er for 26 tønder havre, efter skadesløs brev, de dato 25/2 1665, for hvilken tilkrav Poul Christensen 11/2 1665 har hændet dom over ham, og eftersom Jens Jørgensen ikke har ville ladet sig befalde sin obligation at indfri, hvorfor Poul Christensen 3/1 nu sidst atter til Rinds herreds ting på ny har forhvervet dom over Jens Jørgensen, og derefter ladet ham fordele, og efterdi Jens Jørgensen ved en vores landstings stævning har forhindret, at Poul Christensen ikke i Jens Jørgensens bo af hans løsøre kunne erlange sin fornøjelighed, hvorfor han har været forårsaget at samme dom og dele for os til konfirmation at lade indstævne: da eftersom her fremlægges rigtig håndskrift, som efter vidtløftig ---- og udflugter ikke bevises at være betalt, da tilfindes Jens Jørgensen at betale samme sin forskrivning med rente og omkostning, skadegæld, så Poul Christensen i alle måder vorder holdt af Jens Jørgensen skadesløs, belangende den opskrift, Poul Christensen har i retten indlagt, på omkostning, så har vi det modereret, at Jens Jørgensen skal give ham, både for den sidste og første proces såvel som hvis bekostning, her til landstinget er anvendt, 10 rigsdaler, og hvis Jens Jørgensen ikke straks betaler, da herredsfogden i dette herred, hvor Jens Jørgensen nu er, i dannemænds nærværelse at gøre Poul Christensen fuldkommen fyldest og udlæg for fornævnte hovedstol og rente samt anvendte bekostning og skadegæld, som han der til agter at svare.

(346)

** var skikket Peder Justsen, borgmester i Thisted, og havde stævnet efterskrevne vidnesmænd for et vidne, de på Thisted byting 2/9 sidst forleden efter en deres forrige hjemgjorte og sammen digtede bænkeseddel har aflagt, i mening at de 14/8 næst tilforn skulle have været på Thisted rådhus og da at have seet, det borgmester Peder Justsen skal have slaget Laurids Nielsen i Thisted nogle store slag på hans venstre arm med en spanskrør, og på uderrådstuen, efter at retten var holden, skal de have hørt, at borgmester Peder Justsen skulle have sagt, at dersom hans majestæt stod der på steden, da ville han afprygle hvilken borger, han lystede: så efterdi ingen af fornævnte indstævnte vidnesbyrd er mødt her for retten til stede, da er sagen på rettens vegne opsat til dette landsting, som indfalder 8/11 først kommende, og da parterne såvel som alle indstævnte vidnesbyrd på begge sider til fornævnte tid her i egen person under deres faldsmål at møde, og da at gå derom hvis lov og ret er, og denne opsættelse her forinden lovlig at forkyndes, som det sig burde, eftersom samme ---- kundskab og dom med dens opskrift derom i sig selv bemelder, og nu formente bemeldte Niels Bech at forskrevne indførte dom og derpå følgende udlæg efter stævning indhold burde ingen magt at have, men magtesløs at blive, og parterne var på begge sider endelig dom begærende.

(349)

** var skikket Ejler Jacobsen, forvalter på Kabbel, hans fuldmægtig Jacob Jensen, indvåner og borger i Viborg, på den ene og havde stævnet velb fru Karen Dyre til Knivholt, anlangende en summa penge, nemlig 1093 rigsdaler in specie, hun til Ejler Jacobsen skal skyldig være, og derfor til visse forsikring til ham har forskrevet en del hendes jordegods og bøndergårde, liggende i Thy, og eftersom sagen til hjemting er gjort anhængig, og herredsfogden 18/6 sidst forleden har tildømt fru Karen Dyre fornævnte penge efter hendes udgivne brev til Ejler Jacobsen skadesløs at betale, eller derfor ved gode mænd at have indførsel og udlæg i fornævnte gods, så formener Ejler Jacobsen samme dom ret at være, og ham af landstinget bør at tilfindes efterskrevne to gode mænd, som Ejler Jacobsen i fornævnte gods kan indfri: da eftersom her fremlægges fru Karen Dyres egen begæring om ridemænd til at fyldest gøre hendes forskrivelse, og sagen til hjemting har været indkaldt, og der endelig dom ganget, som forskrevet står, da tilfindes velb Jørgen Kås til Faddersbøl og Jacob Sparre til Råstrup, som fru Karen Dyre selv i hendes forskrivning navngiven, i tingfogdens nærværelse at gøre Ejler Jacobsen fuldkommen udlæg efter fru Karen Dyres egen forskrivning, og det at forrette efter recessen og kongelig forordning, som de vil ansvare.

(351)

5/10 1665.

** var skikket Peder Pedersen Høg, forvalter på Handbjerg hovgård hans fuldmægtig Tomas Christensen Høg, borger i Viborg, med en opsættelse her af landstinget 16/8 sidst forleden, indeholdende ham da at have stævnet Børge Hansen i Ravnholt, herredsfoged i Ginding herred, for en dom han til bemeldte ting 25/5 sidst forleden dømt og afsagt har, imellem hr Christen Pedersen Nørkær, sognepræst i Sahl og provst i Ginding herred, og Peder Pedersen Høg, hvori Peder Pedersen Høg formener sig i adskillige poster at være forurettet, for det første er for herredsfogden i rette sat, om hr Christen Pedersen ikke efter sin skadesløs obligation, som lyder på 130 rigsdaler, kapitalen med des forfaldne og resterende renter samt omkostning burde at betale, men herredsfogden har aleneste tilfunden hr Christen Pedersen til Peder Høg at svare til hans udgivne

obligation, hovedstol såvel som rente, eller også at lide nam og indvisning: da eftersom her fremlægges hr Christen Pedersens skadesløs håndskrift på 130 rigsdaler in specie, bør hr Christen Pedersen samme håndskrift med sin tilbørlige rente skadesløs at betale, og eftersom der i retten hos vicepropotitum hr Erik Nielsen i Estvad befindes at være deponeret 123 rigsdaler, bør samme penge til Peder Pedersen Høg, så snart han det begærer, følgagtig at være, og på håndskriften og dommen at afskrives, det øvrige bør hr Christen Pedersen ham skadesløs efter forskrivningen at betale, eller derfor at lide efter recessen.

(353)

** var skikket velb Christen Munk til Hvanstrup hans fuldmægtig Jens Jørgensen, prokurator i Viborg, og havde stævnet velb Eggert Abildgård til Lynderupgård, anlangende 80 rigsdaler kapital, han til Christen Munk efter håndskrifts indhold er skyldig bleven, og derfor ved lovmål og proces har været forårsaget Eggert Abildgård til hans værneting at søge, og dom i sagen 22/5 sidst forleden over ham forhvervet, og herredsfogden Peder Poulsen i Hejring har imod Christen Munks irettesættelse tildømt Eggert Abildgård indmaning at holde, indtil bemeldte penge bliver betalt, hvilket dog ikke var hans dom, hvorfor han formener Peder Poulsen dermed uret at have gjort, og han derfor at straffes, og sætter i rette, om Eggert Abildgård ikke jo bør fornævnte kapital med sin forfaldne rente uden videre forhaling og ophold at betale, eller derfor ved to gode mænd at have indførsel og udlæg i hans bedste løsøre eller jordegods: og eftersom her fremlægges Eggert Abildgårds forseglede og underskrevne obligation, til Christen Munk til Hvanstrup udgiven, lydende på 80 rigsdaler, som ikke til sin forfaldne termin er bleven betalt, så sagen fordi til hjemting har været indkaldt, og fogden tvært imod irettesættelsen har tilfunden Eggert Abildgård at holde maning efter hans forskrivnings indhold, hvorpå ham aldeles intet vedkom at dømme i nogen måder, da bør samme dom som udømt at være, og Eggert Abildgård at betale Christen Munk fornævnte 80 rigsdaler, og fordi tilfinder velb Peder Harbou til Slemstrup og Laurids Munk til Havbrogård, som Jens Jørgensen dertil nævnt har, med forderligste lejlighed og inden i dag seks uger i tingfogdens nærværelse at drage for Eggert Abildgårds bopæl, og der udæske betaling for fornævnte summa penge, sker dem der ikke fyldest, da at gøre Christen Munk eller hans fuldmægtig indvisning og udlæg efter forskrivningens indhold i Eggert Abildgårds løsøre eller jordegods, og det efter recessen og kongelig forordning, som de agter at forsvare.

(356)

** var skikket velb Frederik von Arenstorff, KM oberst over KM livgarde, hans fuldmægtig Niels Bech, prokurator i Ålborg, med en opsættelse her af landstinget 16/8 sidst forleden, indeholdende ham da efter en 6 ugers opsættelse at have givet til kende, hvorledes hans velbårenhed forårsaget er at lade i rette stævne Søren Andersen i Bonderup, herredsfoged i Hanherred, på den anden side for en vurdering og udlæg, han 20/4 sidst forleden med efterskrevne fire mænd, efter Niels Svendsen, ridefoged over Ålborghus amt, hans begæring gjort har, for en gæld salig Henrik Blach til Stenild kirke skal have skyldig været, og det i en bondeeje, kaldes Bjerregård, hvilket deres vurdering og udlæg de har givet beskrevet bag på en dom ---- af Kær herreds ting 26/4 1664, som over den salig mand Henrik Blach i hans levende live er forhvervet, med hvilken dom Niels Svendsen meget vel kunne have fanget betaling efter, mens Henrik Blach levede, om han det søgt havde, hvilket så efter lands lov ske burde, hvilket han må have forglemt, hvorover fornævnte oberst Frederik von Arenstorff formener sig at være bekostning og skade tilføjet, idet han efter lovlig proces ved endelig dom af Kær herreds ting 18/4 sidst forleden er tildømt som en husbond, for andre kreditorer, hos sin betroede foged, afgangne Henrik Blach, som var forpagter på hans gård Rødslet og ridefoged over

dets gods, at have rede og regnskab og betaling for annammede inventarium efter hans underskrevne register, efter samme dom har han ladet besøge salig Henrik Blachs seneste bo og våning i Knepholt 29/5 sidst forleden, og da befandtes intet som den gode mand kunne få fyldest for. herhos blev fremlagt efterskrevne tingsvidne af Hobro byting 7/11 1663, som indeholder Jens Christensen Kræmmer og Niels Poulsen, begge borgere i Hobro, at have vidnet, at de var i salig Henrik Blachs hus og bo i Hobro, der at skulle have gjort Niels Mortensen på Stenild kirkes vegne udlæg for en summa penge efter en dom der af bytinget 15/8 1653, da befandtes intet, som de kunne gøre Niels Mortensen på kirkens vegne udlæg af, item fremlagde efterskrevne tingsvidne af Kær herreds ting 23/5 sidst forleden, som indeholder Morten Blach og Jens Blach på deres egne og deres mor Karen Jensdatter og søskende Lisbet Blach og Helle Blach deres vegne afsagde arv og gæld efter deres salig far Henrik Blach, Karen Jensdatters husbond: da efterdi her fremlægges en gammel dom, forhvervet over Henrik Blach til Hobro byting 15/8 1653, som er ældre end den efter recessen kan påkendes og derfor stander usvækket, og bevises efter samme dom ansøgning at være bekommet, hvorfor samme gæld med sin resterende rente og siden på ny søgt 26/4 1664, og da hændet dom på Henrik Blach til indvisning, hvorefter og indførsel gjort er, førend år og dag var forbi, og hvis arrest gjort er kan ikke efter recessen at komme nogen til forhindring ---- rette og rigens ---- udtrykkeligen melder, at hvis nogen dør førend indført er, og der ingen arvinger ---- efter Henrik Blach at have været, eftersom der både over graven og siden til tinge arv og gæld har vedersagt, da sees ikke denne på Stenild kirkes vegne gjorte forfølgning og indførsel i nogen måder at kunne svækkes men ved magt at blive.

(364)

30/9 1665.

** var skikket Nicolaus Bernt, KM proviantforvalter i Fredericia, hans fuldmægtig Niels Andersen, prokurator i Viborg, med en opsættelse her af landstinget 10/5 sidst forleden, indeholdende ham da at have stævnet Just Tomasen i Hvilsbjerg, herredsfoged i Holman herred, for en dom han 28/4 1664 på Holman herreds ting dømt og afsagt har, i hvilken hans dom ham skal have frakendt hans købte køb og ejendom, liggende til den gård i lille Velling, han ejer og bebor, som han af Hans Markusen, rådmand i Kolding, købt og sig til forhandlet har, med hvilken hans frakendelse han formener, han mere Sonne Pedersen til vilje skal have anseet en af ham fremlagte seddel, muligt af ham selv skreven og gjort foruden dannemænds overværelse, end Nicolaj Bernts rigtige køb, som ikke alene er sluttet og skreven i mange godtfolks overværelse til vitterlighed, men end også købt og betalt langt førend samme seddels dato: eftersom her fremlægges to købekontrakter af Hans Markusen udgivet, den ene til Sonne Pedersen, den anden til Nicolaus Bernt, hvoraf ingen til tinge er læst, men den, til Sonne Pedersen udgivet, er nogle måneder ældre end den til Nicolaus Bernt, og Sonne Pedersen det rette adkomst instrument, som Hans Markusen på samme jord skulle have i hænde leveret år ---- 29/1, som med Hans Markusens egen hånd bekræftes, og dette som i en seddel, dateret 1662, meldes om et køb, som tilforn er gjort, har ikke på tilbørlige tid været fremlagt i retten, så det køb, som med Sonne Pedersen af Hans Markusen oprettet er, både ældre og ikke med noget rigtig og fuldkommen svækkes, vidstes ikke rettere heri at kende, end at samme Sonne Pedersens oprettede køb jo bør ved magt at blive, og det køb, som med Nicolaus Bernt oprettet er, ikke at komme Sonne Pedersen på hans køb til hinder eller skade i nogen måder.

(368)

** var skikket doktor Niels Bendtsen af Ålborg på den ene og havde stævnet velb jomfru Anne Lange til Nørregård for 650 rigsdaler in specie kapital, hvorfor til ham af jomfru Anne Lange befindes en del jordegods i Jylland i Vorgod sogn samt Lem sogn at være sat til underpant efter hendes derpå til ham udgivne skadesløs pantebrev, dateret 23/1 1663, og som jomfru Anne Lange 3/5 nærværende år doktor Niels Bendtsen med andre flere hendes kreditorer til hendes gjorde opbud har indstævnet, deraf kan sees at hun ikke er til sinds efter denne dag ham til hans kapital eller rente at ville svare, hvor udover doktor Niels Bendtsen formener, at jomfru Anne Lange bør og pligtig er enten straks samme 650 rigsdaler med rente samt forårsagede omkostning og skadelidelse til ham at betale, eller han derfor ved gode mænd, her af landstinget udnævnt, at have annammelse på det pantsatte jordegods: da eftersom her i rette lægges velb jomfru Anne Langes forseglede og underskrevne pantebrev, til doktor Niels Bendtsen udgivet, lydende på 650 rigsdaler in specie kapital med sin årlig rente, hvilke pantebrev indeholder jomfru Anne Lange at have pantsat til doktor Niels Bendtsen fornævnte jordegods, som han må tiltræde, annamme og gøre sig så nyttig, som han bedst kan, indtil så længe bemeldte 650 rigsdaler kapital samt forfalden rente, skadegæld og omkostning i en samlet summa til doktor Niels Bendtsen blev erlagt og afbetalt, da efter slig lejlighed tilfinder vi velb Christen Lange til Dejbjerglund og Erik Kruse til Engeltoft, som doktor Niels Bendsen der til nævnt har, at gøre ham annammelse i fornævnte jordegods til brugelighed efter recessen at følge, indtil doktor Niels Bendtsen skadesløs bliver udløst, som det sig bør.

(371)

** var skikket Poul Christensen, borgmester i Ebeltoft, med en opsættelse her af landstinget 16/8 sidst forleden. indeholdende ham da at have stævnet Claus Duus, badskær og indvåner i Grenå, for letfærdige æreskændske ord og utilbørlig trussel, han skal have sagt og ladet sig med forlyde om Poul Christensen, nemlig at han skal have sagt og i godtfolk deres nærværelse og påhør skældt ham for skælm, tyran og hundsfot, truet og undsagt Poul Christensen, og sagt at han skulle sætte ham i hvile i hans egne tarme, hvilke æreskændske ord og utilbørlig trussel Poul Christensen formener Claus Badskær uden al årsag at have gjort, og sådan hans ærlige navn og rygte alt for nær: og eftersom Claus Duus her for retten med højeste ed benægter sig ikke slig ord at have haft om borgmester Poul Christensen, som på ham vidnet er, men fast mere erklærer borgmester Poul Christensen sig ikke at vide andet med ham uden al hvis en ærlig øvrigheds mand vel egner og anstår i alle måder, da sees ikke samme indstævnte vidner på kraftig at være, det de kan komme Claus Duus til nogen forhindring, men sagen dermed ganske ophævet.

(375)

** (sentens til hr Tomas Pedersen i Torp hans opsættelse) eftersom Peder Hårbo ikke møder med hans opsættelse, at deraf kan erfares om den er så lovlig forkyndt, som det sig burde, og hverken Kirsten Sørensdatter eller Ellen Nielsdatter her i rette møder, da dog hårde beskyldninger mod dem fremlægges, særdeles at Ellen Nielsdatter skal have omgået med falske breve, da nødes vi til sagen efter hr Tomases begæring seks uger at opsætte, som er til 8/11 først kommende, til hvilken til Kirsten Sørensdatter forelægges her i egen person at møde, såfremt hun ikke vil at beskyldningerne mod hende skal for sanden antages, og hun derfor straffes efter loven, og eftersom Ellen Nielsdatter berettes ingen visse bopæl at have, da har hr Tomas rettens betjente at omsøge, hvor samme Ellen Nielsdatter antræffes, at de ville holde hende til at blive til stede og skaffe visse og loven for sig til sagens uddrag og møde her til landsting at svare til de hårde beskyldninger her på hende gøres, og hr Tomas imidlertid at forhverve hvis videre vidner, han til sagens oplysning fornøden eragter, og

det tillige med det forrige til forskrevne tid at indkomme, siden gås derom så vist lov og ret er, og denne opsættelse lovligen for Kirsten Sørensdatter og Ellen Nielsdatter at forkyndes.

(378)

4/10 1665.

** var skikket velb jomfru Mette Kås til Himmestrup hendes fuldmægtig Jens Christensen i Kællinghøl med en opsættelse her af landstinget 10/6 sidst forleden, indeholdende ham da at have stævnet Laurids Christensen i Vidstrup, for han på Viborg landsting 9/11 sidst forleden i mange godtfolks nærværelse og påhør ---- skal have løjet for retten og derpå beganget mened, hvormed han, retten til aller største forvildelse, agtet at forvende fru Mette Kåses retfærdige sag, idet der han efter lovlig citation for retten er fremkommen og forelagt ved oprakte finger og ed at vidne og forklare sin sandhed, hvad ham var bevidst anlangende den omtvistede eng og ejendom under Almind skov, og han efter recessens indhold har samme sin ed ved oprakte fingre afsagt, at han ville sige sandhed, skal han først for ret og dom have benægtet, han ikke vidste hvem samme enge har slagen og bjerget: da eftersom Laurids Christensen i Vidstrup ikke over bevises at have med en fri vilje og ret forsæt vidnet åbenbar løgn, så man kan kende, han vidnede løgn, men fast mere af landstings akterne sees, at så snart ham de omstændigheder blev til kende givet, hvoraf han sagen kunne erindre, som ellers retteligen i så lang tid kunne været kommen ham af hukommelse, da tilstod han straks sligt sandt at være, sees ikke Laurids Christensen som en løgner og meneder at kunne straffes, men for jomfru Mettes tiltale fri at være, belangende den beskyldning med Niels Mortensen i Stenborg, som skal have oppløjet en vej ved de omtvistede steder, da efterdi sandemænd har siden gjort skel, og ikke bevises enten samme vej er på kongens eller jomfru Mette Kåses grund, vidstes intet i den sag at kunne siges, førend lovligen bevist vorder, om Niels Mortensen har tilføjet jomfru Mette Kås på hendes grund og ejendom nogen skade eller ikke, og hvor vidt samme vejs rettighed kan hentydes, siden gås derom så vidt lov og ret er.

(381)

11/10 1665.

** var skikket Jørgen Ibsen i Bjødstrup og havde stævnet Jonas Hansen i Elling, herredsfoged i Vor herred, for en dom som han skal have dømt over ham og hans stedsøn 12/8 1664, og deri tildømt dem at betale til Jens Rasmussen af Forlev, først resten af et gældsbrev, som skulle være udgivet 22/10 1660, dernæst efter en dele, som skal være udstedt af Skanderup birketing 26/4 1661, endnu stævnet Jonas Hansen for en udlæg og vurdering, som han skal have gjort efter fornævnte dom 12/4 1665, så beskyldes samme dom i efterfølgende punkter, at Jonas Hansen ikke har villet anse, at brevet befindes at være er stykke afskåret, hvorpå muligens nogle få ord kunne have været skreven til sagens oplysning, for det andet befindes samme brev at være udgiven med kondition, at dersom Anders Christensen kunne bekomme den til fæste, hvilket han med tingsvidne skal have bevist, det Anders Christensen den ikke kunne bekomme til fæste, men alle og enhver der i egnen var bevidst, at samme gård var af øvrigheden, der på Skanderborg var, bort lovet til en karl, ved navn Niels Sørensen Hjort i Tåning, som den endnu besidder, og nogen tid derefter har erlanget KM brev på samme gård, hvilket hans fæstebrev klarligen udviser, for hans tro tjeneste, som han i denne sidste fejde imod fjenden gjort har: da eftersom her fremlægges Gunde Rosenkrantzes fæstebrev, dateret 4/11 1660, som da var kongelig amtmand over Skanderborg, hvormed han fæster Niels Sørensen i Torrild den gård i Forlev, som Just Rasmussen tilforn påborde og fradøde, hvilket er den samme

gård, som Jens Rasmussen har afstået til Anders Christensen, som Jens Rasmussen selv her for retten det tilstår, og håndskriften er dateret 8/10 1660, men ikke bevises Anders Christensen nogen fæstebrev på samme gård at have bekommet, og tvært imod erfares at for omrørte lensmandens fæstebrev, som straks efter er udgiven, at den vilkår med hvilken håndskriften er udgivet, nemlig hvis Anders Christensen kunne få samme gård i fæste, ingenledes har kunnet holdes, hvorfor håndskriften i sig selv var magtesløs, og det for herredsfogden med tingsvidne var bevist, at Anders Rasmussen samme gård aldrig nydt havde, hvilket ikke heller kunne ske, formedelst KM amtmands stedsmåls brev til en anden var udgiven, og derpå kongelig konfirmation forhvervet, og den dele, som over Anders Christensen tagen er, ikke er forhvervet så lovlig, som den burde, da sees ikke herredsfogden nogen føje at have haft Jørgen Ibsen på sin formand Anders Christensens vegne til slig gælds betaling at kunne tilfinde, langt mindre nam og vurdering derfor i hans bo at gøre, hvorfor Jonas Hansen hermed tilfindes straks at forskaffe Jørgen Ibsen sit fratagne gods tilbage igen lige så godt i alle måder, som det ham blev frataget, eller og fuldkommen fornøjelse derfor, og for slig medfart at give Jørgen Ibsen ti rigsdaler kost og tæring, og med forhvervede dom ville med påfølgende udlæg og vurdering magtesløs at være, belangende hvis som sættes i rette på Jens Rasmussen, at han med den handling ikke har så lovlig omgået, som han burde, da eftersom den sag ikke så udførlig bevises, sees ikke Jens Rasmussen derfor af Jørgen Ibsen at kunne søges, ikke des mindre efterdi Jens Rasmussen efter slig vilkårlige håndskrift har påført den anden stor vidtløftig trætte, da han dog vidste, at gården var i andens hånd, bør han for slig unødig trætte at give Jørgen Ibsen fem rigsdaler kost og tæring.

(388)

12/10 1665.

** var skikket Mads Hansen, borger og handelsmand i Varde, hans fuldmægtig Niels Christensen Musbæk og havde stævnet velb fru Sofie Staverskov, salig Laurids Ebbesens, til Ølluf for 200 rigsdaler med sin forfaldne og tilbørlig rente, hendes velbårenhed ham pligtig er, hvorfor hendes velbårenhed til forsikring har ham pantsat nogle enge i Vesterherred i Janderup sogn med kondition, når han samme enge ej længere vil lade bestå, hvilket fordrer han til Skast herreds ting ved lov og ret har søgt, hvor fogden ikke vidste rettere at kende, end fru Sofie Staverskov jo burde hendes obligation at efterkomme, eller Mads Hansen samme sin pant at tiltræde, og deri ved gode mænd, efter landsdommernes tilfindelse, at have indførsel i bemeldte enge: eftersom her fremlægges fru Sofie Staverskovs forseglede og underskrevne pantebrev, til Mads Hansen udgivet, på kapital 200 rigsdaler med sin rente til snapsting 1664 skadesløs at betale, og til des forsikring pantsat til ham for berørte enge, eftersom samme pantebrev og des forskrivning derom i sig selv formelder, hvilke summa penge med sin rente befindes at være fru Sofie Staverskov opsagt 17/1 1665, som med hendes egen hånd findes påskreven, og samme penge med sin rente dog ikke er bleven betalt, så sagen fordi til hjemting har været indkaldt, og der dom ganget som forskrevet står, da tilfindes velb Christen Vind til Nørholm og Christen Norby til Lunderup, som Niels Christensen nævnt har, med forderligste at gøre Mads Hansen indførsel og udlæg i fornævnte pantsatte enge efter forskrevne pantebrev og des forskrivnings indhold, og hvis de ikke kan tilstrække, da i andet hendes jordegods og løsøre, hvor det findes kan, og det efter recessen og kongelig forordning, som de vil ansvare.

(391)

13/10 1665.

** var skikket Hans Bennich, indvåner i Varde og ridefoged til Riberhus, med en opsættelse her af landstinget 10/5 sidst forleden, lydende ham da at have stævnet Simon Christensen Glarmester, borger i Varde og tingholder på Varde byting 3/4 1665, for en hedenfindelse og afsked, han samme dag skal have given beskreven, imellem Hans Bennich og Niels Jensen, borger der sst, formedelst han 30/1 1665 skal have betagen Hans Bennich fra byens tjenere som stævningsmænd en sin med KM trykte stempel og over ---- af ham bekostede papir og stævning, så han skal have ladet ham selv citere med forbetaling for 6 afkøbte øksne, han i april 1664 hos ham skal have annammet, og formedelst samme stævnings betagelse af Niels Jensen og hans beskyldning, den falsk at skal være, skal han Simon Christensen have befundet, sagen ærerørig at være, derfor ikke vidst at dømme deri, men sagen for overdommere henvist: da efter flere ord og tale parterne imellem var, da nu her for retten blev Hans Bennich, Niels Jensen og Simon Christensen med sammenlagte hænder venligen forligt og fordragen om samme indstævnte tvistighed, så samme sag ganske skal være ophævet, og hvis beskyldning, dom samt alt andet, som deraf dependerer, ikke at komme enten af parterne til hinder eller skade i nogen måder.

(393)

12/10 1665.

** var skikket Jens Jacobsen i Knejsted med en opsættelse her af landstinget 30/8 sidst forleden, indeholdende ham da at have stævnet Mikkel Jensen i Gerlev sætfoged for en dom, som han 7/9 1664 på Gerlev herreds ting dømt har imellem ham på den ene og Gerlev sognemænd på den anden side, anlangende skat for december måned af bemeldte sogn 1659, samme dom skal være grundet på adskillige omstændigheder, som er først at fremlagte kontrakt findes ikke underskrevet af oberst løjtnant Hans Frederik Leuptzoe, som sognet til forplejning var assigneret, så er det ej skel eller sædvanligt, kreditorer tillige med debitorer underskriver, men alene den som gælden bliver skyldig, tilmed endog er det fast alle og enhver vel bevidst, hvorledes i sådan konfusion, som da var i landet af ryttere og landsknægte, med den gemene mand bliver holdt hus og underskrevet, for det andet dommens indhold at ingen kvittering på skatten er bleven fremlagt, da skal det være udførligen og vel bevist, Jens Jacobsen samme omtvistede skat at have betalt med sin udgivne og igen indløste obligation, med adskillige opskrift derpå, som af oberstløjtnantens betjente derefter har været betroet til betaling at affordre: da eftersom Jens Jacobsen aldeles intet beviser, at han på Gerlev sognemænds vegne noget har betalt, ej heller at han til denne trætte og vidtløftighed, som han Gerlev sognemænd har påført, nogen føje haft har, bør samtlige Gerlev sognemænd for den tiltale fri at være, og Jens Jacobsen for slig unødvendig trættes påførelse samt omkostning og skade at give samtlig Gerlev sognemænd seks rigsdaler til kost og tæring, belangende den prætention på papiret bør det for skatkammeret at indkomme, og der efter KM nådigste forordning påtales

(400)

25/10 1665.

** var skikket mester Niels Andersen Vonsild hans fuldmægtig Terkild Sørensen, ridefoged på Jernit, og havde stævnet velb Melchior Juel anlangende 231 rigsdaler in specie kapital med sin rente og til forårsagede omkostning, hvorfor Melchior Juel efter hans strenge brev og forpligt skal til Rinds herreds ting 26/6 1665 være tilfunden kapital, rente og al til forårsagede omkostning inden 15 dage at betale, hvilket Melchior Juel ikke endnu skal have efterkommet, hvorfor formener mester Niels Andersen Vonsild, det han nu straks pligtig er og bør efter hans egen udgivne brev at

kontentere og betale ham fornævnte 231 rigsdaler med sin rente samt omkostning, eller han derfor ved gode mænd bør at have indførsel i hans bedste løsøre, formue og jordegods: da eftersom her i rette lægges Melchior Juels underskrevne obligation, til mester Niels Andersen Vonsild udgiven, lydende på 231 rigsdaler, som for rum tid siden skulle have været betalt, som dog ikke sket er, så sagen fordi til hjemting har været indkaldt, og der endelig dom ganget, som forskrevet står, da tilfindes velb Erik Lunov til Vadskærgård og Claus Sterch på Lyngballegård, som Terkild Sørensen på mester Niels Andersens vegne dertil nævnt har, med forderligste lejlighed og inden i dag seks uger i herredsfogdens nærværelse at drage for Melchior Juels bopæl, og der udæske betaling, sker der dem ikke fyldest, da at gøre mester Niels Andersens fuldmægtig indvisning og udlæg i Melchior Juels løsøre eller jordegods for fornævnte kapital med efterstående rente, omkostning og skadegæld, og det efter recessen og kongelig forordning, som de agter at forsvare.

(401)

** var skikket hr Jens Jensen Juel, sognepræst til Ørum og Davgård sogne, hans fuldmægtig Bertel Nielsen Vork i Assendrup med en opsættelse her af landstinget 13/9 sidst forleden, og da til kende givet, hvorledes han skal have været forårsaget at forhverve dom til herredsting og landsting over velb Jochum Frederik Pentz til Palsgård til indførsel efter hans obligation og pantebrev for en summa penge, han ham skyldig og pligtig er, kapitalen med sin rente og hid indtil anvendte bekostning, som kunne bedrage sig henved 643 rigsdaler in specie, og derfor hr Jens Jensen Juel ville ved gode mænd, her på landstinget opnævnt, i sine trende pantegårde have haft indvisning for fornævnte penge: da eftersom hr Jens Juels fuldmægtig ikke her for retten kan fragå, at den gæld, som nu fordres efter håndskrift for, jo er den selv samme, som indvisnings dom her til landstinget er forhvervet på 25/3 sidst forleden af denne samme fuldmægtig Bertel Nielsen Vork, og Rudolf Unger da blev udnævnt til en af ridemændene, og det da med Rudolf Ungers underskrift samt andre vidner bevises, at hr Jens Juel siden om samme gæld en sær kontrakt har indgået, og på landstings dommen med egen hånd den skrevet og underskrevet, da sees ikke i denne sag at kunne kendes, førend landstings dommen in originali fremvises, at deraf kan sees med hvad vilkår samme sidste kontrakt er sluttet, og eftersom Jørgen Hansen samme landstings dom til sig har annammet i god forvaring efter vidnesbyrds formelding, bør Jørgen Hansen samme dom uskadt i retten at lade komme, at deraf kan sees hvad deri imellem parterne er handlet og gjort, såfremt Jørgen Hansen ikke selv vil svare til al den skade, som enten af parterne derved kan tilføjes, og byfogdens dom ikke at komme Jørgen Hansen til nogen befrielse, hvo siden påskader indkalde sagen på tilbørlige steder, og da gås derom så vidt lov og ret er.

(412)

26/10 1665.

** var skikket Niels Andersen Roland, prokurator i Viborg, på menige Darum sognemænd deres vegne, og i Anders Vind i lille Darum og Iver Nielsen i stor Darum deres egen nærværelse, og fremlagde en opsættelse her af landstinget 13/9 1665, indeholdende ham da at have stævnet hr Poul Christensen i Hunderup for en sigtelse og beskyldning han over dem til Gørding herreds ting 8/3 1663 gjort har, som således formelder, at de havde ulovligen og uden hjemmel oppebåret Darum kirkes tiende og således føres det til uhjemlet byg som ærerørig sag imod hans egen samvittighed, eftersom han vel vidste, at Darum sognemænd fornævnte tiende af hans formand har været tilladt at oppebære efter rigtig tilladelses lydelse, alligevel har han dem uærlig og uhjemlet sag tillagt, som deres ære egentlig angår, menende hr Poul imod dem deri uret at have gjort: da eftersom

vidnesbyrdene ikke var her til stede mødt, blev samme sag efter parternes egen begæring opsat til det landsting, som indfalder 6/12 først kommende, og da Niels Nielsen, foged på Kærgård, hr Poul Christensen, Anders Vind, Iver Nielsen, Frands Hansen i Darum, item Poul Christensen i Hunderup, så og de otte mænd og tinghørere til Gørding herreds ting 9/3 1663, nemlig Jens Nielsen i Bøl, Erik Iversen i Starup, Hans Jørgensen i Lovrup, Niels Tomasen i Fonager, Niels Kjær i Vilslev, Hans Nielsen i Darum, Anders Vind i lille Darum og Søren Karlsen sst, desligeste herredsfogden Jacob Jensen i Tømmerby, herredsskriveren Hans Nielsen med tingbogen for det år 1663, såvel som og Peder Hansen i Ilsted, Clemend Tomasen, Søren Pedersen, Peder Terkildsen sst, Peder Jørgensen i Bøl, Peder Jensen i Gørding, Jens Jensen sst, Søren Tomasen i Tange, Envold Rasmussen, Niels Andersen i Vejrup, Peder Jensen sst, Keld Hansen i Vilslev, Peder Jørgensen sst og Peder Jørgensen i Ilsted, alle og enhver i egen person under deres faldsmål til fornævnte tid her at møde, og så at gå derom hvis lov og ret er, og den opsættelse her forinden bemeldte personer dem til underretning for deres dør og bopæl, såvel som og til tinge, lovlig at læses og forkyndes.

(418)

8/11 1665.

** var skikket doktor Niels Bendtsen af Ålborg hans fuldmægtig Niels Andersen Roland, prokurator i Viborg, og i doktor Niels Bendtsens egen nærværelse, med en opsættelse her af landstinget 30/9 sidst udganget, indeholdende doktor Niels Bendtsen da på sin tjener Peder Lauridsen af Smidie hans vegne har ladet stævne Niels Jensen, herredsfoged i Hellum herred, for et tingsvidne han efter Jens Hansen af Lyngby hans førte vidne og klage på Hellum herreds ting 2/5 1665 udstedt har over Peder Lauridsen, anlangende nogle optagne pæle på den toftager liggende sønden ind til Anders Pedersens agerrene i Smidie og fra Peder Lauridsen og Christen Christensens gård, hvilke ganske toftager af arilds tid har fulgt og været i brug til den gård, Peder Lauridsen iboer: da eftersom doktor Niels Bendtsen af ridemænd til betaling er udlagt Peder Lauridsens gård med al sin tilliggende ejendom og rettighed, og Peder Lauridsen med sit fæstebrev beviser at gården, han påboer, er ham fæst med hvis der da tillå og af arilds tid tilligget har, og han med tingsvidne beviser, at samme toftager, intet der fra tagen, har fulgt så længe mindes kan, og længe over den tid recessen om hævd taler, Peder Lauridsens gård, og Jens Hansens eget førte vidne udtrykkeligen forklarer, at den del af samme toft, som nu omtvistes, ikke har været brugt til Christen Christensens gård uden på fjerde års tid, og det efter Erik Høg, som da var jorddrot eller husbond over begge gårde, hans sær befaling, da sees ikke Christen Sørensen i Kongerslev og hans følgers vidne at kunne komme doktor Niels Bendtsen på hans grund og ejendom til skade, men magtesløs at være, belangende den store omkostning, som på processen er gjort, og Jens Hansen ved denne ufornøden trætte har påført doktor Niels Bendtsen, endog han vel vidste, at samme omtvistede toftjord ikke tilhørte Christen Christensens gård men Peder Lauridsens, efterdi han selv så nyligen med andre har været over den forretning, da er det her så vidt modereret og på det nøjeste vedtagen, og bør derfor Jens Hansen at give doktor Niels Bendtsen til kost og tæring tyve rigsdaler.

(426)

8/11 1665.

** var skikket velb Mogens Arenfeldt til Rugård hans fuldmægtig Gregers Hvid, borger og indvåner i Viborg, med en opsættelse her af landstinget 2/10 sidst forleden, indeholdende velb Mogens Arenfeldt da at have stævnet velb Tage Høg til Vorgård for en summa penge, Mogens

Arenfeldt har lovet for salig Hans Arenfeldt Jørgensen til doktor Tomas Fincke i København anno 1652, nemlig hovedstol 500 rigsdaler, som Mogens Arenfeldt siden har været manet og stævnet for, da han for samme sit løfte måtte betale for salig Hans Arenfeldt Jørgensen, både hovedstol, rente og omkostning, han salig doktor Tomas Finckes arvinger derpå har bekostet og anvendt, hvorfor Mogens Arenfeldt formener, at Tage Høg pligtig er og bør at betale ham med rede penge, eller og derfor ved gode mænd at have indvisning i Tage Høgs bedste løsøre og jordegods: da eftersom her i retten fremlægges tvende Mogens Arenfeldts ukasserede håndskrifter på 2000 rigsdaler kapital, dateret begge 30/9 1647, hvor Mogens Arenfeldt bepligter sig til at betale fornævnte kapital med deres rente til 10/8 1648, så deraf sees, at samme kapitals terminer længe siden er forfalden, og det hvilken med kongelig dom eller kommissariers forretning bevises, at disse to håndskrifter er fyldestgjort eller kasseret, men aleneste fremlægger et regnskab af Mogens Arenfeldt, hvor samme to håndskrifter i andre måder kvittes, hvilket regnskab dog ikke af Tage Høg godtgøres, men den sag hænger i fuld proces for kommissarier, så ikke endnu kan vides hvad deri kan endeligen blive sluttet, da vides ikke slig regnskab, som endnu i tvistighed hænger, imod klare håndskrifter at kunne ansees, men efterdi Tage Høg dem til den ende i rette lægger, at de 500 rigsdaler kapital, som Tage Høg på Hans Arenfeldts vegne nu søges for, i samme fordring må afkortes, da sees ikke samme Tage Høgs begierter ubillig at være, men vides den ikke at fragås, og fornævnte kapital med al billig rente og omkostning bør på Mogens Arenfeldts hovedbreve at af kvittes efter den måde som kapitalen og rente billigen opløbe, og Mogens Arenfeldt i den endelig betaling på samme kapitaler, rente og omkostning fuldkommelig godtgøres.

(434)

9/11 1665.

** var skikket Hans Hansen i Skærup på sin egne og menige Skærup sognemænds vegne med en opsættelse her af landstinget 27/9 sidst forleden, indeholdende dem da at have stævnet Just Tomasen i Hvilsbjerg, herredsfoged i Holman herred, for en dom han på bemeldte herredsting har dømt og afsagt 24/10 1664, og tildømt Hans Hansen, som på menige sognemænds vegne har KM anpart korntiende i fæste, at betale hvis amtskriverens tjener kun efter sin blotte bare ord sætter i rette, om at ville have af samme tiende fra år 1662 og til 1663, item fra samme år og til 1669, og hvis det ikke blev betalt inden 15 dage, da at skal nam derfor i Hans Hansens hus og bo efter forordningen, hvori de formener dem at være forurettet: da eftersom Hans Hansen selv fremlægger et fæstebrev, at tienden er ham fæst på menige sognemænds vegne, så han derfor er indskreven for kongetienden og bør efter lands brug og sæd dertil at svare, og han ikke nogen tid sig til tinge eller i andre måder lovligen har frasagt samme tiende, men selv vedstået sligt, idet han derfor har søgt sognemændene, da sees ikke Hans Hansen at kunne befries, han jo bør at betale for fornævnte åringer, så vidt som med renteskriverens sedler bevises, på skatkammeret KM til regnskab underdanigst at være ført, og have sin skades oprejsning hos menige sognemænd og interesserede så vidt billigt er, belangende den stævning, som i retten fremlægges, på samme tiendes fæstes forbrydelse, da efterdi samme sag ikke til hjemting har været ordelt, bør den efter lovlig medfart did at komme og så gås derom hvis ret er.

(440)

13/11 1665.

** var skikket Peder Sørensen og Niels Pedersen, indbyggere i Århus, deres fuldmægtig Jens Pedersen, borger sst, og havde stævnet Rasmus Sørensen i Voldum, til forordnet i birkefogdens sted til birketinget, for en afsigt har udstedt og givet under sin ---- 23/9 næst afvigt imellem velb Hans Friis til Clausholm og dem, med samme sin afsigt foregiver Jens Pedersen foged at være frafalden og ganske fragåen den rette aktion, som for ham på principals vegne var indstævnet og sat i rette, dis lejlighed af samme afsigt erfares, og har Jens Pedersen på principalernes vegne sig over samme afsigt i adskillige måder at besværge og giver til beskyldning til den første post, prokuratori angående, så tilmoder recessen i syvende vers, ingen at være forpligtet en svoren prokurator at bruge, forstås derved enhver ærlig mand, ham synes sin sag at ville betro at udføre, må bruge det så vidt angår købstæderne, for det andet forbyder recessen udtrykkeligen på landsbyerne må ingen prokurator bruges, men en oprigtig dannemand tillades, forstås derved hvilken ærlig mand en anden til sin fuldmægtig vil bruge sin sag at påtale er tilladt, derimod har sætfogden dog tagen sig en del ej i hovedsagen noget at påkende, som lovligen for ham var indstævnet og i 12 uger opsat: så mødte Niels Andersen Roland, prokurator i Viborg, på Hans Friises vegne og begæret samme sag nogen tid at måtte opstå, hvorfor den til snaps landsting først kommende, som indfalder 7/1 er opsat, og da sætfogden Rasmus Sørensen her i egen person under hans faldsmål at møde, disligeste parterne på begge sider at møde med sagens tilhørige dokumenter, og så at gå derom hvis lov og ret er, og denne opsættelse forinden lovlig at forkyndes.

(442)

3/11 1665.

** var skikket Hans Jørgensen, borger i Bogense i Fyn, hans fuldmægtig Jens Jørgensen, prokurator i Viborg, og havde stævnet Samuel Nielsen, byfoged i Fredericia, for en dom han til bytinget 30/11 1663, imellem ham på den ene og Anne, salig mester Peder Bøgvads efterleverske, i Fredericia på den anden side, dømt og afsagt har, ved hvilken hans dom han beskylder sig højlig forurettet at være, bestående deri at han bemeldte mester Peder Bøgvads efterleverske imod hendes afgangne husbonds rigtig skadesløs brev, som over alt i riget jo for den højeste ret, ligesom det på rente lyder, anseet vorden, og han dog ham imod al billighed hans rente af 200 rigsdaler, bedragende til dato ved 20 sletdaler, frakender: da eftersom her fremlægges en skadesløs håndskrift, til Hans Jørgensen udgivet, på 200 rigsdaler kapital, bør afdøde mester Peder Bøgvads arvinger bemeldte kapital med sin rente skadesløs at betale, belangende de 450 sten, da efterdi ingen fragår eller lovlig benægter samme fordring, sees ikke rettere end mester Peder Bøgvads arvinger jo dem også bør at betale.

(443)

10/11 1665.

** var skikket Peder Justsen, borgmester i Thisted, hans fuldmægtig Niels Andersen Roland, prokurator i Viborg, i Peder Justsens egen nærværelse, med en opsættelse her af landstinget 27/9 1665, indeholdende borgmester Peder Justsen da at have stævnet efterskrevne vidnesmænd, nemlig Tomas Madsen, borgmester i Thisted, Mogens Nielsen, rådmand sst, Peder Andersen rådstueskriver og Morten Pedersen, borger sst, for et vidne, de på Thisted byting 2/9 sidst forleden, efter en deres forrige hjemgjorte og sammen digtede bænkeseddel, har aflagt, i mening at de 14/8 næst tilforn skulle have været på Thisted rådstue og da have seet, det borgmester Peder Justsen skal have slaget Laurids Nielsen i Thisted nogle store slag på hans venstre arm med en spanskrør, og på uder rådstue, efter at retten var holden, skal de have hørt, at borgmester Peder Justsen skulle have sagt, at

dersom KM stod der på steden, da ville han afprygle hvilken borger han lystede: eftersom Peder Justsen ikke aleneste ved sin højeste ed her for retten benægter sig aldrig at have sagt de ord, som borgmester Tomas Madsen, Morten Tomasen, Mogens Nielsen og Peder Andersen på ham påvidnet har, anlangende at prygle Thisted borgere ud, men også fremfører i retten adskillige vidnesbyrd, som efter flittig forhør ved højeste ed bekræfter, sig at have været hos Peder Justsen til stede samme tid og stod, så de vel kunnet høre, om han havde sagt de ord, men hørte dem ikke, hvormed overens kommer Morten Andersens vidne, som Laurids Nielsen selv endeligen ville have forhørt, at som Morten Andersen også var hos Peder Justsen på rådstuen men ikke hørte de ord, og samme vidner udtrykkeligen bekræfter, at der var flere folk derude på uder rådstue, imens Peder Justsen var der, og dog ingen har om disse ord vidnet, uden de fire alene, som billigen og i al rettergang plejer i slig tilfald at kunne af vederparten spildes, nemlig Morten Tomasen, som har Laurids Nielsens søster, og Mogens Nielsen, Laurids Nielsens bror, og Tomas Madsen i denne samme klammeri har indviklet sig i øret med borgmester Peder Justsen og ham anklager, såvel som Peder Andersen, som også i den samme klammeri sig har indviklet og påfører Peder Justsen en trætte, og ikke sees nogen årsag, Peder Justsen skulle haft slig ord at sige eller tale, da vidstes ikke Tomas Madsen, Peder Andersen, Morten Andersen og Mogens Nielsens vidner så kraftig at kunne ansees, at de kunne komme Peder Justsen til hinder eller skade, men magtesløs, og Peder Justsen for denne tiltale fri at være, belangende denne sær sag imellem borgmester Peder Justsen og Laurids Nielsen, da eftersom det med adskillige vidner klarligen bevises, at Laurids Nielsen har utideligen æsket regnskab af borgmester Peder Justsen for skatterne, hvilket ham dog ikke vedkom at gøre, særdeles på den tid og sted hvor og når kongens skatter skulle udgives, men hvis han noget i slig måde havde at beklage sig over, kunne han det enten skriftlig samtlig borgmestre og råd til kende givet, og hvis han da ikke havde kunne fået sin fornøjelse, da sligt på tilbørlig steder andraget og til kende givet, det alt samme uanseet har Laurids Nielsen ikke ville ladet sig benøje med borgmester Peder Justsens svar, som lovet at gøre rigtighed for alting, men at det ikke kunne ske nu straks der på steder, som i sig selv dag var ret svaret, men Laurids Nielsen atter går op til Peder Justsen og æsker på regnskab, hvor da borgmester Peder Justsen af ubetænkt ivrighed slog til ham med en kæp og klagede sig, han ikke kunne have rolighed at betjene det han burde, befalende bysvendene at lede Laurids Nielsen ud af rådstuen, da endog Peder Justsen havde burdet at delt sig til rette, og ikke brugt den denne måde at skaffe sig rigtighed med i sit embede, sees dog ikke Peder Justsen at kunne efter slig beskaffenhed befindes noget til Laurids Nielsen at bøde eller derfor i andre måder at straffes, efterdi han hverken gjorde dommeren eller rettens betjente ulyd, ikke heller forhindrede nogen sin ret men aleneste tog sig selv fred til, bør borgmester derfor for Laurids Nielsens tiltale fri at være, belangende gerningen i sig selv at Peder Justsen med sin kæp således har villet skaffet sig lyd, kan jeg ingenlunde sådant medfart befalde, efterdi sligt ham ikke sømmede, ikke des mindre ser jeg efter vor lov ham videre i straf herfor at kunne findes end at bøde til kongen og byen seks mark, halvparten til hver, eftersom sagen ikke inden den tid lovlig er påtalt, som den efter birkeretten burde.

(461)

10/11 1665.

** var skikket Peder Justsen, borgmester i Thisted, hans fuldmægtig Niels Andersen Roland, prokurator i Viborg, i borgmester Peder Justsens egen nærværelse, med en opsættelse her af landstinget 27/9 lydende ham da iblandt andet at have stævnet Mogens Nielsen, Peder Andersen, Morten Tomasen og Laurids Nielsen i Thisted for et andet vidne, de 2/9 til fornævnte byting med borgmester Tomas Madsen vidnet har, i lige måder efter deres hjemgjorte skriftlig seddel, i slig

mening at de på Thisted rådstue 14/8 skulle have seet, Peder Justsen skulle have rejst sig hastig op fra bordet og stødt til borgmester Tomas Madsen, så han faldt ned på fodtrinet og ned på gulvet, så hans hat kom af hans hoved på gulvet: endog denne hastmodighed, som Peder Justsen har fulgt i denne handel med borgmester Tomas Madsen, intet er at love, eftersom det havde stået ham bedre an med større sagtmodighed og høflighed KM bestillings sager at forrette, ikke des mindre efterdi det af vidnesbyrdene klarligen sees, ingen ond vilje eller trætte imellem borgmester Tomas Madsen og Peder Justsen at have været, sees ikke denne handel for nogen vold, som forelagt, at kunne holdes, eller derfor nogen bøder eller anden straf, Peder Justsen nu at kunne pålægges, dog bør Peder Justsen herefter med tilbørlig finhed at begegne borgmester Tomas Madsen og vare sig for slig ubesindig hastighed, såfremt han ikke vil, at det ham til håndsværk herefter skal tillægges, og han da derfor tilbørligen at stå til rette.

(465)

11/11 1665

** var skikket velb Mogens Arenfeldt til Rugård hans fuldmægtig Peder Jensen, foged på Rugård, og havde stævnet velb Jørgen Kruse til Hjermeslevgård for 533 rigsdaler, han ham skal skyldig være, både efter indløste obligation såvel og nogle års resterende rente og anden forårsagede bekostning på en del af de forløftes kapitaler, Mogens Arenfeldt er i for ham, hvorpå og over ham til Sønderhald herreds ting 16/10 sidst forleden er falden dom, at Jørgen Kruse bør at betale fornævnte summa med rente og al anvendt bekostning, hvilken dom Mogens Arenfeldt formener så lovlig at være forhvervet og afsagt, at den her til landstinget bliver konfirmeret, og at bekomme indvisnings dom til gode mænd at gøre ham udlæg i hans løsøre eller jordegods: da eftersom her i rette fremlægges velb Jørgen Marsvins forseglet og underskreven obligation, til Jacob Nielsen af Randers udgivet, lydende på 500 rigsdaler in specie kapital, hvorfor Jørgen Kruse og Mogens Arenfeldt har lovet og godsagt, og Mogens Arenfeldt herhos beviser han samme håndskrift har måttet betale og indfri, hvor udover han til hjemting har søgt og forhvervet dom over Jørgen Kruse for sin løfte den halve part, nemlig 250 rigsdaler med sin efterstandende rente, da vides ikke andet derom at sige, end Jørgen Kruse jo bør at betale velb Mogens Arenfeldt fornævnte 250 rigsdaler kapital med efterstandende rente, interesse og skadegæld, og fordi tilfinder velb Predbjørn Gyldenstjerne til Møllerup og Vogn Hvas til Rolsegård, som Peder Jensen på sin husbonds vegne dertil nævnt har, med forderligste lejlighed og inden i dag seks uger i tingfogdens nærværelse at gøre velb Mogens Arenfeldt eller hans fuldmægtig indvisning og udlæg i Jørgen Kruses løsøre eller jordegods, hvor det findes kan, for kapitalen med efterstandende rente, omkostning og skadegæld, og det efter recessen og sidste udgangne kongelige forordning, gældssager anlangende, som de agter at forsvare, den anden fordring anlangende, nemlig rente og omkostning af en kapital på 400 rigsdaler samt andre fordringer mere, da eftersom fuldmægtigen Peder Jensen selv tilstår, at for den kapital på de 400 rigsdaler er gjort indførsel, og ingen møder til genmæle på Jørgen Kruses vegne, ej heller nogen fuldkommelig forklaring og bevis på den øvrige gæld fremlægges, sees ikke herredsfogdens dom, så vidt den post angår, at kunne følges, eller Jørgen Kruse at kunne tilfindes nogen betaling at gøre, førend slig fordring rigtig vorder forklaret og bevist.

(468)

13/11 1665.

** var skikket Niels Nielsen, borgmester i Holbæk, hans fuldmægtig Jens Pedersen, borger og indvåner i Århus, og havde stævnet velb Jørgen Seefeld til Visborg for en summa penge, han til Niels Nielsen skyldig er efter udgivne obligationers indhold, og som han ved mindelighed intet kunne udrette, har han været forårsaget til Visborg birketing, som er hjemting, sagen anhængig gjort 26/4 sidst forleden, hvor Jørgen Seefeld er bleven tildømt fornævnte kapitaler med dis resterende rente samt omkostning at betale, eller søges ved indvisning i Jørgen Seefelds bedste gods eller løsøre, og formente den så ret at være dømt og afsagt, at den bør ved magt at blive, og ham at ske betaling af Jørgen Seefeld efter forordningen eller at have indvisning og udlæg i hans bedste jordegods og løsøre: da eftersom her i retten fremlægges tre velb Jørgen Seefelds forseglet og underskrevne skadesløs obligationer, til borgmester Niels Nielsen i Holbæk udgiven, lydende på kapital 2925 rigsdaler 5 mark, endnu en anden velb fru Karen Sehesteds underskrevne skadesløs håndskrift, formeldende på 5 tønder rug ---- 5 sletdaler, i lige måder til bemeldte borgmester Niels Nielsen udgiven, på hvilke fru Karen Sehesteds håndskrifter efter indstævningen kun at restere 79 sletdaler, item for garnklæde 8 daler, hvilken fornævnte summa penge for rum tid siden skulle have været betalt, som dog ikke er efterkommet, så sagen fordi til hjemtinget har været indkaldt, og der endelig dom ganget, som forskrevet står, da tilfindes velb Morten Skinkel til Østergård og Preben Gyldenstjerne til Møllerup, som Jens Pedersen på sin principals vegne dertil nævnt har, med forderligste lejlighed og inden i dag seks uger, i tingfogdens nærværelse, at drage for Jørgen Seefelds bopæl, der udæske betaling for fornævnte summa penge, sker dem der ikke fyldest, da at gøre borgmester Niels Nielsen eller hans fuldmægtig indvisning og udlæg i Jørgen Seefelds løsøre eller jordegods for fornævnte kapital med efterstandende rente, omkostning og skadegæld, og det efter recessen og KM udgangne forordning, gældssager anlangende, som de agter at forsvare.

(471)

22/11 1665.

(472)

** var skikket major Didrik Uncken, sitzhaftig på Hønborg ladegård, og havde hid kaldt sandemændene af Brusk herred at udlede hans søn Ernst Uncken hans bane, som 3/9 næst forgangen er bleven forvundt i Herslev og deraf er død bleven, og nu for sandemændene fremlagde major Didrik Uncken efterskrevne tingsvidne af Brusk herreds ting 14/10 1665, som indeholder Jens Bertelsen Høg i Herslev, herredsfoged i Brusk herred, at have vidnet, at søndag 3/9 sidst forleden, før prædiken i Herslev kirke blev begyndt, kom han ind i Hans Tomasens hus sst, og da så han, at bemeldte major Didrik Uncken sad der i er kammers hos soldaten Lennert, som han havde sin husværelse, og da sad han hos dem og drak en gang eller to omkring, og ikke han så, at majoren og hans medhavende ryttere gjorde Hans Tomasen der i gården nogen uførm, dernæst fremkom Oluf Mortensen soldat og bestod, at 3/9 kom han ind til Hans Tomasens, og da så han, det Lennert Soldat med sin blotte degen mødte majoren og hans søn i døren og stak mandens søn Ernst Uncken i sin højre arm, og ikke han så, majoren eller hans søn gjorde bonden eller sine folk i gården nogen uførm: dernæst gjorde sandemændene deres ed, efter at der var sat fylding på dem, og ved deres ed udlagde forskrevne Lennert Gardener soldat efter vidnes og syns lydelse at være Ernst Unckens bane, og bør derfor sin fred at miste, og derhos gjorde fornævnte sandemænd deres medbror, Hans Andersen i Bjert, den ottende sandemand, hans skudsmål, at han ej nu, formedelst lovlig forfald, kunne møde sin ed og tov at gøre.

(475)

** var skikket velb Knud Skinkel til Thom, hans fuldmægtig Christen Tomasen i Langergård på den ene og havde stævnet velb Jørgen Lange til Bregning for 2000 rigsdaler in specie, han ham efter hans obligation skyldig er, og eftersom han sagen til Jørgen Langes værneting har gjort anhængig, og herredsfogden der 1/10 sidst forleden har tilfunden Jørgen Lange at betale eller lide indførsel, hvilken dom Knud Skinkel formener ret at være, og Jørgen Lange pligtig at være nu straks samme penge at betale, eller og ved to gode mænd at have indførsel og udlæg i hans bedste løsøre eller jordegods: da efterdi for os i rette lægges Jørgen Langes forseglede og underskrevne skadesløs brev og tilståelse, lydende på 2000 rigsdaler kapital med dis påløbende rente og omkostning efter brevets indhold, som forskrevet står, hvilken sag til hjemting har været indkaldt, og der endelig dom ganget er, da tilfindes velb Verner Parsberg til Nørlund og Christen Lange til Dejbjerglund, som Christen Tomasen dertil nævnt har, med forderligste lejlighed og inden i dag seks uger, i tingfogdens nærværelse, at gøre Knud Skinkels fuldmægtig, efter Jørgen Langes for berørte forskrivning og tilståelse, indvisning og udlæg i Jørgen Langes jordegods, hvor det findes kan, for fornævnte summa penge med rente, omkostning og skadegæld, og det efter recessen og KM forordning, gældssager anlangende, som de vil ansvare og være bekendt.

(477)

** var skikket velb Mourids Podebusk til Birkholm hans fuldmægtig Christen Andersen, foged på Gesinggård, med en opsættelse her af landstinget 12/10 sidst udganget, indeholdende ham da at have stævnet Søren Nielsen i Fårup, herredsfoged i Nørhald herred, for en frafindelse dom af bemeldte herredsting udstedt 20/12 næst afvigt imellem hans fuldmægtig Christen Andersen i Tvede på den ene og Jens Jensen, barnfødt i Ilshøj, på den anden side anlangende en eg, som skal være med en sav afsavet i Bjerregårds skov mellem 23/4 og 24/4 næst forleden, som skovfogden med flere har omvidnet, hvoraf rodkævlen skal være funden i Jens Jensen Tomasens gård i møddingen, med møg og halm bedækket og overlagt, 1/5 næst efter: da eftersom Jens Jensen Tomasen ved højeste ed benægter sig hverken selv eller ved nogen anden at have afsavet eller ladet afsave det omtvistede træ, ej heller nydt noget af samme træ, og intet fremlægges så kraftig, hvorefter slig en sag kan søges, bør Jens Jensen Tomasen for denne tiltale fri at være.

(479)

** var skikket Niels Nielsen Hindsholm, rådmand i Holstebro, hans fuldmægtig Niels Andersen Roland, prokurator i Viborg, i Niels Nielsens egen nærværelse, på den ene og med en seks ugers stævning havde stævnet en del borgmester og råd i Holstebro for en dom, de 23/2 1664 på Holstebro rådhus skal have afsagt, i sin mening at de skal have tildømt Niels Nielsen Hindsholm at skaffe afgangne Niels Miltersen rigtighed for afgangne borgmester Jens Hansens børns arv, item citat Peder Christensen Hauffue, byfoged i Holstebro, for en dele han efter samme rådstuedom til Holstebro byting 26/4 samme år, uden nogen seks hørings opnævnelse, over Niels Nielsen Hindsholm udstedt har, item citat Ebbe Knudsen, sætfoged til Holstebro byting, for en dom, i et tingsvidne forfattet, han 13/9 samme år har udstedt, hvori han har frafunden Niels Hindsholms fuldmægtig Tøger Pedersen ikke at må sine vidner forhørt formedelst Niels Miltersens protestation. herhos stævnet afgangne Niels Miltersens hustru og børn, Margrete Albretsdatter, Milter Nielsen, Albret Nielsen, Iver Nielsen, Karen Nielsdatter og Anne Nielsdatter, disligeste salig afgangne borgmester Jens Hansens hustru og børn, Anne Borkersdatter, Hans Jensen, Albret Jensen, Borker Jensen, Iver Jensen, Peder Jensen og Karen Jensdatter, item salig Ib Lauridsen, forrige rådmand, hans hustru og børn, Johanne Nielsdatter, Laurids Ibsen, Anders Ibsen, Søren Ibsen, Niels Ibsen og

Anne Ibsdatter: eftersom der ikke så lovligen er omgået med den første dele, hvoraf den sidste sig rejser, at den kan kaldes nogen høringsdele, da findes begge disse deler, som på Niels Nielsen Hindsholm til Holstebro byting i denne sag er udgået, af ingen kraft at være men magtesløs og ikke komme Niels Nielsen Hindsholm til nogen hinder eller skade i nogen måder, belangende den sælsomme rettens medfart, som Peder Hauffue og Ebbe Knudsen her beklages for, sees ikke derpå såvel som ej heller i hovedsagen at kunne kendes, førend de her i retten møder og svarer for sig, og forelægges derfor Peder Hauffue samt Ebbe Knudsen tillige med borgmester og råd, som i hovedsagen dømt har, i retten at møde til først kommende landsting, som begyndes 6/12, og da enhver deres forretning at forsvare, som de bekendt vil være, siden gåes derom så vidt lov og ret er, og den opsættelse her forinden lovligen for de interesserede at forkyndes, at de derefter sig kunne vide at rette.

(483)

27/11.

** var skikket Jens Jørgensen, prokurator i Viborg, på Niels Andersen i Bække hans vegne og i hans egen nærværelse, med en opsættelse her af landstinget 11/10 udganget, indeholdende ham da at have stævnet Joen Jacobsen i Vranderup, herredsfoged i Anst herred, for en dom som han imellem Niels Andersen i Bække og Eske Pedersen sst 9/3 1665 dømt og afsagt har, belangende en ringe summa penge, som den gode mands fuldmægtig Albret Pedersen på Sønderskov ---- Niels Andersen hans regnskab har fordret af Eske Pedersen, og en del deraf med tingsvidne, dateret Anst herredsting 15/12 1664 sidst forleden, er bevislig gjort, hvorpå Eske Pedersen er bleven Niels Andersen 4 mark 14 skilling skyldig, og Joen Jacobsen dog har Eske Pedersen for al Niels Andersens regnskab og fordring fridømt: da eftersom Niels Andersen selv vedstår, at han har fået heste og vogn af Eske Pedersen, dog siger sig at have betalt ham, dog Eske Pedersen derimod tilstår sig at have fået den egebjælke, men den i betaling for fornævnte heste at have bekommet, tilmed Eske Pedersen med adskillige kundskaber beviser, at han har gjort afregning med Niels Andersen, og Niels Andersen da intet talt om nogen regnskab, da vidstes ikke slig regnskab uden videre bevis at kunne ansees eller imod recessen at godtgøres, men Eske Pedersen for den tiltale fri at være, belangende den skælden, som omtvistes, da efterdi her ikke sees hvad årsag Eske Pedersen skulle have haft til at tilskælde Niels Andersen, vidner heller ikke melder om andet end at den, som havde indsat den tobakskasse til Niels Tønder, havde gjort det som en skælm, hvilke vi ikke kunne begribe, af hvad årsag han slig ord skulle sige, han ej heller har nævnt Niels Andersen, og Eske Pedersen her for retten erklærer Niels Andersen i bedste måder såvel som også vidner, da ser vi ikke heri denne sag så kraftig bevisning, at Eske Pedersen derfor på sin ære kan søges, men for den tiltale fri at være.

(486)

** var skikket hæderlig og vellærde Christen Sejersen og Rasmus Sejersen af Grenå deres fuldmægtig Mikkel Jensen i Mårup og havde stævnet Niels Hansen og Søren Sørensen Skiffard, begge borgere i Grenå, for deres fædrene og mødrene arv, de for dem forholder, dem til stor skade, eftersom de har været forårsaget at hænde dom over dem til Grenå byting for samme deres gælds krav, og de dog ikke i andre måder har vist dem bekvemme til nogen betaling, end de måtte søge deres bo med vurderingsmænd, og de ej andet for vurderingsmændene ville fremlægge, end de måtte søge de ejendom, som de påboer, og da gøre dem udlæg for deres gælds krav, hvilke ejendom dem igen er tilbudt til løsen, og de dog ikke har ville dem indløse, og de ligevel sidder på samme

ejendom, og de for sådan deres forurettelse er indstævnet til Grenå byting at lide som for uhjemlet, og sagen da af byfogden er hid funden, formener derfor de pligtig er og bør for sådant at lide som for uhjemlet: da eftersom her fremlægges en dom, udstedt 22/10 1663, hvori er indført en dom slutning 17/4 1661, formeldende at samtlig formyndere for salig hr Sejer Sejersens børn skulle gøre rigtig rede og regnskab for samme formynderskab, hvilket ikke af de indstævnte formyndere bevises at være gjort, da forelægges hermed formynderne samme regnskab fuldkommelig til ende at føre, hvis det allerede ikke gjort er, og det tillige med rigtig registrering og vurdering samt rigtig bevisning til samme regnskab med sig hid føre til snapslandsting først kommende, som begyndes 17/1, at deraf kan sees hvorledes med samme formynderskab er beskaffet, siden gås derom så vidt lov og ret er, og den opsættelse her forinden lovligen at læses og forkyndes til tinge, såvel som og for de interesserede deres dør og bopæl, som det sig bør.

(488)

** (sentens til Jørgen Dues dom kontra Eske Pedersen): eftersom Niels Andersen selv vedstår, at han har fået heste og vogn af Eske Pedersen, dog siger sig at have betalt ham det, Eske Pedersen derimod tilstår sig at have fået den kasse tobak, men den i betaling for fornævnte heste at have bekommet, tilmed Eske Pedersen med adskillige kundskaber beviser, at han har gjort afregning med Niels Andersen, og Niels Andersen da intet talte om noget regnskab, da vidstes ikke slig regnskab uden videre bevis at kunne ansees eller imod recessen at godtgøres, men Eske Pedersen for den tiltale fri at være, belangende den skælderi som omtvistes, da efterdi her ikke sees, hvad årsag Eske Pedersen skulle have haft til at skælde Niels Andersens vidner, heller ikke melder om andet, end at den, som har indsat den tobakskasse til Niels Tønder, havde gjort det som en skælm, hvilket vi ikke kunne begribe, af hvad årsag han slig ord skulle sige, han ej heller har nævnt Niels Andersen, og Eske Pedersen her for retten erklærer Niels Andersen i bedste måder såvel som også vidnerne, da ser vi ikke her i den sag så kraftige bevisninger, at Eske Pedersen derfor på sin ære kan søges, men bør for den tiltale fri at være.

(489)

** (dom til sag på 486) :da eftersom her fremlægges en dom, udstedt 22/10 1663, hvori er indført en dom slutning 17/4 1661, formeldende at samtlig formyndere for salig hr Sejer Sejersens børn skulle gøre rigtig rede og regnskab for samme formynderskab, hvilket ikke af de indstævnte formyndere bevises at være gjort, da forelægges hermed formynderne samme regnskab fuldkommelig til ende at føre, hvis det allerede ikke gjort er, og det tillige med rigtig registrering og vurdering samt rigtig bevisning til samme regnskab med sig hid føre til snapslandsting først kommende, som begyndes 17/1, at deraf kan sees hvorledes med samme formynderskab er beskaffet, siden gås derom så vidt lov og ret er, og den opsættelse her forinden lovligen at læses og forkyndes til tinge, såvel som og for de interesserede deres dør og bopæl, som det sig bør.

(490)

** landsdommere i Nørjylland gør vitterligt, at vi har bekommet efterskrevne KM missive lydende vi Frederik den tredje, med Guds nåde Danmarks, Norges etc, vor gunst tilforn vores nådigste vilje og befaling er, at i kender og dømmer i de sager anlangende hvis Henrik Jensen og Claus Christensen, borgmestre i vor købstad Viborg, imod mester Jens Ostenfeld, sognepræst til Sortebrødre kirke der sst, har at prætendere, givet på vort slot København 4/8 1665 under vort signet. så har mester Jens Ostenfeld, sognepræst i Viborg, til dette landsting selv været her for retten

med en skriftlig stævning og tilkendegivelse, hvorledes borgmester Claus Christensen sst har for 2 år anfanget proces imod ham om hvis fordring, mester Jens Ostenfeld billigen kunne have i hans hustrumor salig Maren Pedersdatter, afgangne mester Peder Pedersens efterladte bo, hvorom de kongelige kommissariers dom for rum tid er falden, endog stævnet borgmester Claus Christensen for hvis panter, han af Samuel Samuelsen har sig tilbragt på Margrete Madsdatters efter hendes salig mormor tilskiftede gods, ejendomme, markjord og andet. dernæst havde Jens Ostenfeld berettet at være forårsaget at lade Margrete Madsdatter med hendes lovværge citere for den oprettede skifte efter hendes salig mormor Maren Pedersdatter, salig mester Peder Pedersens i Viborg, dertil at svare, så vidt hende og hendes lovværge vedkommer, desligeste stævnet Margrete Madsdatter og Samuel Samuelsen for hvis pant, som er gjort til borgmester Claus Christensen i Viborg. så mødte Claus Christensen, borgmester i Viborg, hans fuldmægtig og fremlagde efterskrevne indlæg til min kære svoger mester Jens Ostenfeld: da eftersom mester Jens Ostenfeld i sin stævning ingen særlig beskyldninger har gjort, og Jens Jørgensen byfoged årsager sig her i retten ikke at kunne svare, førend de ved hvad mester Jens Ostenfeld beklager sig over, hvilket mester Jens Ostenfeld svarer sig ikke fuldkommelig at kunne gøre, førend han de breve bekommer, som i boen findes forseglede, da sees ikke enten af parterne deres begæring at kunne vægres, men på det at sagen ikke for længe skal forhales, da er til rettens forfremmelse tjenligt eragtet, at øvrigheds middel lader i mester Jens Ostenfeld og borgmester Claus Christensens eller deres fuldmægtiges nærværelse, såvel som i en anden dannemands nærværelse, som af øvrigheden bliver tilforordnet at være fuldmægtig på Samuel Samuelsens vegne, samme forseglede breve åbne i deres og andre dannemænds nærværelse, som de forseglet har, og så at lade gøre fuldkommen registrering på de forseglede bøger og breve, og samme breve og bøger lade sammesteds af rettens middel påskrive, og fornævnte registrering af samtlige interesserede lade underskrive og forsegle, derefter hvis da her af mester Jens Ostenfeld begærer til denne sags oplysning ham med fuldkommen revers at levere, hvorefter mester Jens Ostenfeld sine beskyldninger skriftligen har at indlevere, for hvilken årsag sagen opsættes, efter samtlige parternes begæring, til næste landsting efter snapslandsting, som indfalder 31/1 1666, og da gås herom så vidt lov og ret er.

(494)

6/12 1665.

** var skikket Tomas Poulsen af Randers og med en seks ugers stævning havde stævnet velb Jørgen Rosenkrantz til Keldgård, KM befalingsmand på Børglum kloster, for en summa penge, den gode mand ham skyldig er, og derfor i pantsat en del hans jordegods, liggende i Nørjylland i Salling, efter pantebrevs forskrivning, og efter at hverken hovedstol eller renten er bleven Tomas Poulsen erlagt og afbetalt, som ske burde, da efter for berørte omstændighed formener Tomas Poulsen sig efter recessen bør to gode mænd her af landstinget at opnævnes, som kan gøre Tomas Poulsen likvidation og indvisning i bemeldte pantegods for brugelighed at beholde: da eftersom her fremlægges Jørgen Rosenkrantzes skadesløs håndskrift, hvori han forskriver sig til at betale til Tomas Poulsen af Randers kapital 2500 rigsdaler, hvilket ikke bevises at være sket, men alene fremlægger en udskrift under Samuel ---- hånd, hvoraf sees udlæg at være afsat på Jørgen Rosenkrantzes opbud til hans betaling i samme panter, men ikke bevises Tomas Poulsen at have gået fra sit pant, eller håndskriften at være kasseret, og recessen ikke tilholder nogen, som et pant har, at hans opbud sin pante rettighed skal miste, og Tomas Poulsen nu begærlig likvidation i samme pant til brugelighed efter pantebrevets formelding, da tilfindes velb Claus Dyre til Sindinggård og Ove Blik til Møltrup, som Tomas Poulsen dertil nævnt har, med forderligste lejlighed likvidation i samme pantsatte jordegods for fornævnte kapital, rente og skadegæld efter

Jørgen Rosenkrantzes egen forskrivnings indhold og alting heri forrette efter recessen og kongelig forordning, som de vil ansvare og være bekendt. belangende det som sættes i rette om hvis pantet ikke kunne opløbe, da efterdi sagen ikke har været derom til hjemtinget indkaldt, findes den did at komme og siden gåes derom så vidt ret er.

(497)

7/12 1665.

** var skikket velb Henrik Rantzau til Schøneweide, ridder og KM råd, hans fuldmægtig Just Henriksen, forvalter på Jensgård, og havde stævnet Søren Mortensen, forrige herredsfoged i Bjerre herred, for en frafindelse dom han til Bjerre herredsting 24/12 1664 imellem ham på den ene og hr Jens Jensen, sognepræst til Ørum og Davgård sogne, på den anden side skal have dømt og afsagt og for os indfunden, anlangende 100 rigsdaler salig hr Jens Jensen har annammet af Henrik Rantzaus fuldmægtig og derpå givet sin revers, datum Ørum præstegård 25/9 1655, hvori han til forpligter sig at give Henrik Rantzau en fuldkommen trøg og lovlig skøde til Vejle byting på et fuldt gårdsavl over al Vejle skov og mark, hvilket hans løfte og forpligt han ej har efterkommet, men søgt adskillige udflugter. endnu havde stævnet salig hr Jens Jensen Juels hustru Kirsten Sørensdatter med hendes lovværge, item Maren Jensdatter, Ingeborg Jensdatter, Anne Jensdatter, Lene Jensdatter, de umyndige med deres lovværger: da efter tiltale og denne sags lejlighed og eftersom her fremlægges hr Jens Jensens bevis på 100 rigsdaler, som han har annammet og ikke efterkommet sit løfte deri gjort, anlangende at skaffe Henrik Rantzau skøde på det markjord i Vejle mark, da bør hr Jens Jensens arvinger at betale til Henrik Rantzau eller hans fuldmægtig fornævnte 100 rigsdaler med deres rente fra brevens dato, eller i andre måder Henrik Rantzau straks fornøje, så Henrik Rantzau heri for kapital, rente og interesse vorder holdt skadesløs, og hr Jens Jensens arvinger at give til kost og tæring 10 rigsdaler.

(500)

** var skikket monsieur Andreas Rhode, KM notarius, wohnhaftig i den kongelige fri rigsstad København, på sin egne og medarvingers vegne, deres fuldmægtig Niels Pedersen på Ballumgård og havde stævnet Hans Jacobsen i Enslev, herredsfoged i Hovlbjerg herred, for en dom han til fornævnte herredsting 27/4 sidst imellem ham på den ene og velb Jørgen Friis til Lindholm, nu residerende på Hagsholm, på den anden side dømt har, anlangende gælds tilkrav efter rigtig obligations videre bemelding, og i samme sin dom skal have dømt, at når rigtig afregning velb Jørgen Friis og de Rhoders arvinger bliver imellem gjort efter den højeste rets kendelse, og da hvis, hans velbårenhed på hans obligation kan med rette skyldig blive, at betale med rente og omkostning, eller derfor ved gode mænd at gøres udlæg ved indførsel i hans velbårenheds bo og gods, med hvilke hans dom Andreas Rhode formener sig og sine medarvinger at være forurettet, idet han ikke har fulgt den højeste rets dom, som for ham har været i rette lagt: da efterdi den højeste rets dom i sin slutning formelder, at de 200 tønder rug skal betales efter den pris, som rugen da i København gjaldt, der Hans Kellinghusens regning af proviantskriveren Hans Hansen til Knud Urne i betaling blev udlagt, og her fremlægges to beviser på rugens værd på de tider, den ene meldende om 9 mark den anden om 15 mark, hvilken store forskel ikke sees at kan rejse sig af andet end af varernes godhed eller ringhed, da vidstes ej tjenligen middel heri at findes til den højeste rets doms fyldestgørelse, end at følge den takst, for og efter hvilken samme rug på provianthuset til Knud Urne på Hans Kellinghusens regnskab i betaling er udlagt, som skal beløbe sig 489 rigsdaler, hvilke pendinge bør fra kapitalen at afdrages, så at renten der efter formindskes, efter højeste rets

doms slutning, og eftersom for omrørte højeste rets dom ikke forbyder noget videre på samme kapital at afkortes, og her fremlægges to Andreas Rhodes beviser hver på 200 rigsdaler, hvori dog intet meldes, at samme kapital skulle være for nogen sær gæld eller rente, Andreas Rhode heller ikke beviser nogen anden regning imellem Jørgen Friis og ham at have været, endog det er nu fast mere end et halvt år siden, at samme beviser for ting og dom har været fremvist, og hovedobligationens påskrift udtrykkeligen melder, at renten er betalt til 11/12 1656, og dog ikke i nogen måder kasserer for omrørte beviser eller melder om nogen sær bevis på samme rente udgiven, ligesom beviserne i sig selv heller aldeles intet melder om rente, sees ikke rettere end fornævnte 400 rigsdaler bør jo Jørgen Friis fra annammelsens dato på kapitalen at kvitteres, og derefter renten at formindskes, hvad sig det øvrige belanger, og den prætention Jørgen Friis på samme håndskrift har anlangende hvis Hans Kellinghusen ham skyldig er, da efterdi Andreas Rhode er til Københavns byting og rådstue gåen imellem Jørgen Friis og Hans Kellinghusen og til forpligtet sig, at alt det, som Hans Kellinghusen på samme obligation annammede, skulle afskrives på håndskriften og hos Jørgen Friis validere, hvorpå Hans Kellinghusen har erbudt sig det at lade afskrive på Jørgen Friises obligation, som han da i hænde havde, så vidt Jørgen Friis hos ham med rette kunne have at fordre, og det bevises med Hans Kellinghusens egen hånd, forløfte og kontrakt, at han på de tider en anselig summa penge til Jørgen Friis skyldig var, hvis betalings termin alt for rum tid tilforn var forfalden, sees ikke rettere end slig Hans Kellinghusens gæld, som han til Jørgen Friis på de tider skyldig var, jo bør på håndskriften at afskrives og godtgøres, efterdi Hans Kellinghusen på de tider han slig tilbud for ting og dom gjorde, var håndskriften således berigtiget med de Rhoders egen vilje, og uden deres mindste imodsigelse, at han kunne på håndskriften lade afskrive hvis han til Jørgen Friis skyldig var, og eftersom vi formedelst slig omstændigheders skyld ikke kunne se Jørgen Friis at blive noget skyldig til Andreas Rhode, vidstes ikke nogen indvisning hos Jørgen Friis at kunne udstedes.

(511)

** var skikket Just Henriksen, forvalter på Jensgård, og havde stævnet Laurids Pedersen i Bjerre, herredsfoged i Bjerre herred, for en dom han til Bjerre herredsting 19/8 sidst afvigt dømt og afsagt har efter et tingsvidne, udstedt Bjerre herredsting 12/8 imellem Just Henriksen på den ene og Søren Nielsen Davgård i Åstrup på den anden side, anlangende nogen ærerørige og ubekvems skældsord, Just Henriksen beretter Søren Nielsen Davgård i Åstrup, han ham usandfærdig og løgnagtig tilsagt har, hvilken sag af eder for os er indfunden: så er Søren Nielsen ej heller nogen på hans vegne ikke mødt herimod at svare, da er sagen opsat til næste landsting efter snapslandsting, som indfalder 21/1 først kommende, og da til samme tid forelægges vidnesbyrdene i egen person hid at indkomme, såvel som også Søren Nielsen, under deres faldsmål, og denne opsættelse her forinden dem til underretning lovlig at forkyndes, og efterdi Søren Nielsen Davgård med vidner overbevises at have truet og undsagt, ja og søgt Just Henriksen, bør Søren Nielsen at stille borgen for sig, eller selv at være borgen til sagens uddrag, siden gås derom så vidt lov og ret er.

(1)

17/1 1666.

** var skikket Søren Madsen i Oksvig med en opsættelse her af landstinget 22/11 sidst forleden, indeholdende ham da at have stævnet Tomas Pedersen i Rugsted, herredsfoged i Jerlev herred, for han 11/10 sidst forleden ---- . så mødte Oluf Mortensen Bøgvad, delefoged i Jerlev herred, og fremlagde samme indstævnte dom af Jerlev herreds ting 12/10 1664, som så besluttes, så og efterdi

for fogden i rette lægges en dom, udstedt af Jerlev herreds ting 1/4 1657, at Søren Madsen i Oksvig er tildømt for nogen vognleje at betale til Peder Rasmussen, da kornmåler på Koldinghus, for en lang rejse han skulle køre med sine heste og vogn og tage ham til Viborg: da eftersom her ingen bevis fremlægges, at Peder Rasmussen Kornmåler har enten lejet eller haft nogen årsag til at leje vogn for Søren Madsen i Oksvig, sees ikke Søren Madsen nu så mange år efter for slig løs krav at kunne søges, men herredsfogdens dom magtesløs at være, og eftersom herredsfogden på slig en løs grund har udlagt ved nam en okse til samme krav, og dog ---- dom eller andet, hvorefter slig nam skete, bør han for slig utilbørlig medfart at give Søren Madsen til kost og tæring 6 rigsdaler, og Oluf Mortensen, som samme stud til sig annammet har på Peder Rasmussens vegne, straks at levere Søren Madsen sin stud igen i Søren Madsens hus, lige så god som den var, der den ham blev frataget, og hvis han ikke straks uden ophold ham den i fornævnte måder leverer, bør Oluf Mortensen fuldkommeligen fornøje og betale Søren Madsen fornævnte stud, så han i alle måder vorder holdt skadesløs.

(3)

** var skikket velb Henrik Mund til Serreslevgård hans fuldmægtig Jørgen Andersen i Serreslev og havde hid kaldt sandemændene af Vor herred at udlede et spædt barns bane, som er død funden imellem Horsens og Serreslev ved Fiskebæk sand, derimod havde sandemændene i Vor herred stævnet velb Henrik Mund til Serreslevgård, for han skal ved sin tjener 30/10 sidst forleden ladet et spædbarn syne og borttage, som lå dødfunden og var omkommen ved Fiskebæk på Serreslev mark og ladet det bortføre til Nebel kirke uden nogen af sandemændenes hosværelse og uafbevidst, som ellers ikke har været brugeligt, for det andet beskyldes han, at han ikke skal have ladet lyse for barnets bane til landsting, hvorfor slig ulovlig forfølgning sandemændene formener, de bør fri at være, og ingen fylding over dem bør at tilstedes, førend der tages lovlig oprejsning, men derimod erbyder de deres tro flittighed i alt hvis loven dem tilholder: da eftersom sandemændene ikke er i lovlig tid opkrævet, vidstes ikke imod loven sandemænd at kunne stede uden sær kongelig orlov, dog efterdi det er blod angående, bør sagvolderen ved anden forsvarlig lands lov sagen at forfølge, så at slig blodskyld kan blive tilbørligen forsonet.

(6)

18/1 1666.

** var skikket velb Otte Pogwisch til Palstrup, KM general krigs kommissarius og befalingsmand på Frederiksborg, hans fuldmægtig Terkild Sørensen, foged på Jernit, og havde stævnet velb Jørgen Kruse til Ryumgård, KM forrige land kommissarius i Jylland, anlangende adskillige gælds fordringer Otte Pogwisch på sin egen og samtlig salig Oluf Parsbergs børns og arvingers vegne hos Jørgen Kruse skal have haft at fordre for adskillige forløfter, hvorfor de skal have været forårsaget Jørgen Kruse efter hans strenge brev og skadesløs forskrivning ved gode mænd at besøge og dem lade indføre i hans hovedgård, og eftersom Jørgen Kruse siden den tid ikke har villet samme gods indfri efter KM forordning, da formener Otte Pogwisch samme gods, som ham og hans medarvinger ved samme indførsel tilkommer og er udlagt, at det bør efter indførsels formelding følge ham og hans medarvinger for evindelig ejendom: da efterdi for os i rette lægges vel bemeldte gode mænds indførsel, som indeholder dem for vel bemeldte Otte Pogwisches gælds fordring efter dis likvidering at have indført ham i fornævnte gårde og jordegods med tilliggende jura patronatus, efter dis omstændighed samme deres indførsel om bemelder, og det befindes samme indførsel for så lang tid siden at være sket, at nu godset til fuldkommen ejendom kreditorer efter kongelig reces og

forordning bør at følge, da vides ikke andet derom at kende, end jo samme udlagte gårde og jordegods efter indførsels lydelse bør velb Otte Pogwisch og hans med interesserede for ejendom at følge.

(10)

20/1 1666.

** var skikket velb Christen Seefeld, Hans Seefeld og Laurids Seefeld deres fuldmægtig Hans Lauridsen, forrige foged på Nøragergård, og fremlagde efterskrevne brev lydende, vi efterskrevne Envold Seefeld til Visborg på min kære datter jomfru Sofie Seefelds vegne og Jacob Seefeld til Randrup på mine egne vegne kendes og hermed gør vitterligt, at efterdi de enge, som kaldes Møgelmose, tilforn i vore forældres tid tilhørte både Visborggård og Glerup, samtligen har været brugt til Glerup, endog de findes inden Visborg skel liggende, og eftersom Jørgen Seefeld i søskendeskifte er alene tilfalden Visborg, og han har fremdeles, på det Glerup bymænd dis bedre kunne blive ved magt og udgive deres skyld, bevilget at samme Møgelmose må bruges til Glerup by, imedens og så længe som min datter jomfru Sofie Seefeld og jeg Jacob Seefeld bliver selv lodsejere til Glerup by, så lover vi, at dersom det til nogen fremmede afhændes nogen tid, da skal samme Møgelmose ikke længere dertil bruges.

(11)

** var skikket hr Niels Eskesen, sognepræst til Sønderholm og Frejlev kirker, hans fuldmægtig Hans Hansen, foged på Restrup, og gav til kende hvorledes hr Niels i sin gælds betaling ved gode mænd er udlagt og til likvideret fra velb Ove Rosenkrantz efterskrevne jordegods, liggende i Hornum herred i Ellidshøj sogn, nemlig Råkildegård, og eftersom velb Ove Rosenkrantz ikke endnu siden har samme udlagte gods fra hr Niels Eskesen igen indløst, vil han derfor formene, at Råkildegård bør, efter ridemænds indførsel og likvidering efter KM udgangne forordninger om gældssager, at følge ham og hans arvinger for evindelig eje: da efterdi for os i rette lægges velb gode mænds indførsel, som indeholder dem for hr Niels Eskesens gælds fordring efter dis likvidering at have indført ham i for berørte Råkildegård og jordegods efter dis omstændighed, samme deres indførsel om bemelder, og der befindes samme indførsel for så lang tid siden at være sket, at nu godset til fuldkommen ejendom kreditorer efter kongelig reces og forordning bør at følge, da vides ikke andet derom at kende, end jo samme udlagte jordegods efter indførsels lydelse bør hr Niels Eskesen for ejendom at følge.

(13)

** var skikket Matias Sørensen, Århus kapitelsfoged, og havde stævnet Niels Jensen, byfoged i Randers, for en tredje tings frafindelses dom, han 11/1 1664 imellem Mads Poulsen og hans interesserede på den ene og Matias Sørensen på den anden side afsagde, deri Mads Poulsen og sine, som ej ville rette for sig efter vor dom ---- , gørende eder heri nyttig for vidne, af Mads Poulsen fremlagt, under fire mænds hænder af rådhuset, dateret 19/12 1663, på hvilken tid og sted, som i selv ved, Matias Sørensen ej så et ord, der han var derinde, deraf forfattet, og det ---- ellers afvisning besmykker, det var dom her af landsting udstedt, som i siger ej tilfinder borgmester og råd nogen visse summa at betale videre end efter dannemænds sigelse, uanseet vor dom tilholder dem at kende og endelig dømme, hvad byens øvrighed blev Matias Sørensen skyldig på deres vegne for hans tjeneste og sejermager arbejde: så begærede Peder Christensen sagen at måtte opstå, hvorfor

samme sag er opsat til det landsting, som indfalder 28/2 først kommende, og da de fire mænd såvel som og byfogden her at møde, og parterne da på begge sider at tage med sig alle de dokumenter og beviser, de på enten sider nyde og undgælde vil, og så at gå derom hvis ret er.

(16)

** var skikket doktor Ludvig Pouch, kannik i Ribe, hans fuldmægtig Niels Andersen Roland, prokurator i Viborg, og havde stævnet Axel Nielsen i Vittarp, herredsfoged i Nørherred, for en afvisnings dom han på Nørherreds ting imod forbud, at ingen skulle sig understå eller til fordriste at høste, avle, bruge eller bruge lade de kapitels enge i sønder Bork marsk, efterdi landskylden deraf med KM påbudne kvartal og kornskat ikke blev årligen efter recessen og KM forordning erlagt: da eftersom Axel Nielsens og Christen Jensens indstævnte domme er ældre end de efter recessen kan påkendes, sees ikke her nu på dem at kunne dømmes, belangende David Olufsens udstedte dom da efterdi ingen bevis fremlægges om hvem, samme jorder brugt har, sees ikke sætfogdens dom at kunne fragås, anlangende den irettesættelse om det selvejergods og dets forbrydelse, da efterdi ikke vides enten hvor stor gælden er, ikke heller hvor god ejendommen er, sees ikke deri noget at kunne dømmes, førend gælden fuldkommeligen vorder forklaret, og derefter ved lovlig medfart indførsel i bondeejen søgt, såfremt som løsøre ikke findes eller kunne tilstrække, hvad den prætention angår om det stemplede papir, da når det tilbørligen vorder påtalt, gås derom så vidt lov og ret er.

(25)

** var skikket Peder Justsen, borgmester i Thisted, hans fuldmægtig Niels Andersen Roland, prokurator i Viborg, og havde stævnet Rasmus Broch, byfoged i Thisted, at eftersom Peder Justsen med en landstings stævning for nogen tid siden har ladet citere nogle vidnesfolk for deres sandhed at vidne og tilstå, anlangende hvis molest, oprør og uro, som på Thisted rådstue 14/8 sidst forleden for en siddende ret er passeret, hvilken landstings stævning Peder Justsen på Thisted byting 16/10 sidst afvigt for retten skal have fremlagt, begæret den måtte blive læst og påskreven, og hans vidne at tages til forhør, da skal Rasmus Broch ikke aleneste ham samme vidne nægtet at lade forhøre, og stævningen at lade påskrive, men endogså sagen taget i opsættelse, uanseet ingen lovlig skudsmål for nogen af de interesserede er gjort, men Rasmus Broch alene taget sig til fundament og årsag, at Peder Justsen anno 1660 skulle være vold oversvoren, og ganske uagtet og forbi ganget, at Peder Justsen for samme vold både til sagvolderen, KM og byen havde aftinget og klart gjort: da eftersom Rasmus Broch ikke selv møder men begærer sagen må opsættes, og vederparten ikke længere villig opsættelse tilsteder, end som kortest tid er, da forelægges Rasmus Bech ham til først kommende landsting, som indfalder 31/1 her i egen person et møde, og da gås herom så vidt lov og ret er, og denne opsættelse her forinden lovlig at læses.

(27)

** var skikket Henrik Tomasen i Bøjstrup og havde stævnet Peder Mogensen i Hvirring, herredsfoged i Sønderhald herred, for en dom han til Sønderhald herredsting 23/10 sidst forleden skal have dømt og afsagt imellem Henrik Tomasen og velb Mogens Arenfeldt til Rugård, og i samme hans dom har, efter hans egen optegnelse, tilfunden Henrik Tomasen at betale til velb Mogens Arenfeldt 22 rigsdaler kost og tæring, som skulle være anvendt på den trætte imellem velb Mogens Arenfeldt og Henrik Tomasen, anlangende den gårds frihed Bøjstrup, hvorfor han formener, han ham med samme hans dom storligen skal have forurettet, fordi at den højeste rets dom ikke tilholder ham nogen kost og tæring at udgive: da eftersom vi ej andet kunne forstå, end

den højeste rets dom jo gør endskab og fuldkommen slutning på alle sager samt alt hvis til den sag henhører, som derpå kendes, og vi ikke anderledes kunne begribe, end at hvis omkostning, enten af breve, penge eller i andre måder, på processen gøres sagen egentlig angår, da efterdi den højeste rets dom intet melder enten om breve, penge eller anden kost og tæring turde vi os ikke understå noget i den sag bag på den højeste rets dom at kende, ej heller herredsfogdens dom at bifalde, men den som udømt at være og ikke komme Henrik Tomasen til hinder eller skade i nogen måder.

(29)

31/1 1666

** var skikket doktor Niels Bendsen af Ålborg og havde stævnet velb Erik Kås til Restrup i Rinds herred, at han hverken hovedstol eller rente til sin tilbørlig tid ville aflægge og betale, efter strenge forpligt og pantebrevs videre indhold, hvorfor doktor Niels Bendsen sætter i rette, at Erik Kås jo bør til ham at erlægge og igen betale 2500 rigsdaler in specie kapital og dis rente skadesløs, eller næste landsting at udnævnes to adelige personer, som ved annammelse kunne gøre ham fyldest efter pantebrevs forpligt og indhold: da eftersom her i rette lægges velb Erik Kåses forseglede og underskrevne pantebrev, til doktor Niels Bendsen udgiven, lydende på 2500 rigsdaler kapital med sin årlig rente, hvilket pantebrev indholder, at dersom hovedstolen eller den forfaldne rente ikke til sin forfaldne termin blev erlagt og afbetalt, må doktor Niels Bendsen træde til fornævnte pantsatte jordegods, det annamme og gøre sig så nyttig, som han bedst kan, indtil fornævnte 2500 rigsdaler kapital med den efterstående rente, omkostning og skadegæld i en samlet summa til doktor Niels Bendsen blev erlagt og afbetalt, da efter slig lejlighed tilfinder vi velb Erik Kruse til Engeltoft og Laurids Munk til Havbrogård, som doktor Niels Bendsen dertil nævnt har, at gøre ham annammelse i fornævnte pantsatte jordegods til brugelighed efter recessen at følge, indtil doktor Niels Bendsen skadesløs bliver udløst, som det sig bør.

(33)

** var skikket Jep Jepsen Tarm på sin egen og med interesserede, nemlig Jacob Nielsen, Jens Sørensen, Christen Christensen og Ib Jørgensen, alle borgere og indvånere i Ringkøbing, deres vegne med en opsættelse her af landstinget 9/11 sidst udganget, indeholdende dem da at have stævnet Christen Andersen, byfoged i Ringkøbing, for en uendelig dom han til Ringkøbing byting 26/5 sidst forleden dømt har imellem fornævnte salig Oluf Tuesens børns formyndere og borgmester og råd i Ringkøbing, nemlig Morten Pedersen, Ingeborg Pedersdatter, salig Jens Jensens, forrige borgmester, og hendes børn, item Johan Wessel, Hans Jessen og Tue Jensen rådmænd, anlangende en summa penning, nemlig 973 sletdaler, der foruden rente af 4301 sletdaler fra 26/10 1664 og til påske næst efter, som rester på salig Oluf Tuesens fædrene arv, hvilke børns arv borgmester og råd har anbetroet fornævnte børns stedfar, Tomas Christensen Blaksmark, som det en rum tid har haft under værgemål, indtil forleden år fornævnte børns mor, salig Vibeke Madsdatter, døde, da Tomas Christensen sin bo har opsagt, og eftersom borgmester og råd i Tomas Tuesens sted har forordnet Jep Jepsen, Jacob Nielsen, Jens Sørensen, Christen Christensen og Ib Jørgensen til fornævnte børns formyndere, og til dem overleveret og udlagt af Tomas Christensens bo en del både fast gods og løsøre i samme arvs betaling, hvorpå endnu skal befindes at restere 973 sletdaler og rente af 4301 sletdaler, hvilke børns fornævnte formyndere for byfogden har sat i rette og formente, at fornævnte borgmester og råd og arvinger, én for alle og alle for én, burde samme penges kapital og interesse til dem at betale, og fornævnte børns fædrene arv i så måder at fuldgøre: da eftersom borgmester og råd selv har forordnet Jep Jepsen og hans følgere at svare til Mads

Olufsen og Tue Olufsens formynderskab, og derfor nu søger rigtighed for alt hvis de ikke har fået rigtighed for i Tomas Blaksmarks bo, såvel som for renten af den ganske kapital, siden børnene kom fra stedfaderen, sees ikke borgmester og råd, som samme Tomas Blaksmark de umyndiges gods har fortroet, for denne tiltale at kunne befries, at de jo bør at forskaffe Jep Jepsen Tarm og de andre formyndere fuldkommen betaling for alt det, som efter skiftebrevet rester, nemlig 973 sletdaler, samt rente deraf, såvel som al anden resterende rente til betalingens dag, så Jep Jepsen Tarm og hans med interesserede kan derefter svare til børnenes gode, og byfogden Christen Andersen for slig medfart i en sag, som umyndige angår, at give Jep Jepsen Tarm og hans med interesserede 4 rigsdaler til kost og tæring.

(39)

3/2 1666.

** var skikket Jacob Bjørnsen, KM tolder og rådmand i Varde, hans fuldmægtig Niels Andersen Roland, prokurator i Viborg, og i Jacob Bjørnsens egen nærværelse med en opsættelse her af landstinget 17/1 sidst udganget, indeholdende ham da at have stævnet en dom, som salig Hans Lauridsen, forrige byfoged i Varde, til Varde byting 25/1 1664 over ham senteret og afsagt har, hvilken dom Jacob Bjørnsen beskylder fogden at have dømt forsætlig uret, tvært imod loven, foruden rigtig overbevisning, idet at han dømmer Jacob Bjørnsen til at betale 200 sletdaler, er halvparten af 400 sletdaler, af sine egne midler, som hans salig hustru Maren Nielsdatter i sit yderste har given og foræret til de fattige husarme i Varde af hvis, hendes arvinger efter hendes dødelige afgang kunne tilfalde: da eftersom det skartek, som i kirken af prædikestolen skal være oplæst, er ikke af Jacob Bjørnsen eller nogen anden på hans og hans med interesseredes vegne underskrevet, det og, så vidt som det bemelder om nogle enge, af den højeste rets dom svækkes, imod hvilken dom borgmester Claus Glysing i ingen måder burde at have protesteret, langt mindre sig over sætfogden og andre besværget, men at de samme dom i tilbørlig respekt havde holdt, tilmed også her aldeles intet fremlægges, hvoraf nogen gave tilbørligen bevises, og de ---- som borgmester fornemmeligen grunder sig på, som i en beskikkelse er indført, at nemlig Jacob Bjørnsen vil have holdt det, som hans hustru har udlovet, ej videre kan udtydes, end om det som hans hustru har gjort, nemlig det som hun siges at skal have udlovet, hvilket ikke kan forstås efter loven videre end om hendes egen hovedlod, eftersom hun aldeles ingen magt havde noget af hans hovedlod at udlove, og al slig gave til hellig brug bør at være frivillig og utvungen, da sees ikke Jacob Bjørnsen for dette at kunne søges, men for den tiltale fri at være, hvis ellers arvingerne kunne Jacob Bjørnsen at søge for nogen rest, da når sligt lovligen vorder bevist, gåes derom så vidt lov og ret er.

(58)

** var skikket Hans Knudsen, forrige foged på Nøragergård, og havde stævnet Hans Jensen i Bygum, herredsfoged i Rinds herred, for en opsættelse imellem Hans Knudsen og velb Eggert Abildgård og hans frue Dorothea Lykke på den anden side afsagt 15/1 sidst forleden, han udstedt har, imod rigtig obligation Hans Jensen i rette lagde, og ved samme opsættelse særdeles skal have søgt udflugter Hans Knudsen i denne hans retmæssige foretagende proces til hinder og ophold, og Hans Knudsen nu formener over velb Eggert Abildgård og hans frue velb fru Dorothea Lykke til Viborg landsting at hænde dom til indvisning, efter forskrivning, i deres jordegods og løsøre: da eftersom her i rette lægges velb fru Dorothea Lykkes forseglede og underskrevne obligation og pantebrev, til Hans Knudsen udgiven, lydende på kapital 955 rigsdaler med sin tilbørlige rente,

hvilken obligation og pantebrev formelder, at dersom fornævnte hovedstol med sin rente ikke blev erlagt og betalt til 24/1 sidst, da må Hans Knudsen fri forlov have uden nogen proces, dom eller rettergang straks ved gode mænd lade sig indføre i hvilke oven bemeldte jordegods ham lyster, da vidste vi ej rettere deri at kende, end Hans Knudsen jo bør at have indvisning og udlæg i Eggert Abildgårds og fru Dorothea Lykkes løsøre eller jordegods, efter forskrivningens indhold, og fordi tilfinder velb Jørgen Lykke til Søgård og Melchior Juel på Hvolris, som Hans Knudsen dertil nævnt har, med forderligste lejlighed og inden i dag seks uger i tingfogdens nærværelse at gøre Hans Knudsen indvisning og udlæg i Eggert Abildgårds og fru Dorothea Lykkes løsøre og jordegods for kapital med rente, interesse og skadegæld, og det efter recessen og kongelig forordning, som de vil ansvare og være bekendt.

(60)

** var skikket Hans Knudsen, forrige foged på Nøragergård, og havde stævnet velb Eggert Abildgård og hans frue Dorothea Lykke til Lynderupgård, eftersom han over dem til deres værneting sidst forleden 15/1 har forhvervet dom for en summa penning, 195 rigsdaler, efter derom skadesløs kontrakts videre bemelding, hvilke dom Hans Knudsen formener ret at være, og nu her til landstinget bør konfirmeres, og ham derfor at have indvisning ved gode mænd i Eggert Abildgård og fru Dorothea Lykkes jordegods og god tjenlig løsøre: da eftersom her i retten fremlægges fru Dorthea Lykkes underskrevne kontrakt, med Laurids Hansen i Ålborg oprettet, på rug 40 tønder og byg 50 tønder, hvilke korn skulle have været leveret i Virksund i forleden år 1665, som dog ikke skal være efterkommet, endog fru Dorthea Lykke straks skal have oppebåren rede penge og fuldkommen betaling for fornævnte korn, nemlig efter hendes husbond velb Eggert Abildgårds egen tilståelse, for hver tønde rug 10 sletdaler og hver tønde byg 7 sletdaler, hvilken gæld befindes at være transporteret og overdragen til Hans Knudsen, forrige foged på Nøragergård, og Eggert Abildgård og fru Dorothea Lykke derfor såvel som og for 12 rigsdaler prampenge til hjemting har været søgt, og der endelig dom ganget, som forskrevet står, da ved vi ej andet derom at kande, end Eggert Abildgård og fru Dorothea Lykke jo bør at betale Hans Knudsen efter den pris, de derfor bekommet har, med sin tilbørlig rente, så og fornævnte 12 rigsdaler prampenge efter Eggert Abildgårds erbydelse, og fordi tilfinder velb Jørgen Lykke til Søgård og Melchior Juel på Hvolris, som Hans Knudsen dertil nævnt har, med forderligste lejlighed og inden i dag 6 uger i tingfogdens nærværelse at gøre Hans Knudsen indvisning og udlæg i Eggert Abildgård og fru Dorothea Lykkes løsøre eller jordegods for kapital med pågående rente og anvendt bekostning, og det efter recessen og KM forordning, som de vil ansvare.

(63)

6/2 1666.

** var skikket Peder Galskyt i Kornumgård hans fuldmægtig Søren Villumsen i Kornumgård og havde stævnet velb Jørgen Høg til Skærsø for en summa pending efter gode mænds indførselsbrevs videre udvisnings formelding og det i jordegods 28/10 1664, hvilket gods han formener sig nu efter år og dags forløb bør ham for ejendom at følge: da efterdi for os i rette lægges gode mænds indførsel, som indeholder dem for fornævnte Peder Galskyts gælds fordring efter dis likvidering at have indført ham i for berørte jordegods, efter des omstændigheder samme deres indførsel om bemelder, og det befindes samme indførsel for så lang tid siden at være sket, at nu godset til fuldkommen ejendom kreditorer efter kongelig reces og forordning bør at følge, da vides ikke andet

derom at kende, end jo samme udlagte jordegods efter indførslens lydelse bør fornævnte Peder Galskøt for ejendom at følge.

(65)

** var skikket Jens Nielsen i Brendgård på sine brorbørn Niels Frandsen og Anne Frandsdatter deres vegne og havde i rette stævnet Mads Rasmussen, foged på Herningholm, søgende ham for 110 rigsdaler og 8 tønder rug hovedstol med dis efterstående rente, som Niels Frandsen og Anne Frandsdatter er arveligen tilfaldet efter deres mor salig Maren Jensdatter af Lund, som er med skiftebrev og tingsvidne at bevise, og Mads Rasmussen er tildømt 29/3 på Viborg landsting sidst forleden salig Frands Nielsen af Lundgård hans to børn, nemlig Niels Frandsen og Anne Frandsdatter, deres mødrene arv at betale, hvilke arv og gode Jens Nielsen noksom har fordret og krævet, og ikke Jens Nielsen på sine brorbørns vegne kunne bekomme for fornævnte deres mødrene arv nogen betaling, men Mads Christensen sig med udflugter sig entholder og ville fravende de fattige faderløse og moderløse børn deres arv og ret. så mødte Mads Jensen i Trælund på hans søsterbørn, navnlig Niels Frandsen og Anne Frandsdatter deres vegne og fremlagde efterskrevne registrering og vurdering af salig Maren Jensdatters gods og gode, dateret Lund 11/3 1662: da eftersom i landstings dommen udførligen er indført, at Mads Rasmussen mødrene arv skal betale, og det Mads Rasmussen melder om, anlangende at Jens Nielsen ikke er ældste bror og ikke heller vederhæftig, da bevises ikke det sidste, og det første beviser Jens Nielsen, at han har måtte søgt sin ældre bror for sin egen arvepart, så han derfor kunne ikke betros mere børnegods, da bør Mads Rasmussen fornævnte mødrene arv efter skiftebrevens formelding straks at betale til Jens Nielsen og ham derfor tilbørligen at fornøje, hvis ikke da birkefogden straks derfor nam og udlæg at gøre i Mads Rasmussens gods, hvor det findes, så Jens Nielsen på de umyndiges vegne bliver fuldkommeligen fornøjet og skadesløs holden i alle måder, dog hvis Jens Nielsen kunne befindes vederhæftig at være, bør Mads Rasmussen som husbondens fuldmægtig der ved stedet, straks at tilforordne en vederhæftig formynder, som de umyndiges gods til sig kan annamme, som for berørt er, belangende den forurettelse, som Jens Nielsen prætenderer på sig af birkefogden at være sket, idet han så ofte til tinge har begæret af birkefogden, at han efter landsting dommen udlæg ville gøre, da efterdi birkefogden har fremlagt otte mænds kundskab, anlangende nogen ulovlig skrift på dommen gjort, som samme begæring angår, og det ikke til hjemting er påtalt, bør den sag derefter at udføres, siden gås derom så vidt lov og ret er.

(70)

** var skikket Niels Andersen Roland, prokurator i Viborg, og fremlagde efterskrevne underskrevne indmaning lydende, velb Jochum Frederik Pentz, eftersom eders afgangne far velb Adam Henrik Pentz, forrige KM hofmarskal, har til Henrik Blomme, KM landråd og amtmand i Rendsborg, udgivet sin obligation på sig og sine arvinger, indeholdende 700 rigsdaler in specie til omslag 1656 ufejlbarligen med sin pågående rente at skulle have været erlagt, hvilket ikke er sket, tilmed har i og selv til Henrik Blomme udgivet eders obligation på 500 rigsdaler til Kiel 1664 i hele enkende rigsdaler med sin forfaldne rente at betale, og eftersom eders afgangne salig fars såvel som eders udgivne obligation ikke nogen opsigelse på kapitalerne medfører, men lyder på adelig indlager og æres forskrivning, og for tidernes misligheders skyld ikke vil lade samme kapitaler uden videre forsikring længere bestå, gives hermed til kende og forkyndes adelig indlager, at i Jochum Frederik Pentz indstiller i Odense i Fyn i Johan Zigenhorn organists hus 10/7 nu vil Gud først kommende, og der som en ærlig adelsmand, der har sin adelige tro ære og love, og der forblive og ikke enten hemmelig eller åbenbarlig deraf at entvige, førend kapitalerne med sin rente og al anden

påløbende omkostning i en samlet summa med hele rigsdaler in specie bliver afbetalt og kontenteret, som det sig bør: da eftersom fru Kirsten Normand sætter i rette og vil have dom beskrevet om den indlagte maning skal være gyldig eller ikke, formedelst original håndskrifter ikke fremlægges med videre, da vidstes ikke her at kunne i den sag noget kendes, men hvo derpå vil tale gør det på tilbørlige steder.

(72)

7/2 1666.

** var skikket Peder Pedersen Høg, forvalter på Handbjerg hovgård, hans fuldmægtig Tomas Christensen Høg, borger i Viborg, med en opsættelse her af landstinget 7/1 sidst forleden, indeholdende ham da at have stævnet Børge Hansen i Ravnholt, herredsfoged til Ginding herredsting, for en dom han til fornævnte ting dømt og afsagt har imellem Peder Høg og hr Christen Pedersen, sognepræst i Sahl og provst i Ginding herred, anlangende en summa penning han til Peder Høg, da borger og indvåner i Viborg, skyldig er, efter hans derpå udgivne håndskrifts forskrivning, hvori han sig har til forpligtet bemeldte gæld med rede penge at betale, hvilken håndskrift er dateret 18/9 1659, og Børge Hansen dog imod samme håndskrifts formelding sig har understanden hr Christen Pedersen at frikende for delemål, endog han ej har rettet for sig: eftersom hr Christen Pedersen ikke har betalt efter sin forskrivelse med rede penge, da sees ikke herredsfogden imod recessen at kunne fra finde Peder Pedersen Høg at udstedes delemål efter lands lov og brug, og efterdi Tomas Høg ikke prætenderer mere ---- på kapital eller rente end 14 rigsdaler, og hr Christen ikke ved hvad der rester uden kost og tæring, da sees ikke rettere end hr Christen bør med rede penge at betale og indfri sin håndskrift og jo bør for slig unødvendig trætte at give Peder Høg 20 rigsdaler kost og tæring, og herredsfogden, som har spildt Peder Pedersen Høg sin proces, at give ham derfor til kost og tæring 10 rigsdaler.

(76)

3/2 1666.

** var skikket Albret Düsseldorf, borger og vinhandler i København, hans fuldmægtig Henrik Holst, borger og indvåner sst, og havde stævnet Christen Sørensen i Visborg, birkefoged til Visborg birketing, for en dom som han imellem velb Jørgen Seefeld til Visborggård på den ene og Albret Düsseldorf på den anden side dømt og afsagt har, da efterdi at han samme hans dom på en rigtig og ukasseret obligation har funderet, haves ikke derpå at ankes, men her til landstinget til konfirmation vil have indstævnet med formening, den så rettelig at være afsagt, at den bør ved magt at blive, og at ham gode mænd af landstinget må vorde udmeldt, som ham for kapital, rente og al omkostning hos Jørgen Seefeld kan gøre tilbørlig og forsvarlig udlæg eller indførsel: da eftersom her i retten fremlægges Jørgen Seefelds forseglede og underskrevne skadesløs obligation, til Peder Düsseldorf udgivet, lydende på 1290 rigsdaler, som for rum tid siden skulle have været betalt, som dog ej sket er, så sagen fordi til hjemting har været indkaldt, og der endelig dom ganget, som forskrevet står, da tilfindes velb Erik Kruse til Engeltoft og Laurids Munk til Havbrogård, som Henrik Holst dertil nævnt har, med forderligste lejlighed i tingfogdens nærværelse at gøre Albret Düsseldorf eller hans fuldmægtig indvisning og udlæg i Jørgen Seefelds løsøre eller jordegods for fornævnte kapital med efterstående rente, omkostning og skadegæld, og det efter recessen og kongelig forordning, som de agter at forsvare, dog at ridemændene herhos iagttager den prætention, som general procurør på KM vegne har mod Jørgen Seefeld anlangende nogle resterende skatter, hvorfor fornævnte general

procurør har gjort arrest på skatkammeret på et kongeligt skøde anlangende nogle tiender som Jørgen Seefeld i betaling er udlagt, hvilket og general procurør på KM vegne skriftlig her har til kende givet og begæret at sligt ridemændene måtte til kende gives.

(78)

14/2 1666.

** var skikket hr Jens Bloch, sognepræst til Borup, med en opsættelse her af landstinget 1/2 sidst forleden, indeholdende ham da at have stævnet Christoffer Skult, KM byfoged i Århus, for en dom han, borgmester Christen Jensen sst til villighed, dømt har sidst 23/11, anlangende en ringe summa penge, han efter sin egen skadesløs håndskrifts lydelse til hr Jens på hans egne og hans salig søsters børns vegne skyldig er og skulle være betalt forgangen 1646, hvori han efter fornævnte borgmesters ubeviste special regnskab og snak skal have frikendt fornævnte borgmester sin åbne obligation at klarere, endog der ikke for ham er bevist at være betalt på samme hans obligation mere end derpå afskrevet findes, herhos fremlagde hr Jens Bloch efterskrevne brev lydende, kendes jeg Christen Jensen, ridefoged til Kalø, at jeg skyldig er til hr Peder Jensen i Børglum præstegård, sognepræst til Børglum sogn med sin annekser 60 sletdaler på et par grå heste gildinger, underskrevet Børglum præstegård 19/4 1664, endnu fremlagde borgmester Christen Jensens efterskrevne indlæg lydende, eftersom jeg har erfaret, at hr Jens Bloch i Borup har erlanget 14 dages landstings opsættelse over en bytings dom, byfogden her i Århus har dømt imellem mig og hr Jens Bloch, eftersom jeg har været skyldig til hans bror salig hr Peder Jensen i Børglum præstegård, og jeg mener den salig mand i levende live af min restants mesten delen har gjort sig betalt: da eftersom her fremlægges borgmester Christen Jensens håndskrift, hvorpå er afskreven at være betalt 18 sletdaler, hvilken gæld han er skyldig til udenbys mand, og derfor ikke sees her fra landstinget at kunne afvises, og borgmester Christen Jensen intet fremlægger, hvormed samme håndskrift kan svækkes, da sees ikke byfogden nogen føje at have haft således at dømme, men hans dom magtesløs at være, og borgmester Christen Jensen pligtig at betale sin håndskrift og den tilbørlig at indfri med skadegæld, interesse og villig omkostning, og byfogden for slig medfart at give hr Jens Bloch 6 rigsdaler til kost og tæring. belangende hvis prætentioner, som borgmester Christen Jensen kan have med hr Jens Bloch, anlangende de gryn og et skrin, da når det på tilbørlige steder lovligen vorder udført, gåes derom så vidt lov og ret er.

(82)

** var skikket hr Peder Simonsen Kværndrup, sognepræst til Ødum sogn, hans fuldmægtig Anders Jensen, prokurator i Århus, og havde stævnet Jens Sørensen i Galten, herredsfoged i Galten herred, for en dom 17/10 1665, udstedt imellem hr Peder på den ene og Ødum samt Astrup bymænd på den anden side, her til landstinget til konfirmation har ladet indstævne sagens beskaffenhed, anlangende en kontrakt, imellem hr Peders formand afgangne hr Niels Nielsen Fogh og Ødum og Astrup bymænd oprettet, til indhold hvorledes imellem salig hr Niels Fogh og Ødum samt Astrup bymænd med deres årdags jord og mark at skulle forholdes: da efterdi synsvidner til samme jord ikke er mødt, er samme sag efter Anders Jensens og Frands Jensens begæring opsat til det landsting, som indfalder 14/3 først kommende, og da parterne såvel som og efterskrevne synsmænd her at møde i egen person, og så at gå derom hvis lov og ret er, og denne opsættelse her forinden lovlig at forkyndes.

(83)

** var skikket Helle Jensdatter, salig hr Svend Andersen Arbos efterleverske, indvånerske i Århus, hendes fuldmægtig Jacob Pedersen Ørregård, prokurator i Viborg, og havde stævnet Niels Jensen, byfoged i Randers, for en dom han 20/11 ---- at have afsagt imellem hende på den ene og borgmester Niels Mogensen på den anden side, sagen angående det Helle Jensdatter ved hendes fuldmægtig Matias Sørensen, Århus kapitels ridefoged, lod fremlægge i retten for ham et KM missive med hendes indlagte supplikation, indeholdende den arvekøb, som borgmester Niels Mogensen med hendes salig mands arving Peder Jensen Tinstøber, i København boende, 1658 oprettet har, før boens tilstand efter recessen blev erfaret og registreret, skal Niels Mogensen have ---- der en fattig arving, som han selv seks uger tilforn gav klage over, for ham på tinge uden fyldest at fraskrive sig til Niels Mogensen hans arvelod, enken til stor skade: da eftersom her fremlægges Helle Jensdatter rigtige og ukasserede obligation på 3700 rigsdaler, dateret 20/12 1660, med mester Laurids Bordings og hr Johan Hansens hænder og signeter under som tro forlovere og selvskyldnere, og KM missive, dateret 29/8 1665, til borgmester Niels Mogensen alene indeholder, at han sig med hende således efter hendes begæring skulle anstille, som forsvarligt kunne være, og hun ikke videre årsag skulle have over ham at klage hans kongelige majestæt, og siden efter øverste sekretær Erik Krags påskrift, dateret 8/11 1665, sagen til ordentlig lands lov og ret henviser, da sees ikke borgmester Niels Mogensen pligtig at være andre obligationer i sin betaling at antage, men Helle Jensdatter efter sin obligations lydelse at betale til borgmester Niels Mogensen fornævnte summa penge, så vidt deraf ej allerede er betalt, og bemeldte sin obligation nøjagteligen og tilbørligen efter forskrivningen at kontentere. hvad den beskyldning med byfogden angår, da endog byfogden vel havde burdet endelig i sagen at dømme, ikke des mindre efterdi parterne selv sig ophold med protest på hinandens fuldmagt har forårsaget, da vides ej derfor kost og tæring kan tilfindes at give, men bør for den tiltale fri at være.

(88)

17/2 1666.

** var skikket mester Hans Zoega, professor på Københavns universitet, hvorledes han på sin egne og salig doktor Hans Resens arvingers vegne ved sin fuldmægtig Christen Christensen i Nors skal være forårsaget at have stævnet Knud Pedersen i Smerupgård, dommer til Revs herreds ting, for en dom, han 15/7 1665 imellem dem på den ene og velb Matias Budde til Hindsels på den anden side, skal have afsagt, anlangende et instrument, udstedt af overlandretten på Øsel 8/11 1664, hvori velb Johan Budde godvilligen skal vidne, at hans bror velb Matias Budde ingen arv efter hans salig far velb Frederik Budde til Tøllist skal have bekommet, med hvilket vidne velb Matias Budde skal ville demonstrere, at han derved skal have efterkommet den imellem dem udgangne højeste rets dom: da eftersom den højeste rets dom, dateret 29/6 1664, udtrykkeligen formelder, at Matias Budde bør med lovlige og klare dokumenter inden 8 måneder fra højeste rets doms dato at bevise, ingen arv efter sin salig far at have bekommet, hvis ikke da at afstå til mester Hans Zoega den summa penge med an pågående rente, som han efter obligationens lydelse søges for, og Matias Budde nu her for retten lader fremlægge en vidimeret kopi af den landrettens på Øsel udstedte kundskab og attestato på hvis, Johan Budde der sst har forebragt, nemlig at det er ham vitterligt, at Matias Budde ingen arv enten selv eller ved andre har taget eller ladet tage efter hans salig far efter samme instruments videre indhold, og samme Johan Buddes kundskab samt overlandrettens der på følgende attest ikke her kan påkendes i nogen måder, da henfindes dets påkendelse på det aller underdanigste til sine høje steder, hvad den sag anbelanger, at Matias Budde søges af afgangne doktor Hans Resens samtlige arvinger, da eftersom ikke her i rette lægges den højeste rets dom, hvorpå mester Hans

Zoega med sine med interesserede sin stævning og indlæg funderer, men aleneste en kopi af samme doms slutning under notari publici hånd, så ej kan deraf vides egentlig, hvad dommen videre måtte indeholde, da vides ej deri noget at kunne kendes, førend dommen in originali fremlægges, og da gåes derom så vidt lov og ret er.

(103)

** var skikket mester Jens Ostenfeld, sognepræst i Viborg, med en opsættelse her af landstinget 22/11 og 25/11 1665, indeholdende ham da at have i rette lagt KM efterskrevne missive lydende, Frederik den tredje med Guds nåde Danmarks, Norges, Venders og Goters konning etc vor befaling er, at i efter lands lov og ret kender og dømmer i de sager, anlangende hvis Henrik Jensen og Claus Christensen, borgmester i Viborg, eller og andre, som formedelst skrifter eller i andre måder med dem interesseret er, til rådhus eller byting der sst, imod mester Jens Ostenfeld, sognepræst til Sortebrødre kirke der sst, har at prætendere, som i vil ansvare og være bekendt, dateret København 4/8 under vort signet Frederik. derefter med en skriftlig stævning, hvori han til kende giver, hvorledes borgmester Claus Christensen i Viborg har for halv tredje år anfanget proces med ham om hvis fordring, mester Jens Ostenfeld billigen kunne have i hans hustrus mors salig Maren Pedersdatters, afgangne mester Peder Pedersens, efterladte bo, hvorom de kongelige kommissariers dom for rum tid er falden, men eftersom borgmester Claus Christensen skal have erlanget KM brev, samme kongelige kommissariers dom og forretning for den højeste ret at indstævne, hvorfor forårsages mester Jens Ostenfeld begge borgmestre Henrik Jensen og Claus Christensen samt deres interessenter til landsting tilforn at lade indstævne, hvorfor citeres et skifteregister på salig Maren Pedersdatters bo og formue, sub dato 22/9 1665, forfattet af byfogden i Viborg og fire tiltagne borgere sst, for retten at eksamineres og påkendes, om den så forsvarligen er gjort og oprettet, at den bør at ansees så kraftig, at den kan være mester Jens Ostenfeld til hindring eller skade i hans fordrede betaling af hans hustrus salig mors bo: da eftersom borgmester Claus Christensen selv er interesseret i denne sag som arvingen, og borgmester Henrik Jensen tillige med de fleste rådmænd har været over skifte og deling og er nu indstævnet, så sagen ikke for dem kan ordeles, og den kongelige befaling, som mester Jens til os har forhvervet, er i den almindelige terminis forfattet, ser vi ikke sagen fra os at kunne afvise men deri at må kende, hvad sig da mester Jenses prætention angår med byfogdens udlæg til de kassepenge, som fornævnte afdøde Maren Pedersdatter og hendes piges kost skal betales efter kommissariernes dom, hvori mester Jens Ostenfeld formener sig fem år at være sket forkort, da efterdi det brev, byfogden beråber sig på, udtrykkeligen melder, at mester Jens har påtaget sig at spise Maren Pedersdatter, dog ikke siger sligt da først at være sket, da brevet er dateret, og kommissariernes dom formelder, at betalingen skal angå fra den tid, Jens sig sligt påtog, hvilket i mester Jenses indlæg sættes at være otte år, og imidlertid derimod af Claus Christensen i kommissari dommen indføres, sees ikke ---- for mester Jenses fulde prætention så meget efter KM brev til byfogden bør til sagens uddrag for den højeste ret afsættes til betalingen, som efter kommissariernes doms takst kan til mester Jenses fordrings fyldest gørelse opløbe, og byfogdens udsætning heri ikke at komme mester Jens Ostenfeld til nogen hinder eller skade, og eftersom mester Jens Ostenfeld dette som en anden vitterlig gæld af boen søger, og al gæld skal forlods at boen betales, før nogen skifte eller deling kan ske, og det således, som kreditorerne vil nøjes med, sees ikke mester Jens de penninge, som han af fællesboen har annammet, at kunne tilfindes at fra sig lægge, og derimod at annamme imod sin vilje betalingen i et hus her i Viborg, men ham fri at være sin betaling i bedste varer i boen at søge, og først efter kommissariernes dom i hvis, han selv til boen er skyldig i håndskrifter, dernæst hvis han af boens middel i hænde har under hvad navn det nævnes kan, og hvis det ikke kan til strække, da i Elsebe Bagers brev, efterdi mester Jens selv dermed vil nøjes, så vidt hans fordring kan være, hvilket alt sammen efter KM nådigste

befaling til byfogden bliver ---- til sagens uddrag for den højeste ret, og efterdi ikke benægtes at der jo af mester Jens Ostenfeld, da boen blev registreret, er gjort en og anden omkostning på fællesbo, som af mester Jens anslages for 21 rigsdaler i penge, da endog sligt ikke bevises på skifte at være fordret, så byfogden derefter udlæg kunne gjort, ikke des mindre efterdi mester Jens nu sådan fordrer, og sligt på alle skifter betales, sees ikke det jo ham såvel som alt videre i sligt tilfælde bør at godtgøres, hvad sig ellers den boens gæld angår, som mester Jens protesterer imod, da så vidt ikke med tilbørlig bevisning efter recessen bekræftes, sees ikke byfogden derfor nogen udlæg mod mester Jenses vilje og minde at kunne gøre, men hvis medarvingerne sligt ville betale, da dem det af deres eget at betale så meget dem lyster, så det ikke vorder mester Jens til nogen skade, gårdsens deling anlangende da er det ustridigt, at mester Jens Ostenfeld skal have en sjette part af den hele ejendom og gård mere end borgmester Claus Christensen efter hvis skøde og adkomster, og det ved den bedste måde at dele på, som byfogden med de fire mænd har fulgt, nemlig at det forhus til sankt Matiasgade og baghus til Langgade blev delt efter proportion, og siden gården derefter, og den sjette portion afsat i bygning, på det hvers del kunne skilles fra den andens, ikke des mindre kunne vi ikke se, at mester Jens har fået så meget, som han burde, thi det nordre hus til gården er femten fag foruden porten, af disse femten fag tilkommer han halv tredje fag til den sjettepart, og hvis porten skulle regnes for kun for et fag, som den i det ringeste bør at regnes for, så bekom mester Jens deraf syv tolvtedele, så hans anpart af forhuset skulle være i det ringeste ni fag og en tolvtedel, det ham i alt er kun givet i forhuset et fag, dog fagene efter samme måde er lige gode, baghuset mod sønden er foruden porten ti fag, deraf tilkommer mester Jens for hans sjettepart to tredjedel fag er hans hele anpart for fem sjettedel fag, og dersom porten regnes det mindste en halvandet fag, eftersom det er lige hus og ingen forskel imellem de andre fags lejde ---- og en løsholt, da tilkommer mester Jens syv ottendedel fag, så han i alt skal have efter den proportion halv syvende fag, da ham dog kun tillægges seks fag, hvorfor er at agte, at mester Jens for sin sjettepart ingen del eller vederlag bekommer i de to huse i gården, som står på øster og vester, hvilket han dog bør at have, thi dersom en fremmed skulle have en sjette part, skulle han ikke aleneste have sjettedelen af gadehuset til sønden, som nu er meldt, men han og skulle have en sjettedel af huset til østen, som er nitten fag, hvoraf en sjettepart er tre en sjettedel fag og en sjettepart af køkken og brøggerhus, som er otte fag ---- højt hus, er en sjettepart en tredje del fag foruden brøndens andel samt en del haven ----, hvorfor intet for den sjette befindes at være udsat, efterdi ikke ---- at på det nordeste hus fagene er jo af end værd, lige som og på det søndre, hvorfor vi ej rettere kunne se, end at ---- mester Jens Ostenfeld nogen ledes har fyldest, bør ham at tillægges ti fag af forhusene til gaden mod norden fra vestre side at begynde og så hen ad mod østen, og af baghusene mod sønden bekommer han de fire fag vesten for bagporten, og der foruden bagporten ---- fag til, og så fra vester til øster at regne, og derefter drages en ret linie langs igennem gården, hvorefter enhver sin anpart nyder, som før er meldt, hvilken anpart fra vester til øster at regne, således tillægges mester Jens uden lod, formedelst vi ikke ser gården uden begges skade anderledes at kunne skiftes, og mester Jens dog kunne fange fyldest for sin sjette part uden ved den måde, formedelst indkørslens og gårdsrummets skyld, og så beholder mester Jens hvis, han selv har ladet sætte i gården, samt hvis han på brøndens redskab har bekostet, som ham dog særligen tilhører og ikke bør at komme i deling, belangende den prætention på Vasti Bendsens datter, Margrete Vastisdatters gæld, og hvis hendes mand Samuel Samuelsen har afhændet siden landstings dom for samme tilkrav er faldet, endog samme gæld ikke endnu skal være fyldest gjort, da efterdi samme sag ikke til hjemting lovligen drevet er, at det vides kan, egentligen hvorledes dermed er beskaffet, og om Vasti Bendsen eller hans datter, som Maren Pedersdatters arving, ikke i andre måder samme landstings dom efter recessen kan fyldest gøre eller ikke, sees intet før her til landsting deri at kunne kendes, men hvis mester Jens Ostenfeld herpå vil tale, får han tilbørligen til hjemtinget først at lade ordeles, og siden gås derom så vidt lov og ret er, hvad ellers de skrifter angår, som mester Jens har imod stævnet, da eftersom ingen slige skrifter

fremlægges, ej heller bevises hvad dermed eller deraf hvad navn, vides ikke deri nu at kunne kendes, belangende hvis gæld borgmester Claus Christensen i boen skyldig er, da eftersom ikke bevises borgmester Claus Christensen nogen gæld i boen at kunne annamme betaling for, bør de to tredjedele af det, som Claus Christensen til boen skyldig er, de andre arvinger at tildeles, eller og den der som af andre ---- i boen så meget forlods ud at tillægges, så dem for samme summa sker fyldest og tilbørlig fornøjelse i alle måder, de breve anlangende, som af forsegling blev tagen efter begæring, formedelst de til doms oplysning skulle tjene, da som de af en ---- bo her i rette er leveret, som tilforn af akterne sees, forbliver de her i retten under forsegling, indtil sagen for en højeste ret indkommer.

(147)

14/2 1666.

** fremkom for retten KM bestalter provincial fiskal Herman Kirckhoff og i rette lagde KM efterskrevne missive, Frederik den tredje, af Guds nåde Danmarks, Norges, de Venders og Goters konning etc, vores vilje og befaling er, at i efter foregående stævning i den sag imellem Peder Justsen, borgmester i Thisted, på den ene og Herman Kirckhoff, provins fiskal i Ålborg stift, på den anden side, anlangende hvis prætention bemeldte fiskal til Peder Justsen på vore vegne kan have, uden ophold endelig at kende og dømme, som i agter at ansvare, og fornævnte provincial fiskal var begærende, at borgmester Peder Justsen af Thisted måtte tilholdes at fremlægge sin stævning og gå i rette, hvortil borgmester Peder Justsen svarede, at han havde ikke alle sine papirer til stede, begærende derfor at sagen måtte opstå til 2. dagen, hvilket provincial fiskal ej ville tilstede, dog efterdi han ingen stævning i rette lagde, kunne vi sagen ikke i rette for os tage.

15/2 1666.

** fremkom Peder Justsen, borgmester i Thisted, hans fuldmægtig Bertel Pedersen, forrige foged på Ullerupgård, og i borgmester Peder Justsens egen nærværelse med en stævning at have stævnet efterskrevne vidnespersoner, Skaris Christensen i Thisted, Rasmus Broch byfoged, Peder Pedersen Bagge med flere for vidne, de til Thisted byting 13/1 sidst forleden mod borgmester Peder Justsen vidnet har, anlangende nogle sedler, som borgmester Peder Justsen søges og sages for, at skulle have berøvet en Riber, som han med noget tobak og brændevin skulle have bragt til Thisted, og revet dem i stykker, hvilke fornævnte vidnespersoner vidtløftige vidner Peder Justsen formener mesten del at være efter ord og mundheld og urimelige, tilmed hvad sig belanger Peder Justsen skulle have berøvet og sønderrevet de Ribers toldsedler og at have slaget Peder Nielsen med sin kæp, for hvilke om vidnede beskyldte gerning ingen lovlig klage, syn eller sigtelse af omrørte personer for retten er gjort: da eftersom ingen enten til hjemtinget eller her for retten til landstinget fremviser nogen fuldmagt fra Tomas Nielsen og Iver Hansen af Ribe til at give nogen klage på Peder Justsen for hvis, ham tillægges mod samme Riber at skulle have beganget, sees ikke deri noget at kunne dømme, eller Peder Justsen nu tilfindes noget efter den tiltale at kunne lide. belangende den meget ubesindige medfart, som Peder Justsen har begegnet tolderen, visitereren og den, som af visitereren til sit embedes forretnings hjælp, var tiltaget i Thisted, da endog vel er venteligt, at Peder Justsen har forment, at toldbetjentene ikke havde ved nogen kongelig konstitution eller befaling den myndighed, at de måtte ransage i godtfolks huse eller kældre, så han derfor måske har forment, at toldbetjentene tog sig slig myndighed til, uden kongelig befaling eller tilladelse, og derfor ikke kunne ansees forrette KM ejendom, men deres egen interesse at ville søge, ikke des mindre efterdi Peder Justsen selv var øvrigheds mand, og den kongelige forordning om slig

tilfælde taler med helt almindelige ord, så Peder Justsen derfor burde i højeste måder toldbetjentene at assistere, og han dog tvært imod dem har været hinderlig og meget ubesindeligen begegnet, som af tingsvidnerne erfares, hvilket her for retten fuldkommeligen vedstås og ved skarpeste forhør ved højeste ed bekræftes, endog til deres svækkelse intet nøjagtigt af Peder Justsen fremlægges, da vides ikke efter slig ulovlig medfart borgmester Peder Justsen at kunne befri, at han jo bør at betale både til tolderen Didrik Villumsen og visitereren Jens Andersen samt til Peder Nielsen, nemlig til enhver af dem tvende ti mark, og der foruden straffes efter forordningens videre formelding, og eftersom Peder Justsen ikke anderledes kan ansees, end han jo heri har højligen forseet sig i sit embede, vides ham ikke at kunne befri, at hans boeslod jo dermed til KM er forbrudt, og han der foruden bør at stande til rette efter for omrørte forordnings videre formelding, som KM samme straf nådigst heri vil have forklaret og eksamineret, og vidnesbyrdene, som om slig voldsom foretægt vidnet har, ved magt at blive.

(170)

28/2 1666.

** var skikket Evert Henrik Mercher, borger og handelsmand i København, formynder for afgangne Henrik Friis, fordum rådmand i København, hans efterladte søn Johan Friis hans fuldmægtig Henrik Nielsen Holst, borger og indvåner sst, og havde stævnet Laurids Jensen i Givskud, herredsfoged i Nørvang herred, for en hans dom som han imellem velb Axel Sehested til Stovgård på den ene og Evert Mercher på den anden side 19/12 1665 dømt og afsagt har, og efterdi han samme sin dom på en rigtig og ukasseret obligation har funderet, haves derpå intet at ankes, men til landsting til konfirmation vil have indstævnet med formening, den så ret at være dømt og afsagt, at den bør ved magt at blive, og at ham gode mænd her af landstinget må vorde udmeldt, som ham for kapital, rente, rentes rente og al anvendt bekostning hos Axel Sehested kan gøre tilbørlig udlæg eller indførsel: da eftersom her i rette fremlægges velb Axel Sehesteds forseglede og underskrevne skadesløs obligation, til Henrik Friis udgiven, lydende på 700 rigsdaler kapital med sin tilbørlig rente, som for rum tid siden skulle have været betalt, som dog ikke sket er, så sagen derfor til hjemting har været indkaldt, og der endelig dom gangen, som forskrevet står, da tilfindes velb Erik Kruse til Engeltoft og Laurids Munk til Havbrogård, som Henrik Holst på sin principals vegne dertil nævnt har, med forderligste lejlighed i birkefogdens nærværelse at gøre Henrik Holst på sin principals vegne indvisning og udlæg i Axel Sehesteds løsøre eller jordegods for fornævnte kapital med efterstående rente, omkostning og skadegæld, og det efter recessen og KM derom udgangne forordning, som de agter at svare.

(172)

** var skikket velb Henrik Thott til Boltinggård hans fuldmægtig Niels Andersen Roland, prokurator i Viborg, og havde stævnet velb Jørgen Kruse til Ryumgård for en summa penning, han har været i løfte for ham til Helliggeist hospital for København efter Jørgen Kruses indløste obligations videre formelding, som Henrik Thott ved lov og ret er søgt for, og med indførsel i sit gods for hovedstol, rente og interesse til fornævnte hospital har måttet betale, for hvilken summa penge Henrik Thott har taget dom over Jørgen Kruse for til hjemting, hvilken dom han formener ret at være og bør ved magt at blive, og Jørgen Kruse pligtig at betale ham med rede penge, eller og ved gode mænd at have indvisning i hans bedste løsøre og jordegods: da eftersom her i rette fremlægges velb Jørgen Kruses og Henrik Thott deres forseglede og underskrevne skadesløs obligation, til Helliggeist hospital for København udgivet, lydende på 1000 rigsdaler in specie

kapital, som Jørgen Kruse som hovedmand har været skyldig, og Henrik Thott som en tro forlover har måtte betale og obligationen indfri efter opskriftens derom bemelding, og i lige måder fremlægges Jørgen Kruses forseglede og underskrevne skadesløs brev, til Henrik Thott udgivet, hvori han lover at holde Henrik Thott uden skade og skadesløs i alle måder, så sagen derom til hjemtinget har været indkaldt, og endelig dom ganget, som forskrevet står, da vides ej andet derom at sige, end Jørgen Kruse jo bør efter sin forskrivnings indhold at holde Henrik Thott heri uden skade og skadesløs, og fordi tilfinder velb Erik Kruse til Engeltoft og Laurids Munk til Havbrogård, som Niels Andersen Roland på sin principals vegne dertil nævnt har, med forderligste lejlighed i tingfogdens nærværelse at gøre Henrik Thott eller hans fuldmægtig indvisning og udlæg i Jørgen Kruses løsøre eller jordegods, hvor det er eller findes kan, for kapitalen med efterstående rente, interesse og skadegæld, og det efter recessen og kongelig derom udgivne forordning, som de agter at forsvare.

(175)

** var skikket Anne Sørensdatter i Torp hendes fuldmægtig Søren Pedersen sst, i hendes egen nærværelse, med en opsættelse her af landstinget 17/1 sidst forleden, indeholdende hende da at have stævnet Peder Jensen i Årupgård, herredsfoged i Nim herred, på den anden side for en dom, han til Nim herredsting 13/9 nu sidst forleden skal have dømt og afsagt efter et seddel eller et vidne, som Statius Helm i Vorbjerg skal have først i rette lagt, som hr Svend Christensen i Nim, evangeli tjener til Nim og Underup kirker, med to sine medhjælpere Søren Nielsen i Vorbjerg og Laurids Lauridsen i Underup samme vidne skal have vidnet i Underup kirke søndag 8/6 nu sidst forleden, og i samme deres vidne ganske hårdeligen skal have sigtet og beskyldt samme fattige enke, Anne Sørensdatter, på hendes hæder og ære, gode navn og rygte, og det efter Statius Helms begæring, som formenes af had og avind skal have været hende pådigtet. så mødte Statius Helm og fremlagde efterskrevne indstævnede dom 13/9 1665, som så besluttes, da efter Søren Pedersen har lovet at skille sig ved sin mor til påske først kommende, og ikke bevises samme hans mor nogen forseelse siden at have beganget, ikke heller bevises at Søren Pedersen siden imod øvrighedens forbud sin mor har huset, turde jeg mig ikke understå at tilfinde Søren Pedersen på sin boeslod at straffes, ikke heller sin mors gods og formue at være forbrudt, men eftersom med et sognevidne af Underup kirke 8. trinitatis 1665 bevises, Anne Sørensdatter at have ført et skarns rygte med sig og siden gjort det så groft, hun sognet har været forvist, ved jeg ikke rettere, end hun sognet bør at kvittere og ikke uden øvrighedens tilladelse der mere at være. dernæst blev fremlagt efterskrevne stokkenævn af Tyrsting herreds ting 23/7 1643, Peder Christensen i Davding på hans søsterdatter Anne Sørensdatters vegne var begærende, at hendes far var Søren Jensen, boende i Ring, og hendes mor Birgitte Knudsdatter, og hun havde forholdt sig som en ærlig pige, endvidere blev fremlagt efterskrevne sognevidner af Kattrup kirke. (dom ikke indført)

(180)

** var skikket Jens Pedersen, Jacob Jensen og Niels Markusen, rådmænd i Nykøbing, deres fuldmægtig Niels Andersen Roland, prokurator i Viborg, med en opsættelse her af landstinget 31/1 6/2, lydende ham dem da efter en anden opsættelse at have stævnet Mads Christensen Skyldal, byfoged sst, for en dom han 11/10 sidst imellem dem og andre deres medbrødre rådmænd på den ene og Jacob Knudsen, afgangne Knud Berntsens søn, som en sagsøger, belangende hans arvelodder efter hans bror, mor Johanne Poulsdatter og morsøster, Kirsten Poulsdatter Laurids Jensens, på den anden side dømt og afsagt har, i hvilken sin doms afsigt han har tilfunden rådmændene at gøre Jacob Knudsen rigtighed for sine tilfaldne arvelodder, som det sig bør, eller

derfor at have indvisning, nam, udlæg og vurdering i og af deres bo, gods og bedste løsøre, hvilken dom beskyldes blandt andet for, at Jacob Knudsens far, afgangne Knud Berntsen, har været hans stedbørns, nemlig Jacob Jacobsen og Maren Jacobsdatter, og hans egne børns, nemlig Jacob Knudsen og Maren Knudsdatter, rette formynder og født lovværge, og hvis arv, de enten efter bror eller mor kan være berettiget, har borgmester selv til sig annammet, eftersom han var en fuld vederhæftig og myndig mand: da eftersom det med Jacob Knudsens egen hånd bevises, at han selv har været overværende og samtykt deri, at hans arvelod efter hans moster blev til hans far Knud Berntsen overleveret, da han på de tider var fluks over sine atten år og derfor kunne og måtte selv sine midler forestå, sees ikke Jacob Knudsen med nogen føje at kunne søge øvrigheds middel i Nykøbing for denne post, men den for den tiltale fri at være, og byfogdens dom, som derefter gjort nam og vurdering, magtesløs at være, belangende hvis arvelod efter sin mor og bror, da efterdi ikke bevises Jacob Knudsen noget sig dermed at have befattet, men øvrigheden i Nykøbing, de som da var, har både været overværende, da slig arvs forvaltning af borgmester Knud Berntsen på sine børns vegne blev annammet, og de øvrighedsmænd som var, da Knud Berntsen faldt i armod, har gjort forbud til tinge på Knud Berntsen, at han ikke sit gods måtte sælge eller afhænde, endog de ikke efter slig forbud dom straks har hændet til hjemting og landsting, som de burde, da efterdi øvrighedsmændene der i Nykøbing har så vidt befattet sig med den arv, og ikke bevises Jacob Knudsen med moderens eller broderens arvelod at have haft at bestille, sees ikke øvrighedsmændene, som samme forbud til tinge har gjort, at kunne befries, at de jo bør at skaffe Jacob Knudsen sin arvelod efter mor og bror, efter skiftebreves formelding, med rente fra den tid, Jacob Knudsen ikke længere havde underholdning af sin far Knud Berntsen, og til slig betaling bør fornævnte øvrighedsmænd først at levere Jacob Knudsen hvis, af hans fars eget gods kan være efterladt, og hvis det ikke kan tilstrække, da bør resten at deles i lige dele, og en ---- på borgmester Knud Berntsens vegne først at fratages, efterdi ingen er skyldig til at svare hans efterladenhed i sit borgmesters embede uden hans egne børn, og hvis det en fremmed på gik, skulle han og hans arvinger såvel svare dertil som de andre øvrighedsmænd, dette øvrige, som endda tilbage bliver ubetalt, bør de andre øvrighedsmænd enhver sin andel at betale med billige renter fra fornævnte tid at regne, og byfogdens dom og nam ikke videre at følges. belangende det som meldes om Jacob Knudsens søskendes arvepart, så efterdi intet i denne sag til hjemting er ordelt, da hvis nogen derpå skader forfølge det lovligt til hjemting, og siden gåes derom så vidt lov og ret er.

(211)

15/3 1666.

** var skikket Hans Bahnsen, farver i Thisted i Thy, hans fuldmægtig Niels Andersen Roland, prokurator i Viborg, i Hans Bahnsens egen nærværelse, og havde stævnet Rasmus Broch, byfoged i Thisted, for en dom han til Thisted byting 23/12 1665 dømt og afsagt har imellem Hans Bahnsen på den ene og Corin Siltman, farver i Viborg, på den anden side, og i samme sin doms slutning iblandt andet tildømt Hans Bahnsen samme sit farveri straks at ophæve og kvittere, eller derfor at lide som på kan følge, uanseet for ham har i rette lagt KM udgivne publicerede forordning og privilegier, dateret 1/6 1655, anlangende ny håndværks privilegier, som sig her i riget nedsætte ville, desligeste og for ham at være i rette lagt borgmester og råd i Thisted deres udgivne brev og stads privilegier, til Hans Bahnsen på farveris bestilling udgivet har, dateret 11/3 1663, på samme kongelige forordning grundet, hvilken bestilling Hans Bahnsen og lovlig har brugt omtrentlig på to års tid, indtil Corin Siltman begyndte at ville forhindre ham samme bestilling og næring ved KM brev, dateret København 14/1 1665, hvilke brev iblandt andet så lyder, at Corin Siltman må på sin egen bekostning farveri stifte og oprette i alle vore købstæder i vort land Nørjylland, hvor ej allerede

farverier efter vores tilladelse tilforn stiftet og oprettet er: eftersom Corin Siltmans benådnings brev ikke melder om alle andre farvere, som i købstæderne ikke mere må bruge deres håndværk og næring, ej heller de sær kongelige forordninger om sligt hermed revoceres, da sees ikke Corin Siltman nogen ret at have til at formene Hans Bahnsen sin brug og næring, ej heller byfogden Rasmus Broch nogen føje til slig dom over Hans Bahnsen at udstede, men samme Rasmus Brochs dom som udømt at være. belangende Corin Siltmans begæring om opsættelse i seks uger, da efterdi begge parter i retten møder og Hans Bahnsen derimod sig beklager, at ham derved betages hans brug og næring, og den prætention Corin Siltman gør, anlangende den erklæring han har i kancelliet leveret, hvorpå han svar forventer, da hvis KM resolution derpå skulle indkomme, bliver den i højeste respekt enten vores dom er eller ikke, og hvis andre prætentioner, han kan have om Hans Bahnsens borgerskab med mere, ikke til hjemtinget er ordelt, sees ikke derfor i hovedsagen nogen videre opsættelse at kunne tilstedes.

(219)

14/3 1666.

** var skikket velb Corfits Trolle til Sandholt, KM befalingsmand på Skanderborg slot, hans fuldmægtig Anders Ibsen i Hunderup delefoged, i Corfits Trolles egen nærværelse, og havde stævnet Jens Rasmussen i Forlev for et vidne, han 20/2 sidst forleden til Skanderup birketing vidnet har, Hieronimus Pohl, slotsfoged til Skanderborg slot, til vilje, samme hans vidne skal være tvært imod en skriftlig klage, som han og hans datter Kirsten Jensdatter, salig Rasmus Sørensens, ved Skanderborg nogen tid tilforn forlods herom har angiven og straks derefter til tinget 8/2 nu sidst forleden vidnet har, formener derfor velb Corfits Trolle samme hans sidste vidne, som er tvært imod det forrige vidne, han vidnet har, bør magtesløs at være. i lige måder stævnet Ebbe Jensen i Vindelev, som skrev på samme skifte, for han ikke så lovligen efter KM brev har omgået, som det sig burde, og nu fremlagde Anders Ibsen efterskrevne klage så lydende, eftersom vi fattige mænd, nemlig Jens Sørensen af Vrold og Erik Jensen af Vrold har været forårsaget for Corfits Trolle at andrage og til kende give, anlangende eftersom vores bror salig Rasmus Sørensen, som boede og døde i Skanderborg 22/4, så eftersom boen efter den salig mands død 27/4 er i hans efterleverske Kirsten Jensdatters og hendes far Jens Rasmussen i Forlev og vores overværelse blev registreret, da er vores klage over Ebbe Jensen skifteskriver, at han ville ikke tilskrive os den halve gård i skiftebreven, som os er arveligen tilfalden, og vi formener, gården at være mere værd og for højere pris at kunne sælges, end som den var vurderet for: da eftersom Jens Rasmussen selv her i retten møder og vedstår det vidne, han 23/2 til tinge med ed og oprakte fingre vidnet og bekræftet har, hvilket hans vidne i lige måder bekræftes af Ebbe Jensen og Christoffer Pedersen, og til des svækkelse intet nøjagtigt fremlægges, eftersom samme skriftlige klage hverken er edelig, ikke heller af Jens Rasmussen i andre måder underskreven end som hans datters fuldmægtig, eftersom hans navn ej anderledes i samme skrift meldes, og samme skrift samt den begæring, Jens Rasmussen til tinget har gjort, ej er nogen beskyldning eller sigtelse, som imod det udgivne tingsvidne kan stride, og endog han ikke havde gjort boet at have haft at bestille med nogen angivelse for kongelig amtmand i en sag, som han ej vindskibeligen ville udføre, ikke des mindre kunne vi ikke befinde sligt for omrørte Jens Rasmussens edelige vidne at kunne svække, og hvad de beskyldninger angår imod Ebbe Jensen og Christoffer Pedersen, bevises ikke ved landsloven således at være udført, at vores for omrørte bekræftelse dermed kan svækkes, for hvilken sags skyld for omrørte Jens Rasmussens edelige tingsvidne samt Ebbe Jensens og Christoffer Pedersens derpå gjorte bekræftelse ej vidstes at kunne svækkes, men bør ved magt at blive.

(223)

15/3 1666.

** var skikket Jens Pedersen, indvåner i Grenå, og havde stævnet Christen Mikkelsen, byfoged sst, for en dom han til bemeldte byting 12/2 sidst forleden dømt og afsagt har, hvori han har tilfundet Jens Pedersen at betale hr Peder Sørensen Kvist i Vejlby 1 ørte rug og 1 ørte byg, og at have grundet hans dom på en seddel, velb fru Ide Lunge skulle givet hr Peder Sørensen til Jens Pedersen, imidlertid Jens Pedersen var hendes fuldmægtig og foged, uanseet Jens Pedersen rigtigen for ham bevist har ved sine kvittantser på sine regnskaber for al udgifter og indtægter, imidlertid han var den gode frues fuldmægtig været har, ganske for kvitteret: da eftersom hr Peder Sørensen ikke beviser Jens Pedersen noget til ham skyldig at være, og hvis her meldes om noget, hr Peder Sørensen skulle have af fru Ide Lunge, ikke udførligt forklares, ej heller er fru Ide Lunge herfor stævnet eller kaldt, og Jens Pedersen beviser sig at være kvitteret af fru Ide Lunge for hendes jords forvaltning, sees ikke Jens Pedersen for denne sag at kunne søges, men for denne hr Peder Sørensens tiltale fri at være, og byfogdens dom magtesløs, og hr Peder Sørensen at give Jens Pedersen 4 rigsdaler, og byfogden for slig medfart at give ham 2 rigsdaler til kost og tæring.

(225)

** var skikket velb Iver Krabbe til Toftum med en opsættelse her af landstinget 31/1 3/2, indeholdende ham da have stævnet Jens Rasmussen, herredsfoged i Nørherred i Mors, for en dom han af Nørherreds ting 8/8 sidst forleden har udstedt, anlangende lejermål, beganget af Søren Pedersen og Sidsel Josefsdatter i Flade, så har Jens Rasmussen tildømt dem til ni rigsort efter præsten, hr Herman Rasmussen i Flade, hans kundskab, hvilken ikke er udtrykkelig men synes mere at være udgivet for at ville forvilde sagen, eftersom den formelder, at de var ægteviet, før hun fødte sit barn, men ikke at det var 40 uger før, og været fulgt Christian den fjerdes recesses 2.kapital, hvori Iver Krabbe formener, Jens Rasmussen ikke retteligen har dømt: eftersom Søren Pedersen og Sidsel Josefsdatter befindes at have ægtet hverandre, da sees ikke efter kongelig forordning ham mere at kunne tilfindes, end den gamle reces om melder, nemlig otte skilling grot, belangende den proces på at Jens Rasmussen skulle opholdt Iver Krabbe hans dom i lang tid, da efterdi det ikke bevises, at Iver Krabbe tilbørligen har æsket sligt af herredsfogden på tinge, og pengene for papiret samt skriverens og anden rettighed tilbudt og i rette nedsat, findes ikke herredsfogdens ulempe heri at være.

(227)

17/3 1666.

** var skikket Hans Jørgen Majoner og Jacob Hasse, borgere og handelsmænd i Viborg, deres fuldmægtig Henrik Krebs på den ene og havde stævnet velb fru Sofie Staverskov, salig Laurids Ebbesens, til Ølluf på den anden side, anlangende en summa penge, nemlig 600 rigsdaler in specie, hun til dem er skyldig bleven, og derfor til forsikring og underpant satte dem i hendes gode og ejendom i Viborg efter pantebrevs videre indhold, og eftersom velb fru Sofie Staverskov ikke har holdt hendes termin med pengenes erlæggelse og betaling, skal Hans Jørgen Major og Jacob Hase være forårsaget deres betaling i fornævnte pant at søge, og sagen til fru Sofie Staverskovs værneting at lade gøre anhængig, hvor endelig dom er ganget, efter slig lejlighed formener Hans Jørgen Majoner og Jacob Hase dem to gode mænd af landsting bør at tilfindes, som kan gøre dem indførsel

i fornævnte pant og det imod deres fordring at likvidere: da eftersom her i retten fremlægges velb fru Sofie Staverskovs forseglede og underskrevne skadesløs obligation og pantebrev, til Hans Jørgen Majoner og Jacob Hase i Viborg udgiven, lydende på 600 rigsdaler in specie kapital med sin forfaldne rente, som for rum tid siden skulle have været betalt og dog ikke sket er, så sagen der fordi til hjemtinget har været indkaldt, og der endelig dom ganget, som forskrevet står, da tilfindes velb Laurids Munk til Havbrogård og Christen Munk til Hvanstrup, som Henrik Krebs på sine principalers vegne dertil nævnt har, med forderligste lejlighed i tingfogdens nærværelse at gøre Hans Jørgen Majoner og Jacob Hase indvisning og udlæg i forskrevne pant, efter forskrivningens indhold, for kapital med efterstående rente, interesse og skadegæld, og dersom pantet ikke kan tilstrække, da i andet hendes velbyrdigheds jordegods eller løsøre, hvor det findes kan, og det efter recessen og KM derom udgivne forordning, som de agter at forsvare.

(230)

15/3 1666.

** var skikket mester Jens Ostenfeld, sognepræst i Viborg, og fremlagde sin efterskrevne begæring så lydende, efter velb Erik Lunov og Ove Bliks begæring har jeg ladet udskrive genpart af hosfølgende højeste rets dom, dem til efterretning, disligeste har to mænd hos dem for rum tid med samme højeste rets dom og ved den begæret efter dommens bemelding min skadesløs betaling, men eftersom ingen betaling endnu er påfulgt, forårsages jeg at bede to mænd må tilnævnes, som til den højeste rets dom fyldest gørelse kan gøre mig nøjagtig og skadesløs udlæg og indførsel hos velb Erik Lunov og Ove Blik for resterende kapitaler, renter og omkostning: eftersom mester Jens Ostenfeld her i rette lægger KM højeste rets dom, over Erik Lunov og Ove Blik forhvervet, og derefter begærer ridemænd, som kunne gøre ham indvisning og udlæg for sin gælds fordring, da tilfindes velb Laurids Munk til Havbrogård og Christen Munk til Hvanstrup, som mester Jens Ostenfeld dertil nævnt har, med forderligste lejlighed i tingfogdens nærværelse at gøre mester Jens Ostenfeld indvisning og udlæg i Erik Lunovs og Ove Bliks løsøre eller jordegods, hvor det findes, hvis enhver så vidt de pro kvota kan tilkomme at betale, så at KM og højeste rets dom i alle måder bliver efterkommet, som det sig bør.

(231)

28/3 1666.

** var skikket Hans Jørgensen Gesten i Brejning hans fuldmægtig Niels Andersen Roland, prokurator i Viborg, i Hans Jørgensens egen nærværelse, med en opsættelse her af landstinget 28/1 1/3 sidst forleden, indeholdende ham da at have stævnet Just Tomasen i Hvilsbjerg, herredsfoged i Holman herred, for at eftersom han har tiltagen sig at være fuldmægtig for hans husbond velb Teodor Lente til Sahlhausen, KM tyske kansler over hans velbårenheds bønder og tjenere i Holman herred, og ham fattige mand forfølger og efterstræber mere end de andre den gode mands tjenere, mere af en had, hans svogerskab til vilje, som altid har stræbt hans ødelæggelse og fordærvelse, hvilket synes stridig imod recessen og den ed, han KM svoret har, at han som rettens betjener burde at skaffe enhver ret og skel: da eftersom her bevises, at Hans Jørgensen har betalt både sin landgilde og arbejdspenge til Just Tomasen, og intet bevises ham over i ringeste måder noget at have gjort, hvorfor han efter recessen kan sættes fra sin gård, efterdi han for ingen gerning eller forsømmelse lovligen beskyldes, og de ord som ham på siges at skulle have talt, hvilket han dog benægter, sees ikke så højt at kunne ansees, at han derfor kunne dømmes fra sit fæste, da vidstes ikke sætfogdens

dom at kunne følges men magtesløs at være og ikke komme Hans Jørgensen til hinder eller skade i nogen måder.

(234)

** var skikket Hans Hansen i Skærup hans fuldmægtig Niels Andersen Roland, prokurator i Viborg, og i Hans Hansens egen nærværelse med en opsættelse her af landstinget 28/2 1/3, indeholdende ham da at have stævnet Just Tomasen i Hvilsbjerg, herredsfoged i Holman herred, for en dom han på bemeldte herreds ting 18/12 sidst forleden afsagt har, som Johan Bodenhaupt, håndskriver på Koldinghus, ved sin fuldmægtig Iver Skjelde har ladet tage beskreven, hvori Just Tomasen har tildømt Hans Hansen at klare og betale til Koldinghus af den gård i Skærup, han påboer, et fuldt års landgilde efter jordebogen, hvorimod Hans Hansen da samme tid for retten har brugt rettergang og været begærende, at sagen nogen tid måtte opsættes, at han imidlertid kunne føre til stede hvis kongebrev og frihed, han har sig imod samme tiltale med at befri, og ikke dømme så hastig, hvilket Just Tomasen ikke har ville agtet men dømt straks, som for berørt er: eftersom sagen er opsat til i dag, og opsættelsen bevises lovligen for Johan Bodenhaupt at være læst, og Hans Hansen med tingskriverens kundskab beviser, tingbogen til amtskriveren at være leveret, og ingen på Johan Bodenhaupts vegne møder, endog ham lovligen er til kende givet, samme sag at være hid indkaldt til endelig dom for landstinget, da sees ikke den dom, som på Hans Hansen i denne sag er udstedt og ikke må her i retten fremkomme, ved magt at kunne blive men bør som udømt at være og ikke komme Hans Hansen til hinder eller skade i nogen måder.

(237)

29/3 1666.

** var skikket Christen Hansen, indvåner i Horsens, med en opsættelse her af landstinget 28/2, indeholdende ham da at have stævnet sandemændene der sst, for et sandemænds ed og tov, de til Horsens byting 9/1 sidst forleden over Christen Hansen svoret og gjort har, anlangende parlament, som foregives, at Christen Hansen og Lave Jørgensen, guldsmed der sst, skulle have i været med hverandre på Horsens gade, hvilket deres sandemænds ed og tov de har funderet og svoret efter et tingsvidne, udstedt der af bytinget 5/12 sidst afvigt, som i meningen indeholder, at Hans Hansen og Anders Skrædder i Horsens har vidnet, at 29/11 sidst forleden hørte de, det Christen Hansen og Lave Jørgensen Guldsmed skulle have kastet nogen ord sammen på Horsens gade, ag Christen Hansen skulle have råbt om fred og begæret hjælp og redning, Jørgen Mortensen skrædderdreng, der sst, i samme vidne at have vidnet, at han samme aften skulle have seet, det Lave Jørgensen skulle være falden, og Christen Hansen oven på ham, og da skulle Christen Hansen have råbt, han ingen ondt ville gøre ham, ydermere i samme vidne at have vidnet, at han samme tid så Peder Lavesen, Lave Guldsmeds søn, sad ved Lave Jørgensen, og Christen Hansen på jorden, og ikke han så, det Christen Hansen gjorde nogen ondt: da eftersom vidner og synsmænd er forelagt i egen person at møde, og ingen af dem møder deres vidne og syn at tilstå og forklare, endog dem er pålagt at møde under deres faldsmål, da sees ikke samme vidne og syn så kraftig at kunne ansees, at det derpå gjorte sandemænds tov her kunne bekræftes, men det samt vidne og syn på begge sider bør som ugjort at være og ikke komme nogen til hinder eller skade i nogen måder.

(243)

** var skikket hr Jørgen Jørgensen, sognepræst til Hatting, hans fuldmægtig Christen Hansen i Horsens og havde stævnet velb Walroff Marques, sitzhaftig i Utrecht i Holland, for en summa penge, nemlig 160 rigsdaler, som han ikke efter sin udgivne obligation har erlagt og betalt til sin visse termin og tid, som det sig burde, og eftersom hr Jørgen Jørgensen har efter hans udgivne forpligt været forårsaget at lade hænde dom til Hatting herreds ting over den gode mand for fornævnte summa penge 29/2 sidst forleden, og herredsfogden har tildømt ham samme penning at betale, eller derfor at have indvisning i hans bedste gods og formue, hvor det findes kan, hvorfor han formener samme dom bør ved magt at blive, og her til landsting at opnævnes to gode mænd, som kan gøre ham udlæg i den gode mands løsøre og jordegods: da eftersom her i retten fremlægges Walroff Marques hans forseglede og underskrevne skadesløs obligation, til hr Jørgen Jørgensen, sognepræst til Hatting sogn udgiven, lydende på 160 rigsdaler kapital, som for rum rid siden skulle have været betalt og ikke sket er, så sagen derom til hjemtinget har været indkaldt, og der endelig dom ganget, som forskrevet står, da tilfindes velb Jørgen Juel til Låge og Rudolf Unger til Bjerre, som Christen Hansen på hr Jørgen Jørgensens vegne dertil nævnt har, ved forderligste lejlighed i tingfogdens nærværelse at gøre hr Jørgen Jørgensen indvisning og udlæg i Walroff Marques hans løsøre eller jordegods, hvor det findes, for fornævnte kapital med efterstående rente, omkostning og skadegæld, og det efter recessen og KM derom udgangne forordning, som de vil ansvare.

(244)

** var skikket menige Kasted sognemænd deres fuldmægtig Mourids Hansen, forvalter på Kærbygård, med en opsættelse her af landstinget 14/3 16/3, formeldende dem da efter en anden opsættelses indhold at have stævnet Palle Nielsen, birkefoged til vester Lisbjerg birketing, for en dom han imellem Jacob Sørensen på hans principals Gabriel Marselis vegne på den ene og dem på den anden side skal have dømt og afsagt forleden 8/10 til slutning, at bemeldte Kasted sognemænd deres tiende i kærven skulle på Havreballegård levere, hvorimod protesteres først, at Palle Nielsen ikke sagen efter begæring, eftersom de sig beråber på videre oplysning i sagen at ville føre til sjette ugers dagen, har ville opsat, men dem således med retten skal have overilet, at de ikke det som muligt dem for tiltale kunne befri midlertid kunne have dilation at forhverve, for det andet skal han Palle Nielsen ej ville have anseet for ham i rette lagte en Mourids Hansen, velb Frederik Skade hans fuldmægtig, erklæring mod Jacob Sørensens tiltale om samme tiende, hvormed de des indhold skal være bevist, tienden at være fæst til velb Frederik Skade, som endnu ej ved lovlig medfart skal være kasseret og magtesløs gjort: da eftersom her fremlægges et fæstebrev, udgivet til Frederik Skade, på den omtvistede tiende, og Frederik Skades navn også findes indført i kongens skøde for samme tiende, og ingen lovlig påtale er gjort herimod, førend tienden sesten var på de sædvanlige steder ydet, da sees ikke Kasted sognemænd for denne tiende at kunne søges, men birkefogdens dom som udømt at være og ikke komme Kasted sognemænd til hinder eller skade i nogen måder, dog hvis Mourids Hansen på Kærbygård herefter vil befatte sig mere med samme tiende, da bør han at forskaffe inden juni måneds udgang fuldkommen kundskab fra Frederik Skade, at han har anbetroet Mourids Hansen denne tiendes oppebørsel, som sin fuldmægtig, på det at af sligt ikke skal gøres nogen forløn imod recessen, hvis det ikke sker, da Kasted mænd at fornøje Gabriel Marselis for samme tiende efter lovlig skøde og recessen efter denne dag.

(249)

** var skikket velb Steen Bille til Kærsgård hans fuldmægtig Niels Villadsen, borger og indvåner i Viborg, og fremlagde efterskrevne brev så lydende, eftersom velb fru Elisabeth Korff, salig Torben

Gabrielsens en rum tid havde sin ophold og underholdning på min gård og nu forleden år imellem 28/12 og 29/12 her på Kærsgård i herren bortsoven, og den salig frues gods er i hendes levende live af fire mænd bleven registreret, og med den salig frues egen hånd underskreven 3/11 1665, og siden dernæst formedelst hendes høje alder og svaghed, har jeg 27/12 1665 ladet hendes gods forsegle, der hun endog var i live, gives derfor den salig frue Elisabeth Korff og salig Torben Gabrielsens arvinger til kende, det jeg, som meldt er, hendes gods har ladet forsegle, at arvingerne dem derfor efter loven og recessen ville anmelde, at dette til landsting måtte læses og påskrives, datum Kærsgård 10/2 1666 Steen Bille. fandtes skreven på samme brev 21/3 1666 har jeg underskrevne læst dette brev, Gabriel Akeleje, egen hånd.

(251)

28/3 1666.

** var skikket doktor Niels Bendsen af Ålborg hans fuldmægtig Tomas Christensen sst og havde stævnet velb Jørgen Seefeld og fru Karen Sehested til Visborggård for 3680 rigsdaler in specie kapital samt des efterstående rente, hvorpå er udstedt dom af Visborg birketing 28/2 sidst forleden, hvorfor doktor Niels Bendsen sætter i rette, at Jørgen Seefeld og fru Karen Sehested jo bør til ham at betale fornævnte 3680 rigsdaler kapital samt des forfaldne rente og omkostning, efter pantebrevets videre indhold, eller på Viborg landsting at måtte opnævnes to adelige mænd, som til ejendom efter KM forordning kunne gøre doktor Niels Bendsen indførsel og betaling i hvis, til ham pantsatte jordegods, og hvis pantet da i betaling ikke kunne sig tilstrække, da det øvrige i mere andet jordegods eller løsøre at søge og ham indføre, indtil han sin fuldkomne betaling efter obligations eller pantebrevs videre indhold bekommer: da eftersom her i rette lægges velb Jørgen Seefelds og fru Karen Sehesteds forseglede og underskrevne obligation og pantebrev, til doktor Niels Bendsen udgivet, lydende på 3680 rigsdaler kapital med sin årlige rente, som for rum tid siden skulle have været betalt, som dog ikke sket er, og Jørgen Seefelds og fru Karen Sehesteds pantebrev, til doktor Niels Bendsen udgivet, på fornævnte pantsatte jordegods formelder, at dersom hovedstolen eller renten ikke til sin forfaldne termin blev erlagt og betalt, skulle det være doktor Niels Bendsen tilladt straks at træde til fornævnte pantsatte gods, foruden nogen foregående dom, proces eller rettergang, at annamme, nyde og beholde efter fornævnte pantebrevs vidtløftige formelding, og fornævnte hovedstol befindes at være Jørgen Seefeld løskyndiget og opsagt 23/9 1664, og sagen derefter til hjemting har været indkaldt, og der dom ganget, som forskrevet står, da efter slig lejlighed tilfinder vi velb Jørgen Pors til Fredbjerggård og Laurids Munk til Havbrogård, som doktor Niels Bendsen i sin indlæg dertil nævnt har, at gøre ham annammelse i fornævnte jordegods til brugelighed efter recessen at følge, indtil doktor Niels Bendsen for kapitalen med efterstående rente, interesse og skadegæld skadesløs bliver udløst, som det sig bør.

(257)

25/4 1666.

** var skikket August Krejdal, overinspektør over Lundenæs og Stjernholm, hans fuldmægtig Laurids Isaksen, delefoged til Lundenæs, og havde stævnet Henrik Møller den unge til Lønborggård, formedelst han imod KM udgivne skøde til de til de høj velædle herrer von Uffelen til Lundenæs og Stjernholm, arveherrer, skal have ladet forbyde, ingen at fiske eller fiske lade eller bruge nogen fiskeri i Skjern å, så vidt Lønborggård og des tilliggende godses grund og fortov sig strækker, med mindre de det af Henrik Møller eller hans fuldmægtig er forundt og tilladt, efter

derom af Henrik Møller ved sin fuldmægtig forhvervede tingsvidnes bemelding, udstedt af Lønborg birketing 11/7 1665, og i så måder ville ---- og tilholde sig den lakse fiskeri, som ud af arilds tid og altid har ligget, tilhørt og fulgt kongerne i Danmark og Norge til Lundenæs slot siden anno 1505, det af biskop Iver Munk fra Lønborggård og til Lundenæs ganske lakse fiskeri er afstået, så det med tingsvidne er at bevise, udstedt 11/8 1665, at bemeldte fiskeri fri og uhindret har fulgt og tilhørt Lundenæs slot: da eftersom her fremlægges en udskrift under to renteskriveres hænder af KM skøde, til rentemester Henrik Møller, hvori denne endelige slutning om det omtvistede fiskeri gøres og gives, at endog fiskeriet tilforn har fulgt Lundenæs amt, dog efterdi begge amterne er udlagte, skal fiskeriet nu herefter følge hver af fornævnte Lundenæs og Lønborggårds ejermænd, så vidt enhvers gård godsets grund og fortov strækker, al strid og tvist i alle måder at forekomme, og det befindes, at Henrik Møllers forbud, som ---- melder udtrykkeligen om, så vidt Lønborggårds fiskeri og grund sig strækker, da seer vi ikke at imod slig kongelig decision noget kan tales, eller enten vidner eller nogen anden lovmål drives, men al lovmål efter slig kongelig decision at forblive.

(263)

** var skikket velb Corfits Trolle til Sandholt, KM befalingsmand over Skanderborg amt, hans fuldmægtig Anders Ibsen i Horndrup, delefoged i Vor herred, og havde stævnet Jonas Hansen i Elling, herredsfoged i Vor herred, for en dom af Vor herreds ting, udstedt 23/3 nærværende år næst afvigte, imod Christen Knudsen Bhi af Testrup, hvor da over ham er i rette sat, eftersom Christen Knudsen Bhi har ført usandfærdig vidner til tinge, som sees kan af Vor herreds tingbog og landstings dom, dateret 23/11 1664, hvori han er holdt for en, som ikke kan antages enten til landsting eller hjemting eden at forelægge, og eftersom den sag ansees ærerørig, har herredsfogden indfunden sagen for overdommere, hvor fornævnte hjemtings dom til endelig påkendelse hid til landstinget hid stævnes, sættes endnu som tilforn i al rette, om Christen Knudsen, som således har omgået og ført usandfærdige vidner til tinge, om han ikke jo bør at lide efter forordning og recessen på hans boeslod til KM at være forbrudt: da eftersom sagen i sig selv viser sig alene af den proces, som er dreven imellem hr Jens Jensen i Kattrup og Christen Knudsen Bhi, og Johan Ernst ridefoged taler her på kongesagen, hvilken dog dependerer af bondesagen, efterdi bøderne efter loven deraf altid begyndes, og i den højeste rets dom ophæves aldeles bondesagen, som er imellem hr Jens og Christen Bhi, når 20 rigsdaler kost og tæring til præsten af Christen Bhi betales, og Christen Knudsen Bhi i samme højeste rets dom ikke tilfindes nogen bøder at udgive, da turde vi os ikke understå bag på den højeste rets dom i denne sag noget videre at dømme, eller herredsfogdens afvisning, som i en ærerørig sag, at antage, men sligt efter den højeste rets dom at være ophævet.

(266)

** var skikket Hans Nielsen, borger i Mariager, og havde stævnet velb Eggert Abildgård til Lynderupgård for en summa penge, han ham efter hans obligations formelding skyldig er, med des pågående forfaldne rente og interesse, hvilke fornævnte summa penge Hans Nielsen formener, Eggert Abildgård pligtig er og bør efter sin obligations og forhvervede herredstings doms formelding skadesløs ham at betale med rede penge, eller og derfor at have indvisning ved to gode mænd i Eggert Abildgårds bedste løsøre og jordegods: da eftersom her i rette lægges velb Eggert Abildgårds forseglede og underskrevne skadesløs obligation, til borgmester Hans Nielsen i Mariager udgiven, lydende på 134 rigsdaler kapital med sin forfaldne rente, som for rum tid siden skulle have været betalt og dog ikke sket er, så sagen fordi til hjemting har været indkaldt, og der endelig dom ganget, som forskrevet står, da tilfindes velb Laurids Munk til Havbrogård og Christen Munk til Hvanstrup, som borgmester Hans Nielsen dertil nævnt har, med forderligste lejlighed, i

tingfogdens nærværelse, at gøre borgmester Hans Nielsen indvisning og udlæg i Eggert Abildgårds løsøre eller jordegods, hvor det findes, for kapitalen samt efterstående rente, interesse og skadegæld, og det efter recessen og KM udgivne forordning, gældssager anlangende, som de vil ansvare.

(269)

26/4 1666.

** var skikket velb Wulf von Buchwald til Lundgård hans fuldmægtig Peder Andersen, tjenende der sst, med en opsættelse her af landstinget 11/4 sidst forleden, indeholdende ham da at have stævnet Jens Madsen i Mønstedgård, siddende i dommers sted, for en dom, han på Fjends herreds ting 27/2 sidst forleden, imellem Jens Lauridsen, forpagter på Lundgård, på den ene og Søren Pedersen, forrige foged der sst, på den anden side, dømt og afsagt har, og da uden nogen opsættelse aleneste efter otte dages kald og varsel straks tildømt Jens Lauridsen en summa penning til Søren Pedersen at betale, eller og derfor at lide nam og vurdering, over hvilken hans dom Wulf von Buchwald har sig højligen at besværge, idet han ikke har eragtet, at Jens Lauridsen fra Lundgård er entveget, og ikke vides, formenes derfor at Jens Lauridsen billigen burde at være given seks ugers varsel: da eftersom det befindes, at Jens Lauridsen var bortrømt, førend han blev stævnet af Søren Pedersen, og han derfor ikke i andre måder kunne stævnes end som rømningsmand med seks ugers kald og varsel, hvilken proces Wulf von Buchwald har fulgt, da sees ikke herredsfogden Jens Madsens dom at kunne følges, eller den proces, som af Søren Pedersen i så måder drevet er, så lovlig at være som den burde, hvorfor samme proces og derpå forhvervede herredsfogdens dom bør som udømt og ugjort at være og ikke komme Wulf von Buchwald på hans lovlige tilkrav derpå gjorte proces til hinder eller skade i nogen måder.

(273)

** var skikket Anders Nielsen Rørbæk i Nibe og havde stævnet Knud Jensen, birkefoged i Hals, for en dom han ved sin fuldmægtig Christen Mortensen i Svejstrup og ved hans søn Morten Christensen i Nibe, som Christen Mortensen har og fuldmægtig gjort, en dom til Nibe birketing over Anders Nielsen forhvervet har nu forleden 16/9 1665, anlangende en gæld Knud Jensen fordrer af Anders Nielsen, som skulle være gjort for 15 år siden efter et brevs dato, som skulle rejse sig af en voldssag, som skulle være sket for 18 år siden i salig Gunde Langes tid. dernæst blev fremlagt efterskrevne obligation lydende, kendes jeg Anders Nielsen Rørbæk og hermed for alle vitterlig gør, at eftersom jeg for min forseelse til Ålborg byting er bleven voldsvoren og derfor fængsel på Ålborghus af velb Gunde Lange er anholden, da formedelst jeg samme fængsel måtte entlediges, har Knud Jensen i Hals fogedgård for mig godsagt efter min til den gode mand og Tomas Christensen, da slotsfoged på Ålborghus, udgivne håndskrifter, hvilke han på mine vegne har indløst, hvilken gæld bedrager 14 sletdaler, og efterdi jeg samme gæld ikke kunne betale, har han mig bedaget på ny, at jeg til visse termin ham skal betale, actum Hams fogedgård 24/4 1650 ANS: da eftersom Anders Nielsen intet fremlægger, hvorved håndskriften svækkes eller deres underskrivelse falsk at være, som til vitterlighed har underskrevet, endog sagen lang tid i proces har hængt, og Anders Nielsen ej tør hægte sig ved at vide de underskrivelser for falsk, da vides ikke ham at kunne befri, han jo bør at betale samme gæld og sin hånd indfri som tilbørligt.

(277)

** var skikket velb Ulrik Seefeld til Kyø hans visse bud Jens Gregersen og fremlagde den gode mands efterskrevne brev lydende, eftersom Gud har bortkaldt min gode salig far velb Jørgen Seefeld af Visborggård, og jeg ikke kan vide hvad vidtløftighed, forløfter og gælds besværing, han sig i en og anden måde kan have efterladt, da forårsages jeg for min person til Viborg landsting at afsige mig med al arv og gæld efter min salig far, Viborg 25/41666 Ulrik Seefeld.

(278)

** var skikket velb jomfru Ellen Basse til Gerumgård hendes fuldmægtig Jørgen Christensen på Langholt med en opsættelse her af landstinget 11/4 sidst udganget, indeholdende da at have stævnet velb fru Inger Kås, salig velb Laurids Lunovs efterleverske, til Overklit samt den salig mands efterladte børn for en summa penge, nemlig 400 rigsdaler in specie med sin efterstående rente, den salig mand til hendes velbyrdighed skyldig er, efter den salig mands to udgivne obligationers videre formelding, i lige måder for 100 rigsdaler in specie, som Hans Jørgensen ved Fladstrand har transporteret og overdragen til velb jomfru efter obligations formelding, hvilke fornævnte penge skulle have været erlagt og betalt til 24/1 1666, hvilket ikke er efterkommet, hvorfor velb jomfru Ellen Basse har været forårsaget at lade hænde dom over den salig mands efterleverske til hendes værneting, Vennebjerg herreds ting, samt den salig mands efterladte børn for forbemeldte summa penge, hvilke dom jomfru Ellen Basse er forårsaget at lade til Viborg landsting til konfirmation indstævne, hvor velb jomfru Ellen Basse formener hende bør at udnævnes to ridemænd af landsting tillige med herredsfogden at gøre hendes velbyrdighed udlæg i det pantsatte jordegods eller løsøre: da eftersom det med den autoriserede kopi af Laurids Lunovs skifte med sine børn bevises, indlagt under Erik Lunovs hånd, at denne gæld, som er på 274 rigsdaler, særligen vedkommer hans børn af deres mødrene at betale af hvis gods, pantet prætenderes at være, og den anden håndskrift på 126 rigsdaler in specie intet er imod at sige, og for fornævnte summa nu efter landsloven søges betaling og udlæg i debitorens efterladte gods, da tilfindes velb Eiler Evert Banner til (blank) og Gregers Høg til Vang, som Jørgen Christensen på sin principals vegne dertil nævnt har, med forderligste lejlighed i tingfogdens nærværelse at gøre jomfru Ellen Basse indvisning og udlæg i fornævnte pantsatte gods efter panteforskrivnings formelding, og i lige måder at gøre udlæg i Laurids Lunovs efterladte gods for de 126 rigsdaler efter forskrivningens indhold, og alting heri at forrette efter recessen og KM udgangne forordning, gældssager anlangende, som de vil ansvare. belangende den tredje håndskrift, som protesteres imod for papirets ---- skyld, da eftersom denne post nu her til landstinget af Laurids Lunovs børns fuldmægtig gøres først desputerlig, og ikke sees at derpå kan dømmes, før jomfru Ellen Basse lovlig vorder stævnet for den sag, bør sligt først til hjemtinget at ordeles, siden gåes derom så vidt lov og ret er.

(285)

** var skikket Hans Jørgen Majoner og Jacob Hase, borgere og handelsmænd i Viborg, deres fuldmægtig Henrik Krebs og med en stævning at have stævnet velb Jørgen Marsvin til Abildgård, anlangende en summa penge, nemlig 177 rigsdaler in specie, han til dem er skyldig bleven, og derfor til forsvarlig og ret pant pantsat dem nogen hans bøndergods, liggende i Hornum herred efter pantebrevs videre formelding, og eftersom velb Jørgen Marsvin ikke har holdt sin visse termin med penges erlæggelse og betaling, skal Hans Jørgen Majoner og Jacob Hase være forårsaget deres betaling i fornævnte pant at søge og sagen til Jørgen Marsvins værneting at lade gøre anhængig, hvor endelig dom er gangen, efter slig lejlighed formener Hans Jørgen Majoner og Jacob Hase dem to gode mænd af landstinget bør at tilfindes, som kan gøre dem indførsel i fornævnte pant: da eftersom her i rette velb Jørgen Marsvins forseglet og underskrevne skadesløs obligation og

pantebrev, til Hans Jørgen Majoner og Jacob Hase i Viborg udgiven, lydende på 177 rigsdaler in specie kapital med sin forfaldne rente, som for rum tid siden skulle have været betalt og dog ikke sket er, så sagen fordi til hjemtinget har været indkaldt, og der endelig dom ganget, som forskrevet står, da tilfindes velb Laurids Munk til Havbrogård og Christen Munk til Hvanstrup, som Hans Jørgen Majoner og Jacob Hase i deres indlæg dertil nævnt har, med forderligste lejlighed i tingfogdens nærværelse at gøre Hans Jørgen Majoner og Jacob Hase indvisning og udlæg i Jørgen Marsvins løsøre eller jordegods, hvor det findes, for kapital samt efterstående rente, interesse og skadegæld, og det efter recessen og KM udgivne forordning, gældssager anlangende, som de vil ansvare.

(289)

9/5 1666.

** var skikket Iver Jensen i Nordby på Fanø hans fuldmægtig Niels Andersen Roland, prokurator i Viborg, i Iver Jensens egen nærværelse, med en opsættelse her af landstinget 11/4 sidst, indeholdende ham da at have stævnet Niels Hansen, som lader sig kalde Pedersen, der sst, for han utilbørligen uden given årsag skammeligen Iver Jensen med skænden og skændsord overfalden, sigtet og beskyldt har, hvilke beskyldninger Iver Jensens ære og lempe, gode navn, rygte egentlig angår, idet han ham, som en ærlig mand, at have beskyldt, det Iver Jensen at skulle have stjålen hans sæk med hans mel i af møllen fra ham, hvilket han aldrig med nogen ærlig eller troværdig menneske skal kunne bevise: da eftersom Niels Hansen intet beviser noget af den meget slemme beskyldning, som han på Iver Jensen har gjort, så sagen derfor ville falde Niels Hansen meget hårdt, hvis den yderste ret deri skulle søges, da har vi her i retten lagt os imellem, og har Iver Jensen omsider for vores forbøns skyld denne tiltale til Niels Hansen afstået og eftergivet, dog med vilkår at Niels Hansen skal betale til Iver Jensen 30 rigsdaler kost og tæring, såfremt han ikke vil, at sagen skal stande ham åben, og skal sagen dermed være imellem dem aldeles ophævet.

(291)

** var skikket Clemend Clemendsen, forvalter på Skanderborg, og havde stævnet Laurids Frost i Hoved for to tingsvidner, han 17/11 1665 på Vor herreds ting skal have udstedt, anlangende syns olden på Vor herreds skove 1662, for hvilken vidne han ingen kald og varsel skal have fået, førend anden dagen efter de er udstedt, hvorover han formener samme vidner såvel som et vidne, han 15/12 næst efter på fornævnte ting skal have udstedt efter en skriftlig seddel, Anders Ibsen i Horndrup skal have ladet i rette lægge angående samme sag, at han er gestendig hvis han tilforn har vidnet i det, formente, ulovlige vidne, ingen varsel er given for, bør tilsammen magtesløs være, ej komme ham til hinder eller skade i nogen måder. endnu stævnet efterskrevne meget talrige vidnesbyrd for deres vidner at være gestendig: da eftersom ridefogden Johan Ernst begærer sagen i seks uger måtte opsættes, formedelst amtmanden skal have i sin gemme de papirer, som til denne sag skal henhøre, og Clemend Clemendsen derimod protesterer og begærer sagen til endskab, så vidt den ham og Hieronimus Pohl skal angå, og vi ikke til i dag seks uger kunne holde ret, formedelst vi til den tid for den højeste ret skulle møde, da er sagen opsat til først kommende landsting, som indfalder 23/5, og da til samme tid forelægges herredsfogden Johannes Hansen såvel som og tingskriveren Jens Jørgensen med tingbogen for det år 1662, desligeste de efterskrevne otte mænd, som har været tinghørere 19/9 fornævnte år, samt delefogden Anders Ibsen, item alle indstævnte synsmænd og vidnesbyrd, alle og enhver i egen person, under deres faldsmål, til for

berørte tid at møde og så at gå derom så vidt lov og ret er, og denne opsættelse her forinden lovlig at forkyndes.

(296)

11/5 1666.

** var skikket Iver Lauridsen, forvalter på Hejret ? og fremlagde efterskrevne indlæg lydende, eftersom velb Jørgen Kruse til Hjermeslevgård er skyldig bleven til salig hr magister Jens Skjelderup, biskop over Bergen stift i Norge, 830 rigsdaler in specie med sine forfaldne rente til årsdagen at betale, efter Jørgen Kruses underskrevne og forseglede hovedbrev og panteforskrivning, dateret København 11/6 1661, da eftersom hovedstolen med sine forfaldne renter hid indtil ikke er bleven erlagt eller afbetalt, forårsages salig magister Jens Skjelderup hans arvinger at lade gøre annammelse, efter Jørgen Kruses egen forskrivning og forpligt, på noget bondegods i Vendsyssel, liggende i Hjermeslev by, som Mads Jensen, Christen Pedersen, Anne Pedersdatter, Mourids Pedersen og Peder Madsen påboer, hvorfor jeg på salig magister Jens Skjelderups arvingers vegne er begærende, at her af Viborg landsting måtte tilfindes to gode mænd, som kunne begive dem til forskrevne bøndergods og det dem overlevere til annammelse: da eftersom her i rette lægges velb Jørgen Kruses forseglede og underskrevne pantebrev, til mester Jens Skjelderup, da biskop i Bergen stift, udgiven, lydende på 530 rigsdaler in specie kapital med sin årlig rente, hvilket pantebrev indeholder, at dersom hovedstolen eller den forfalden rente ikke til sin forfalden termin blev erlagt og afbetalt, må mester Jens Skjelderup eller hans arvinger træde til fornævnte pantsatte jordegods, det annamme og gøre sig så nyttig, som de bedst kan, indtil fornævnte hovedstol og efterstående renter skadesløs blev erlagt og afbetalt, da efter slig lejlighed tilfindes velb Palle Griis til Slet og Richard Munk til Hasing hovgård, som Iver Lauridsen på sine principalers vegne dertil nævnt har, at gøre dem annammelse i fornævnte pantsatte jordegods til brugelighed efter recessen at følge, indtil mester Jens Skjelderups arvinger skadesløs vorder udløst, som det sig bør.

(298)

** var skikket velb Henrik Thott til Boltinggård hans fuldmægtig Tomas Høg, borger og indvåner i Viborg, og havde stævnet Niels Christensen i Kærgård, herredsfoged i Østerherred, for en dom han 24/6 1665 til fornævnte ting dømt har, og deri fridømt Tomas Bertelsen på Galthoved for at svare til landgilden og anden rettighed, som han skal have oppebåren af hans søster salig Anne Thotts gods i Østerherred fra 1653 og til 1657, formedelst det ej for ham skal være fremlagt noget bevis, det han har været foged over godset: da eftersom her aldeles intet fremlægges, hvoraf bevises Tomas Bertelsen noget i ringeste måder har oppebåret af jomfru Anne Thotts gods som en foged, men aleneste bevises, at han har efter sær jomfru Anne Thotts egen begæring solgt for hendes smør og andet og givet hende godsets tilstand til kende, men i ingen måder bevises ham at have været foged eller haft derfor nogen løn, men kun været forpagter der ved steden, og de regnskaber, som fremlægges, af ingen er underskreven, da sees ikke herredsfogdens dom, hvilken grundes på en anden dom, som nu er så gammel, at den ej kan stævnes, at kunne fragås men ved magt at blive, og Henrik Thott, som har opfersket en sag, som en gang var dømt i, og dommen så gammel, at den ej kunne påtales uden sær kongelig benådning, at give Tomas Bertelsen fire rigsdaler kost og tæring, og der foruden give herredsfogden Niels Christensen, for meget hård irettesættelse, tre rigsdaler til kost og tæring.

(303)

10/5 1666.

** var skikket velb Jochum Frederik Pentz til Selsø hans fuldmægtig Niels Andersen Roland, prokurator i Viborg, ned en opsættelse her af landstinget 28/3 29/3 sidst udgangen, indeholdende ham da at have ladet i rette stævne Børge Hansen i Ravnholt, herredsfoged i Ginding herred, for en dom han 12/1 1665, imellem velb Jochum Frederik Pentz på den ene og velb Mogens Rosenkrantz til Landting på den anden side, dømt og afsagt har, anlangende indpas, som er sket i Hækkebjerggårds forpagtning det fjerde og sidste forpagtnings år, efter hvilke herredsfogdens dom Jochum Frederik Pentz formener sig højlig at være forurettet med, idet at herredsfogden ganske forbigået og uagtet Jochum Frederik Pentzes i rette lagte dokumenters og funderet sin dom aleneste på Mogens Rosenkrantzes egen sammen digtede indlæg, hvori ingen fundament er at fornemme, men aleneste til excuse sagens rette mening til udflugt at ville henvilde, thi Jochum Frederik Pentzes førte vidner fast anderledes og utrykkeligen sagen forklarer: da endog vidnesbyrdene, som mesten er fødte i Skåne, til samme Skåninge landsting er henvist at påkendes, hvor og Mogens Rosenkrantz sagen har gjort anhængig, som med stævnings kopi bevises, af Jochum Frederik Pentz påskreven, og ingen af parterne beviser, der nogen endelighed heri at være gjort, ikke des mindre efterdi Mogens Rosenkrantz begærer her dom i sagen, formedelst vidnesbyrdene ham egentlig skal angå, da efterdi her ikke bevises Mogens Rosenkrantz noget i egen person at have forrettet, ikke heller nogen vidnesbyrd melder om sig at have seet eller hørt, at Mogens Rosenkrantz nogen skriftlig eller mundtlig befaling til nogen har udgivet, noget Hækkebjergs korn eller foder angående, men fast mere bevises og af Peder Jørgensen selv tilstås, det han har tagen sig steden, annammet vintersæden at lade så, så ingen der foruden ham og ladefogden måtte nyde noget ved gården, med mindre det havde sket med vold, hvorpå dog aldrig tilbørligen er klaget, langt mindre sligt bevises, da sees ikke Mogens Rosenkrantz for denne sag at kunne søges, men de i denne sag på ham førte vidner ej at komme ham til hinder eller skade i nogen måder, og Mogens Rosenkrantz for denne tiltale fri at være.

(313)

23/5 1666.

** var skikket Christen Olufsen, borger og handelsmand i Viborg, hans fuldmægtig Tomas Svane og havde stævnet velb Valdemar Då til Bonderup belangende en summa penge, nemligen 250 sletdaler kapital, han efter rigtig obligation til ham skal være skyldig, for hvilken summa penge Christen Olufsen til Gislum herreds ting har ladet forhverve dom, velb gode mand at betale eller at lide indførsel og udlæg, hvilken dom Christen Olufsen formener ret at være og til landsting at konfirmeres, og ham to gode mænd at tilfindes, som i velb Valdemar Dås bedste løsøre og jordegods kan gøre indførsel: da eftersom her i rette lægges velb Valdemar Dås forseglede og underskrevne obligation, til Christen Olufsen og Ebert Skult i Viborg udgiven, lydende på 250 sletdaler kapital med sin forfalden rente, som for rum tid siden skulle have været betalt og dog ikke sket er, så sagen fordi til hjemting har været indkaldt, og der endelig dom ganget, som forskrevet står, da tilfindes velb Envold Kruse og Christen Munk til Hvanstrup, som Tomas Svane dertil nævnt har, med forderligste lejlighed i tingfogdens nærværelse at gøre Christen Olufsen indvisning og udlæg i Valdemar Dås løsøre eller jordegods, hvor det findes, for kapitalen samt efterstående rente, interesse og skadegæld, og det efter recessen og KM udgivne forordning, gældssager anlangende, som de vil ansvare.

(314)

** var skikket Christen Sejersen hans fuldmægtig Mikkel Jensen i Mårup med en opsættelse her af landstinget 9/5 sidst forleden, indeholdende ham da at have ladet citere Niels Hansen i Grenå på sin bror Rasmus Sejersens samt sine egne vegne, at han forholder dem deres fædrene og mødrene arv, og endog dom over ham er forhvervet at betale, har han dog ikke villet dem betale, men forårsaget dem at søge udlæg hos ham, og eftersom der udlæg skulle ske, han da fremviste dem gården til indførsel og ikke andet løsøre, som dog af deres fuldmægtig blev begæret, og nu fremlagde Mikkel Jensen en registrering og vurdering, som således begyndes, 17/6 1653 var vi efterskrevne i salig Sejer Rasmussens og salig Elisabeth Christensdatters hus at registrere og vurdere hvis gode og formue, som fandtes og blev forevist efter de salig folk i mester Laurids Nielsen Fogh i Feldballe og hans hustru Inger Rasmusdatter samt børnenes morbror Anders Christensen i Langballe i Tyrsting herred deres overværelse. sammeledes fremlagde efterskrevne indlæg lydende, eftersom jeg har været forårsaget på min bror Rasmus Sejersens såvel som mine egne vegne at lade indstævne for landsdommerne Niels Hansen i Grenå, da er min prætention mod ham blandt andet, at han ikke nogen sinde, eftersom han af landsdommere er tilkendt, har forskaffet et rigtigt regnskab for blandt andet den os tilstandende gæld hos vores kære svoger hr Peder Jacobsen i Fausing: da eftersom Christen Sejersen ved sin fuldmægtig aldeles intet i retten lader fremlægge, hvor meget han æsker eller har at fordre hos Niels Hansen, ej heller beviser sig enten selv eller ved nogen anden i borgmester og råds nærværelse at have gjort nogen afregning efter byfogdens dom, tilmed ikke befindes Søren Rasmussen Skiffards hånd under registrering, eller noget af det, som i retten fremlægges, så man kan vide enten Niels Hansen er pligtig til regnskab at gøre eller ikke, og hvor vidt han deri bør at svare til, og denne opsættelse ---- 22/11 sidst har Christen Sejersen frastanden, da har vi for nødigt eragtet, på det sagen en gang kan komme til endskab, at parterne straks og inden i dag 14 dage kommer sammen hos borgmester og råd i Grenå, og der gjort endelig afregning, og hvis Niels Hansen da skulle befindes noget at blive skyldige, da han det straks uden videre ophold at betale, som billigen og ret er, hvis også enten af parterne skulle udeblive og ej til en visse dag ville til stede komme, som føjeligen kan berammes, da skulle borgmester og råd så vidt de kunne efter de dokumenter, som for dem fremvises afregning gøre, hvo siden påskader indkalde sagen på tilbørlige steder, siden gås derom så vidt lov og ret er.

(319)

** var skikket Anshelm Podewils til Lyngbygård og havde stævnet Palle Nielsen i Herst, herredsfoged i Sabro herred, for en dom afsagt til Sabro herreds ting 7/2 1666, i hvilken han har tilfunden en hans tjener, ved navn Jens Poulsen i Brabrand, at betale hr Niels Nielsen i Brabrand 15 daler, og derfor indfunden hr Niels i hans bo og bohave, og beskyldes samme dom, at for ham er ingen rigtig håndskrift fremlagt, hvormed samme gæld kunne bevises, eller nogen restants, hvoraf kunne kendes gældens beskaffenhed, idet gæld uden bevis kan ej lovlig fordres: da eftersom Anshelm von Podewils selv har en stor hob at kræve hos sin tjener Jens Poulsens bo for landgilde, matrikelskat og prinsessestyr, og han derfor har ret at tale på hvis, uden lovlig proces, af Jens Poulsens bo kan være forrykket og bortkommen, og intet har været i rette fremlagt for birkefogden, hvorefter slig dom kunne falde, bør samme Palle Nielsens dom som udømt at være, og den, som derefter gjorde nam i Jens Poulsens bo, ikke at komme Anshelm von Podewils i sin tilkrav til hinder eller skade i nogen måder.

(323)

** var skikket velb Erik Rosenkrantz til Rosenholm, KM amtmand over Århus stift, hans fuldmægtig Rasmus Nielsen i Karlby med en opsættelse her af landstinget 25/4 26/4 sidst udgangen, indeholdende da at have stævnet Jens Jensen i Svinbo, herredsfoged i øster Lisbjerg herred, for en dom han 21/3 sidst forleden på fornævnte ting dømt og afsagt har, hvori han skal have frikendt en soldat, ved navn Christian Hartman, som efter tingsvidnes bemelding skal have om nattetide kommen i sin bondes Rasmus Jensen i Hesselballe hans stue med andre tre medhavende soldater og forjaget bonden og bortrøvet hans bryggerkedel, og han skal have begrundet sin befrielse dom på det, at Christian Hartman skal have forbedt en af sine medhavende tre kammerater, nemlig Frands Skomager, det han ej skulle slå bonden eller hans hustru, og dog ej skal have afværget dem fra hug og slag: da eftersom de indstævnede soldater, som efter kongelig forordning står under landsloven, formedelst de ikke beviser, da at have stået under fanen, og det bevises, at alle fire soldater kom om natten i mørke og mulm, og da de indkom straks overfalden bonden og hans hustru i deres seng og hus, og en del røvet deres hus som andre tyve og røvere, en del var i flok og følge med til og fra og drog på kedlen med, sees ikke herredsfogden nogen føje eller ret at have således i den sag at dømme, men den hans dom som udømt at være, og ham for slig forurettelse at give Rasmus Jensen ti rigsdaler til kost og tæring, og fornævnte soldater Christian Hartman, Christen Sørensen Grenå, Frands Skomager og Niels, hans svend, med flid at efterstræbes, og så snart de kan begribes, da efter lovlig medfart som andre tyve og den almindelige landsens forbryder at søges, eftersom nu ingen af dem møder eller for sig lader svare, og da siden derfor at stævnes og stande til rette som vedbør.

(327)

25/5 1666.

** var skikket velb jomfru Anne Kruse og Birgitte Kruse til Baggesvogn deres fuldmægtig Laurids Mikkelsen, foged på Baggesvogn, med en opsættelse her af landstinget 25/4 26/4 sidst udganget, indeholdende dem da efter andre opsættelsers indhold at have stævnet Ove Sørensen i Tolne, herredsfoged i Horns herred, for en dom han 24/9 efter lang forhaling skulle have dømt og afsagt, anlangende Jens Sørensens gårds bygfældighed i Sindallund, og for ham med syn adskillige gårdens bygfældighed er bevist, så og med tingsvidne bevises, at han en del huse har ladet forfalde og nedbryde, endog recessen ham og enhver tilholder, under fæstes fortabelse, at bygge og forbedre sin gård, hvilke syn og vidner han i hans dom ganske forbigår: da eftersom Jens Sørensen ikke beviser sig i lovtid at have betalt sin landgilde eller det lovligen tilbudt, førend lang tid efter, tilmed af alle synene bevises adskillig brøstfældighed på bygningerne at findes, og nu sættes i rette på hans fæstes forbrydelse, og husbonden ham derfor søger, da vidste vi ikke Jens Sørensen imod recessen at kunne befri, det han jo efter irettesættelsen bør sit fæste at have forbrudt, belangende det som sættes i rette på herredsfogden, da eftersom de beskyldninger, som på ham gøres, ikke egentligen angår hans doms forretning, men nogen hårde ord i slutningen indført, da hvis videre påskades, bør han for denne sag lovligen til sin værneting at søges, og siden gås derom så vidt lov og ret er.

(337)

6/6 1666.

** var skikket hr Niels Holgersen, sognepræst til sønder Gangsted, hans fuldmægtig Niels Andersen Roland, prokurator i Viborg, og fremlagde efterskrevne skriftlige indlæg lydende, eftersom velb fru Hilleborg Bille, afgangne velb Christoffer Pachses, til Stensballegård er skyldig bleven til min kære

hustru Karen Jensdatter 148 rigsdaler, hvorfor den gode frue har til min hustru pantsat en bondegård i Stensballe liggende, som Frederik Jørgensen og Peder Korsmose påboer, med dis rette tilliggelse, men eftersom bemeldte gode frue hendes forskrivning til penges erlæggelse, nemlig til michaeli 1666, med sin rente ikke har holdt eller efterkommet, hvorfor jeg er begærende af de gunstige velb gode landsdommere, at mig fra landsting måtte udnævnes to gode mænd, som mig den pantsatte gård ved annammelse til brugelighed kan overlevere for min fordrede summa med efterstandende rente og al omkostning: da eftersom her i rette lægges fru Hilleborg Billes forseglede og underskrevne obligation og pantebrev, til Karen Jensdatter udgivet, lydende på 148 rigsdaler kapital med sin årlig rente, hvilken kapital med sin forfaldne rente for rum tid skulle have været betalt, og pantebrevet formelder, at dersom pengene ikke til den forfaldne tid bliver erlagt, da Karen Jensdatter eller hendes arvinger derefter, når påæskes, at have indvisning og fuld udlæg i fornævnte gård, både for hovedstol og efterstående rente, og hr Niels Holgersen på sin hustru Karen Jensdatters vegne begærede annammelse i fornævnte pantsatte gård til brugelighed at følge, da tilfindes velb Henrik Mund til Serreslevgård og Holger Mormand til Merringgård, som hr Niels Holgersen i sit indlæg dertil nævnt har, at gøre ham annammelse i fornævnte pantsatte gård til brugelighed efter recessen at følge, indtil hr Niels Holgersen og hans hustru eller deres arvinger skadesløs vorder udløst, som det sig bør.

(338)

** var skikket mester Niels Nielsen Krog, rektor i Århus domskole, hans fuldmægtig Erik Jørgensen, borger sst, og havde stævnet Rasmus Rasmussen Balle i Sandby, herredsfoged i Sabro herred, for en dom han til Sabro herreds ting 5/4 afsagt har, anlangende indførsel i velb Caspar Rudolf von Gersdorffs gods efter en rigtig håndskrift og et dokument, formener samme dom ved magt at blive, og mester Niels Nielsen Krog af Viborg landsting at tilfindes to gode mænd, som efter rigtige obligationer kan gøre mester Niels Nielsen Krog indvisning og udlæg for hovedstol med rente, omkostning og skadegæld i Caspar Rudolfs løsøre og jordegods: da eftersom her i rette lægges velb Caspar Rudolf von Gersdorff og hans søn Sigismund von Gersdorff deres forseglede og underskrevne skadesløs obligationer, den ene lydende på 25 sletdaler. og den anden på 75 sletdaler, til mester Niels Nielsen Krog, rektor og kannik i Århus udgivet, som for rum tid siden skulle have været betalt og dog ikke sket er, så sagen fordi til hjemting har været indkaldt, og der endelig dom ganget, som forskrevet står, da tilfindes velb Henrik Mund til Serreslevgård og Anshelm Podewils til Lyngbygård, som Erik Jørgensen på sin principals vegne dertil nævnt har, med forderligste lejlighed i tingfogdens nærværelse at gøre mester Niels Nielsen Krog eller hans fuldmægtig indvisning og udlæg i Caspar Rudolf von Gersdorff og Sigismund von Gersdorff deres løsøre eller jordegods, hvor det findes, for kapitaler samt efterstående rente, interesse og skadegæld, og det efter recessen og KM udgangne forordning, gældssager anlangende, som de vil ansvare.

(341)

** var skikket Mikkel Eriksen i Fløjgårde og Jens Madsen i Finderup på deres egne og menige sognemænds vegne og havde stævnet Christen Christensen Børsting i Ravnholt, herredsfoged i Nørlyng herred, for en dom han til Nørlyng herreds ting 24/2 sidst forleden over Mikkel Eriksen, Jens Madsen samt Finderup sognemænd udstedt, anlangende Finderup kirke sognetiende for 1665, og deri tildømt Finderup sognemænd at yde deres kirketiende på Hald slots ladegård imod fæstebrev, dem givet af Christen Christensen stiftsskriver, og samme dom udstedt uden nogen bevilling syvende ugers dag efter indstævning, uanseet Jens Madsen på menige Finderup sognemænd deres vegne er mødt med deres fæstebrev på samme tiende, som findes dateret 12/8

1665, og da bød sig i rette, og ingen da var mødt som derimod, efter indstævning, samme fæstebrev ville beskylde: da eftersom her fremlægges et gammelt hævd, at kirketienden har været ydet på Hald langt længere end recessen om hævd formelder, og ikke kan vides om sligt skulle være forlening, ej heller hvad beskaffenhed denne sag kan have, førend Christen Christensen her i retten fremkommer og forklarer, af hvad myndighed han denne tiende har bortfæst, som ikke befindes nu mere at have været ledige end tilforn, da er sagen opsat til næst kommende måneds landsting, som indfalder 26/9 først kommende, og eftersom det befindes, at hverken dom eller delen så lovlig er drevet efter loven, som det sig burde, bør samme dom og dele at være ophævet og ikke komme Finderup sognemænd til hinder eller skade men magtesløs at være, og til fornævnte måneds landsting bør sagen igen efter for omrørte lejlighed hid at indkomme, siden gås derom så vidt lov og ret er, og denne opsættelse her forinden lovlig at forkyndes.

(343)

** var skikket Niels Pedersen, ridefoged på Spøttrup, og fremlagde efterskrevne skriftlige indlæg lydende, eftersom velb Jørgen Marsvin til Abildgård er skyldig bleven til mine principaler Joachim og Markus Kohlblatt af Kiel en summa penge efter to sine udgivne obligationers formelding, og efter den højeste rets dom er Jørgen Marsvin tilkendt samme obligationer at efterkomme, så er jeg på mine principalers vegne af de gode landsdommere begærende at måtte tilnævnes to gode mænd, som kunne gøre mine principaler nøjagtig udlæg og indførsel i velb Jørgen Marsvins løsøre og jordegods for kapital, rente, skadegæld og interesse: da eftersom her i rette lægges KM og højeste rets dom, over Jørgen Marsvin forhvervet, hvori han er tilkendt sin hånd og segl at efterkomme, og her nu fremlægges Jørgen Marsvins to obligationer, den ene lydende på 1000 rigsdaler in specie, til Steffen Henningsen, fyrstelige holstenske amtsskriver til Kiel, udgivet, den anden lydende på 2000 rigsdaler in specie, til Joachim Kohlblatt, fyrstelig holstenske amtsskriver til Tritow udgiven, og Niels Pedersen på sine principalers vegne nu begærer dom til indvisning i Jørgen Marsvins løsøre eller jordegods for fornævnte summaer med efterstandende rente, interesse og skadegæld, da tilfindes velb Erik Lunov til Ørnhoved og Ove Blik til Møltrup, som Niels Pedersen dertil nævnt har, med forderligste lejlighed i tingfogdens nærværelse at gøre Niels Pedersen på sine principalers vegne indvisning og udlæg i Jørgen Marsvins løsøre eller jordegods, hvor det findes, efter KM og højeste rets dom, for kapitaler samt efterstående rente, interesse, skadegæld, og det efter recessen og KM udgivne forordning, gældssager anlangende, som de vil ansvare.

(346)

20/6 1666.

** var skikket velb Corfits Trolle til Sandholt, KM amtmand over Skanderborg, hans fuldmægtig Anders Ibsen i Horndrup, delefoged til Skanderborg, og havde hid kaldt sandemænd af Vor herred, Jens Rasmussen af Forlev, som for nogen tid siden er død funden i Skanderborg sø, hans bane at udlede, da først fremlagde Anders Ibsen efterskrevne tingsvidne af Vor herreds ting 6/4 sidst forleden, Karen Hansdatter i Båstrup med flere at have vidnet, at 20/3 kom de fra Båstrup og ville gå til færgebåden, som lå ved Båstrup land, og ville over til Skanderborg, og der de kom til båden, var der en karl i båden og stagede ud fra landet med båden, og så råbte de på samme karl mange gange og bad ham komme tilbage med båden, men han ikke ville svare dem, men vendte sig i båden og satte først den venstre fod over bordet og så den anden fod og styrtede sig i søen, og siden så de ham ikke mere: dernæst gjorde sandemændene deres ed, efter at der var sat fylding på dem, og udlagde Jens Rasmussen, som boede i Forlev, sig selv i Skanderborg sø at have druknet og

omkommet, efter derom førte vidnesbyrd såvel som deres egen sandheds udspørgelse, og fordi svor Jens Rasmussen hans egen bane over.

(347)

4/7 1666.

(gik intet beskrevet)

(348)

18/7 1666.

** var skikket Knud Pedersen i Gedved hans fuldmægtig Christen Pedersen i Tolstrup og fremlagde sin efterskrevne fuldmagt samt efterskrevne opkrævelses vidne af Vor herreds ting 6/7 1666, at var fremstanden Knud Pedersen og gav det tredje kald på sandemændene i Vor herred, deres ed og tov at gøre til Viborg landsting næste landsting efter, anlangende Jens Knudsen af Gedved hans bane, som med en bøsse blev skudt på Gedved gade 13/5 næst forleden og døde af samme skade 23/5 derefter. og dernæst fremlagde efterskrevne tingsvidne af Vor herreds ting 15/6 1666, Jørgen Sejersen af Gedved med flere at have vidnet, at 13/5 næst forleden stod de med andre folk på Gedved gade ved Knud Pedersens hus, og da kom de to, som gildede i Gedved, kørende ud af Niels Olufsens port, da tog den, som sad bag i vognen, som hed Bernt Køster, en puffert ud under hans kjortel og skød løs mod dem, og der skuddet var afgået, råbte Knud Skrædders søn, ved navn Jens Knudsen, og sagde, han skød ham, og som de så dem tilbage, lå Jens Knudsen på jorden: dernæst gjorde sandemændene deres ed, efter at der var sat fylding på dem, og udlagde Bernt Køster at være Jens Knudsens bane, ham sagesløs at have dræbt og ihjel skudt, og fordi svor Bernt Køster Jens Knudsens bane på, manddød over, og fra hans fred.

(350)

26/9 1666.

** landsdommer og landstings hører gør vitterligt, at Niels Andersen Roland, prokurator i Viborg, på doktor Christen Ostenfeld, professor i universitetet i København, hans vegne er fremkommet og efter KM befaling begæret ridemænd i afgangne Jørgen Seefelds gods, så vidt ham på forrige efter lovlig proces til hjemting og landsting gjort udæskning og indførsel endnu kan restere, og fremlagde Niels Andersen Roland efterskrevne KM missive: da eftersom her fremlægges KM befaling, at her til landstinget med forderligste skulle udnævnes ridemænd, som kunne gøre doktor Christen Ostenfeld lovlig udlæg og indførsel i afgangne Jørgen Seefelds gods, for så vidt ham på forrige efter lovlig proces til hjemting og landsting gjorde ved æskning og indførsel endnu med rette kan restere, og hans fuldmægtig på urgerer, at samme befaling straks måtte efterkommes, dokumenterne også noksom beviser, at doktor Christen Ostenfeld ej er sket fyldest ved forrige indførsel, da efter slig lejlighed tilfindes velb Laurids Munk til Havbrogård og Christen Munk til Hvanstrup, som Niels Andersen Roland på sin principals vegne dertil nævnt har, med forderligste lejlighed og inden i dag seks uger i tingfogdens nærværelse at gøre Niels Andersen på sin principals vegne indvisning og udlæg i afgangne Jørgen Seefelds løsøre eller jordegods, hvor det findes, for alt hvis, ham på forrige indførsel kan restere, med des efterstandende rente, omkostning, interesse og skadegæld, og det efter recessen og KM udgangne forordning, gældssager anlangende, som de vil ansvare.

(358)

10/10 1666.

** var skikket Christen Olufsen, borger og indvåner i Viborg, og havde stævnet velb Erik Kås til Restrup anlangende en summa penge, nemligen 392 rigsdaler kapital, han ham efter obligation og skadesløs håndskrift er pligtig bleven, og derfor til ham pantsat en del af sit jordegods, hvilken summa penge velb Erik Kås skal have sig til forpligtet til 11/6 først kommende at betale, dog med sådan kondition at dersom her forinden befandtes velb Erik Kås at være under nogen maning eller anden lovmål, som Christen Olufsens pant kunne være præjudicerlig, da bemeldte kapital for samme årsagers skyld straks i rede penge at erlægge og betale, og nu skal befindes velb Erik Kås at have været under adskillige maninger og forfølgninger, da han samme gæld og panter med Christen Olufsen oprettet, hvorpå den højeste rets dom over ham ganget, endnu skal Christen Olufsen have tiltale til velb Erik Kås for en anden summa, nemlig 292 rigsdaler, og Christen Olufsen sagen til hjemtinget har ladet gøre anhængig, og herredsfogden 3/9 sidst forleden har tilfunden velb Erik Kås des kapital med den forfalden rente, omkostning og skadegæld at erlægge og betale, eller derfor at have indvisning og udlæg i bedste løsøre eller jordegods, hvilken dom Christen Olufsen formener ret at være og til landstinget at konfirmeres, og ham to gode mænd ar tilfindes, som i velb Erik Kåses løsøre eller jordegods kan gøre indvisning og fornøjelse: da eftersom det i adskillige måder bevises, at Erik Kås var i maning, da han Christen Olufsen sit gods pantsat har, og alle andre er lovlig indført i det samme ---- , som Christen Olufsen er af Erik Kås overdraget i sin betaling, så Christen Olufsen derfor efter Erik Kåses skrivelse søger sin betaling efter landsloven, da vides ej andet derom at sige, end Christen Olufsen jo bør at have indvisning i velb Erik Kåses løsøre eller jordegods, hvor det findes, for fornævnte kapitaler, nemlig 888 rigsdaler efter forskrivnings indhold, og fordi tilfindes velb Jørgen Pors til Fredbjerggård og Christen Munk til Hvanstrup, som Christen Olufsen dertil nævnt har, med forderligste lejlighed i tingfogdens nærværelse at gøre Christen Olufsen indvisning og udlæg i Erik Kåses løsøre eller jordegods for kapitalerne samt efterstående rente, interesse og skadegæld, og det efter recessen og KM forordning, gældssager anlangende, som de vil ansvare.

(362)

** var skikket Jacob Andersen Skeffer, borger og indvånder i Nyborg, hans fuldmægtig Jacob Jensen, borger og indvåner i Viborg, og havde stævnet velb Erik Kås til Restrup, anlangende en summa penge, nemlig 200 rigsdaler kapital, han ham efter hans obligation skal skyldig være, på hvilken summa penge Jacob Andersen Skeffer ved sin fuldmægtig til hjemting har ladet forhverve dom, den gode mand at betale eller at lide indførsel og udlæg, dateret Rinds herreds ting 3/9 nærværende år, hvilken dom Jacob Jensen formener ret at være og til landstinget at konfirmeres, og ham to gode mænd at tilfindes, som i velb Erik Kåses bedste løsøre eller jordegods kan gøre indførsel og fornøjelse, både for kapital, rente og anvendt bekostning, som det sig bør: da eftersom her i rette lægges velb Erik Kåses forseglede og underskrevne obligation, til Jacob Andersen Skeffer udgiven, lydende på 200 rigsdaler in specie, som for rum tid siden skulle have været betalt og dog ikke sket er, så sagen fordi til hjemting har været indkaldt, og der endelig dom ganget, som forskrevet står, det og bevises pengene lovlig at være opkræven, da efter slig omstændigheder vides ej andet derom at sige, end Jacob Andersen Skeffer jo bør at have indvisning og udlæg i Erik Kåses løsøre eller jordegods, hvor det findes, og fordi tilfinder velb Jørgen Pors til Fredbjerggård og Christen Munk til Hvanstrup, som Jacob Jensen dertil nævnt har, med forderligste lejlighed og

inden i dag 6 uger i tingfogdens nærværelse at gøre Jacob Jensen på sin principals vegne indvisning og udlæg i Erik Kåses løsøre og jordegods for kapital med efterstående rente, interesse og skadegæld, og det efter recessen og kongelig forordning, gældssager anlangende, som de vil ansvare.

(365)

** var skikket Knud Jacobsen Sommer i Nibe, på sin svogerske Kirsten Jørgensdatter, salig Niels Mogensens, i Nørholm hendes vegne med en opsættelse her af landstinget 26/9 sidst forleden, lydende ham da efter en anden opsættelses indhold at have ladet stævne velb Jørgen Marsvin til Abildgård samt hans velb frue Anne Helvig Gyldenstjerne for en summa penge, som deres velbyrdigheder til Kirsten Jørgensdatter skyldig er, efter derom begge deres udgivne adelige æres forpligt og pantebrevs videre udvisning, dateret Abildgård 17/4 4663, lydende på kapital 1000 rigsdaler in specie, hvorfor de har pantsat til Kirsten Jørgensdatter hendes salig husbond Niels Mogensen noget jordegods i Hornum herred i Nørholm, Sønderholm sogn og by, og fornævnte kapital skulle været betalt til påske 1665, hvilket ikke sket er, endvidere stævnet Jørgen Marsvin for en anden hans udgivne obligation, lydende på 79 daler, hvilke to kapitaler Jørgen Marsvin og fru Anne Helvig Gyldenstjerne til Hornum herreds ting er tilfunden at betale, og formener Tomas Jacobsen på Kirsten Jørgensdatters vegne her af landstinget at udnævnes to gode mænd, som ham på Kirsten Jørgensdatters vegne kan gøre nøjagtig og fuldkommen udlæg hos Jørgen Marsvin og fru Anne Helvig Gyldenstjerne for fornævnte kapitaler med efterstående rente, interesse, omkostning og skadegæld: da eftersom her i rette lægges velb Jørgen Marsvin og fru Anne Helvig Gyldenstjerne deres forseglede og underskrevne obligation og pantebrev, til Niels Mogensen i Nørholm udgiven, lydende på 1000 rigsdaler in specie, så og en anden Jørgen Marsvins forseglede og underskrevne obligation, til Niels Mogensen udgiven, lydende på 79 daler, hvilke begge fornævnte summaer penge for rum tid siden skulle have været betalt og dog ikke sket er, så sagen derom til hjemting har været indkaldt, og der endelig dom ganget, som forskrevet står, da vides ej andet derom at sige, end afgangne Niels Mogensens efterladte arvinger jo bør at have indvisning og udlæg i velb Jørgen Marsvin og fru Anne Helvig Gyldenstjerne deres gods, hvor det findes, for fornævnte kapitaler, og fordi tilfinder velb Laurids Munk til Havbrogård og Christen Munk til Hvanstrup, som Knud Jacobsen Sommer dertil nævnt har, med forderligste lejlighed og inden i dag seks uger i tingfogdens nærværelse at gøre Knud Jacobsen Sommer på sin svogerske Kirsten Jørgensdatter, salig Niels Mogensens efterleverske, hendes vegne indvisning og udlæg i Jørgen Marsvins og fru Anne Helvig Gyldenstjerne deres gods for kapitalerne med efterstående rente, interesse og skadegæld, og det efter recessen og kongelig forordning, gældssager anlangende, som de vil ansvare.

(368)

** var skikket hr Mads Johansen i Rold på sine egne og menige Rold bymænds vegne deres fuldmægtig Niels Andersen Roland, prokurator i Viborg, i hr Madses egen nærværelse, med en opsættelse her af landstinget 26/9 sidst forleden, indeholdende dem da at have ladet stævne Søren Bloch i Arden, foged til Hindsted herreds ting, formedelst han imod al ret og billighed udsteden syn og hjemmel, klager og anden forfalden lovmål at drives af monsieur Klingenberg til Mariager kloster hans fuldmægtig Augustus von Horn, amtsskriver på steden, på den grund og ejendom, som ligger til Rold by, og hører hans excellence Johan Christoffer Kørbitz, rigens marskal, til, eftersom han fornævnte Rold by med al sin tilliggende skov, mark og ejendom, som til Rold by af arilds tid ligget har, af KM købt har, aldeles uanseet og forbigået, at menige Rold bymænds fuldstændige

vedkendelse samt ærlige trofaste dannemænds skriftlig beseglede og for 13 år siden forhvervede vidnesbyrd om samme mark, skov og ejendom for Søren Bloch findes at have været i rette lagt: da eftersom denne rans forfølgning ikke er så lovlig dreven, som det sig burde, efterdi præsten ikke lovligen er søgt for sin provst, som han burde, ikke heller havde sætfogden nogen magt til at befale fylding at sættes på hr Mads Johansen, efterdi syn og vidner hid til landstinget var indkaldt, tilmed også tvistes om det, som skal være sket, om det skal være forfalden på deres grund, i hvis navn sagen forfølges i, da vidstes ikke efter slig omstændighed denne indstævnte ransnævningers tov og forretning så lovlig at kunne ansees men magtesløs at være.

(371)

** var skikket Bertel Jensen Dons, rådmand i Viborg, hans fuldmægtig Gregers Jensen sst og havde stævnet velb Erik Lunov til Viskumgård for en summa penge, nemlig 4850 rigsdaler, som han efter hans til Bertel Jensen derpå udgivne to obligationers formelding skal skyldig være, i lige måder efter en kontrakt, dem er imellem gået i næst forleden snapsting 1666 angående Viskumgård, 1000 rigsdaler, som Bertel Jensen derpå til den gode mand skal have betalt, hvorimod hans velbyrdighed har sig til forpligtet at forskaffe Bertel Jensen KM bevilling og tilladelse, at han Viskumgård med sit tilliggende gods sig i sin gælds betaling hos den gode mand ved køb måtte til forhandle, hvilket den gode mand ikke skal have efterkommet: da eftersom her i rette lægges velb Erik Lunov hans forseglede og underskrevne obligation, til Bertel Jensen, rådmand i Viborg, udgiven, lydende på 4850 rigsdaler, som for rum tid siden skulle have været betalt, i lige måder i rette lagdes en kontrakt, imellem Bertel Jensen og velb Erik Lunov oprettet, angående Viskumgård med des tilliggende bønder og tjenere, hvorpå velb Erik Lunov har annammet 1000 rigsdaler af Bertel Jensen, og derimod til forpligtet sig at forskaffe Bertel Jensen KM tilladelse, det han Viskumgård med dets tilliggende gods sig i sin gælds betaling med køb måtte til forhandle, hvilken kontrakt Erik Lunov ikke skal have efterkommet, langt mindre sin obligation indfriet, så sagen derom til hjemtinget har været indkaldt, og der endelig dom ganget, som forskrevet står, da vides ej andet derom at sige, end Bertel Jensen jo bør at have indvisning og udlæg i velb Erik Lunovs løsøre og jordegods for fornævnte kapitaler, og fordi tilfinder velb Christen Harbou til Hulris og Christen Munk til Hvanstrup, som Gregers Jensen på sin principals vegne dertil nævnt har, med forderligste lejlighed og inden i dag seks uger i tingfogdens nærværelse at gøre Bertel Jensen indvisning og udlæg i Erik Lunovs løsøre og jordegods for fornævnte kapitaler med efterstående rente, interesse og skadegæld, og det efter recessen og KM udgangne forordning, gældssager angående, som de vil ansvare og være bekendt.

(379)

** var skikket doktor Gotfred Wandling, residerende til Kiel, hans fuldmægtig Niels Andersen Roland, prokurator i Viborg, på den ene og gav til kende, det han skal have årsag at have stævnet velb Henrik Thott til Fårup på den anden side for 1490 rigsdaler in specie efter derpå udgivne obligations videre formelding (på tysk), dateret Kiel i oktober 1665, og eftersom velb gode mand ikke har holdt eller efterkommet sin forskrivning, har doktor Gotfred Wandling været forårsaget velb Henrik Thott til Tørrild herreds ting for dom at lade indstævne, og herredsfogden 15/9 har tilfunden velb gode mand at betale eller hos ham at ske indvisning og likvidation i velb Henrik Thotts jordegods, formener samme dom ret at være dømt, og fra landstinget at udnævnes to gode mænd, som kan gøre doktor Wandling indvisning og likvidation i og af Henrik Thotts jordegods: da eftersom her i rette lægges velb Henrik Thotts forseglede og underskrevne obligation, til doktor Gotfred Wandling udgivet, lydende på 1490 rigsdaler, som for en rum tid siden skulle have været

betalt, og det ikke sket er, så sagen fordi til hjemting har været indkaldt, og der endelig dom ganget, som forskrevet står, efter slig lejlighed vides ej andet derom at sige, end doktor Gotfred Wandling jo bør at have indvisning og udlæg i Henrik Thotts løsøre eller jordegods, hvor det findes, og fordi tilfinder velb Laurids Munk til Havbrogård og Christensen Munk til Hvanstrup, som Niels Andersen Roland på sin principals vegne dertil nævnt har, med forderligste lejlighed og inden i dag seks uger i tingfogdens nærværelse at gøre Niels Andersen Roland på sin principals vegne indvisning og udlæg i Henrik Thotts løsøre og jordegods for kapital med efterstående rente, interesse og skadegæld, og det efter recessen og kongelig forordning, gældssager anlangende, som de vil ansvare.

(383)

** var skikket Søren Jørgensen i Overgård i Krejbjerg i Salling hans fuldmægtig Peder Pedersen i sønder Andrup, i Søren Jørgensens egen nærværelse, med en opsættelse her af landstinget 29/8 sidst forleden, indeholdende da at have givet til kende, det han højligen var forårsaget sit liv samt ærlige navn og rygte til befrielse at lade stævne Kirsten Bjørnsdatter i ---- for et vidne, hun 8/6 sidst afvigte til Spøttrup birketing vidnet har, indeholdende at hendes barn, som hun ikke skal have navngivet, skal være vederfaren ondt, og det skyldte hun Søren Jørgensen for, hvilke hendes vidne og beskyldning Søren Jørgensen formener, hun nøjagtig bør at bevise og forklare hvad år, dag, tid og sted, han hendes ubekendte barn med noget ondt eller ulykke skal have truet og undsagt, og barnet sligt fra hans hånd ved trolddom eller andre ulovlige midler eller medfart, hvis ikke, som ej formodes, formener han samme hendes ubeviste bør magtesløs at kendes og ikke at komme ham på sit liv samt ærlige navn og rygte til forhindring eller skade i nogen måder, og hun for samme hendes vidne at lide som vedbør: da eftersom den beskyldning, som på Søren Jørgensen gjort er anlangende trolddom ikke grundes på nøjagtig bevis, som det sig bør i slig en hård ansøgning, bør samme vidner og klage, som Søren Jørgensen sligt på siger, magtesløs at være og ikke at komme Søren Jørgensen til hinder eller skade i nogen måder, og Kirsten Bjørnsdatter og Maren Nielsdatter for slig sagden at give Søren Jørgensen, enhver af dem, fire rigsdaler, og Søren Jensen i Krejbjerg, Jens Lauridsen og Anders Jensen sst, enhver af dem, at give Søren Jørgensen to rigsdaler til kost og tæring.

(389)

12/10 1666.

** var skikket velb Henrik Juel til Lindbjerg hans fuldmægtig Niels Andersen Roland, prokurator i Viborg, med en opsættelse her af landstinget 26/9 sidst forleden, indeholdende da at have givet til kende, hvorledes han har været forårsaget her til landsting at lade citere velb Axel Sehested til Skovgård for en summa penge, han til den gode mand efter to hans derpå udgivne obligationers bemelding pligtig er, for hvilken fordring den gode mand til sin værneting har ved lov og ret ladet fordre, og da eftersom for fogden er i rette lagt den gode mands breve, den ene på kapital 999 rigsdaler og den anden på 19 rigsdaler, vidste han ikke rettere at kunne kende, end hans velbårenhed jo bør fornævnte kapital, rente, interesse og omkostning skadesløs at betale, eller efter de gode landsdommeres tilkendelse at have indvisning i hans velbårenheds løsøre og jordegods ved to gode mænd: da eftersom her i rette lægges velb Axel Sehested hans forseglede og underskrevne obligation, lydende på 999 rigsdaler, endnu en anden hans obligation, lydende på 19 rigsdaler, begge til velb Henrik Juel til Lindbjerg udgiven og for en rum tid siden skulle have været betalt, og det ikke sket er, så sagen fordi til hjemting har været indkaldt, og der endelig dom ganget, som

forskrevet står, da vides ej andet derom at sige, end velb Henrik Juel jo bør at have indvisning og udlæg i velb Axel Sehesteds løsøre eller jordegods, hvor det findes, og fordi tilfinder velb Hans Wolf til Mellerup og Johan Urne til Nibstrup, som Niels Andersen Roland på Henrik Juels vegne dertil nævnt har, med forderligste lejlighed og inden i dag seks uger i tingfogdens nærværelse at gøre Henrik Juel hans fuldmægtig indvisning og udlæg i Axel Sehesteds løsøre og jordegods for fornævnte kapital med efterstående rente, interesse og skadegæld, og det efter recessen og kongelig forordning, gældssager anlangende, som de vil ansvare.

(390)

13/10 1666.

** var skikket Niels Pedersen, forpagter på Lund hans fuldmægtig Poul Lauridsen i Borup, i Niels Pedersens egen nærværelse, og havde stævnet Hans Jensen i Bygum, herredsfoged i Rinds herred, for en dom han til fornævnte herredsting 16/7 sidst forleden dømt og afsagt har, hvori han skal have tildømt Niels Pedersen at betale Peder Mouridsen, barnfødt i Handest, efter et skiftebrev, dateret 1654, hans fædrene arvelod, som bedrager sig 127 sletdaler, som for han har været i rette lagt, uanseet skiftebrevet formelder, det Peder Mouridsen skulle have sin ophold hos hans stedfar Peder Hansen i Handest i 4 år og holdes til skole, og dis midlertid pengene at stande uforrentet, tilmed også for ham har været i rette lagt efterskrevne rigtige fortegnelse og opskrift, på stemplet papir skrevet, om hvis fortæring og omkostning, som hans farbror Niels Pedersen har bekostet og udlagt for Peder Mouridsen, både til skolegang, nødtørftig fortæring, klæder og andet, som er bekostet på ham, som bedrager sig 148 daler, herhos fremlagde Poul Lauridsen efterskrevne tingsvidne af Glenstrup birketing 9/3 1654, Christen Schiønning i Binderup at have fremlagt en vurdering, hvorefter han var tingsvidne begærende, indeholdende til indgang 19/9 1653 er holdt skifte og deling i Handest efter salig Mourids Pedersen, som boede og døde der sst, imellem hans efterladte hustru Karen Christensdatter og begge deres børn, nemlig Peder Mouridsen, Christen Mouridsen, Bodil Mouridsdatter og Else Mouridsdatter, og da bliver til Karen Christensdatter og hendes børn 755 daler, og skal Bodil Mouridsdatter og Else Mouridsdatter blive hos deres stedfar Peder Hansen, til hver af dem bliver 14 år gammel, og lover Peder Hansen at holde Peder Mouridsen til latinske skole i 4 å4, og hans morfar Christen Schiønning lover at holde Christen Mouridsen i latinske skole i 4 år, og da der for retten at være fremkommen Peder Hansen i Handest og tog Christen Schiønning i Binderup og Niels Pedersen i Drogsgård i hånd og til forpligtet sig at betale fornævnte børn hvis, de tilkommer efter deres salig far. dernæst fremlagde Poul Lauridsen efterskrevne fortegnelse på hvis, Peder Mouridsen af mig på sin arvelod bekommet har, dateret Viborg 10/10 1666 Niels Pedersen egen hånd: da eftersom den afskrift, som af Niels Pedersen gjort er, ikke kan agtes således at være gjort, som det af en formynder efter loven burde at gøres, sees ikke den at kunne følges videre, end at Niels Pedersen bør at betale til Peder Mouridsen for dette ganske arvelods formelding 100 sletdaler, og derfor straks at gøre og give Peder Mouridsen nøjagtig forsikring og forvaring, og give Peder Mouridsen fra denne dag, og til betalingen fuldkommeligen sket er, renter af fornævnte penge efter landsloven, så Peder Mouridsen af Niels Pedersen fornævnte 100 sletdaler i alle måder vorder holdt skadesløs, hvormed også al videre påtale, som enten af parterne i denne sag mod hinanden kunne have, hermed ophæves, så ingen videre tiltale derefter ske bør.

(394)

** var skikket Christen Olufsen, borger og handelsmand i Viborg, hans fuldmægtig Tomas Christensen Høg, borger og indvåner i Viborg, og havde stævnet Christen Lauridsen, KM byfoged i

Århus, for en dom han på Århus byting 12/7 sidst forleden skal have afsagt, imellem Christen Olufsen på den ene og Helle Jensdatter, salig afgangne hr Svend Hansen Arbo hans efterleverske, på den anden side, hvilken hans dom han beskylder således, at han skal have tilkendt Helle Jensdatter i steden for at betale efter hendes forpligt med rigsdaler in specie, efter hendes strenge og pure obligations formelding, at lide nam og deri også frafalden hans irettesættelse, som skal have formeldt, om hun ikke hendes forpligt burde at efterkomme efter egen forskrivning eller lide tiltale med høringsdele: da efterdi recessen forpligter en til at betale med de specier, de har forpligtet sig til, og ingen andre middel, vides efter lands skik og brug til at forpligte nogen sligt at efterkomme uden med høringsdele, hvilket og Christen Olufsen havde sat i rette på og begæret, da sees ikke byfogdens dom billig føje at have haft slig Christen Olufsens irettesættelse at fragå, hvorfor denne byfogdens dom bør ikke at komme Christen Olufsen i hans forfølgning til nogen hinder eller skade, men byfogden pligtig efter irettesættelsen at dømme, som forsvarligt er.

(396)

24/10 1666.

** var skikket hr Melchior Jensen i Torrild hans fuldmægtig Mikkel Pedersen i Grumstrup og havde stævnet Just Nielsen i ---- for en henfindelses doms afsigelse, dateret Hads herreds ting 18/5 sidst forleden, imellem Melchior Jensen på den ene og Frands Lauridsen i ---- på den anden side ---- formedelst synsmændene, som af begge sider skal være ført, som ikke er stridig om det jord i sig selv, som Frands Lauridsen har sig understået at bruge imod lovhævd, og nu først fremlagde efterskrevne Mikkel Pedersen efterskrevne lovhævd, Mikkel Pedersen i Hvilsted med flere vidnede, at den mandag næst efter dominica quasimodo geniti 1568 da var skikket for os Jens Juel i Gesing, han lovlig æsket, bedis og fik et fuldt tingsvidne af otte lovfaste dannemænd, angående lovhævd på et skovskifte i Torrild mark, derefter mødte Mikkel Lauridsen i Halling på sin velb husbonds vegne og fremlagde efterskrevne tingsvidne af Hads herreds ting 3/8 1591: da eftersom her fremlægges et lovlig lovhævd, som stander usvækket, hvorimod hverken sandemænd, nævninger eller andre kunne sværge, og i samme lovhævd udtrykkeligen meldes, at ---- har i norden fire reb, og 18 favne i hver reb, og ikke så fuldkommeligen kan vides, om den omtvistede jord ligger inden det mål, som til ---- henhører, da bør ejers mænd efter lovlig medfart til tinge opkræves, som kunne på åstederne skelne og sige, om den omtvistede jord ligger til ---- og begribes inden det mål, som lovhævdet om melder, eller ikke, når det er ---- , da hvo som påskader indkalde sagen tilbørligen, og da gåes derom så vidt lov og ret er.

(399)

25/10 1666.

** var skikket Søren Olufsen i Korning med en opsættelse her af landstinget 26/9 sidst forleden, lydende ham da efter en anden opsættelses indhold at have stævnet Peder Christensen, byfoged i Horsens, for en dom han til Horsens byting 2/8 1664 dømt har, og dermed fridømt Christen Nielsen Smed, borger sst, for hans salig fars gæld efter rigtig brev og ---- at betale, uanseet der aldrig har været bevist eller skal befindes, at Christen Smed har lovlig eller i det ringeste afsagt eller forsvoret arv eller gæld efter hans salig far, navnlig Niels Jensen, herhos fremlagde Christen Nielsen efterskrevne tingsvidne af Hatting herreds ting 17/7 1665, Mads Mikkelsen i Torsted med flere at have vidnet, at Niels Pallesen, som boede i Torsted, døde i Horsens til Rasmus Skrædder i Provstegade i polakkernes tid, og blev bort røvet fra ham al sin formue, så der var aldeles intet efter

ham at arve eller gælde i nogen måder, hvorfor ingen skifte er bleven holden, så hans efterladte hustru Maren Mikkelsdatter og børn nødes til at begive sig til godtfolk at tjene for deres brød: eftersom Søren Olufsen intet fremlægger, hvorved byfogdens dom kan svækkes, da bør den ved magt at blive.

(403)

** var skikket doktor Niels Bendsen af Ålborg med en opsættelse her af landstinget 12/9 sidst forleden, lydende ham da at have stævnet Jens Rasmussen Borum, herredsfoged i Nørherred, for en dom han 8/5 1666 har senteret imellem ham på den ene og Terkild Christensen af Søndergård, og ikke dømt Terkild Christensen til efter sin strenge obligations indhold at betale til doktor Niels Bendsen kapital 150 rigsdaler eller efter recessen og KM forordning om gældssager at lide, men henvist doktor Niels Bendsen til afregning, ikke anseende Terkild Christensens obligation og mere resterer, og intet regnskab derimod for ham er bleven fremlagt: da eftersom ikke sees, hvad føje herredsfogden har haft Terkild Christensen at frikende fra at lide noget andet uden nam aleneste, vides ikke heller hvad regnskab herredsfogden herpå sig beråber, sees ikke hans dom at kunne følges men magtesløs at være, og han pligtig til at betale doktor Niels Bendsen 4 rigsdaler kost og tæring, og Terkild Christensen skyldig til enten straks at betale doktor Niels Bendsen efter sin forskrivelse eller og at lide efter loven, recessen og kongelige forordninger.

(406)

8/11 1666.

** var skikket oberstløjtnant Conrad von Wassenberg, sitzhaftig i Seem, hans fuldmægtig Oluf Pedersen Nederland, KM byfoged i Varde, med en opsættelse her af landstinget 26/9 sidst forleden, lydende ham da efter en anden opsættelses indhold at have stævnet Peder Jensen, birkefoged i Møgeltønder birk, for en dom, han der sst imellem ham på den ene og Jørgen Mansfeld, forvalter på Møgeltønder, på den anden side dømt og afsagt har, anlangende to røde og to sorte øksne, som bemeldte oberstløjtnant ved nogen mænd af Vesterland førte til Jørgen Mansfeld: da eftersom Frøde Papen og hans følgere vidner ikke har været hos, da øksne blev af oberstløjtnant Wassenbergs tjener tilbage annammet, og derfor intet kunne enten vide eller vidne om hvad med samme øksne kan være sket, fra de blev antaget hos forvalteren Jørgen Mansfelt, til de igen tilbage blev leveret, sees ikke deres vidner i denne sag noget at kunne ansees, belangende Niels Clausens vidne, da efterdi han med en skriftlig kundskab det svækker, hvilken han dog siden igen fragår, tilmed vidner om det, som var i hans egen hånd og magt at forbytte og ændre, som ham syntes, sees ikke samme vidne nogen kraft at kunne have men magtesløs og af ingen værd at være, Gyde Jensdatter samt Maren Jensdatters vidner angående såvel som også hvis, Niels Clausens hustru Anne Jepsdatter herom vidnet har, da efterdi de to drog bort fra de fire omtvistede øksne, førend de af oberstløjtnant Wassenbergs tjener blev annammet, og nogen forveksling imidlertid kunne ske, og Anne Jepsdatter er med sin mand interesseret, tilmed også forvalteren Jørgen Mansfelt ved højeste ed benægter sig hverken selv eller ved nogen anden at have med sin vilje vidskab eller samtykke gjort eller ladet gøre nogen slig forveksling, og oberstløjtnant Wassenberg så lang tid samme øksne i hånd og hævd haft har foruden det ringeste herpå at tale førend rum tid efter, da forvalteren Jørgen Mansfelts øksne allerede var solgt og bortkommen, så da ikke mere af forvalteren kunne bevises hans øksne ganske andre at være end som nu omtvistes, da vidstes ikke efter slig omstændigheder disse i sagen forhvervede vidner, kundskaber og klager så kraftig at kunne ansees, at de kunne komme forvalteren Jørgen Mansfelt til hinder eller skade i nogen måder men magtesløs at være, og eftersom

hvis irettesættelser, i sagen gjort er, samt derpå udgivne dom rejser sig ganske af disse vidner, som nu magtesløs kendes, da bør samme irettesættelser og dom også som ugjort at være og ikke komme enten af parterne til hinder, skade, forklejning eller nogen præjudice i nogen måder.

(434)

13/11 1666.

** var skikket Søren Simonsen på Egholm hans fuldmægtig Niels Andersen Roland, prokurator i Viborg, med en opsættelse her af Viborg landsting 26/9 sidst forleden, indeholdende ham da at have stævnet Christen Lauridsen i Abildgård, herredsfoged i Jerslev herred, for en dom han 21/6 sidst forleden, imellem Søren Simonsen og hans afgangne bror Peder Simonsen, som boede og døde i Vrensted, hans efterladte hustru og børn dømt og afsagt har, den han agter at skal vorde underkendt og sagens beskaffenhed således forebringer, nemlig at efter hans søster Johanne Christensdatter i Kalsensgård hendes husbond Bertel Mortensens afgang skal Søren Simonsens bror, Peder Simonsen, som var morbror, eftersom farbror ikke fandtes vederhæftig, så som ret født værge efter loven sig påtaget sin søstersøn Christen Bertelsens værgemål og formynderskab, og 26/3 1666 over antvordet og betroet samme sin søstersøns tilfaldne patrimonium til da hans formodende stedfar Erik Sørensen. og da har herredsfogden senteret, at efterdi ikke for ham bevistes, salig Peder Simonsen at have til sig annammet eller bekommet noget af fornævnte barns arvelod, men var bleven i boen hos barnets stedfar og mor bestående, derfor Søren Simonsen burde fornævnte arvelod på barnets vegne at søge, som den er bleven bestående. sammeledes stævnet salig Peder Simonsens hustru Maren Nielsdatter i Vrensted med hendes bror og lovværge Svend Nielsen i Mumgård, såvel som hendes svogre og børn, nemlig Niels Pedersen og Simon Pedersen i Vrensted, Christen Christensen sst med hans hustru Johanne Pedersdatter, Anders Christensen i Stenum og hans hustru Anne Pedersdatter, Bodil Pedersdatter, Birgitte Pedersdatter og Else Pedersdatter, de umyndige med deres lovværge. så mødte Svend Nielsen i Mumgård på sin søster Maren Nielsdatters vegne og fremlagde efterskrevne vurdering og skiftebrev, kendes vi underskrevne, at vi 26/3 1656 har været forsamlet i Kalsensgård i Jetsmark på et venligt skifte imellem velagt karl Erik Sørensen af Jarmsted i Han herred på Johanne Christensdatter, salig Bertel Mortensens efterleverske, som boede og døde i Kalsensgård, hendes vegne på den ene, så og Peder Simonsen i Vrensted på salig Bertel Mortensens og Johanne Christensdatters barn Christen Bertelsens vegne på den anden side, som er fornævnte barns morbror, og da befandtes samme bos formue efter vurderingen 400 sletdaler, dernæst blev fremlagt efterskrevne tingsvidne af Kær herreds ting 7/11 1665, Christen Christensen og Christen Lauridsen i Toftgård at have vidnet, at Søren Simonsen på Egholm er salig Bertel Mortensen, som boede og døde i Kalsensgård i Jetsmark, hans efterladte barn nemlig Christen Bertelsens ældste morbror, eftersom der ikke er farbror til, som er vederhæftig: da eftersom Søren Simonsen var værge efter loven for Christen Bertelsen, da Peder Simonsen døde, og med interesseret i værgemål for hans brors børn, efterdi Niels Pedersen, salig Peder Simonsens søn, og sin umyndige søskendes formynder, var ingensteds da bosiddende, burde han selv straks tillige med Svend Nielsen gjort sin flid, at det formynderskab, som i Peder Simonsens bo var, med mindste boens og de umyndiges skade kunne udredes, og derfor straks burde at søgt Erik Sørensen, hvilket ikke endnu sket er, og nu tales på at Niels Pedersen skulle være næste værge, men dog imod berettes, at Niels Pedersen ikke skulle noksom vederhæftig, da tilfindes hermed Søren Simonsen, farbror til Peder Simonsens børn, Svend Nielsen morbror og Niels Pedersen bror straks at gøre deres yderste flid, at Bertel Mortensens søn, Christen Bertelsen, sin arvelod fuldkommeligen får betalt af sin stedfar Erik Sørensen, og hvis de ej straks kan bekomme hos Erik Sørensen derfor at tage forsikring i Peder Simonsens bo, indtil Erik Sørensen tilbørligen

efterhånden betaler, og Peder Simonsens hustru og børn kan holdes det meste uden skade muligt være kan, hvilken Christen Bertelsens arvedel Søren Simonsen til sig har at annamme og dertil at svare efter loven, og eftersom her berettes, at Erik Sørensen skal ikke nu være så vel ved magt, som han var, da Peder Simonsen døde, da hvis tiltale derfor kunne haves på enkens og Peder Simonsens umyndige børns vegne for deraf tilføjede skade, enten til Søren Simonsen eller andre, bliver dem efter tilbørlige medfart i alle måder forbeholden, og herredsfogdens dom som udømt at være.

(438)

7/11 1666.

** var skikket velb nu salig Jørgen Kruse til Kærsgård hans arving Erik Kruse til Engeltoft på sin egen og medarvingers vegne deres fuldmægtig Knud Christensen, foged på Kærsgård, med en opsættelse her af landstinget 26/9 sidst forleden, lydende ham da efter andre opsættelsers indhold at have ladet stævne velb fru Karen Dyre til Knivholt, anlangende en summa penge, nemlig 400 rigsdaler kapital med efterstående rente, den gode frue til Jørgen Kruse skal skyldig være efter rigtig håndskrift og pantebrev på noget særdeles jordegods dets videre formelding, hvilke penge ej til tid og termin efter løfte er erlagt, og endog Jørgen Kruse sin betaling ved dom til Vennebjerg herreds ting 31/7 1665 forhvervet til indvisning søgt har, fru Karen Dyre sig ej til nogen betaling ville ladet bekvemme, dets årsag Jørgen Kruses arvinger sætter i rette og formener, fornævnte herredstings dom ret at være, og fru Karen Dyre pligtig fornævnte 400 rigsdaler bør at betale, eller derfor ved gode mænds likvidering Jørgen Kruses arvinger at træde til sit pant: da eftersom her i rette lægges velb fru Karen Dyres til Ullerupgård hendes forseglede og underskrevne obligation og pantebrev, til afgangne ---- Jørgen Kruse til Kærsgård udgiven, lydende på 400 rigsdaler kapital, som velb nu salig Jørgen Kruse har for rum tid siden ---- betale for fru Karen Dyre, hvorfor hun en del jordegods til ham har pantsat efter pantebrevs videre formelding, bevises og samme gods hende til løsen at være tilbudt, så sagen derom til hjemting har været indkaldt, og der endelig dom ganget, som forskrevet står, da vides ej andet derom at sige, end velb fru Karen Dyre jo pligtig er at betale fornævnte 400 rigsdaler med dets resterende og forfaldne rente, og fordi tilfinder velb Henrik Below til Hvidstedgård og Poul Rantzau til Haverholm, som Knud Christensen på sine principalers vegne dertil nævnt har, med forderligste lejlighed og inden i dag seks uger i tingfogdens nærværelse at gøre afgangne salig Jørgen Kruses arvinger likvidering og udlæg i det pantsatte gods for kapital og efterstående rente, interesse og skadegæld, og det efter recessen og KM udgangne forordning, gældssager anlangende, som de vil ansvare.

(441)

** var skikket hr Jens Broch, sognepræst i Borup, og havde stævnet Christen Lauridsen, byfoged i Århus, for en frafindelse og udviselse og en ubillig ophold, han imod KM reces skal have borgmester Christen Jensen til vilje gjort, idet han først 27/11 sidst forleden skal have hr Jens Bloch bevilget og udstedt ham ting efter lovlig varsel og KM højeste rets ---- over fornævnte borgmester for 50 rigsdaler resterende summa rede penge, og siden ville han ej bevilge ham 3. ting efter hans skriftlige begæring (uafsluttet)

(442)

13/11 1666.

** var skikket Henrik Møller den yngre til Lønborggård hans fuldmægtig Mads Madsen i Tarm bisgård og havde stævnet Anders Jensen Skomager i Varde for en dom, han på Varde byting 9/4 sidst forleden, imellem Henrik Møller og Maren Jensdatter, salig Jens Nielsens efterleverske, i Varde, så og hendes søn Niels Jensen, borger og rådmand der sst, dømt og afsagt har, og i samme sin dom tilfunden velb Henrik Møller i hans gælds betaling af dem at annamme noget gods, beliggende i Bølling herred i Borris sogn, kaldes Hjoptarp, og beskylder samme dom, at han ikke har villet agte eller anseet oprigtig skadesløs brev, for ham har været i rette lagt, af Maren Jensdatter og Niels Jensen til Henrik Møller på 200 rigsdaler udgivet, som med rede penge skulle have været betalt til nu sidst forleden snapsting, og de ikke har forskaffet og gjort ham en nøjagtig skøde på bemeldte gods: da eftersom det gods, som i hovedbrevet indføres, er med vilkår i betaling antegnet, nemlig at Maren Jensdatter og Niels Jensen forskaffer Henrik Møller fuldkommen skøde inden snapsting 1666, eller at betale med rede penning, hvilke ikke er efterkommet, da vidstes ikke sætfogden Anders Jensens dom imod klare forskrivning at kunne følges, men hans dom magtesløs at være, og Anders Jensen Skomager at give Henrik Møller fire rigsdaler til kost og tæring, og Maren Jensdatter, afdøde Jens Nielsens, som fuldmægtigen nu søger, at efterkomme tilbørligen sin forskrivelse, såfremt hun ikke vil efter landsloven stå til rette.

(445)

** var skikket Christen Tomasen, forrige forpagter på Hesselmed og nu bosiddende i Varde, hans fuldmægtig Peder Tordsen i Tønning og havde stævnet velb Christen Norby til Lunderup for en anselig summa penge, som efter den gode mands til Christen Tomasen udgivne obligationer skal bedrage kapital og rente til sammen beregnet penge 610 rigsdaler, og derpå været forårsaget dom til hjemting at lade forhverve, hvilke dom Christen Tomasen formener så lovmæssig og ret at være dømt og afsagt, at den bør ved sin fulde magt at blive, og ham her til Viborg landsting at måtte opnævnes gode mænd, som kunne gøre ham indførsel, fuld udlæg og fyldest gørende betaling: da eftersom her fremlægges velb Christen Norby til Lunderup hans forseglet og underskrevne obligation og skadesløs brev, til Christen Tomasen, forvalter på Hesselmed udgiven, lydende på kapital 551 rigsdaler med sin forfalden rente, som for rum tid siden skulle have været betalt og dog ikke sket er, så sagen fordi til hjemtinget har været indkaldt, og der endelig dom ganget som forskrevet står, da tilfindes velb Envold Munk til Torup og Peder Norby til Donslund, som Peder Tordsen på Christen Tomasens vegne dertil nævnt har, med forderligste lejlighed i tingfogdens nærværelse at gøre Christen Tomasen indvisning og udlæg i Christen Norbys løsøre eller jordegods, hvor det findes, for kapitaler samt efterstående rente, interesse og skadegæld, og det efter recessen og KM udgivne forordning, gældssager anlangende, som de vil ansvare.

(448)

7/11 1666.

** var skikket Jens Sørensen Føns, Anders Tomasen, Morten Jensen Sejbjerg og Mads Christensen af Middelfart på deres egne og en deres medfølger, navnlig Jørgen ---- hans vegne deres fuldmægtig Anders Roland, prokurator i Viborg, med en opsættelse her af landstinget 26/9 sidst forleden, lydende dem da at have stævnet Jacob Tomasen Harbo i Søholm, herredsfoged i Elbo herred, for han har tildømt fylding på nævninger for at sværge de fattige enfoldige fiskere husfred og gårdfred over, i lige måder da stævnet Peder Jensen i Kongsted og Mads Mikkelsen i Stovstrup med flere, formedelst de 26/6 næst forleden har svoren de fattige mænd husfred og gårdfred over, hvorover de højligen formener sig at være forurettet, idet de formoder ingen husfred eller gårdfred at have

begået, af årsag at de hverken med råd eller råds råd har antastet Matias Envoldsen, men de alene har efterfulgt deres øvrigheds ordre og befaling, som dem har befalet, at de endelig skulle hente Matias Envoldsen fra Snoghøj og til Middelfart, eftersom han lovlig i KM tjeneste for bådsmand var udskreven, og den tid der han blev udskreven, har han ingen fæstebrev fremvist, tilmed er han en borgersøn i Middelfart og den tid brugte sin handel og vandel og med overfart og med i kompagni i marsvins jagt og fiskeri lige med en anden borger: da eftersom her beråbes på at denne undvigte person er i et sluttet fiskerlav, som med sær privilegier er af KM benådet, og det befindes at disse indstævnte fiskere har gjort hvis ---- er efter deres øvrigheds befaling til KM tjenestes fyldest gørelse, så ikke kan sees dem meget sig at have forseet, uden at de ikke har søgt den ordinære øvrighed ved stedet, hvilket ikke egentlig kan høre til nogen hus eller gårdfred, da vidstes intet egentlig i sagen at kunne siges, førend fuldkommen kundskab indkommer om samme privilegier og fiskerlav, hvorfor sagen efter parternes begæring er opsat til snapsting nu først kommende, og da fiskerne at lade hid ind komme rigtige bevisninger, at Matias Envoldsen er i samme fiskerlav, og byens øvrighed at lade privilegierne hid fremkomme, og forelægges Matias Envoldsen i egen person her til den fornævnte tid at møde, under hans faldsmål, og så at gås derom så vidt lov og ret er.

(450)

12/11 1666.

** var skikket Oluf Lauridsen, forrige foged på Skabygård, og fremlagde efterskrevne indlæg lydende, eftersom min gunstige husbond velb Steen Bille til Billesbøl har ladet forhverve dom over velb Gunde Rosenkrantz til Viborg landsting 26/4 1665 for en summa penge, og endnu intet den fulde betaling bekommet har, så der endnu resterer 1342 rigsdaler, som ikke endnu er forefundet gods til dets betaling, hvorfor begæres af landstinget to gode mænd dertil måtte blive udnævnt at tilfindes, så min husbond deri kan vorde kontenteret: da eftersom her i rette lægges en endelig indvisnings dom af Viborg landsting udstedt 26/4 1665, hvori ridemænd, som da tilnævnt var, er tilfunden, efter velb Steen Billes gældsfordring, hos Gunde Rosenkrantz efter obligationens lydelse at gøre indvisning, eftersom samme landstings dom derom bemelder, og befindes velb Steen Bille ikke at have bekommet sin betaling, eftersom det på fornævnte landstings dom under ridemænds hænder er påskrevet, og fordi nu begærer at tilfindes andre ridemænd for resten at gøre udlæg, da tilfindes velb Erik Kruse til Engeltoft og Hans Wolf Mühlheim til Mellerup, som Oluf Lauridsen på sin principals vegne dertil nævnt har, med forderligste lejlighed i tingfogdens nærværelse at gøre velb Steen Bille eller hans fuldmægtig indvisning og udlæg i velb Gunde Rosenkrantzes løsøre eller jordegods, hvor det findes, for den resterende kapital med efterstående rente, interesse og skadegæld, og det efter recessen og KM udgangne forordning, gældssager anlangende, som de vil ansvare.

(451)

14/11 1666.

** var skikket Jacob Stegelmand på sin principal ---- Markus Kohlblatt af Kiel hans vegne og fremlagde sit efterskrevne indlæg lydende, eftersom velb fru Anne Staverskov, afgangne Christoffer Hvasses til Hennegård og samtlige hendes børn efter den højeste rets dom er tilkendt at betale min principal Christoffer Hvasses gæld, nemlig hovedstol 2000 rigsdaler med dets efterstående rente eller derfor at lide indvisning, så er jeg på min principals vegne begærende mig måtte nævnes to

gode mænd, som mig kunne som ridemænd indførsel gøre i fru Anne Staverskovs og hendes børns løsøre og jordegods: da eftersom her fremlægges den højeste rets dom, hvori afgangne Christoffer Hvasses efterladte frue og arvinger er tilfunden, én for alle og alle for én, som selvskyldige forlovere til den summa penge at betale, som Markus Kohlblatt nu søger at kontenteres for, og fornævnte fuldmægtig på sin principals vegne nu begærer indvisning i fru Anne Staverskov og hendes børns løsøre eller jordegods for den fordrende summa, nemlig 3000 rigsdaler, da tilfindes velb Ove Blik til Møltrup og Erik Blik til Holmgård, som Jacob Stegelmand i sin skriftlige indlæg dertil nævnt har, med forderligste lejlighed og inden i dag seks uger i tingfogdens nærværelse at gøre Jacob Stegelmand på sin principals vegne for den fordrende kapital med efterstående rente, skadelidelse og omkostning indvisning og udlæg i velb fru Anne Staverskovs og hendes børns løsøre eller jordegods, hvor det findes kan, og det efter recessen og KM forordning, gældssager anlangende, som de vil ansvare.

(454)

** var skikket Karen Nielsdatter, salig borgmester Jesper Lauridsens, i Randers hendes fuldmægtig Jacob Pedersen Ørregård, prokurator i Viborg, på den ene og havde stævnet Niels Jensen Krag, KM byfoged, på den anden side formedelst han imod al kongelig lov og rettens gemes forsætligvis skal have sig entholdt og ikke efter lovens gemes udstedt dom, dateret Randers byting 2/8 1665, med at gøre Karen Nielsdatter, salig borgmester Jesper Lauridsens, udlæg i Bodil Rasmusdatter, salig Jørgen Lauridsens, hendes bo efter udgivne skadesløs håndskrift: da eftersom boen var forseglet af borgmester og råd, da af byfogden søgtes udlæg, som det ikke kan benægtes, og ikke sees byfogden sig noget at måtte befatte med den bo, som stod under borgmester og råds forvaltning, og heri de havde efter lands brug at gøre udlæg, da vides ikke byfogdens ulempe heri at kunne findes, men han for den tiltale fri at være.

(457)

13/11 1666.

** var skikket Peder Tordsen i Tønning på Kirsten Jenskone i Sejrup og hendes børn Niels Jensen og anden Niels Jensen, der sst, samt Christen Jensen i Stovstrup deres vegne og havde stævnet Ebbe Christensen i Forsum for rigtig registrering, vurdering og likvidering efter Kirsten Jenskones far, mor og mand at fremvise, eftersom han er hendes ældste bror og hendes rette vederhæftige værge efter loven, sig dog deri entholder. så fremlagde Niels Andersen Roland efterskrevne afkald af Østerherreds ting 23/1 1632, otte mænd vidnet har, at var fremstanden Morten Christensen i Ansager og tagen Tomas Ebbesen i Kvie i hånd, gjorde og gav ham afkald på sin søster Maren Ebbesdatter i Forsum hendes vegne for al den lod, arv og arvepart, som han på sin hustru Karen Christensdatter hendes vegne arveligen var tilfalden efter hendes salig far Christen Christensen, som boede og døde i Forsum, derhos fremlagde efterskrevne tingsvidne af Østerherreds ting 10/1 1656, af Tomas Nissen i Sejrup forhvervet, indeholdende Tomas Madsen i Stovstrup og Jens Christensen i Sønderskov sst at have vidnet, at de 27/7 der sidst forleden var i den gård og bo i Sejrup, salig Jens Nissen fradøde, der at vurdere og registrere hvis efterskrevne, dem blev påvist af Kirsten, salig Jens Nissens på den ene og Tomas Nissen på børnenes vegne, som han var værge for: da eftersom det ikke bevises Ebbe Christensen, som i sin mors bo har været bosat, skade sine søskende dermed at have tilføjet, ej heller at Kirsten Jenskones mand Jens Nissen herpå har talt eller anket, siden han blev sin kones værge, hvilke skete få år efter Ebbe Christensens fars død, og Ebbe Christensen mange år derefter blev siddende i boen, imens Jens Nissen levede, på samme måder

som tilforn, og intet derimod blev talt, og loven ikke aleneste tilsteder ældste bror at sidde i fællig, men end ydermere udtrykkelig melder, at dersom ældste bror, som er værge, giftede sig i fællig og avlede børn, og hans søskende der er mælende og ej ville kære, da tage hans børn arv lige ved søskende i fællig, sees ikke rettere, end Ebbe Christensen jo efter slig medfart i alle måder bør for denne sin søsters Kirsten Jenskones og hendes børns tiltale fri at være, belangende arv efter Jens Nissen, da efterdi farbror er nærmere efter loven end morbror, som også sig dette har antaget, vides ej Ebbe Christensen herfor at kunne søges, anlangende Kirsten Jenskones og Ebbe Christensens arv, da efterdi der intet skiftebrev fremlægges om den rette lod, ej heller nogen fuldkommen afkald af Kirsten Jenskones mand, bør tolv samfrænder efter loven, eller hvis ikke så mange fødte værger at bekomme, da i deres sted andre gode ærlige dannemænd ved deres ed enhver søskende udgøre og tillægge sin lod, nemlig Ebbe Christensen en broderlod og Kirsten Jenskone en søsterlod, og det med ed til tinge bekræfte, at de ej rettere kunne gøre ---- hvis nogen har fået mere end den bør, det da og ---- indkommet er i boen, såfremt den videre vil arve, da betales al vitterlig gæld af fælles på så vidt med klare bevisninger godtgøres, og samtlige arvinger enten selv tilstår at være rigtig gæld eller efter lov og dom eller andre rigtige dokumenter befindes således at være, og siden holdes i ---- samfrænders nærværelse lovlig skifte efter mor, som tilbørligt er.

(471)

7/11 1666.

** var skikket Hans Bennich, indvåner i Varde, KM ridefoged til Riberhus, med en opsættelse her af landstinget 26/9 ? sidst forleden, indeholdende ham da at have stævnet Oluf Pedersen Nederland, byfoged i Varde, for en dom han 26/2 1666 på Varde byting, imellem Hans Bennich på den ene og Niels Pedersen, rådmand sst, på den anden side, dømt og afsagt har, aleneste iblandt andet formedelst han ikke har villet agte og anseet Hans Bennichs irettesættelse og billige anfordring, det Niels Jensen burde den i sin regnskab påberåbende og af Hans Bennich og hustru tilstillede memorial på en Lübeck rejse imellem Hornborg og Lübeck, såvel som en skriftlig revers, hvorefter Niels Pedersen betalingen er tilkendt og godtgjort, at fremlægge sin forretning og betaling med at bevise, om de således indeholder, som ellers storligen påtvivles, og igen fra sig levere, ellers skal byfogden i samme dom have forelagt Niels Jensen da inden seks ugers opsættelse at forskaffe rigtighed fra Lübeck efter fornævnte memorial, såfremt han ikke for den fordrende rejsepenge vil lide nam af hans bo. dernæst blev fremlagt efterskrevne regnskaber og beviser (dels på tysk) : da eftersom Hans Bennich ikke kan nægte, at Niels Jensen jo har gjort den rejse for Anne Lauridsdatter til Lübeck og de 12 rigsdaler, som Niels Jensen i sit regnskab æsker for samme rejse, ikke sees at angå den regning, som Arent Fiskbæk har antegnet, efterdi Arent Fiskbæks regning melder udtrykkeligen hvis, udgivet er til breve at lade forfærdige, samt ---- men den anden fordring er for Niels Jensens vognleje ---- og fortæring i Lübeck rejse, Niels Jensen disse 12 rigsdaler jo bør at godtgøres, og hans bo for videre ansøgning i denne sag fri at være, belangende denne irettesættelse mod byfogden for benægtelse, at han ikke ville gøre udlæg, da efterdi byfogden ikke bevises at være søgt uden på tinget, da han sad i rettens betjenelse og ikke burde med andet at besværges, hvorefter han og Hans Bennich selv da har givet dilation, og da han siden er bleven søgt, har han tilnævnt mænd at fyldest gøre retten, sees ikke byfogdens ulempe heri, men han for slig hans benægtelses tiltale fri at være.

(479)

15/11 1666.

** var skikket Hans Bennich, indvåner i Varde, KM ridefoged, med en opsættelse her af landstinget 26/9 sidst forleden, lydende ham da efter en anden opsættelses indhold at have stævnet Hans Jessen i Ribe, formedelst en stævning og forfølgning til vidnesbyrd og dom her til Varde byting over ham skal være forhvervet, anlangende 3 rigsmark, han skal have kastet på tingbordet og klaget sig retsløs 13/2, som han dog ingen ret føje eller lovlig adgang til skal have, men formener sig uret at vederfares: da eftersom ingen møder på Hans Jessens vegne eller noget i denne ---- sagsøger, da sees ikke noget ---- kunne dømmes, men han for Hans Jessens tiltale fri at være.

(489)

21/11 1666.

** var skikket Mette Christensdatter, barnfødt i Holsten, hendes fuldmægtig Jens Jørgensen, prokurator i Viborg, og i hendes egen nærværelse med en opsættelse her af landstinget 21/10 25/10 sidst forleden, indeholdende hende da at have stævnet velb Henrik Lange Andersen til Vennergård som en arving for 265 sletdaler, hans kvota efter skadesløs obligations formelding, og over Henrik Lange er forhvervet dom nu sidst 10/9 1666, at Henrik Lange er tilkendt fornævnte summa at betale skadesløs, eller derfor at have indvisning i Henrik Langes bedste løsøre og jordegods, hvorfor Mette Christensdatter formener, samme dom ret at være og her til landsting at konfirmeres: da eftersom det ikke bevises, at Mette Langes den første håndskrift er dateret, førend hun uden ægteskab barn fødte, og kunne da som en enkefrue gøre gæld, da sees ikke samme håndskrift at kunne svækkes, belangende det sidste brev og håndskrift, da eftersom det udtrykkeligen med Mette Langes hånd bevises, at dette er Mette Christensdatters eller Mette Hansdatters, hvilket er den samme person, hendes løn for hendes tjeneste, da sees ikke hende fra samme sin løn at kunne kendes, men herredsfogdens dom ved magt at blive, og Henrik Lange at betale straks fornævnte gæld, så vidt hans anpart er, og det efter forskrivningens indhold, og hvis det ikke sker, da tilfindes velb Ove Blik til Møltrup og Erik Blik til Holmgård, som Jens Jørgensen på Mette Christensdatters vegne dertil nævnt har, med forderligste lejlighed i tingfogdens nærværelse at gøre Mette Christensdatter indvisning og udlæg i Henrik Langes løsøre eller jordegods for fornævnte kapital med rente, interesse og skadegæld efter forskrivningens indhold, efter KM forordninger, gældssager anlangende, som de vil ansvare.

(492)

** var skikket Christen Christensen, borger og indvåner i Grenå, med en opsættelse her af landstinget 24/10 sidst forleden, indeholdende ham da at have stævnet Christen Mikkelsen, byfoged der sst, for en dom han 3/9 næst afvigt, imellem Christen Christensen på den ene og Niels Madsen, Anders Christensen og Peder Pedersen sst på den anden side, afsagt har, anlangende hans hustrus arvegods, de skal være formyndere for og endnu har under værgemål, hvilket arvegods Christen Christensen, på hans hustru Helle Sørensdatters vegne, nogen gange lovlig har æsket og begæret fra dem fra dem ville levere, dog derpå intet er fulgt, men ham det modvilligen forholder, og da Christen Christensen dem ved retten har søgt, skal fornævnte byfoged have funderet en uendelig dom og gjort to sentenser, først tilfinder formynderne at betale til Christen Christensen hans hustrus arvegods, som de til sig annammet har, og siden i samme hans dom tilfinder borgmester og råd samt overformyndere rigtighed at gøre imellem Christen Christensen og hans hustrus formyndere. herhos fremlagde Christen Christensen efterskrevne registrering, dateret 10/7 1662, over salig Søren Christensen Fannerups gods, løsøre og tilstande gæld, som beløb sig 355 daler: da eftersom her

fremlægges afregning gjort i borgmester og råds nærværelse mellem parterne, da bør Niels Madsen, Peder Pedersen og Anders Christensen straks at betale hvis, de til Christen Christensen på hans hustrus vegne skyldig er, belangende den tilstående gælds forklaring efter afdøde Søren Christensen og Peder Pedersen, da bør Niels Madsen, Peder Pedersen og Anders Christensen samme forklaring så tilbørlig at gøre, at noksom kan erfares formynderne deres tilbørlig flid og vindskibelighed i samme gælds indfordring at have gjort, som efter landsloven forsvarligt er, hvo som påskader indkalde sagen tilbørligen og så gås derom så vidt lov og ret er.

(497)

** var skikket Jens Lauridsen, forrige forpagter på Lundgård, hans fuldmægtig Poul Lauridsen i Brårup, i Jens Lauridsens egen nærværelse, med en opsættelse her af landstinget 11/10, som indeholder da Jens Lauridsen at have til kende givet, hvorledes har forårsages at lade i rette stævne Jens Madsen i Mønstedgård, dommer til Fjends herreds ting, for en dom han til fornævnte ting 5/4 sidst forleden dømt har, og da tildømt Jens Lauridsen til velb Wulf von Buchwald til Lundgård i adskillige poster at betale efter adskillige dokumenter, for hvilken hans dom skal være bevist, hvorledes Jens Lauridsen skal have været af riget forrejst, sit ærinde og værk at udrette, hvorimod Jens Lauridsen formener for samme dom ikke at være lovlig stævnet, så den hans dom burde ikke nogen magt at have. sammeledes stævnet Jørgen Jochumsen, tjenende i Viborg, for et vurderings vidne han på Wulf von Buchwalds vegne til fornævnte herreds ting 10/6 sidst forleden forhvervet har, anlangende hvorledes der skal være gjort påvisning på adskilligt Jens Lauridsens gods, da han, hans hustru eller deres folk var til stede, så de ikke deres forpagtnings sted betroet, eller deres eget gods mægtig, og derfra uden foregående dom forhindret. og nu for retten blev fremlagt efterskrevne kontrakt og forening lydende, at Jørgen Jochumsen på Wulf von Buchwald hans vegne og Jens Lauridsen på egne vegne er forligt om deres indstævnte tvistigheder, at Jørgen Jochumsen på Wulf von Buchwalds vegne har afstanden til Jens Lauridsen efterskrevne mobilier, som på Lundgård findes, som er en egeskive, beslagne kister, bryggekedel og bænkedyner, som ved nam og vurdering er tagen, hvorimod Wulf von Buchwald beholder rørende og urørende efter vurderings indhold, undtagen dette som for er rørt, og er hermed på begge parter al proces og tvistigheder bilagt, hvorefter Jørgen Jochumsen på sin principals vegne og Jens Lauridsen på sin egen vegne tog hverandre her for retten i hånd og samme kontrakt og forening i alle måder samtykte, lige som den om bemelder: at således her for retten passeret er, bekræfter vi med vores signeter her nedenunder påtrykt.

(499)

** (denne efterskrevne udkastning af velb Niels Juuls dom skal ikke regnes) var skikket Niels Juul til Bjørnsholm hans fuldmægtig Søren Sørensen, foged der sst, med en stævning at have stævnet velb fru Karen Sehested, salig Jørgen Sehesteds til Visborggård hans efterleverske, for en summa penge, nemlig 1900 rigsdaler kapital, hendes salig husbond og hun dem har til forpligtet én for alle skadesløs at betale til Christian Spormand, borgmester på Christianshavn, og velb Niels Juul i sin gælds betaling af Christian Spormand er opdraget, og var Søren Sørensen på sin husbonds vegne efter indlagte dokumenter endelig indvisnings dom begærende. så mødte Niels Andersen Roland, prokurator i Viborg, på velb fru Karen Sehesteds vegne og formente, at den indlagte stævning såvel som og denne dom, som til hjemting over hendes velbyrdighed var forhvervet, ikke var skrevet på den rette nummer eller sort af papiret, som dertil er forordnet, og formente fordi det burde af ingen kraft at være, og ej i retten gyldig at agtes. (dom ikke indført)

(503)

** var skikket Laurids Pedersen i vester Kejlstrup på sin egne såvel som Anders Lauridsens vegne der sst, og i Anders Lauridsens hustru Kirsten Lauridsdatters nærværelse, med en opsættelse her af landstinget 26/9 sidst forleden, indeholdende dem da at have stævnet Christen Knudsen i Sejling, herredsfoged i Hids herred, for en dom han til Hids herreds ting 17/7 sidst forleden dømt og afsagt har, i hvilken dom han dem skal have dømt fra deres fæste, en del for bygfældighed, en del for efterstående restants og udgift af deres gårde, hvorimod de fattige mænd formener, at dersom de fattige mænd skulle have inden ---- års forløb forbygget og repareret fornævnte gård vester Kejlstrup i denne besværlige tid, efter at fjenderne den har ruineret, havde de burde at haft nogen udvisning dertil af skoven af deres husbond, som de aldrig har måttet nydt eller bekommen en pind til fornævnte gårds reparation, og hvis rug, som Anders Lauridsen nu i to år har avlet, og Laurids Pedersen nu dette år har avlet, har Christen Christensen, ridefoged på Silkeborg, på marken ladet tage fra dem, samme dom han også funderer, at de ikke efter recessen har ydet deres landgilde i rette tide, en part også for arbejdspenge og vedpenge, endog de fattige mænd formener, de ingen arbejds eller vedpenge er pligtig at udgive, efterdi de daglig med stor ja endogså usædvanlig arbejde daglig tribuleres. dernæst blev fremlagt efterskrevne syn på vester Kejlstrups bygninger og marker: da eftersom den dom på bøndernes fæste grunder sig på de samme årsager, som den dom 11/10 1664, hvilken her til landstinget at være dømt, og samme landstings dom endnu står usvækket, da vides ikke fornævnte herredsfogdens dom at kunne bifaldes men magtesløs at være, belangende det ---- , som er gjort, da eftersom velb Christian Fischers eget tagne syn bevises, at i de rugagre, som i betaling er taget for 19 sletdaler, var sat 6 tønder rug, som er 13 mark for hver tønde sæd, og Laurids Pedersen beråber sig på, at der mange læs blev bortført fra steden, tilmed ikke forklares fuldkommeligen om rugen, hvor mange traver der var, og derfor med tingsvidne beviser, at der både er søgt for arbejdspenge og gjort arbejde, og derfor formenes, de bør for arbejdspenge fri at være, eftersom de har måttet gøre arbejde, tilmed også vil bevise, at der andet ved steden fandtes, hvormed den gamle restants kunne betales, foruden at kunne tage kornsæden bort, hvorved bonden blev så fattig, han ikke kunne betale landgilden, da er sagen opsat til snapsting, som indfalder 16/1 først kommende, og da til den tid Anders Lauridsen og Laurids Pedersen forelagt deres bevisninger at lade indkomme, siden gås derom så vidt lov og ret er.

**

NAVNEREGISTER over anvendte normaliserede person og stednavne.

Assendrup
Astrup
Augustus
Axel
Baggesvogn
Bahnsen
Balle
Ballumgård
Banner
Basse
Bech
Bendsen
Bennich
Bernt Berntsen
Bergen
Bhi
Bille
Billesbøl
Birgitte
Birkholm
Bjerre
Bjerregård
Bjødstrup
Bjørnsdatter Bjørnsen
Blaksmark
Bloch
Blomme
Bodenhaupt
Boltinggård
Bonderup
Bording
Borker Borkersdatter
Borris
Borum
Borup
Brabrand
Bregning
Brejning
Brendgård
Broch
Brårup
Buchwald
Budde
Bygum
Bække
Bøgvad
Bøjstrup
Bøl

Finderup
Fiskbæk
Fjends
Flade
Fladstrand
Fløjgårde
Fogh
Forlev
Forsum
Frands
Fredbjerggård
Frederik
Frederiksborg
Frejlev
Friis
Frost
Frøde
Føns
Fårup
Gabriel Gabrielsen
Galten
Galskyt
Galthoved
Gardener
Gedved
Gersdorff
Gerumgård
Gesing
Gesinggård
Gesten
Ginding
Givskud
Glenstrup
Glerup
Glysing
Gotfred
Gregers
Grenå
Griis
Gunde
Gyldenstjerne
Gørding
Hagsholm
Hald
Halling
Hals
Han
Handbjerg

Handest
Hans Hansen
Harbo
Harbou
Hartman
Hasing
Hasse
Hatting
Hauffue
Havbrogård
Haverholm
Havreballegård
Hejret ?
Helle
Helliggeist
Helm
Helvig
Hennegård
Henning Henningsen
Henrik Henriksen
Herman
Herningholm
Herst
Hesselballe
Hesselmed
Hieronimus
Hilleborg
Himmestrup
Hindsels
Hindsholm
Hindsted
Hjermeslev
Hjermeslevgård
Hjoptarp
Hjort
Holbæk
Holland
Holman
Holst
Holstebro
Holtbjerg
Horn
Horndrup
Horns
Hornum
Hoved
Hovlbjerg
Hulris

Hunderup
Hvanstrup
Hvas
Hvid
Hvilsbjerg
Hvilsted
Hvolris Hulris
Hækkebjerggård
Høg
Hårbo
Ib Ibsen
Ide
Ilshøj
Ilsted
Ingeborg
Isaksen
Iver
Jacob Jacobsen
Janderup
Jarmsted
Jep Jepsen
Jens Jensdatter Jensen
Jensgård
Jernit
Jesper Jespersdatter
Jetsmark
Joen
Joachim Jochum Jochumsen
Johan
Jonas
Josefsdatter
Just Justsen
Juel
Jørgen Jørgensen
Kalsensgård
Karlby
Kasted
Kejlstrup
Keldgård
Kellinghusen
Kiel
Kirckhoff
Kirsten
Klingenberg
Knejsted
Knivholt
Knud Knudsen
Kohlblatt

Kongerslev
Korff
Kornmåler
Korning
Kornumgård
Korsmose
Krabbe
Krag
Krebs
Krejbjerg
Krejdal
Krog
Kruse
Kvie
Kvist
Kværndrup
Kyø
Kællinghøl
Kærbygård
Kærgård
Kærsgård
Kørbitz
Køster
Kås
Landting
Lange
Langergård
Langholt
Lassen
Laurence
Laurids Lauridsdatter Lauridsen
Lave Lavesen
Lennert
Lente
Leuptzoe
Lindbjerg
Lindholm
Lisbjerg
Ludvig
Lund
Lundenæs
Lunderup
Lundgård
Lunge
Lunov
Lübeck
Lynderupgård
Lyngballegård

Lyngbygård
Lønborggård
Låge
Majoner
Mansfeld
Markus Markusen
Marques
Marselis
Marsvin
Matias
Matiasgade
Melchior
Mellerup
Mercher
Merringgård
Mormand
Mors
Morten Mortensen
Mourids Mouridsen
Mumgård
Mund
Munk
Musbæk
Mühlheim
Møgelmose
Møgeltønder
Møllerup
Møltrup
Mønstedgård
Mårup
Nederland
Nibe
Nibstrup
Nicolaus
Niels Nielsen
Nim
Norby
Nordby
Norge
Normand
Nors
Nykøbing
Nøragergård
Nørhald
Nørherred
Nørholm
Nørlund
Nørlyng

Nørvang
Oksvig
Oluf
Ostenfeld
Otte
Ove
Overgård
Overklit
Pachs
Palle Pallesen
Palsgård
Palstrup
Parsberg
Peder Pedersdatter Pedersen
Pentz
Podebusk
Podewils
Pogwisch
Pohl
Pors
Pouch
Poul Poulsen
Predbjørn
Provstegade
Randers
Randrup
Rantzau
Rasmus Rasmusdatter Rasmussen
Ravnholt
Rendsborg
Resen
Restrup
Revs
Rhode
Ribe
Richard
Rinds
Roland
Rold
Rolsegård
Rosenholm
Rosenkrantz
Rudolf
Rugsted
Rugård
Ryumgård
Rødslet
Rørbæk

Råkildegård
Sabro
Sahl
Sahlhausen
Salling
Samuel Samuelsen
Sandby
Sandholt
Schiønning
Schøneweide
Seefeld
Seem
Sehested
Sejbjerg
Sejersen
Sejling
Sejrup
Selsø
Serreslevgård
Sigismund
Siltman
Simonsen
Sindallund
Sindinggård
Skabygård (Skaføgård)
Skade
Skanderborg
Skanderup
Skaris
Skast
Skeffer
Skiffard
Skinkel
Skjelde
Skjelderup
Skomager
Skovgård
Skult
Skyldal
Skærsø
Skærup
Skåne
Skåninge
Slet
Smerupgård
Smidie
Snoghøj
Sofie

Sommer
Sonne
Spormand
Spøttrup
Starup
Statius
Staverskov
Steffen
Stegelmand
Stenborg
Stensballegård
Sterch
Stjernholm
Stovgård
Stovstrup
Svane
Svejstrup
Svend Svendsen
Svinbo
Søgård
Sønderhald
Søndergård
Sønderholm
Sønderskov
Søren Sørensen
Tage
Tarm
Teodor
Terkild Terkildsen
Testrup
Thisted
Thom (i Smålenenes amt Hobøl herred Norge)
Thott
Thy
Toftgård
Toftum
Tolne
Tomas Tomasdatter Tomasen
Torben
Torp
Torrild
Torup
Torsted
Tritow
Troelstrup
Trolle
Trælund
Tue Tuesen

Tvede
Tøger
Tøllist (på Øsel)
Tømmerby
Tønder
Tønning
Tåning
Uffelen
Ullerupgård
Ulrik
Uncken
Underup
Unger
Urne
Utrecht
Vadskærgård
Valdemar
Walroff
Wandling
Wassenberg
Vasti Vastisdatter
Vejlby
Vejrup
Vendel
Vendsyssel
Vennebjerg
Vennergård
Verner
Wessel
Vesterland
Viborg
Vidstrup
Villadsen
Villumsen
Vilslev
Vind
Vindelev
Virksund
Visborg
Viskumgård
Vittarp
Vogn
Wolf
Vonsild
Vor
Vorbjerg
Vorgård
Vork

udarbejdet 2008 af Bjarne Nørgaard - Pedersen, Agernvej 95, DK- 8330 Beder.